

בנק אגוד לישראל

בערבון מוגבל

תמצית דוחות כספיים

30 בספטמבר 2011

3	דוח הדירקטוריון
116	סקירת ההנהלה
132	הצהרות המנהל הכללי הראשי והחשבונאית הראשית
137	תמצית דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

בישיבת הדירקטוריון של הבנק, אשר התקיימה ביום 30 בנובמבר 2011, הוחלט לאשר את תמצית הדוחות הכספיים ביניים הבלתי מבוקרים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2011. הדוחות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחויות המשבר הפיננסי העולמי ואי הוודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "מתעתד", "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "מתכננים", וביטויים דומים להם כגון: "יכול", "יהיה".

השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים לא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2011. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

התפתחויות כלכליות

כללי

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2011 התגברה אי הוודאות לגבי המשך ההתאוששות של המשק העולמי. חששות אלו באו לידי ביטוי במהלך חודש ספטמבר עת פרסמה קרן המטבע הבינלאומית עדכון כלפי מטה לתחזית הצמיחה העולמית ל-4% בכל אחת מהשנים 2011 ו-2012 לעומת צפי קודם לצמיחה עולמית בשיעור של 4.3% ו-4.5% בשנים אלו בהתאמה. תחזית זו מבוססת על ההערכות בדבר שיעורי צמיחה נמוכים מהצפוי במשקים המפותחים מתחילת השנה וכן על התגברות אי הוודאות הפיסקאלית והפיננסית בקרב מספר מדינות האיחוד האירופי וההשלכות שיהיו לכך על שאר מדינות האיחוד.

נתוני המאקרו שפורסמו בארה"ב מתחילת השנה עדיין לא מלמדים על התאוששות בפעילות הכלכלית, על אף הצמיחה שנרשמה ברבעון השלישי של השנה בשיעור שנתי של 2.5%, שיעור צמיחה כפול מזה שנרשם ברבעון השני של השנה. לקראת סוף חודש ספטמבר עדכנה קרן המטבע הבינלאומית כלפי מטה את תחזית הצמיחה בארה"ב לשנים 2011 ו-2012 ל-1.5% ו-1.8%, ירידה של 1.0 ו-0.9 נקודות אחוז בהתאמה. עדכון שלילי זה בא בהמשך להורדת דירוג האשראי של ארצות הברית בחודש אוגוסט, לראשונה בתולדותיה, על ידי חברת הדירוג הבינלאומית S&P תוך הותרת תחזית דירוג "שלילית". במהלך חודש ספטמבר הציעו נשיא ארה"ב והפד תוכניות לעידוד הצמיחה במשק האמריקאי. נשיא ארה"ב הציג תוכנית תמריצים נוספת בהיקף של כ-450 מיליארד דולר לעידוד התעסוקה ותוכנית לקיצוץ בגירעון. הפד הודיע על השקת תוכנית "אופריישן טוויסט" – שמטרתה לגרום להורדת הריביות לטווח בינוני-ארוך ועל ידי כך לעודד את ההלוואות למגזרים השונים.

בגוש האירו נמשכה התעצמותו של משבר החוב, בעיקר לאור הגעתה של יוון לחדלות פירעון. בנוסף, במהלך הרבעון השלישי של השנה הורדו דירוגי האשראי של פורטוגל, אירלנד ואיטליה (המדינה השלישית בגודלה בשוק האג"ח אחרי ארה"ב ויפן) ובתוך כך התגבר החשש מפני התפשטות משבר החוב האירופאי אל מערכת הבנקאות. חשש זה הביא להורדת דירוג האשראי של בנקים גדולים בארה"ב, צרפת ואיטליה. על רקע זה, לקראת סוף חודש ספטמבר קרן המטבע הבינלאומית עדכנה כלפי מטה את התחזית לצמיחת המשק האירופי לשנים 2011 ו-2012 ל-1.6% ו-1.1%, ירידה של 0.4 ו-0.6 נקודות אחוז בהתאמה. בסוף חודש אוקטובר התכנסה וועידת האיחוד האירופי לשם השגת הסכם לטיפול בבעיית היציבות בגוש האירו. ההסכמה שהושגה כללה שלוש נקודות מרכזיות ובהן הרחבת קרן החילוץ להיקף של טריליון אירו, הזרמת הון למערכת הבנקאית באירופה וכן מחיקת מחצית מהחוב של יוון ("תספורת" של 50%). הסכם זה צפוי לתרום ליכולתה של יוון לעמוד בהתחייבויות שלה כלפי האיחוד האירופי וקרן המטבע וכן להגדיל את יכולתו של גוש האירו לצאת מהמשבר אליו נקלע. למרות הרגיעה הזמנית שהושגה בעקבות הסכם זה, במהלך חודש נובמבר התערעה רגיעה זו לנוכח הטלטלות הפיננסיות באיטליה שעוררו חשש אמיתי מפני הגעתה האפשרית של איטליה לכדי חדלות פירעון. במסגרת ההתמודדות עם המשבר אישר הפרלמנט האיטלקי במהלך נובמבר תוכנית צנע שנועדה לצמצם את הגירעון של איטליה בעיקר על ידי מכירת נכסים של המדינה והעלאת גיל הפרישה. על רקע זה הגיש ראש ממשלת איטליה את התפטרותו בכדי לסלול את הדרך להרכבת ממשלה חדשה שתהא מושתתת על אנשי מקצוע א-פוליטיים.

המשקים המתעוררים ממשיכים להציג נתוני צמיחה גבוהים מאלו של הכלכלות המפותחות, אולם בחלק מהמדינות נרשמה האטה מסוימת, בין היתר לנוכח המשך נקיטת המדיניות המוניטארית המרסנת שמטרתה

להוריד את הלחצים האינפלציוניים הגוברים במדינות אלו, ולנוכח ההאטה ביצוא כתוצאה מהתנאים הכלכליים במשקים המפותחים. בעקבות ההתפתחויות עדכנה קרן המטבע הבינלאומית בסוף חודש ספטמבר, כלפי מטה, את תחזית הצמיחה במשקים המתעוררים לשנים 2011 ו-2012 ל-6.4% ו-6.1% בהתאמה, ירידה של 0.2 ו-0.3 נקודות אחוז בהתאמה.

הטלטלה הגיאו פוליטית במזרח התיכון, שהחלה בחודש ינואר בתוניסיה נמשכה, כאשר מאז גל ההפיכות התפשט לעבר מדינות ערב נוספות ובהן סוריה, מצרים ולוב. בשלב זה לא ניתן עדיין להעריך את ההשלכה של התפשטות המהומות בקרב המדינות הערביות או חילופי השלטון במדינות אלו, ששולטות על מאגרי נפט גדולים, על הכלכלה המקומית והעולמית.

במשק הישראלי נמשכה לאורך הרבעון השלישי של השנה התרחבות הפעילות הכלכלית, אך בקצב איטי יחסית לשנת 2010 ולמחצית הראשונה של שנת 2011 וזאת לנוכח התמתנות הביקושים העולמיים והשפעתם על הייצוא (ראה פירוט בתת פרק "סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין") ובמקביל התמתנות מסוימת בביקושים המקומיים. אימות למגמה זו התקבל במהלך חודש אוקטובר עם פרסום אומדני הבזק לחשבונות הלאומיים לשנת 2011 על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. על פי האומדן, התוצר המקומי הגולמי לשנת 2011 צפוי לעלות בשיעור שנתי של 4.9%, לאחר עלייה בשיעור של 5.2% (בחישוב שנתי) במחצית הראשונה של שנת 2011 ולעומת עליה בשיעור של 4.8% בשנת 2010. התוצר העסקי צפוי לעלות בשנת 2011 בשיעור של 5.5%, לאחר עלייה של 5.8% בשנת 2010.

המדד המשולב למצב המשק משקף אף הוא את הקצב המתון של התרחבות הפעילות במשק ובמהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה רשם מדד זה עליה בשיעור מצטבר של 2.7%, זאת בהשוואה לעליה בשיעור מצטבר של 5.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

צמיחת המשק הישראלי נשענת ברובה על עלייה בהשקעות וביצוא. על רקע הציפיות של קרן המטבע הבינלאומית להאטת הפעילות והסחר העולמיים עדכן בנק ישראל ביום ה-22 בספטמבר 2011 את תחזיתו. על פי התחזית, צפוי התוצר המקומי הגולמי לגדול בשנת 2011 בשיעור של 4.7% (4.8% בתחזית הקודמת) ושיעור האבטלה צפוי לעמוד במוצע על 5.6%. בנק ישראל עדכן כלפי מטה גם את תחזית הצמיחה בתוצר המקומי הגולמי לשנת 2012 לשיעור של 3.2% (3.9% בתחזית הקודמת). בסוף חודש אוקטובר פרסם משרד האוצר אף הוא את התחזית הכלכלית לשנת 2012 כחלק ממחויבויות התקציב הדו שנתי. על פי תחזיתו המעודכנת הצמיחה לשנת 2012 צפויה לעמוד על 4%, בין היתר הודות לשמירה על המדיניות הפיסקאלית בה נוקט משרד האוצר.

המצב הכלכלי בארה"ב ובאירופה, כמו גם הסיכונים הגיאופוליטיים ממשיכים להוות אימים מרכזיים לצמיחתו של המשק הישראלי, המושפע בצורה משמעותית מהיצוא, אולם, למרות החשש מפני ההשלכות הפוטנציאליות הללו, במהלך חודש ספטמבר העלתה חברת הדירוג הבינלאומית S&P את דירוג האשראי של ישראל מרמה של A לרמה של A+ עם תחזית "יציבה", וזאת לאור מדיניות הממשלה להורדת יחס חוב-תוצר, הפוטנציאל הנובע מתגליות הגז ויציבות מערכת הבנקאות. בחודש אוקטובר הושג הסכם בגוש האירו, שאמור לתרום לשיפור היציבות הפיננסית באירופה. ישנם ספקות לגבי מידת תרומתו של הסכם זה ליציבות.

ועדת טרכטנברג, אשר הוקמה בחודש אוגוסט על ידי ראש הממשלה כמענה למחאות ציבוריות ברחבי הארץ בעיקר כנגד מחירי הדירור ויוקר המחיה, פרסמה את מסקנותיה והמלצותיה. המלצותיה בתחום המיסוי אושרו בממשלה בסוף אוקטובר. עיקרי השינויים שיחולו משנת המס 2012 צפויים להשפיע על תחומי הצריכה השונים ונועדו להניב תוצאות כבר בטווח הזמן המידי תוך שמירה על המסגרת הפיסקאלית שהתוותה הממשלה.

בסוף חודש אוקטובר פרסמה הוועדה להגברת התחרותיות במשק את הטייטה המלאה של המלצותיה ובמהלך חודש נובמבר צפויה הוועדה לגבש את המלצותיה הסופיות ולהביאן לאישור הממשלה לקראת הליך חקיקה בכנסת. המלצות הוועדה מתייחסות בין היתר למבנה החברות במשק, סמכויות הממונה על ההגבלים העסקיים, ומכירת אחזקות המדינה בחברות שונות מתוך מטרה לשנות את מבנהו הריכוזי של המשק ולהגביר את התחרות.

תעסוקה וצריכה פרטית

מתחילת השנה נמשכה מגמת השיפור בשוק התעסוקה כך שבחודש אוגוסט 2011 עמד שיעור הבלתי מועסקים במשק על 5.6%, בהשוואה ל-6.5% בתקופה המקבילה אשתקד וביחס לשיעור המעודכן של 6.2% בחודש דצמבר 2010. הרכישות באמצעות כרטיסי האשראי עלו ברבעון השלישי של השנה בשיעור של 3.9% (בחישוב שנתי), לעומת הרבעון השני של השנה וזאת בהמשך לעליה של 4.4% (בחישוב שנתי) ברבעון השני לעומת הרבעון הראשון של השנה.

סך הפדיון של רשתות השיווק עלה לאורך הרבעון השלישי של השנה בשיעור של 4.0% (בחישוב שנתי), לעומת הרבעון השני של השנה וזאת בהמשך לעליה של 3.6% (בחישוב שנתי) ברבעון השני לעומת הרבעון הראשון של השנה. ביציאות ישראלים לחו"ל נרשמה במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה עליה של 2.4% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין

הגירעון המסחרי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב-44.2 מיליארד ש"ח לעומת 21.5 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וגירעון בסך 29 מיליארד ש"ח בכל שנת 2010. במהלך הרבעון השלישי ירד יצוא הסחורות ב-3.2% (בחישוב שנתי) לעומת הרבעון השני של השנה וזאת לאחר ירידה של 5.6% ברבעון השני של השנה לעומת הרבעון הראשון. נתוני יבוא הסחורות מצביעים על המשך האטה בקצב העלייה של יבוא הסחורות כך שברבעון השלישי נרשמה עליה של 11.1% (בחישוב שנתי) לעומת הרבעון השני של השנה וזאת לאחר עליה של 15.9% (בחישוב שנתי) ברבעון השני של השנה לעומת הרבעון הראשון.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה נרשם פיחות בשערו של השקל אל מול הדולר, האירו, הליש"ט והיין היפני בשיעורים של 4.6%, 6.5%, 5.6% ו-11.4% בהתאמה.

שינוי המגמה בשוק מטבע החוץ נגרם, בין היתר, הודות לשינויים רגולאטורים שננקטו מתחילת השנה, בהם חובת הנזילות שחלה מחודש פברואר על עסקות במטבע חוץ, חובת הדיווח לבנק ישראל על עסקות במטבע חוץ ובמכשירי חוב, תוך הרחבת ההגדרה של גופים המחויבים בדיווח זה וכניסתן לתוקף של תקנות חדשות להשוואת שיעור המס המוטל על תושבי חוץ לזה של תושבי ישראל במכשירי חוב קצרים החל מחודש יולי.

לנוכח שינוי המגמה חל צמצום בהתערבות של בנק ישראל אשר במהלך הרבעון השלישי של השנה ביצע רכישות מט"ח במהלך המסחר בסכום של 0.2 מיליארד דולר, בהשוואה לרכישות בסך 2.2 מיליארד דולר ו-2.5 מיליארד דולר ברבעונים השני והראשון של השנה בהתאמה.

מדיניות פסקאלית

הפעילות התקציבית הממשלתית הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בגירעון של 9.7 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון שנתי מתוכנן בתקציב בסך 25.2 מיליארד ש"ח ובהשוואה לגירעון של 14.0 מיליארד ש"ח

בתקופה המקבילה אשתקד. בהוצאות הממשלה נרשמה עליה בשיעור של כ-4.2% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ובהכנסות הממשלה נרשם גידול בשיעור של 6.9% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. מגמה דומה נרשמה גם בהכנסות המדינה ממיסים שגדלו בשיעור של 8.7% לעומת הנתון המקביל אשתקד והיוו כ-75.0% מהתכנון התקציבי השנתי.

בתחזית הצמיחה המעודכנת לשנת 2012, שפרסם משרד האוצר בסוף אוקטובר, ניתנה תחזית מעודכנת לגבי היקף הגביה ממיסים שצפוי להיות נמוך ביחס לתחזית שעל בסיסה נבנה תקציב 2012 ועל כן הגירעון לשנה זו צפוי להיות גבוה בכ-0.6% תוצר ולעמוד על שיעור של 2.6%.

מחירים ומדיניות מוניטארית

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של השנה עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 2.2%. בשניים עשר החודשים האחרונים (ספטמבר 2011 לעומת ספטמבר 2010) עלה המדד ב-2.9%, בטווח העליון של היעד השנתי שנקבע על ידי הממשלה (1%-3%).

על פי ההערכה המעודכנת של חטיבת המחקר של בנק ישראל, שפורסמה ביום ה-22 בספטמבר 2011, לנוכח פיחות השקל שהחל בחודש יולי השנה, התמתנות מחירי הסחורות בעולם, ההאטה הצפויה בקצב הגידול של הביקושים והשפעת המחאה החברתית על יוקר המחיה, צפוי שיעור האינפלציה במהלך שנת 2011 להסתכם בכ-3% ובשנת 2012 שיעורה צפוי לעמוד על 2.2%.

תהליך העלאת הריבית, שנמשך מתחילת השנה הנוכחית ועד לחודש יוני, היה הדרגתי ונועד להחזיר את רמת האינפלציה לתוך תחומי היעד, תוך תמיכה בהמשך הצמיחה במשק. ההתפתחויות השליליות שנרשמו בחודשים האחרונים בצמיחה העולמית נתנו את אותותיהם גם על הצמיחה בישראל תוך כדי החזרת האינפלציה לתוך תחום יציבות המחירים ובעקבות זאת הוחלט על הורדת ריבית בנק ישראל לחודש אוקטובר בשיעור של 0.25 נקודת אחוז. מתחילת השנה ועד לסוף אוקטובר עלתה ריבית בנק ישראל בשיעור מצטבר של נקודת אחוז, עד לרמה של 3.0%. לנוכח ההתרחשויות בכלכלה העולמית והמקומית וההקלה בלחצים האינפלציוניים הוחלט על הותרת הריבית ללא שינוי במהלך חודש נובמבר.

שוק ההון

במהלך הרבעון השלישי של השנה נמשכה מגמת המסחר התנדודתית בשוקי ההון בארץ ובעולם, תוך מגמה של ירידה, לנוכח המשך אי הוודאות ביחס להחמרה האפשרית של משבר החוב בגוש האירו, נתוני הצמיחה הנמוכה בארה"ב והתמתנות הפעילות הכלכלית בשווקים המתעוררים. בנוסף להשלכות העולמיות, שוק ההון בארץ היה חשוף גם לאי הוודאות כתוצאה מהשינויים הגיאופוליטיים במזרח התיכון.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה ירדו מדדי "ת"א 25" ו-"ת"א 100" בשיעורים של 18.7% ו-20.8% בהתאמה. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות הסתכם במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה ב-1.8 מיליארד ש"ח, נמוך בכ-9.9% מהמחזור היומי הממוצע בשנת 2010.

בתחום גיוס ההון נמשכה ההאטה ומתחילת השנה גויסו בשוק המניות המקומי, בהנפקות ובהקצאות פרטיות, כ-4.6 מיליארד ש"ח, לעומת 8.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה וגיוס הון בהיקף של 12.8 מיליארד ש"ח בכל שנת 2010.

שוק אגרות החוב התנהל במגמה חיובית, כאשר בסיכום תשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמו עליות בשיעור של 1.4% ו-0.5% במדד הכללי של אגרות החוב ובמדד אגרות החוב הצמודות למדד המחירים לצרכן בהתאמה וזאת במקביל לעליה חדה בשיעור של 4.6% במדד אגרות החוב הצמודות למט"ח.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 רשמם מדד האג"ח הקונצרני ה"תל בונד 20" עליה בשיעור של 0.2% ובמקביל מדד ה"תל בונד 40" ירד בשיעור של 0.9%.

במהלך הרבעון השלישי של השנה ועד למועד פרסום הדוח, הודיעו מספר חברות גדולות מהסקטור העסקי וכן חברה בשליטת מדינת ישראל על קושי לעמוד בפירעון התשלומים העתידיים של אגרות החוב שהונפקו על ידן. הודעות אלו חיזקו את חששות המשקיעים מפני גל נוסף של הסדרי חוב, כפי שארע בשנת 2009, ותרמו למסחר התנודתי באגרות החוב הקונצרניות.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות החוב הסתכם ב-3.8 מיליארד ש"ח, גבוה בכ-16.2% ממחזור המסחר היומי הממוצע בשנת 2010.

מתחילת שנת 2011 גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים, כ-33.8 מיליארד ש"ח, כ-80% מסך הגיוס בכל שנת 2010. מגזר המסחר והשירותים, הסקטור הבנקאי וחברות הנדל"ן בלטו עם גיוסים בהיקף של כ-15.7, 8.4 וכ-6.5 מיליארד ש"ח בהתאמה, כ-46%, 25% ו-19% בהתאמה, מסך הגיוס באגרות החוב הסחירות.

בתחום ההנפקות הממשלתיות הגבירה הממשלה את פעילותה בשוק האג"ח בחודש ספטמבר כך שמתחילת השנה נרשמו פדיונות נטו בהיקף של 2.1 מיליארד ש"ח, לעומת גיוס נטו בהיקף של 1.6 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ובהשוואה לגיוס נטו בסך 11.6 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2010. מדד אגרות החוב הממשלתיות עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 3.4%.

בניה ונדל"ן

מתחילת השנה ניכרת התמתנות במכירת דירות חדשות תוך עלייה במספר הדירות שנותרו במלאי. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בחודשים יוני-ספטמבר נרשמה ירידה של 17% בכמות המבוקשת של הדירות החדשות בהשוואה לחודשים פברואר-מאי וירידה של 16% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, בסוף ספטמבר נרשמה עלייה של כ-23% במספר הדירות החדשות למכירה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

מחירי הדירות, הנמדדים על פי סקר מחירי הדירות ואינם נכללים במדד המחירים לצרכן, עלו בחודשים יולי-אוגוסט בקצב חודשי של 0.8%, לאחר עלייה של 0.4% בחודשים יוני-יולי. הקצב השנתי של עליית מחירי הדירות עדיין גבוה ויציב יחסית וב-12 החודשים שהסתיימו בחודש יולי עלו מחיריהן בכ-12.1%, וזאת לאחר רמות של כ-20% בשנת 2010. ההאטה בקצב עלייתם של מחירי הדירות באה על רקע המשך הגידול במספר התחלות הבנייה, ההשפעה בפיגור של העלאת הריבית, צעדי בנק ישראל בתחום המשכנתאות והצעדים שנקט משרד האוצר במיסוי על נדל"ן, כמו גם המחאות הציבוריות כמצוין לעיל. השפעתם של צעדים אלה צפויה להמשיך ולבוא לידי ביטוי בהמשך.

מדד מחירי הדירות, המתבסס בעיקר על חוזי השכירות, והנכלל במדד המחירים לצרכן, עלה מתחילת השנה בקצב מהיר יחסית. בחודש ספטמבר הוא עלה ב-0.9%, וב-12 החודשים האחרונים ב-5.5%. לאחרונה התפרסמו נתונים ראשוניים ולא סופיים על פיהם מדד חודש אוקטובר ירד לראשונה מאז ינואר 2009, בשיעור של כ-0.2%.

רווח ורווחיות (מאוחד)

תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכמו ברווח נקי בסך 98 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב- 6.8% לעומת 6.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

השינויים העיקריים בסעיפי רווח והפסד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נבעו מהגורמים הבאים:

- עליה בשיעור של 16.4% ברווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי. חלה עלייה ברווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי וכן חלה ירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, כאשר חלק נכבד מהירידה נובע מגידול משמעותי בגביית חובות שנרשמו בגינם הפרשות להפסדי אשראי בעבר.
- ירידה בשיעור של 2.3% בהכנסות התפעוליות והאחרות.
- עליה בשיעור של 12.6% בהוצאות התפעוליות והאחרות.
- עליה בשיעור ההפרשה למסים מ- 35.3% ל- 37%.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ב- 97 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה ב- 6.7% בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 154 מיליון ש"ח לעומת 150 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 2.7%. תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים על ההון הסתכמה ב- 10.7% לעומת 10.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ברווח נקי של 24 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי בסך 41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 41%. הקיטון נובע בעיקרו מהשלכות האירועים בשווקים בארץ ובעולם אשר גרמו לירידה משמעותית בשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים. מכשירים אלה מהווים גידור כלכלי המבוצע כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. בנוסף, השפיעו ירידות השערים בשווקים על הרווחיות בתיק ניירות הערך של הבנק, וכן גרמו להפסדים בקופות הפיצויים של העובדים. מאידך, הקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי אשר נבע מגידול בגביית חובות, קיזז חלקית את הירידות הנ"ל. תשואת הרווח הנקי להון (לפי בסיס הון ממוצע) לרבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמה ב- 5.1% לעומת 8.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תמצית התוצאות:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.9.10	30.9.11	30.6.10	30.9.10	30.6.11	30.9.11	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח				
150	154	43	63	57	35	רווח נקי מפעולות רגילות לפני מסים
97	97	29	41	35	24	רווח נקי מפעולות רגילות לאחר מסים
98	98	30	41	35	24	רווח נקי
						תשואה להון -
6.7%	6.7%	6.2%	8.5%	7.2%	5.1%	מרווח נקי מפעולות רגילות
6.7%	6.8%	6.3%	8.5%	7.2%	5.1%	מרווח נקי

הצגה מחדש - החל מהדיווח הכספי ליום 30 ביוני 2011 מיישם הבנק, בדרך של יישום למפרע, הנחיות חדשות של בנק ישראל בדבר פיצויים בעת פרישה מעבר למחויבות החוזית. לפירוט השפעת היישום לראשונה ראה באור 1.ה.4. וכן ראה פרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים". הנתונים לעיל ולהלן המתייחסים לתקופות קודמות הינם לאחר השפעת היישום למפרע האמור.

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למיסים

הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 518 מיליון ש"ח לעומת 499 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 3.8%. הגורמים העיקריים אשר גרמו לעליה ברווח מפעילות מימון:

- גידול בהיקף האשראי והפקדונות הממוצעים ועלייה במרווח הפקדונות.
- הצגת פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים על פי שוויים ההוגן (כנדרש לפי כללי חשבונאות) גרמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה להוצאות בסך של כ- 17 מיליון ש"ח. ברבעון השלישי של 2011 נרשמה הוצאה של 25 מיליון ש"ח אשר נגרמה כתוצאה מירידות חדות בעקומי הריבית, לעומת הכנסה של 8 מיליון ש"ח אשר נרשמה במחצית הראשונה של שנת 2011. בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הוצאות בסך של כ- 30 מיליון ש"ח.
- גידול בריבית על ההון הפנוי, כתוצאה מעליית ריבית בנק ישראל.

מנגד, הגורמים הבאים קיזזו חלקית את הנ"ל:

- קיטון בסך 54 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש והתאמת ערך של אגרות חוב.
- הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני באגרות חוב קונצרניות בסך של 18 מיליון ש"ח במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2011 (מזה סך של 11 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של 2011) לעומת 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- קיטון ברישום הכנסות ריבית שנגבו בגין חובות שהופרשו בעבר, בעיקר כתוצאה מיישום הוראת "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

ניתוח תמציתי של שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה (למידע מפורט ראה תוספת א' לסקירת ההנהלה):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר							
2010				2011			
היקף הנכסים	תרומה לרווח המימוני כולל השפעת נגזרים	פער הריבית ללא השפעת נגזרים	פער הריבית כולל השפעת נגזרים	היקף הנכסים	תרומה לרווח המימוני כולל השפעת נגזרים	פער הריבית ללא השפעת נגזרים	פער הריבית כולל השפעת נגזרים
ב-%	מיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	ב-%	מיליוני ש"ח	ב-%	ב-%
47	334	1.60	1.44	53	294	1.78	1.64
10	76	0.45	1.26	12	18	0.48	0.39
43	52	2.18	0.30	35	43	2.25	0.36
	8				9		
	48				135		
100	* 518	1.36	0.90	100	*499	2.07	1.02

מטבע ישראלי

לא צמוד

צמוד מדד

מטבע חוץ (כולל צמוד

למטבע חוץ)

אופציות

הכנסות מימון אחרות, נטו

סה"כ

* רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

המגזר השקלי הלא צמוד – חלה ירידה של 0.2 נקודות אחוז בפער הריבית (כולל השפעת נגזרים) לעומת התקופה המקבילה אשתקד הנובעת בעיקרה מירידה ברווחי אחזקה על אגרות חוב. המגזר השקלי הצמוד למדד – חלה עליה של 0.87 נקודות אחוז בפער הריבית (כולל השפעת נגזרים) הנובעת בעיקרה מהשפעת מדידת מכשירים נגזרים על פי שווים ההוגן. מטבע חוץ – חלה ירידה של 0.06 נקודות אחוז בפער הריבית (כולל השפעת נגזרים) הנובעת בעיקרה ממדידת מכשירים נגזרים על פי שווים ההוגן. הכנסות מימון אחרות נטו – הירידה נובעת בעיקרה מקיטון ברווחים ממימוש והתאמות ערך של אגרות חוב כמסבר לעיל.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 1 מיליון ש"ח, לעומת 55 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 98.2%. חלק נכבד מהירידה נובע מגידול בגביית חובות שהופרשו בעבר אשר הסתכמה בסך 44 מיליון ש"ח במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה לעומת 22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי של שנת 2011 נרשמה הכנסה בסך של כ- 13 מיליון ש"ח, הנובעת מגביות בסך כ- 20 מיליון ש"ח אשר קוזזו חלקית על ידי הפרשות בסך של כ- 7 מיליון ש"ח.

החל מיום 1 בינואר 2011, מיישם הבנק הוראה חדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" ראה פירוט בביאור 1.ה.1 ובביאור 3 לדוחות הכספיים. ההוראה מיושמת מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה לתקופה שקדמה ליישום ההוראה.

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהאשראי לציבור נטו עמד בתשעת החודשים הראשונים של השנה על 0.01% (בחישוב שנתי), לעומת 0.34% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 0.4% בשנת 2010 כולה. ראה פירוט נוסף בתת פרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" בהמשך.

הרווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 517 מיליון ש"ח לעומת 444 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ- 16.4%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 209 מיליון ש"ח לעומת 214 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 2.3%.

העמלות התפעוליות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 203 מיליון ש"ח לעומת 199 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מהשקעות במניות נטו, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 3 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך של 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה ברווחים שמומשו ורווחים שטרם מומשו מהשקעות במניות.

ההכנסות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 3 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 572 מיליון ש"ח לעומת 508 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 12.6%.

הוצאות השכר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 331 מיליון ש"ח, לעומת 291 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 13.7%. הגידול נובע בעיקרו מהפסדי קופה מרכזית לפיצויים בתקופה הנוכחית לעומת רווחים בתקופה המקבילה אשתקד, ומעלייה בהפרשות לרכיבי שכר שונים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות פחת ואחזקת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 100 מיליון ש"ח לעומת 91 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 9.9%. העלייה נובעת הן מגידול בהוצאות אחזקה והן מגידול בפחת מחשב.

ההוצאות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך 141 מיליון ש"ח לעומת 126 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 11.9%, בין היתר כתוצאה מגידול בהוצאות מחשב, בעמלות (התלויות בהיקף פעילות הלקוחות בניירות ערך) ובהוצאות שיווק ופרסום.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות עמד בתשעת החודשים הראשונים של השנה על כ- 36.5% לעומת 42.1% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 41.1% בכל שנת 2010.

שיעור ההוצאות התפעוליות והאחרות מתוך סך ההכנסות (רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי וכן הכנסות תפעוליות ואחרות) עמד בתשעת החודשים הראשונים של השנה על 78.7% לעומת 71.2% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 69.6% בכל שנת 2010.

הפרשה למיסים בתשעת החודשים הראשונים של השנה הייתה בשיעור של 37% לעומת 35.3% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 32.1% בכל שנת 2010. שיעור המס הסטטוטורי בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2011 הוא 34.48% לעומת 35.34% בתקופה המקבילה אשתקד.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשם **רווח מפעולות בלתי רגילות** לאחר מסים בסך של כ- 1 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה הנוכחית הרווח מפעולות בלתי רגילות נובע ממכירת נכס. בתקופה המקבילה הרווח נבע בעיקרו ממכירת חלק משירותי הנאמנות לאגרות חוב בחברה לנאמנות של הבנק.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

מאזן הבנק הסתכם ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 38,589 מיליון ש"ח לעומת 35,312 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010, עליה בשיעור של 9.3% ולעומת 34,974 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, עליה בשיעור של 10.3%.

האשראי לציבור, נטו (לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי) הסתכם ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 22,828 מיליון ש"ח לעומת 21,713 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010, עליה בשיעור של 5.1% ולעומת 21,265 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, עליה בשיעור של 7.4%. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 עמדה על 22,946 מיליון ש"ח, לעומת 19,884 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 15.4%.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 267 מיליון ש"ח. כמו כן, קיימת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי חוץ מאזני בסך 44 מיליון ש"ח, המוצגת במסגרת סעיף התחייבויות אחרות. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה, לצורך השוואתיות הגילוי יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מותאמות ל- 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרפורמה), לו ההוראה הייתה מיושמת לראשונה בסוף שנת 2010.

א. סך סיכון האשראי הבעייתי*:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2010 נתוני פרופורמה	30 בספטמבר 2011	
במיליוני ש"ח		
1,067	859	סיכון אשראי מסחרי בעייתי
128	81	סיכון אשראי בעייתי בגין אנשים פרטיים
1,195	940	סך סיכון אשראי בעייתי

* הנתונים מוצגים לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת ההפרשה בגין הפסדי אשראי ולפני ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים. הקיטון ביתרת החובות הבעייתיים לעומת 31 בדצמבר 2010 נובע מגידול במחיקות החשבונאיות בגין חובות בעייתיים ומגביית חובות שהופרשו בעבר.

ב. פילוח יתרת החוב הרשומה של החובות הבעייתיים:

31 בדצמבר 2010 נתוני פרופורמה			30 בספטמבר 2011			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
721	5	716	605	16	589	סיכון אשראי פגום
54	-	* 54	78	5	73	סיכון אשראי נחות
420	153	267	257	54	203	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
1,195	158	1,037	940	75	865	סך הכל

* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

לפירוט בדבר היקף החובות הבעייתיים בהתאם להוראה הקודמת לימים 30 בספטמבר 2010 ו- 31 בדצמבר 2010- ראה בסעיף ה' בהמשך.

ג. מדדי סיכון:

31 בדצמבר 2010 נתוני פרופורמה	30 בספטמבר 2011	
2.9%	2.3%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת אשראי לציבור
0.2%	0.3%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.4%	1.2%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
47.3%	50.0%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
3.0%	2.3%	שיעור סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
	**-	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
	0.2%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור הממוצעת
	15.7%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** נמוך מ- 0.1%

ד. נכסים שאינם מבצעים, חובות פגומים צוברים הכנסות ריבית, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר (יתרת חוב רשומה):

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010 נתוני פרופורמה ⁽⁶⁾ במיליוני ש"ח	יתרה ליום 30 בספטמבר 2011 במיליוני ש"ח	
		<u>נכסים שאינם מבצעים:</u>
		אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית:
639 *	534	שנבדק על בסיס פרטני
-	-	שנבדק על בסיס קבוצתי
54	43	איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית ⁽¹⁾
-	-	חובות פגומים אחרים שאינם צוברים הכנסות ריבית ⁽²⁾
693	577	סך הכל חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית
-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
693	577	סך הכל נכסים שאינם מבצעים
23 *	11	<u>חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית</u>
		<u>סיכון אשראי מסחרי בעייתי:</u> ⁽³⁾
912 *	781	סיכון אשראי מאזני
155	78	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾
1,067	859	סך הכל סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור
-	-	סך הכל סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין אחרים ⁽²⁾
1,067	859	סך הכל סיכון אשראי מסחרי בעייתי
54 *	73	<u>חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר</u>
39 *	51	מזה: הלוואות לדיור בגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור
8	13	הלוואות לדיור בגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽⁵⁾
		* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

הערה: סיכון אשראי מאזני וחוב פגומים מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

- (1) איגרות חוב פגומות שאינן צוברות אינן נכללות בהפרשה להפסדי אשראי. ראה באור 2.ג. לדוחות הכספיים.
- (2) חובות אשראי בגין ממשלות ובנקים.
- (3) סיכון אשראי מאזני (אשראי, אג"ח, חובות אחרים שהוכרו במאזן ונכסים בגין מכשירים נגזרים) וסיכון אשראי חוץ מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, למעט סיכון אשראי מאזני וחוב פגומים בגין אנשים פרטיים.
- (4) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי, לפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי.
- (5) הלוואות לדיור אשר הפרשה מזערית בגינן מחושבת לפי עומק הפיגור שנמצאות בפיגור מעל 3 חודשים ועד 6 חודשים, והלוואות לדיור אחרות, שאינן פגומות, אשר הינן בפיגור של 90 ימים או יותר וההפרשה המזערית בגינן לא מחושבת לפי עומק הפיגור.
- (6) לפירוט נתוני האשראים הבעייתיים לפי הסיווגים שנקבעו בהוראת המפקח על הבנקים לפני יישום הוראת חובות פגומים ראה סעיף ה' להלן.

ה. נתוני האשראים הבעייתיים לתקופות קודמות לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים לפני יישום הוראת חובות פגומים (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2010	ליום 30 בספטמבר 2010	
144	125	אינו נושא הכנסה
146	*67	אורגן מחדש
245	*323	מיועדים לארגון מחדש
22	25	בפיגור זמני
236	253	בהשגחה מיוחדת
793	793	סה"כ אשראי מאזני ללווים בעייתיים
226	227	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים
58	55	אגרות חוב קונצרניות
-	**-	נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של לווים בעייתיים
1,077	1,075	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים
		* סווג מחדש.

** סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח.

פיקדונות הציבור הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 31,204 מיליון ש"ח לעומת 29,040 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010, עליה בשיעור של 7.5% ולעומת 28,631 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, עליה בשיעור של 9%. היתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 עמדה על 30,850 מיליון ש"ח, לעומת 26,621 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 15.9%.

ניירות ערך הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 5,383 מיליון ש"ח, לעומת 4,553 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010, עליה בשיעור של 18.2% ולעומת 6,378 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, ירידה בשיעור של 15.6%.

היתרה נכון ליום 30 בספטמבר 2011 מתפלגת כדלקמן:

כ- 62% מתיק ניירות הערך מושקע באגרות חוב ממשלתיות. כ- 20% מושקעים באגרות חוב של בנקים וכ- 16% מושקעים באגרות חוב קונצרניות בעיקר של חברות ישראליות (לרבות חברות ממשלתיות).

כ- 78% מהתיק מסווג כניירות ערך זמינים למכירה (ראה פירוט נוסף בבאור 2 לדוחות הכספיים). ניירות הערך בתיק הזמין למכירה מוצגים במאזן לפי שוויים ההוגן, כאשר הפער בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לקרן הון, למעט ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני אשר אינן נזקפות לקרן הון אלא לדוח רווח והפסד.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 נזקפו לרווח והפסד ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בסך של כ- 18 מיליון ש"ח ובגין מניות בסך של כ- 2 מיליון ש"ח, זאת לעומת סך של 2 מיליון ש"ח ו- 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בהתאמה.

קרן ההון נטו ליום 30 בספטמבר 2011 הינה שלילית ועומדת על כ- 10 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), ומורכבת מקרן הון חיובית בסך 76 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 86 מיליון ש"ח.

בסוף דצמבר 2010 קרן ההון נטו היתה חיובית ועמדה על כ-122 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), והיתה מורכבת מקרן הון חיובית בסך 139 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 17 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון והשווי ההוגן בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

קרן הון נטו	קרן הון חיובית (רווחים שטרם מומשו)	קרן הון שלילית (הפסדים שטרם מומשו)	הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	
8	10	(2)	129	מניות
27	38	(11)	2,182	אגרות חוב ממשלתיות
(18)	7	(25)	1,067	אגרות חוב של בנקים אגרות חוב קונצרניות:
(1)	3	(4)	192	חברות ממשלתיות
(5)	3	(8)	130	ענף הנדל"ן
(21)	15	(36)	489	אחרות
(27)	21	(48)	811	סה"כ אג"ח קונצרניות
*(10)	76	(86)	4,189	סה"כ תיק זמין למכירה

* קרן הון זו משקפת הפסדים שטרם מומשו, נטו, והיא כלולה בדוחות הכספיים בהון של הבנק, בסך של כ- (7) מיליון ש"ח, לאחר השפעת מס. ראה דו"ח על השינויים בהון - התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

להלן התפלגות קרן ההון השלילית (הפסדים שטרם מומשו), לפי שיעור הירידה מתחת לעלות ולפי טווחים של משך הזמן* בו השווי ההוגן נמוך מהעלות ליום 30 בספטמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
					אגרות חוב זמינות למכירה:
					אחרות -
69	3	7	2	57	עד 20%
10	3	-	3	4	20%-30%
1	-	-	-	1	30%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
80	6	7	5	62	
					מגובי נכסים -
4	3	-	-	1	עד 20%
-	-	-	-	-	20%-30%
-	-	-	-	-	30%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
4	3	-	-	1	
					מניות
1	-	-	-	1	עד 20%
-	-	-	-	-	20%-30%
1	-	-	1	-	30%-40%
2	-	-	1	1	
86	9	7	6	64	סך הכל

* נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיצית הפסד שטרם מומש הוא תאריך המאזן של תקופת הדוח שבמהלכה ארעה ירידת הערך לראשונה, ללא קשר לשיעור הירידה.

מדיניות ונהלי הבנק בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מפורטים בפרק "מדיניות חשבונאית קריטית ואומדנים חשבונאיים קריטיים" בדו"ח השנתי של 2010.

להלן התפלגות קרן ההון והשווי ההוגן בתיק הזמין למכירה ליום 31 בדצמבר 2010 (במיליוני ש"ח):

הון קרן נטו	קרן הון חיובית (רווחים שטרם מומשו)	קרן הון שלילית (הפסדים שטרם מומשו)	הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	
38	38	** -	137	מניות
39	43	(4)	1,836	אגרות חוב ממשלתיות
3	7	(4)	1,049	אגרות חוב של בנקים
				אגרות חוב קונצרניות:
5	5	-	143	חברות ממשלתיות
15	18	(3)	191	ענף הנדל"ן
22	28	(6)	423	אחרות
42	51	(9)	757	סה"כ אג"ח קונצרניות
*122	139	(17)	3,779	סה"כ תיק זמין למכירה

* קרן הון זו משקפת רווחים שטרם מומשו, נטו, והיא כלולה בדוחות הכספיים בהון של הבנק, בסך של כ- 82 מיליון ש"ח, לאחר השפעת מס. ראה דו"ח על השינויים בהון – התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון השלילית (הפסדים שטרם מומשו), לפי שיעור הירידה מתחת לעלות ולפי טווחים של משך הזמן* בו השווי ההוגן נמוך מהעלות ליום 31 בדצמבר 2010 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
					אגרות חוב זמינות למכירה:
					אחרות -
14	5	-	1	8	עד 20%
-	-	-	-	-	20%-30%
-	-	-	-	-	30%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
14	5	-	1	8	
					מגובי נכסים -
2	2	-	-	-	עד 20%
1	1	-	-	-	20%-30%
-	-	-	-	-	30%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
3	3	-	-	-	
17	8	-	1	8	סך הכל

* נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציית הפסד שטרם מומש הוא תאריך המאזן של תקופת הדוח שבמהלכה ארעה ירידת הערך לראשונה, ללא קשר לשיעור הירידה.

להלן פירוטים נוספים ליום 30 בספטמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	תיק זמין למכירה:
129	מניות ¹
2,178	אגרות חוב ממשלתיות:
4	ממשלת ישראל
2,182	אחר
831	אגרות חוב של בנקים ² :
236	בנקים בארץ
1,067	בנקים בחו"ל ⁷
192	אגרות חוב קונצרניות ³ :
130	חברות ממשלתיות ⁴
489	ענף הנדל"ן ⁵
811	אחרות ⁶
4,189	סה"כ תיק זמין למכירה
	תיק למסחר:
	מניות:
13	חברות ישראליות
12	חברות זרות
25	
1,138	אגרות חוב ממשלתיות - ישראליות
31	אגרות חוב אחרות
1,169	
1,194	סה"כ תיק למסחר
5,383	סה"כ תיק ניירות הערך

¹ כולל 26 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה 42 מיליון ש"ח.

² כולל 17 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 638 מיליון ש"ח.

³ כל אגרות החוב הקונצרניות הינן של חברות ישראליות למעט יתרה של 22 מיליון ש"ח אשר הונפקה על ידי מנפיק זר.

⁴ כולל 3 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 173 מיליון ש"ח.

⁵ כולל 56 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 13 מיליון ש"ח.

⁶ כולל 85 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 45 מיליון ש"ח.

⁷ כולל 13 מנפיקים שהינם בנקים מארה"ב, בריטניה, הולנד, גרמניה, צרפת ואוסטרליה.

הנכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 1,050 מיליון ש"ח לעומת 562 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010 ו- 505 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010.

ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 1,108 מיליון ש"ח לעומת 737 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010 ו- 678 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010.

התנודתיות בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים נובעת בעיקר מפעילות בעסקאות בחוזי מט"ח ועסקאות בנגזרי מעו"ף.

הנכסים האחרים הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 487 מיליון ש"ח לעומת 556 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010 ו- 768 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010.

ההתחייבויות האחרות הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 1,388 מיליון ש"ח לעומת 1,108 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010 ו- 1,407 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010.

התנודתיות בנכסים אחרים והתחייבויות אחרות נובעת בעיקרה מפעילות בשוק המעוף במכשירים שאינם עונים להגדרת נגזר ומפעילות הבנק במכירת איגרות חוב בחסר.

הון הבנק הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 1,950 מיליון ש"ח לעומת 2,006 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010 ו- 2,039 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010. בעקבות יישום הנחיית בנק ישראל בדבר פיצויים בעת פרישה מעבר למחויבות חוזית, הון הבנק הוצג למפרע לתקופות קודמות:

<u>30 בספטמבר 2010</u>	<u>31 בדצמבר 2010</u>	
במיליוני ש"ח		
2,098	2,051	הון הבנק כפי שדווח בעבר
(59)	(45)	השפעת היישום למפרע
<u>2,039</u>	<u>2,006</u>	הון הבנק כמדווח בדוחות אלו

למידע מפורט ראה באור 1.ה.4. לדוחות הכספיים.

הקיטון מסוף שנת 2010, לאחר הצגה למפרע כאמור, נבע מיישום לראשונה של תקנים והוראות חדשות החל מיום 1 בינואר 2011. להלן השפעת התקנים וההוראות החדשות על יתרת הפתיחה של העודפים:

א. קיטון בסך של 61 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) בשל יישום לראשונה של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי.

ב. קיטון בסך 4 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) בשל התיקון ההוראה בנושא טיפול בחובות בעייתיים בהלוואות לדיור אשר מרחיב את תחולת חישוב הפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור.

בנוסף, חל קיטון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו. ירידות אלו קוזזו חלקית כתוצאה מרווחי הבנק לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011.

הקיטון בהון לעומת סוף התקופה המקבילה אשתקד נובע אף הוא מיישום ההוראות החדשות ומקיטון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו אשר קוזז בחלקו על ידי גידול הנובע מרווחי הבנק.

יחס ההון לרכיבי סיכון (באחוזים)

<u>31 בדצמבר</u> <u>* 2010</u>	<u>30 בספטמבר</u> <u>2010</u>	<u>30 בספטמבר</u> <u>2011</u>	
8.29	8.06	7.82	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.42	13.25	13.35	יחס הון כולל לרכיבי סיכון

* הנתונים ליום 31 בדצמבר 2010 כוללים השפעת הנפקת שטרי הון בהיקף של כ- 235 מיליוני ש"ח ב- 21 בדצמבר 2010.

בעקבות יישום הנחיית בנק ישראל בדבר פיצויים בעת פרישה מעבר למחויבות חוזית, הון הבנק הוצג למפרע לתקופות קודמות. להלן ההשפעות על יחסי ההון (באחוזים):

<u>31 בדצמבר</u> <u>2010</u>	<u>30 בספטמבר</u> <u>2010</u>	
8.48	8.32	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון כפי שדווח בעבר
8.29	8.06	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון כמדווח בדוחות אלו
14.63	13.52	יחס הון כולל לרכיבי סיכון כפי שדווח
14.42	13.25	יחס הון כולל לרכיבי סיכון כמדווח בדוחות אלו

לפירוט נוסף בדבר נכסי הסיכון וההון- ראה באור 4 לדוחות הכספיים ופרק "הלימות ההון".
פירוט בדבר מדיניות הבנק בנושא יחס הלימות ההון ראה בפרק "הלימות ההון", תת פרק "יעדי הלימות ההון".

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

• ביום 10 באוגוסט 2011 נמסר לבנק על ידי הגב' רות מנור, הנמנית על קבוצת בעלי השליטה בבנק, מכח החזקתיה יחד עם ד"ר יעל אלמוג בחלקים שווים בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ובנכסי שרודר בע"מ, מכתב שהופנה אליה מאת המפקח על הבנקים שתוכנו מפורט להלן. על פי מכתב, עם סיום התקופה הקבועה בסעיף 3 לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, המאפשרת שליטה בתאגיד בנקאי במקביל להחזקה בחברה מנהלת או בתאגיד שעיסוקו בניהול תיקי השקעות (להלן: "חברות מנהלות") או בתאגיד אחר השולט באחת מאלה או המחזיק בתאגיד שעיסוקו כאמור יותר מ-25% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה, ולאור העובדה כי גב' רות מנור עדיין שולטת, יחד עם אחרים, בבנק ובמקביל שולטת, יחד עם אחרים, ומחזיקה בעקיפין באי.די.בי. חברה לאחזקות בע"מ (להלן: "אי.די.בי."), השולטת ומחזיקה אמצעי שליטה בחברות מנהלות – החזקות העומדות, לכאורה, בניגוד לסעיף 27 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "החוק"), הורה המפקח, בתוקף סמכותו לפי סעיפים 27 ו-27א לחוק, למכור עד ליום 10 באוגוסט 2012 את אמצעי השליטה באמצעותם מחזיקה גב' רות מנור בתאגיד השולט בחברות המנהלות כאמור מעבר לשיעור המותר לפי החוק. בהתאם למכתב המפקח, המשך החזקתה של גב' רות מנור בתאגיד השולט כאמור עד לביצוע המכירה יותנה באלה:

- מתן יפוי כוח לצורך הפעלת זכויות ההצבעה או זכויות אחרות, המוקנות לגב' רות מנור בבנק מכוח שליטתה והחזקתה העקיפה במניות הבנק, למיזופה כוח, שנוסח כתב הרשאתו אושר על ידי המפקח, ושזהותו אושרה על ידי המפקח.
- מר יצחק מנור, המכהן בדירקטוריון הבנק על פי קביעתה של גב' רות מנור, יתפטר לאלתר. גב' רות מנור וקרוביה לא יהיו רשאים לכהן כדירקטורים בבנק בתקופת ההרשאה או לפעול למינוי דירקטור בכל דרך שהיא. מיזופה הכוח יהיה רשאי להפעיל את הזכות בעניין זה לפי שיקול דעתו ובלבד שהמועמד לכהן כדירקטור בבנק יעמוד בתנאי דירקטור חיצוני לפי הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין הדירקטוריון (301) לעניין אי זיקה לגב' רות מנור.
- גב' רות מנור נדרשה להמציא למפקח דיווח בכתב מידי 3 חודשים בדבר הצעדים שנקטה ושכיוונתה לנקוט לצורך עמידה בהוראות מכתב המפקח.

המפקח על הבנקים הבהיר, שאם ההפרה לכאורה תיפסק בכל דרך אחרת, לרבות מכירת השליטה בבנק או יציאתה של גב' רות מנור מגרעין השליטה בו; או אם התאגיד השולט בחברות המנהלות כאמור יחזיק בשיעור שיביא את החזקתה העקיפה בהן לשיעור המותר לפי החוק, תתייתר המכירה כאמור, ובלבד שמכירת השליטה בבנק או יציאה מגרעין השליטה בו תעשה בתיאום עם המפקח על הבנקים.

כן הבהיר המפקח, כי במקרה בו ישתכנע כי ננקטו הליכים מחייבים להפסקת ההפרה לכאורה במהלך התקופה הקבועה במכתב, אולם השלמת ההליכים תלויה בתנאים שאינם בשליטתה של גב' רות מנור או בשליטת התאגיד השולט בחברות המנהלות, יהיה מוכן לשקול הארכת התקופה למכירה כאמור וכי כתב ההרשאה אינו פוקע כל עוד לא נסתיימה ההפרה, אף אם נסתיימה האורכה שניתנה למכירה.

בהמשך למכתב המפקח על הבנקים הודיע מר יצחק מנור ביום 10 באוגוסט 2011 על התפטרותו מדירקטוריון הבנק. מיופה הכח שיפעיל עבור גב' רות מנור את הזכויות המוקנות לה מכח החזקתיה במניות הבנק, בהתאם למתחייב ממכתב המפקח שתוכנו פורט לעיל, הינו עו"ד יצחק זיסמן.

- ביום 29 באוגוסט 2011 פורסם תשקיף מדף של חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ הנושא את התאריך 30 באוגוסט 2011, אשר במסגרתו יכולה אגוד הנפקות להנפיק סדרות של אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים, שטרי הון ו/או ניירות ערך מסחריים ולהרחיב סדרות קיימות, העשויות להימנות על ההון המשני של הבנק (תחתון). לפירוט ראה באור 12(א) לדוחות הכספיים.
- לעניין הנפקת כתבי התחייבות נדחים (סדרות יח' ו- יט') ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות" ובאור 12 (ג) ו- (ד) בדוחות הכספיים.
- כמו כן, ראה פירוט בדוחות הכספיים לשנת 2010.

חלוקת דיבידנד

להצהרותיו של המפקח על הבנקים לגבי העלאת יחס ההון במערכת הבנקאית (ראה פרק "הלימות ההון") תהינה השלכות על יכולת הבנקים לחלק דיבידנד ועל יישום מדיניות חלוקת הדיבידנד כפי שנקבעה על ידי הבנק ומפורטת בדוחות הכספיים לשנת 2010 בפרק "חלוקת דיבידנד".

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, התקשר הבנק בהסכמים הבאים, העשויים להיחשב כהסכמים מהותיים:

- ביום 28 באוגוסט 2011 נחתם הסכם פיקדונות בין הבנק לבין אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "ההסכם המעודכן"). ההסכם המעודכן יחול על הנפקות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים, שתבוצענה מכוח תשקיף המדף שפורסם ביום 29 באוגוסט 2011. לפירוט ראה באור 6.ב(10) לדוחות הכספיים.
- רכישת זכויות בתיק הלוואות צרכניות - בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש על תחום הבנקאות הקמעונאית, ביום ה- 6 בפברואר 2011 התקשר הבנק בהסכם מסגרת עם מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן "מימון ישיר"), במסגרתו הוסכם כי הבנק ירכוש ממימון ישיר בהמחאת זכויות והתחייבויות על דרך מכר, תיקי הלוואות שהועמדו על ידי מימון ישיר ללקוחות פרטיים לצורך רכישת כלי רכב וכן את כל הביטחונות שניתנו להבטחתם עד לסכום של 180 מיליון ש"ח (להלן "הסכם המסגרת", להלן "הסכום המירבי"). הסכם זה הינו בהמשך להסכם מסגרת בסכום זהה משנת 2010 שהומחה במלואו. הסכם המסגרת בתוקף למשך שניים עשר חודשים מיום חתימתו או עד להמחאת הסכום המירבי כאמור לעיל, לפי המוקדם מביניהם. ביצוען של עסקאות ההמחאה מכח הסכם

המסגרת הוכפף לקיומם של תנאים שסוכמו במסגרת ההסכם ולכל דין. בחודשים מרס ויולי 2011 בוצעה המחאה על דרך המכר של הלוואות בסכום של 74 מיליון ש"ח ו-103 מיליון ש"ח, בהתאמה וזאת בהתאם להסכם המסגרת.

במועד רכישת הלוואות ממימון ישיר, עם קיום התנאים להכרה בנכס פיננסי (על פי FAS 166) רושם הבנק את הלוואות הנרכשות בספריו בגובה התמורה קרי, שווי הוגן, למעט הלוואות אשר לגביהן לבנק יש זכות החזרה לתקופה שהוגדרה בהסכם אשר נרשמות כחוב מובטח למימון ישיר. הכנסות המימון בעסקה נרשמות בהתאם לריבית האפקטיבית של הלוואות הנרכשות.

- לפרטים בדבר הסכם יישום בנק לאומי ראה פרק "הון אנושי".
- בהמשך לאמור בפרק "הסכמים מהותיים" בדוחות הכספיים של 2010 בדבר הסכם בין הבנק לבין חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, נמסרה לבנק בחודש מאי 2011 עמדת הפיקוח על הבנקים, לפיה לא נדרש אישור פיקוחי בקשר עם האופציה שהוענקה לבנק במסגרת ההסכם כאמור. בניסיונות אלה, נתקיימו התנאים המתלים לכניסת האופציה לתוקפה.
- כמו כן, ראה פירוט הסכמים מהותיים משנים קודמות בדוחות הכספיים של 2010.

הליכים משפטיים והתחייבויות תלויות

להלן מידע בדבר הליכים משפטיים אשר הינם בסכומים מהותיים העולים על 1% מהון הבנק, תביעה לסעד הצהרתי ותביעה ייצוגית:

א. התחייבות תלויה בקשר עם החברה המאוחדת כרמל - אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן "החברה"): ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל אביב כתב תביעה נגד החברה ושלוחה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ-500 מיליון ש"ח. כמו כן הוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. התביעה עוסקת בנושא עמלות בגין ביטוח חיים ורכוש. פרטים נוספים ראה בבאור 6.ב.ה.1 לדוחות הכספיים ובדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים.

ב. ביום 13 במרס 2006 הגישו שלמה אליהו אחזקות בע"מ ומר שלמה אליהו (מבעלי השליטה בבנק) תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשר עם מינוי מנכ"ל הבנק בשנת 2006, כנגד בעלי השליטה האחרים בבנק, כנגד הבנק עצמו וכנגד נתבעים נוספים, ובהם יו"ר הדירקטוריון של הבנק. לפרטי התביעה ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 15 במרס 2006. ביום 8 באוגוסט 2011 דחה בית המשפט את התביעה נגד כלל הנתבעים. ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 10 באוגוסט 2011.

ג. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום על סך של 10 מיליון דולר, בקשר עם פעילות בשוק ההון של מיופה כוח בחשבון ("הדרישה"). הדרישה הוגשה על-ידי הנאמן בפשיטת רגל על נכסי מיופה הכוח. עיקר הטענות כפי שפורטו בדרישה הינן בקשר להתנהלות מיופה הכוח בחשבונות הבנק הרלבנטיים. לטענת הנאמן, הבנק הפר את אמון לקוחות הבנק ואת חובת הזהירות כלפי לקוחותיו של מיופה הכוח והפר חובות חקוקות שאפשרו למיופה הכוח לבצע מעשי מרמה המיוחסים

לו כלפי לקוחותיו. לאחר שהבנק דחה את הדרישה, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכוח דוח לביהמ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול החשבונות, ובכללן כי הבנק הפר חובות זהירות ונאמנות המוטלות עליו כבנק, והפר הוראות הנוגעות לאיסור הלבנת הון ו/או למיסוי. בדוח האמור לא נתבקש סעד כספי כנגד הבנק אלא הבנק נתבקש להגיב על הדוח, ולהמציא דוחות ומסמכים ספציפיים שונים. הבנק הגיש תגובה מטעמו ולאחר מכן הוגשו תגובות חוזרות, הן של הנאמן והן של הבנק. עפ"י החלטת ביהמ"ש, על הבנק להמציא לנאמן דוחות ומסמכים הקשורים לחשבונות של מיופה הכוח עצמו (ככל שאלה קיימים) ולא לחשבונות אחרים כלשהם. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, בהיעדר ביסוס לחבות של הבנק ובהיעדר פירוט ו/או כימות לטענות ולאופן בו הן מבססות זכות לסעד, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התממשות החשיפה לסיכון בעניין זה. בסוף חודש אוקטובר 2011 הוגשה כנגד הבנק בבית המשפט המחוזי מרכז תביעה כספית בסך 12 מיליון ש"ח על ידי שני תובעים שאינם לקוחות הבנק הטוענים כי נפגעו כתוצאה מפעילותו של מיופה הכוח כאמור לעיל. הואיל והתביעה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר, ואף טרם הוגש כתב הגנה, הרי שלדעת הנהלת הבנק בהסתמך על דברי יועציו המשפטיים של הבנק, לא ניתן להעריך בשלב זה את תוצאותיה.

ד. התחייבות תלויה בקשר עם הבנק והחברה המאוחדת - חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן "החברה"): ביום 22 ביוני 2009 הוגש בבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה מתוקן נגד הבנק ונגד החברה על ידי שתי חברות אמריקאיות (האחת מהן בפירוק בישראל), בטענה לשחרור מטעני פלדה אשר יובאו לישראל עבור צד ג' וזאת מבלי שצד ג' ישלם עבורם. כתב התביעה המתוקן הוגש לאחר דיונים ממושכים בהליכי פטור מאגרה. סכום התביעה המצוין בו הוא כ-155 מיליון דולר ארה"ב, אך הועמד לצרכי אגרה על 10 מיליון ש"ח. לאחרונה הוגשה בקשה מחודשת להגדלת סכום התביעה לכ-22 מיליון דולר בצרוף ריבית מיום 7 באוגוסט 1992 בשיעור שלטענת התובעות נקבע בהסכם בין התובעות לבנק ולחברה לנאמנות של בנק אגוד לישראל בע"מ, הן הנתבעות, ולמתן פטור מאגרה לסכום המוגדל אך בסמוך לאחר מכן היא נמחקה לבקשת התובעות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת מהיועצים החיצוניים המטפלים בתביעה, המסתמכת על העובדות הידועות להם, הערכת סיכויי התביעה להתקבל קלושים. כמו כן לבנק הסדר עם מבטחיו בקשר לכיסוי חלק עיקרי מהסכומים העלולים להיות משולמים על ידו בגין התביעה, לרבות הוצאות משפטיות בגין ניהולה. פרטים נוספים ראה בבאור 6.ב.6.ה.2 לדוחות הכספיים ובדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים.

ה. ביום 29 לאוקטובר 2009 הוגשה בבית המשפט המחוזי – מרכז, על ידי זאבי תקשורת אחזקות בע"מ (בכינוס) וזאבי תקשורת – מימון וניהול בע"מ (בכינוס), תובענה לסעד הצהרתי נגד הבנק ושישה בנקים אחרים שעניינה, על פי הנטען בה, ניסיון של הבנקים לגבות מהמבקשות הפרשים בגין מה שמכונה בתובענה "ריבית הפרה" על הלוואה שניתנה להן על ידי הבנקים ואשר מניות "בזק" שימשו לה כבטוחה. ההפרשים מצטברים על-פי הטענה, נכון ליום הגשת התובענה, לסכום של כ-840 מיליון ש"ח לכל הבנקים (להלן: "סכום ההפרש בגין ריבית הפרה"), מעבר לריבית ההסכמית כהגדרתה בתובענה. אין בתובענה התייחסות ל"חלקו" של כל אחד מהבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית הפרה, אך מצויינים אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כאשר חלקו של הבנק הוא 4%. בחודש ינואר 2010 נתקבלה החלטת בית המשפט המורה על ברור התובענה בדרך של תביעה

כספית רגילה, בגינה על התובעת לשלם אגרה מלאה בתוך המועד שקצב להן בית המשפט וזו הוגשה לבית המשפט במהלך חודש פברואר 2010. לפי חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, ניתן להניח כי חלקו של כל אחד מהבנקים בהפרש הנטען הוא כאחוז ההשתתפות שלו במימון. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציו המשפטיים החיצוניים המטפלים בתובענה, על יסוד המידע והנתונים הידועים להם, הערכת סיכוי התובענה להתקבל קלושים. פרטים נוספים ראה בבאור 6.ב.(6).ג.

1. ביום 31 לאוקטובר 2010 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל-אביב על ידי לקוחות הבנק כתב תביעה נגד הבנק וכן הוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, בסכום כולל של כ-7.9 מיליון ש"ח. בכתב התביעה נטען כי הבנק אינו נוהג להוסיף ריבית והפרשי הצמדה לסכומים בהם חייב ביתר בניגוד לדין או בניגוד למוסכם, עת שהוא מזכה את הלקוחות בהשבת כספים אלו, ובכך מתעשר שלא כדין על חשבונם. בתביעה נטענות גם טענות רשלנות, הפרת חובת הנאמנות ותום הלב. סכום התביעה הייצוגית מושתת על הנחות עובדתיות והשערות המועלות בכתב התביעה, שטרם נבדקו. בתביעה מבוקש תשלום לחברי הקבוצה, אם במישרין ואם באמצעות פיצוי לטובת הציבור. כמו כן מתבקש ביהמ"ש להורות לבנק מכאן ולהבא לשלם ללקוחות ריבית והפרשי הצמדה בגין כל סכום בו הינו חייב ביתר. לדעת הנהלת הבנק, הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת הבנק בהסתמך על היועצים המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

פעילות חברות מוחזקות עיקריות

חלקו של הבנק ברווח הנקי של חברות מוחזקות עיקריות לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הסתכם בסך של כ- 26 מיליון ש"ח לעומת 21 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

- החברות המוחזקות העיקריות של הבנק הינן:

אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ - החברה משמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 6.9 מיליון ש"ח, לעומת 6.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח כלל את רווחי חברת הבת שלה **אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ** (חברת האם של אגוד חיתום פיננסים בע"מ- ראה פירוט בהמשך) שהסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 0.6 מיליון ש"ח לעומת 1.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד חיתום פיננסיים בע"מ - חברת בת של אגוד שוקי הון, עוסקת במתן שירותי הפצה וחיתום, כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (חיתום) תשס"ז-2007 (להלן "תקנות החיתום"). החברה יצרה שיתוף פעולה עם גורמים בעלי מומחיות ומוניטין בתחומי פעילותה, במסגרת שיתוף פעולה זה יוחדו לנותני השירותים אחזקות, בשיעורים שלא יעלו על 30% מהונה המונפק של החברה. מתוך שיעור זה הוקצו עד כ- 15% למנכ"ל החברה, שהתקשר עם החברה בהסכם מתן שירותים כאמור. כמו כן, במסגרת שיתוף הפעולה האמור, החליטה החברה על כוונה להקצות 5% נוספים למנכ"ל החברה וכן 5% נוספים לנותן שירותים נוסף של החברה. הרווח הנקי של החברה אשר נכלל ברווחי אגוד השקעות וייזום הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 0.6 מיליון ש"ח.

חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ - החברה עוסקת במתן שירותי נאמנות לקרנות נאמנות (על-פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994), למחזיקי ניירות ערך הנסחרים בבורסה, להנפקות פרטיות ובמתן שירותי נאמנות פרטיים (נאמנויות כספיות, שמירת מניות ועוד). חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 2.3 מיליון ש"ח לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (הרווח הנקי בתקופה המקבילה אשתקד כולל רווח נקי של 0.7 מיליון ש"ח מפעולות בלתי רגילות בגין מכירת חלק מהנאמנות לאגרות חוב- לפירוט ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות" בדוח השנתי של 2010).

אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ - החברה עוסקת בניהול תיקי השקעות ובייעוץ פיננסי. חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 1.4 מיליון ש"ח לעומת 1.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד ליסינג בע"מ - החברה עוסקת במימון רכבים וצויד בשיטת הליסינג המימוני. יתרת המימון שהעמידה החברה ללקוחותיה הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2011 ב- 307 מיליון ש"ח לעומת 304 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010. חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 5.1 מיליון ש"ח לעומת 5.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד הנפקות בע"מ – החברה הוקמה על מנת לעסוק בהנפקה של תעודות התחייבות ובהשקעה של סכומי ההנפקה בבנק.

ביום 13 באפריל 2011 פרסמה החברה דו"ח הצעת מדף על פי תשקיף מדף של אגוד הנפקות שפורסם ביום 31 באוגוסט 2009 והתיקון לו מיום 10 למרס 2011, (ראה דיווח מיידי 2011-01-076152). על פי דו"ח הצעת המדף הונפקו (בדרך של מכרז על מחיר היחידה) 210,176 יחידות כתבי התחייבויות נדחים (סדרה יח') בדרך של הרחבת סדרה סחירה כשהרכב כל יחידה הינו 1,000 ש"ח ערך נקוב והתמורה ברוטו בגין הסתכמה בכ- 214 מיליון ש"ח. בהתאם להודעת מידרוג מיום 6 באפריל 2011, ניתן לכתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יח') דירוג A1, אופק יציב.

ביום 30 ביוני 2011 פרסמה אגוד הנפקות דו"ח הצעת מדף על פי תשקיף מדף של אגוד הנפקות שפורסם ביום 31 באוגוסט 2009 והתיקון לו מיום 10 למרס 2011. על פי דו"ח הצעת המדף הונפקו ביום 4 ביולי 2011 (בדרך של מכרז על שיעור הריבית) 300,895 יחידות כתבי התחייבויות נדחים (סדרה יט') כשהרכב כל יחידה הינו 1,000 ש"ח ערך נקוב והתמורה ברוטו בגין הסתכמה בכ- 301 מיליון ש"ח. במסגרת האישור שהתקבל מבנק ישראל לגבי כתבי ההתחייבות בהנפקה זו, הובהר כי ההכרה בהם כהון משני תחתון תהיה כפופה לעמידה בהוראות מעבר כפי שיקבעו בעתיד, עד להסדרת ההנחיות בתחום. בהתאם להודעת מידרוג מיום 22 ביוני 2011, ניתן לכתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יט') דירוג A1, אופק יציב.

ביום 28 באוגוסט 2011 נחתם הסכם פיקדונות מעודכן בין הבנק לבין החברה- ראה באור 6.ב.10) לדוחות הכספיים.

ביום 29 באוגוסט 2011 פרסמה אגוד הנפקות תשקיף מדף, הנושא את התאריך 30 באוגוסט 2011, להנפקת סדרות של אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים, שטרי הון ו/או ניירות ערך מסחריים והרחבה של סדרות קיימות. לפירוט באור 12 (א) לדוחות הכספיים.

לעניין טיוטה לתיקון תקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת תשקיף- מבנה וצורה) ראה פרק "עדכוני חקיקה".

- הסכמים, עסקאות ותשלומים בין חברות הקבוצה- ראה פירוט בפרק "פעילות חברות מוחזקות" בדוח השנתי של 2010.

הון אנושי

- ביום 8 בספטמבר 2011 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון מיום 18 ביולי 2011, תיקון הסכם העסקה עם מנכ"ל הבנק (להלן: "התיקון") לפיו עם סיום העסקתו של מנכ"ל הבנק, מכל סיבה שהיא, למעט בנסיבות בהן ניתן לשלול מן המנכ"ל פיצוי פיטורין על פי דין, יהיה המנכ"ל זכאי לפיצוי פיטורין בשיעור של 100% ממשכורתו החודשית ברוטו במועד סיום עבודתו כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה – באופן יחסי), וזאת בנוסף לזכאות המנכ"ל לכספים שמפריש הבנק עבור המנכ"ל לרכיב פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצוי פיטורין, תשכ"ג-1963 ולאישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצוי פיטורין, המגיעים לו בהתאם להסכם ההעסקה הקיים עימו. כמו כן, בהתאם לתיקון, תקופת ההודעה המוקדמת של המנכ"ל, אשר על המנכ"ל ליתן לבנק במקרה בו יפסיק עבודתו בבנק מיוזמתו, תקוצר מ-6 חודשים ל-3 חודשים.
- ביום 10 באפריל 2011 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 6 בפברואר 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת אד הוק לתגמול של הדירקטוריון, תכנית מענקים ארוכת טווח למנהלים הבכירים בבנק: יו"ר דירקטוריון, המנכ"ל, חברי הנהלת הבנק, היועצת המשפטית ומבקר הבנק. ביום 22 במאי 2011 אישרה האסיפה הכללית את התוכנית לגבי יו"ר הדירקטוריון. בנוסף, בהתאם לתוכנית זו אישר דירקטוריון הבנק ביום 10 באפריל 2011, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 4 באפריל 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר ותעסוקה של הדירקטוריון, תשלום מענקים בגין שנת 2010, למנכ"ל הבנק מר חיים פרייליכמן, בסך 1,334 אלפי ש"ח, וכן לחברי הנהלת הבנק, היועצת המשפטית ולמבקר הבנק. כמו כן, אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 22 במאי 2011, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 4 באפריל 2011 ואישור הדירקטוריון בישיבתו מיום 10 באפריל 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר של הדירקטוריון, מתן מענק ליו"ר דירקטוריון של הבנק, מר זאב אבלס, בסך 1,191 אלפי ש"ח. לפירוט נוסף לרבות בדבר תוכנית המענקים ואישורה ראה דיווח מידי שהוציא הבנק מיום 11 באפריל 2011 (אסמכתא מספר 116199-01-2011) וכן באור 11.א. לדוחות הכספיים.
- בפברואר 2011 איגד בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן- בנק לאומי) בהסכם קיבוצי חדש תנאי העסקה לעובדיו, שתחילתו ביום 1 בינואר 2011. הואיל ויחסי העבודה של הבנק עם אוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה בבנק מושתתים על הסכם קיבוצי מיוחד משנת 1979, אשר מצמיד את תנאי השכר של אוכלוסייה זו אל תנאי השכר של מורשי החתימה בבנק לאומי (להלן – הסכם היישום), להסכם החדש קיימת השפעה ישירה על תנאי ההעסקה בבנק, אולם היא אינה מהותית. ההסכם מתייחס לשלושה תחומים עיקריים: במישור הניהולי – הורחב מדרג ה"מסלול ניהולי" והוקם "מסלול מקצועי" חדש, במסגרת ההסכם הקיבוצי. בתחום השכר - כל מנהל זכאי לתוספת וותק שנתית בשיעור קרוב ל 1% עד תקרה של 37 שנות וותק, תוספת הוותק מחליפה סעיפי שכר אחרים. כמו כן הוגדלו הוצאות הרווחה.
- בשנת 1997 נחתם הסכם בין המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק בו נקבע בין היתר כי המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק, הזכאים לפנסיה תקציבית במתכונת מסוימת שהונהגה בבנק עד

אותו זמן (להלן - "הפנסיה המחייבת"), יקבלו פנסיה מקרן הפנסיה "עמית" עימה התקשרו הבנק והעובדים ומהבנק, באופן משולב, כאשר ההסכם קובע את נוסחת השילוב. על נוסחת שילוב זו קיימת מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק. עמדת הבנק היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש שבין סכום הפנסיה הראשונה שהגמלאי יקבל מ"עמית", עם צאתו לגמלאות, לבין סכום הפנסיה המחייבת (ככל שיתקיים הפרש כזה באותו מועד), ואשר אותו יהיה על הבנק לשלם לגמלאי מידי חודש, כשהוא צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. עמדת המנהלים היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש (ככל שיתקיים כזה), בין סכום הפנסיה שהגמלאי יקבל מעמית לבין סכום הפנסיה המחייבת, כפי שיהיה אותו הפרש מידי חודש (סכומי הפרש שעל הבנק לשלם כאמור להלן – "סכומי ההשלמה"). ועד המנהלים והבנק ניהלו בעניין זה הליך של יישוב המחלוקת מחוץ לכותלי בית המשפט. ההליך הוקפא על ידי הצדדים. בחודש יולי 2011 נתקבל בבנק מכתב מועד המנהלים לחידוש הבוררות. להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, לא ניתן לכמת כיום את מידת והיקף הסיכון באשר לחבות אפשרית של הבנק בתשלום סכומי ההשלמה, הן נוכח קיומה של המחלוקת האמורה לעיל בקשר לפרשנות נוסחת השילוב, והן כיוון שלא ניתן לצפות את תדירותם או היקפם של המצבים בהם ייווצר הפרש כלשהו בין סכום הפנסיה המחייבת לבין סכום הפנסיה המשולם על ידי קרן "עמית" ("ההפרש"), אשר עלול לחייב תשלום של סכום ההשלמה כאמור.

אם תתקבל פרשנותם של העובדים הזכאים, וככל שאכן ייווצר ההפרש, עלול הבנק להיות מחויב בתשלום סכומי ההשלמה בכל מקרה של היווצרות ההפרש כאמור.

נציין כי נכון למועד הדוחות הכספיים, לא קיים פער מהותי בין יתרת ההפרשה האקטוארית בהתאם לעמדת הבנק לבין יתרתה בהתאם לעמדת המנהלים, וזאת בהתבסס על הערכות אקטואר הבנק (רלוונטי לאוכלוסיה של כ- 130 איש).

תיאור מצב המיסוי

- במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק – אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן – "החברה"), נבחנה פעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ.
- ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מסרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד בתוספת 10% והפרשי הצמדה וריבית (כ- 7 מיליון ש"ח). ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל. בחודש יוני 2009 התקבלה בחברה החלטת רשות המסים בדבר דחיית ההשגה. במהלך חודש ינואר 2010 הגישה החברה ערעור על ההחלטה. הערכת ההנהלה, בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, הינה כי סיכויי הערעור להתקבל סבירים.
- יובהר כי מכיוון שמדובר בהפרש עיתוי, הרי שגם אם הערעור יידחה, לא צפויה לכך השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה והבנק.
- ביום 18 באוגוסט 2011 נמסר לחברה מכתב מאת רשות המסים, על פיו החליטה הרשות לשנות את סיווגה של החברה מ"עוסק" ל"מוסד כספי", וזאת החל מיום 1 בספטמבר 2011.

משמעות שינוי הסיווג היא "מכירה רעיונית" של נכסי החברה (ציוד המחשוב) שבעת רכישתם נוכה מס התשומות בגינם, והטלת מע"מ בגינה. מועד ה"מכירה" יהיה בהתאם למועד שינוי הסיווג ומחיר המכירה יהיה לפי שווי השוק של נכסי החברה. להערכת יועציה המשפטיים של החברה שינוי הסיווג ככל שיתבצע, צפוי להתבצע לפי היתרה הבלתי מופחתת המתואמת של הנכסים אשר נרכשו בחודש אפריל 2008 ואילך ולא נכללו במסגרת השומה הנ"ל.

החברה החליטה לחלוק על החלטת שינוי הסיווג. לשם כך קיבלה החברה ארכה עד ליום 1 בדצמבר 2011.

- ביום 30 באוקטובר 2011 אישרה ממשלת ישראל את המלצות פרק המיסוי של הוועדה לשינוי סדר היום החברתי-כלכלי בראשותו של פרופ' מנואל טרכטנברג שעיקר השפעתן על הבנק הינה עצירת מתווה ההפחתה של שיעורי מס (כפי שנקבע בעבר בחוק ההתייעלות הכלכלית) כך שמס החברות יעלה ל - 25%. לצורך כניסתם לתוקף של השינויים בשיעורי המס אותם אישרה הממשלה, נדרשת השלמה של הליך החקיקה, שנכון למועד אישור הדוחות הכספיים ונכון ליום ה- 30 בספטמבר 2011 טרם בוצעה. לשינויים הנ"ל אין השפעה על מדידת נכסי מיסים נדחים והתחייבויות מיסים נדחים בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011, שכן חקיקתם טרם הושלמה כאמור. אילו חקיקת שיעורי המס החדשים הייתה מושלמת למעשה עד ליום 30 בספטמבר 2011, השפעת השינוי על הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011 הייתה מתבטאת בגידול ביתרות המיסים הנדחים בסך של כ- 30 מיליון ש"ח כנגד הכנסות מיסים בסכום זהה.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר. תיאור מפורט של מגזרי הפעילות ואופן מדידתם ניתן בדוחות השנתיים ליום 31 בדצמבר 2010. פרטים נוספים בדבר מגזרי פעילות ראה בביאור 10 לדוחות הכספיים.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

מגזר פרטי – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות. כמו כן כולל המגזר עסקים קטנים בעלי אובליגו של עד 400 אלף ש"ח אשר מנוהלים במסגרת אגף קמעונאות, ואת פעילות המימון לדיור.

מגזר עסקי – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים ממגוון ענפי משק – לרבות ענפי הבניה והנדל"ן ושוק ההון.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי - כולל את פעילות הבנק על חשבון עצמו בתחום ניירות הערך, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכוני השוק הנזילות והסליקה, פעילות חדרי העסקאות של הבנק ופעילות החברה המאוחדת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י), המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. תוצאות המגזר כוללות גם את השפעת הרישום של מכשירים פיננסיים נגזרים לפי שוויים ההוגן.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות, במיליוני ש"ח:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מגזר
* 2010	2011	* 2010	2011	
16	26	10	13	פרטי
50	87	8	38	עסקי
9	5	3	2	יהלומים
23	(21)	20	(29)	ניהול פיננסי
-	1	-	-	אחרים והתאמות
98	98	41	24	סך הכל

* הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 1.ה.4. כמו כן ראה באור 2.ד.1 בדבר סווג מחדש.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר הפרטי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011

סך הכל	שוק ההון (1)	מימון לדיור	עו"ש עסקי (2)	לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח
74	** -	18	8	48
1	-	-	-	1
32	** -	3	4	25
-	-	-	-	-
107	** -	21	12	74
(2)	-	(1)	(1)	** -
13	** -	6	1	6

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי רווח נקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 *

סך הכל	שוק ההון (1)	מימון לדיור	עו"ש עסקי (2)	לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח
60	** -	16	7	37
1	-	-	-	1
33	1	3	3	26
-	-	-	-	-
94	1	19	10	64
2	-	1	1	** -
10	** -	3	1	6

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח נקי

(1) מתן שירותים בתחום שוק ההון.

(2) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400 אלפי ש"ח.

* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1). הוצג מחדש (ראה באור 4.ה.1).

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר הפרטי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011

לקוחות פרטיים	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
130	23	50	** -	203
1	-	-	-	1
83	13	9	1	106
-	-	-	-	-
214	36	59	1	310
5	1	(1)	-	5
12	3	11	** -	26

במיליוני ש"ח

רווח מפעילות מימון לפני

הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

רווח נקי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 *

לקוחות פרטיים	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
99	18	43	** -	160
1	-	-	-	1
86	10	10	1	107
-	-	-	-	-
186	28	53	1	268
4	3	2	-	9
-	-	-	** -	** -
8	1	7	** -	16

במיליוני ש"ח

רווח מפעילות מימון לפני

הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים

רווח נקי

(1) מתן שירותים בתחום שוק ההון.

(2) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400 אלפי ש"ח.

* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1). הוצג מחדש (ראה באור 4.ה.1).

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב-26 מיליון ש"ח לעומת 16 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב-310 מיליון ש"ח לעומת 268 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-16%.

הכנסות המימון הסתכמו ב-204 מיליון ש"ח לעומת 161 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-27% הנובעת בעיקרה מעליה בהכנסות המימוניות בתחום האשראי והפיקדונות, כתוצאה מעליה בהיקפים ומגידול במרווחים, בין היתר בעקבות עליית הריבית השקלית. ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-106 מיליון ש"ח לעומת 107 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות הסתכמו ב-264 מיליון ש"ח לעומת 234 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 13%, בין היתר כתוצאה מגידול בהוצאות השכר ובהוצאות שיווק ופרסום ועל רקע גידול בהוצאות כלל הבנק. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במגזר הסתכמו ב-5 מיליון ש"ח לעומת 9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מימון לדיור – הרווח הנקי הסתכם ב-11 מיליון ש"ח לעומת 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות הסתכמו ב-59 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ-11% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. עליה זו נובעת בעיקרה מגידול בהיקף התיק ומגידול במרווחים. מנגד חלה עליה בהוצאות בשיעור של כ-8%, על רקע גידול בכלל הוצאות הבנק.

יתרת האשראי המאזני להלוואות לדיור הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2011 בכ-6.5 מיליארד ש"ח (לרבות משכנתאות לקבוצות רכישה), גידול בשיעור של כ-10% לעומת 31 בדצמבר 2010 ובשיעור של כ-16% לעומת 30 בספטמבר 2010. ההלוואות שהועמדו במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמו ב-1,412 מיליון ש"ח לעומת 1,430 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרחבה נוספת בדבר סיכונים בתיק ההלוואות לדיור ראה גם בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" תת פרק "ניהול האשראי". כמו כן, ראה בפרק "עדכוני חקיקה" פירוט בדבר הנחיית המפקח על הבנקים המגבילה את חלק ההלוואה לדיור הניתן בריבית משתנה לשליש מסך ההלוואות לדיור שמעמיד תאגיד בנקאי ללווה.

מידע על הלוואות חדשות שבוצעו לרכישת דירת מגורים בביטחון משכנתא והיקפי מיחזור הלוואות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		כספי הבנק כספי האוצר הלוואות עומדות סה"כ הלוואות חדשות הלוואות שמוחזרו סה"כ הלוואות שבוצעו
	2010	2011	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
1,848	1,345	1,321	
1	1	*-	
*-	-	1	
1,849	1,346	1,322	
123	84	90	
1,972	1,430	1,412	

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

לקוחות פרטיים – הרווח הנקי הסתכם ב-12 מיליון ש"ח, לעומת 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-50%. ההכנסות הסתכמו ב-214 מיליון ש"ח לעומת 186 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ-15%, הנובעת בעיקר מגידול בהכנסות המימוניות בתחום האשראי והפיקדונות כתוצאה מגידול בהיקפים ועליה במרווחים. במקביל, חל גידול בהוצאות של כ-12%, כמפורט לעיל.

שירותים ומוצרים חדשים במגזר

גיוס לקוחות חדשים והגדלת נתח פעילות הלקוחות מתבצעים, בין היתר, באמצעות פיתוח מוצרים חדשים והתאמת פעילות על פי צרכי הלקוחות.

• **פיתוח שירותים:**

הבנק פועל להרחבת הפריסה הסניפית, הרחבת פעילויות, הרחבת תשתיות ומערכות מחשוב, וכל זאת על מנת להעמיק את הפעילות בקרב הלקוחות הפרטיים. במסגרת זו, בכוונת הבנק להעמיק את נושא מעטפת השירות ולבנות מעטפה מתאימה לצוותי הבנקאות הקמעונאית תוך מיקוד באוכלוסיות היעד שהוגדרו בתוכנית העבודה, וזאת במטרה לחזק ולהתאים את השירות לצרכי הלקוחות הקמעונאיים. הבנק ממשיך בפיתוח והטמעת מערכת ניהול קשרי הלקוחות המהווה נדבך משמעותי במתן תמיכה לתהליכי השיווק והמכירה.

• **פיתוח מוצרים:**

הבנק מפתח ומשווק **מוצרים חדשניים**, בתחומים השונים של הפעילות הבנקאית והשירותים הניתנים ללקוחות הפרטיים ובכלל זה בתחום הפיקדונות, המאפשרים גיוון השקעות ופיזור סיכונים. הבנק ממשיך בתהליך רחב היקף לגיוס לקוחות פרטיים, במסגרתו הושק חשבון חדשני, "**חשבון חופשי**", המעניק חבילה ייחודית וכוללת של הטבות בנקאיות בניהול חשבון עו"ש למעבירי משכורת. להערכת הבנק החבילות נותנות מענה מיטבי לצרכי הלקוחות מקבלי המשכורת: פטור מריבית חובה, ריבית זכות אוטומטית ופטור מעמלות העו"ש המרכזיות – עמלת פקיד ועמלת ערוץ ישיר. ההטבות ניתנות ללקוחות חדשים מעבירי משכורת ובנוסף – לראשונה גם לקוחות קיימים יוכלו להצטרף למסלול "חשבון חופשי" וליהנות מפטור מעמלות. קבלת ההטבות מותנית בהעברת משכורת בסכום מינימלי ובהיקף הפעילות בחשבון. מהלך זה הינו ייחודי ונוגע בליבת פעילות הלקוח הפרטי עם הבנק ומהווה שלב נוסף ביישום האסטרטגיה העסקית של הבנק. לעניין התפתחות ברכישת זכויות בתיק הלוואות צרכניות, ראה פרק "הסכמים מהותיים".

הבנק ממשיך במדיניותו בתחום **המשכנתאות**, תוך שימוש במבצעים בהתאם למצב השוק ולצרכי הלקוחות. לפירוט נוסף לגבי תיק המשכנתאות ראה גם פרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק, הנערכות בהתאם להערכת הגורמים העסקיים בבנק וכוללות, בין השאר, הסתמכות על פילוח נתוני הבנק. המידע עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בגורמים העיקריים שלהלן: תנאי המקרו של השוק, שינויים רגולטורים המשפיעים על הכנסות מגזר זה ומידת ההצלחה של הבנק בהגשמת תוכניותיו הפנים ארגוניות.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011			
עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
במיליוני ש"ח			
51	27	18	96
1	-	5	6
16	5	7	28
-	-	-	-
68	32	30	130
(16)	4	-	(12)
21	8	9	38

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
רווח נקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 *			
עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
במיליוני ש"ח			
49	26	12	87
- **	-	2	2
15	4	6	25
-	-	-	-
64	30	20	114
27	2	-	29
(6)	9	5	8

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
רווח (הפסד) נקי

(1) פעילות בניירות ערך.

* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1). הוצג מחדש (ראה באור 4.ה.1).

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011			
עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
במיליוני ש"ח			
150	79	51	280
3	-	13	16
48	14	23	85
-	-	-	-
201	93	87	381
(18)	9	2	(7)
41	23	23	87

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
רווח נקי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 *			
עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
במיליוני ש"ח			
136	80	32	248
1	-	9	10
50	14	20	84
-	-	-	-
187	94	61	342
31	15	-	46
-	-	1	1
12	23	15	50

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
רווח נקי

(1) פעילות בניירות ערך.

* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1). הוצג מחדש (ראה באור 4.ה.1).

המגזר העסקי

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב-87 מיליון ש"ח לעומת 50 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב-381 מיליון ש"ח לעומת 342 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-11%.

הכנסות המימון הסתכמו ב-296 מיליון ש"ח לעומת 258 מיליון ש"ח, גידול של כ-15%, הנובע בעיקרו מעליה בהכנסות המימוניות בתחום התיווך בין אשראי לפיקדונות כתוצאה מעליה בהיקפים ומגידול במרווח וכן מגידול בריבית על ההון הפנוי על רקע עליית הריבית השקלית. ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-85 מיליון ש"ח לעומת 84 מיליון ש"ח. בהוצאות חלה עליה בשיעור של כ-14%, על רקע גידול בהוצאות כלל הבנק. בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמו הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-7 מיליון ש"ח, כתוצאה מגידול בגביית חובות, לעומת הוצאה בסך של כ-46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לקוחות הפועלים בתחום הבניה והנדל"ן – הרווח הנקי בפעילות תחום הבניה והנדל"ן הסתכם ב-23 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות הסתכמו ב-93 מיליון ש"ח לעומת 94 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות גדלו בשיעור של כ-7%. בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-9 מיליון ש"ח לעומת הוצאות של כ-15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היקף האשראי המאזני בענף זה (לא כולל אשראי לקבוצות רכישה) הסתכם ביום 30 בספטמבר 2011 ב-3.3 מיליארד ש"ח לעומת 3.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010 ו-3.0 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2010. היקף הערבויות לרוכשי דירות הסתכם ביום 30 בספטמבר 2011 ב-2.3 מיליארד ש"ח בדומה להיקף הערבויות ביום 31 בדצמבר 2010 ולעומת 2.1 מיליארד ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010.

לאור המצב בשווקים ממשיך הבנק במעקב שוטף אחר מצב האשראי בכלל וענף הנדל"ן בפרט. יצוין כי במסגרת הדין בדירקטוריון של דגשי מדיניות האשראי של הבנק, הוחלט להחמיר בחלק מהפרמטרים בתחום, בין היתר, החליט הדירקטוריון להגדיל את דרישות ההון העצמי לגבי הלוואות הניתנות לרכישת קרקעות המיועדות לליווי.

על פי מדיניות הבנק ההפרשה הקבוצתית מחושבת על פי ממוצע שיעורי הפסדי אשראי רבעוניים היסטוריים החל מ-2008, תוך הבחנה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. בנוסף, על פי המדיניות, במקרים בהם מצב ענף כלשהו ו/או מצב המשק מורע, נבחן הצורך בשימוש במקדם גבוה יותר לחישוב ההפרשה הקבוצתית (ראה פירוט בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים"). נוכח אי הודאות שנוצרה בענף הבנייה, הוחלט החל מהרבעון השני של 2011 להשתמש במקדם גבוה יותר לחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין היקף החשיפות הלא בעייתי לליווי פרויקטים לבניה למגורים (תת ענף קבלנות כללית).

לקוחות הפעילים בתחום שוק ההון – הרווח הנקי הסתכם ב-23 מיליון ש"ח לעומת 15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 53%. הכנסות המגזר הסתכמו ב-87 מיליון ש"ח לעומת 61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 43% הנובעת בעיקרה מגידול בהכנסות המימוניות בתחום התיווך בין אשראי לפיקדונות כתוצאה מעליה בהיקפים ומגידול במרווח. בנוסף, חל גידול בעמלות ניירות ערך על רקע עלייה בפעילות הלקוחות בתחום זה, בין היתר, כתוצאה מהתנהגות השווקים. מנגד, נרשמה עליה של כ-26% בהוצאות, הן כתוצאה מגידול בהוצאות הנגזרות מהגידול בהיקף הפעילות (הוצאות בגין פעילות לקוחות בניירות ערך) והן כתוצאה מגידול בכלל הוצאות הבנק. ההוצאה להפסדי אשראי הסתכמה בכ-2 מיליון ש"ח, כאשר בתקופה המקבילה לא נרשמה הפרשה בתת-מגזר זה. יצוין כי ההפרשה בתקופה הנוכחית נובעת מהפרשה קבוצתית.

לקוחות עסקיים אחרים – הרווח הנקי הסתכם ב-41 מיליון ש"ח, לעומת 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העליה ברווח הנקי נובעת בעיקרה מכך שנרשמו בתקופה הנוכחית הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-18 מיליון ש"ח כאשר בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הוצאות בגין סעיף זה בסך 31 מיליון ש"ח (מזה סך של 26 מיליון ש"ח בגין קבוצת לוויים אחת). כמו כן, נרשם גידול בהכנסות המימון בשיעור של כ-12% בעיקר בתחום הפיקדונות כתוצאה מעליה בהיקפים ומגידול במרווחים. מנגד, נרשם גידול בהוצאות בשיעור של כ-12% לעומת התקופה המקבילה אשתקד על רקע גידול בכלל הוצאות הבנק.

מגזר היהלומים

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב-5 מיליון ש"ח לעומת 9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו ב-37 מיליון ש"ח לעומת 39 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. יש לציין כי הכנסות המגזר מושפעות מתנודתיות שער החליפין של השקל אל מול הדולר.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמה הוצאה בגין הפסדי אשראי של 3 מיליון ש"ח בהשוואה להפרשה אפסית בתקופה המקבילה אשתקד.

היקף האשראי המאזני ליהלומים הסתכם ביום 30 בספטמבר 2011 ב-1.4 מיליארד ש"ח (0.4 מיליארד דולר), לעומת 1.1 מיליארד ש"ח (0.3 מיליארד דולר) ביום 31 בדצמבר 2010 ו-1.3 מיליארד ש"ח (0.4 מיליארד דולר) ביום 30 בספטמבר 2010.

היקף סיכון האשראי החוץ מאזני הסתכם ביום 30 בספטמבר 2011 ב-0.9 מיליארד ש"ח (0.2 מיליארד דולר), בדומה ליום 31 בדצמבר 2010 ולעומת 0.8 מיליארד ש"ח (0.2 מיליארד דולר) ביום 30 בספטמבר 2010.

מגזר ניהול פיננסי

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשם הפסד של כ-21 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של כ-23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו בהפסד של כ-1 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-64 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר השינוי נובע מקיטון של כ-54 מיליון ש"ח ברווחי מימוש והתאמת ערך של אגרות חוב ומגידול בהפרשות לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בסך של 16 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הצגת פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים על פי שוויים ההוגן (כנדרש לפי כללי חשבונאות) גרמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה להוצאות מימון בסך של כ-17 מיליון ש"ח (מזה 25 מיליון ש"ח ברבעון השלישי), לעומת הוצאות מימון בסך של כ-30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היקף תיק ניירות הערך הממוצע לתקופה הסתכם ב-4,600 מיליון ש"ח לעומת 4,756 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

המגזר כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

הלימות ההון

הלימות ההון של תאגיד בנקאי הינה מרכיב מרכזי בהערכת יציבותו של התאגיד. הלימות ההון נבחנת באמצעות היחס בין בסיס ההון לבין הסכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בעסקי הבנק, כהגדרתם בהוראות באזל 2.

מסגרת העבודה למדידה והלימות ההון, פורסמה על ידי המפקח על הבנקים בדצמבר 2008 (להלן "הוראת באזל 2"). הוראת באזל 2 שמה דגש על ניהול הסיכונים תוך קישור בין פרופיל הסיכונים של הבנק ואיכות ניהולם לבין הקצאת ההון הנדרשת. חישוב נכסי הסיכון ונתוני הלימות ההון מבוצעים על פי עקרונות הגישה הסטנדרטית בבאזל 2.

מסגרת העבודה של באזל 2 מיושמת על בסיס מאוחד וחלה על הבנק וחברות הבנות שלו (לפירוט בדבר החברות המוחזקות העיקריות ותחום פעילותן ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות"). כמו כן, לגבי החברות המוחזקות להן הבנק העמיד כתב שיפוי בהתאם להוראות באזל 2, לא קיים ולא חזוי מכשול להעברה מיידית של מקורות או לביצוע החזר התחייבויות של החברות המוחזקות על ידי הבנק.

לפירוט בדבר עיקרי הוראת באזל 2 על שלושת נדבכיה ויישומם בבנק וכן לגבי טבלת הפניות לגילויים האיכותיים והכמותיים הנדרשים במסגרת הנדבך השלישי, ראה פירוט בפרק "הלימות ההון" בדוחות הכספיים לשנת 2010. בנוסף, ראה התייחסות לתהליך ה-ICAAP בתת הפרק "תכנון ההון" בהמשך.

באזל 3 - בחודש דצמבר 2010 פורסמה על ידי ה-BIS (Bank for international settlements) מסגרת העבודה של באזל 3. מטרת ההוראות היא להביא לחיזוק עמידותה של המערכת הבנקאית בעתות משבר. הוראה זו מציבה סטנדרטים מחמירים יותר להשגת הלימות ההון וכן דרישות חדשות בתחום הנזילות, בתחומי הרכב החשיפות וההון הנדרש בגינם, הרחבת השיטות לניהול הסיכונים ועוד. המפקח על הבנקים הצהיר בהקשר זה, כי בדעת הפיקוח להחיל את הנחיות באזל 3, החל מתחילת 2013. הבנק לומד את עיקרי הפרסומים של ה-BIS בנושא על מנת לבחון את ההשלכות האפשריות של עקרונות באזל 3 על הבנק.

נושא מרכזי הכלול במסגרת הוראת באזל 3 הינו איכות ההון והלימות ההון. מסגרת העבודה של באזל 3 מגדירה באופן ברור את רכיבי ההון ודורשת עמידה ביחסי הון רגולטורים שונים כפונקציה של היקף נכסי הסיכון, בדגש על יחס הון ליבה, קרי הון מניות ועודפים. במסגרת זו גם נקבעו שתי כריות הון חדשות – כרית לשימור ההון בגובה 2.5%, המהווה כרית ביטחון למקרה של התממשות תרחיש קיצון, וכרית הון אנטי מחזורית בטווח שבין 0%-2.5%, הנקבעת בהתאם להערכת הרגולאטור המקומי את מידת הסיכון לה חשופה המערכת הבנקאית. ההנחייה קובעת לוחות זמנים מדורגים לעמידה מלאה ביחסי ההון. המפקח על הבנקים קבע בעבר את יעדי ההון המינימליים שעל הבנקים לאמץ - יחס הון ליבה מינימלי של 7.5% ויחס הון כולל מינימלי של 12%. יחסים אלה עשויים להתעדכן כלפי מעלה, נוכח כוונת המפקח על הבנקים לקבוע כי על המערכת הבנקאית בישראל להעלות את יחס הון הליבה וזאת בהדרגה עד לשנת 2016.

בנוסף, הנחיות באזל 3 מתייחסות לרכיבי ההון השונים בין היתר, למכשירי חוב המוכרים לבסיס ההון. צפוי שההגדרות לגבי הון משני מוכר ישתנו כך שמכשירי חוב אשר מוכרים כיום לא יהיו מוכרים בבאזל 3. יש להניח שהתהליך יעשה בהדרגה.

יעדי הלימות ההון

ביום 31 באוקטובר 2010, במסגרת הדיון על התוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2011-2013, קבע הדירקטוריון את יעדי ההון הבאים לשנים אלו - יחס הון כולל שלא יפחת מ-13%, יחס הון ליבה בטווח של 7.50%-8.00% ויחס הון ליבה בתרחישי קיצון בטווח של 6.50%-6.00%. ביום ה-30 ביוני 2011 קבע הדירקטוריון בנוסף יחס להון כולל בתרחישי קיצון שלא יפחת מ-9.0%. במסגרת הדיונים על יעדי ההון של הבנק, כפי שנקבעו במסגרת התוכנית האסטרטגית לשנים 2012-2014, הנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לקבוע מתווה הדרגתי עולה ליחסי ההון, כאשר ב-2016 יעמוד יחס הון הליבה על 10% ויחס ההון הכולל על שיעור של 150% מיחס הון הליבה.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק בכל הקשור לעמידה בדרישות ולשיפור יחס הלימות ההון והרכבו, לרבות הקטנת רכיבי סיכון, או הגדלת ההון הראשוני באמצעות צבירת רווחים ו/או הנפקת הון משני. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בעיקר בגורמים אלה: שינויים רגולטורים שיחולו (ככל שיחולו) בנושא דרישות יחס ההון בו על הבנק לעמוד, פגיעה ברווחיות הבנק ומידת ההצלחה של הבנק לגייס הון באמצעות ביצוע הנפקות.

יחסי ההון על פי באזל 2

בבאור 4 לדוחות הכספיים ניתן מידע מפורט בדבר מדידת ההון ושקלול הסיכונים.

להלן תמצית¹ הנתונים מתוך הבאור (במיליוני ש"ח):

31.12.2010	30.9.2010	30.9.2011	
1,924 *	1,872 *	1,950	הון רובד 1
1,424	1,206	1,379	הון רובד 2 ^{1,2}
-	-	-	הון רובד 3 ²
<u>3,348</u>	<u>3,078</u>	<u>3,329</u>	סה"כ הון
21,382 *	21,416 *	22,788	נכסי סיכון אשראי ³
249	262	496	נכסי סיכון שוק
<u>1,589</u>	<u>1,547</u>	<u>1,645</u>	נכסי סיכון תפעולי
<u>23,220</u>	<u>23,225</u>	<u>24,929</u>	סה"כ נכסי סיכון

* הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 4.ה.1.
1. לפירוט נוסף ראה באור 4.

- בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, סך הון רובד 2 והון רובד 3 לא יעלו על 100% מסך הון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד זה בלבד. בנוסף, כתבי התחייבות נדחים או מכשירי הון אחרים הכלולים בהון רובד 2 תחתון לא יעלו על 50% מהון רובד 1 שאינו מוקצה לסיכונים שוק, לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד 1 בלבד.
- לפני ניכוי הפרשה כללית בסך 52 מיליון ש"ח.

להלן פירוט ליחס ההון בבנק לפי באזל 2 (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2011		
דרישות הון ³ (9%)	נכסי סיכון	דרישות הון ³ (9%)	נכסי סיכון	דרישות הון ³ (9%)	נכסי סיכון	
						סיכון אשראי
9	104	10	110	12	133	חובות של ריבנויות
18	199	15	168	20	221	חובות של ישויות סקטור ציבורי
96	1,068	77	863	84	938	חובות של תאגידים בנקאיים
1,431	15,903	1,470	16,330	1,511	16,778	חובות של תאגידים
16	176	14	156	32	360	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
89	988	89	996	104	1,159	חשיפות קמעונאיות ליחידים
12	131	12	130	12	128	עסקים קטנים
192	2,133	181	2,009	210	2,336	משכנתאות לדירור
* 61	* 680	* 59	* 654	66	735	נכסים אחרים
<u>1,924</u>	<u>21,382</u>	<u>1,927</u>	<u>21,416</u>	<u>2,051</u>	<u>22,788</u>	
						סיכונים שוק¹
6	72	9	101	16	182	סיכון ריבית
3	38	3	36	5	52	סיכון מניות
6	72	10	116	23	246	סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
5	67	1	9	1	16	סיכון אופציות
<u>20</u>	<u>249</u>	<u>23</u>	<u>262</u>	<u>45</u>	<u>496</u>	
<u>143</u>	<u>1,589</u>	<u>139</u>	<u>1,547</u>	<u>148</u>	<u>1,645</u>	סיכון תפעולי²
<u>2,087</u>	<u>*23,220</u>	<u>2,089</u>	<u>* 23,225</u>	<u>2,244</u>	<u>24,929</u>	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	<u>* 3,348</u>		<u>* 3,078</u>		<u>3,329</u>	סך בסיס ההון
	*14.42%		*13.25%		13.35%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
	*8.29%		*8.06%		7.82%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
	9.0%		9.0%		9.0%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים ³

* הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 4.ה.1.
** לפני ניכוי הפרשה כללית בסך 52 מיליון ש"ח.

1. סיכונים שוק מחושבים בהתאם לגישה הסטנדרטית בגין עסקאות בתיק למסחר של הבנק. הקצאת ההון הינה בגין סיכונים ריבית, שערי חליפין, אופציות ומניות.
2. סיכונים תפעוליים מחושבים לפי גישת האינדיקטור הבסיסי, על בסיס ההכנסה הגולמית של הבנק, כהגדרתה בהוראה.
3. דרישת ההון בגין נדבך 1 הינה 8.0% ובגין נדבך 2 מינימום של 1.0% ובסה"כ יחס ההון המינימאלי הנדרש לפי המפקח על הבנקים הינו 9.0%.

מכשירים הנכללים בבסיס ההון

להלן הרכב מכשירי ההון המרכיבים את בסיס ההון של הבנק:

הון רובד 2 עליון – נכון ליום 30 בספטמבר 2011 שטרי הון נדחים בסך של 372 מיליון ש"ח .

הון רובד 2 תחתון - נכון ליום 30 בספטמבר 2011 כתבי התחייבות נדחים בסך של 955 מיליון ש"ח לפי החלוקה הבאה:

1. כתבי התחייבות נדחים סחירים בסך של 849 מיליון ש"ח שהונפקו במספר סדרות על ידי אגוד הנפקות.
2. כתבי התחייבות נדחים לא סחירים בסך של 106 מיליון ש"ח שהונפקו במספר סדרות על ידי הבנק.

כתבי התחייבות אלו קיבלו את אישורו של המפקח על הבנקים להיכלל כחלק מההון המשני של הבנק, ותקפות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון – רכיבי ההון". ראה התייחסות לאישור בנק ישראל לכתבי ההתחייבויות הנדחים שהונפקו ביולי 2011, בפרק "פעילות חברות מוחזקות עיקריות"- תת פרק "אגוד הנפקות בע"מ".

כמו כן, ראה התייחסות לבאזל 3 בתת פרק "באזל 3" לעיל.

סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית

הסיכון להפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה באיכות האשראי של לווים אשר לא יעמדו בהתחייבויותיהם כלפי הבנק, והעדר בטחונות נאותים לכיסוי חובות של לקוחות אלו. הקצאת ההון בנדבך הראשון בגין סיכון האשראי בתיק מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית. סיכון הריכוזיות מוערך במסגרת הנדבך השני.

לצרכי קביעת שווי הוגן, הבנק מבצע הערכת שווי לאג"ח לא סחיר, המבוסס בין היתר, על דירוגי סוכנויות דירוג, כפי שמתפרסם במקורות מידע ציבוריים. כמו כן ראה פירוט בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

לצרכי עמידה בנדבך הראשון של הוראות באזל 2 על פי הגישה הסטנדרטית, הבנק משתמש בדירוגי מדינות בלבד (לרבות לצורך הערכת סיכון בנקים), מתוך מקורות מורשים המציגים את דירוגי סוכנויות דירוג בינלאומיות מוכרות עפ"י ההוראה. הבנק אינו משתמש במידע מסוכנויות אשראי ליצוא.

להלן התפתחות החשיפות בתיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון¹:

ליום 30 בספטמבר 2011			
סה"כ	מעל חמש שנים ³	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה
במיליוני ש"ח			
31,401	8,072	4,057	19,272
4,059	2,871	910	278
691	245	100	346
8,956	107	2,351	6,498
4,100	2,453	298	1,349
987	382	-	605
50,194	14,130	7,716	28,348

אשראי ופקדונות בבנקים ובממשלה⁴
ניירות ערך²
מכשירים פיננסיים נגזרים⁶
מסגרות לא מנוצלות
חשיפות חוץ מאזניות אחרות⁵
נכסים אחרים
סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2010			
סה"כ	מעל חמש שנים ³	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה
במיליוני ש"ח			
27,779	6,804	3,638	17,337
3,801	2,212	839	750
499	156	33	310
9,873	-	1,267	8,606
3,715	2,199	278	1,238
840	358	-	482
46,507	11,729	6,055	28,723

אשראי ופקדונות בבנקים ובממשלה⁴
ניירות ערך²
מכשירים פיננסיים נגזרים⁶
מסגרות לא מנוצלות
חשיפות חוץ מאזניות אחרות⁵
נכסים אחרים
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010

סה"כ	מעל חמש שנים ³	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה	
				במיליוני ש"ח
30,091	7,312	3,676	19,103	אשראי ופקדונות בבנקים ובממשלה ⁴
3,642	1,835	1,212	595	ניירות ערך ²
403	151	37	215	מכשירים פיננסיים נגזרים ⁶
9,966	146	1,414	8,406	מסגרות לא מנוצלות
3,849	2,375	283	1,191	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁵
890	380	-	510	נכסים אחרים
48,841	12,199	6,622	30,020	סך הכל

1. בטבלאות אלו מוצגת יתרת המוצרים בהתאם למועד הפירעון החוזי הסופי של המוצר. החל מדיווח יוני 2011 שונתה מתכונת ההצגה כך שהיתרות המוצגות מבוססות על היקף החשיפות כפי שמוגדרות לצורך באזל 2 (בעבר היו מבוססות על היקף החשיפות כפי שמוגדרות לצורך ענפי משק). מספרי השוואה הוצגו מחדש.
2. אינם כוללים מניות בתיק למסחר ופריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעוף, הכלולה בחשיפות חוץ מאזניות אחרות.
3. לרבות יתרות ללא תקופה לפרעון.
4. אשראי לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי.
5. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעוף שאינה עונה על הגדרת נגזר.
6. כפי שמחושב לפי נספח ג' להוראה 203.

להלן התפלגות החשיפות בתיק לפי מוצרים וצד נגדי*:

ליום 30 בספטמבר 2011

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ²	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים	ניירות ערך ¹	אשראי ³	
								במיליוני ש"ח
8,184	9,099	-	-	-	-	2,182	6,917	ריבוניות
585	530	-	8	99	2	225	196	ישויות סקטור ציבורי
2,760	2,748	-	70	4	271	1,067	1,336	תאגידים בנקאיים
27,745	27,167	-	3,954	7,443	418	585	14,767	תאגידים
369	420	-	9	-	-	-	411	בבטחון נדל"ן מסחרי
2,357	2,467	-	36	1,010	-	-	1,421	קמעונאיות ליחידים
336	315	-	23	136	-	-	156	עסקים קטנים
6,286	6,461	-	-	264	-	-	6,197	משכנתאות לדירור
949	987	987	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
49,571	50,194	987	4,100	8,956	691	4,059	31,401	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2010

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ²	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים	ניירות ערך ¹	אשראי ³	
במיליוני ש"ח								
6,185	6,443	-	-	-	-	2,111	4,332	ריבוניות
362	394	-	6	65	3	161	159	ישויות סקטור ציבורי
2,867	2,292	-	83	50	89	897	1,173	תאגידים בנקאיים
28,520	27,959	-	3,562	8,263	407	632	15,095	תאגידים
183	170	-	3	-	-	-	167	בבטחון גדל"ן מסחרי
2,541	2,309	-	35	938	-	-	1,336	קמעונאיות ליחידים
164	352	-	26	154	-	-	172	עסקים קטנים
5,809	5,748	-	-	403	-	-	5,345	משכנתאות לדיור
885	840	840	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
<u>47,516</u>	<u>46,507</u>	<u>840</u>	<u>3,715</u>	<u>9,873</u>	<u>499</u>	<u>3,801</u>	<u>27,779</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ²	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים	ניירות ערך ¹	אשראי ³	
במיליוני ש"ח								
6,710	7,826	-	-	-	1	1,836	5,989	ריבוניות
422	622	-	6	276	4	178	158	ישויות סקטור ציבורי
2,789	2,663	-	86	55	121	1,049	1,352	תאגידים בנקאיים
27,325	27,960	-	3,693	8,144	277	579	15,267	תאגידים
183	201	-	1	-	-	-	200	בבטחון גדל"ן מסחרי
2,491	2,277	-	36	941	-	-	1,300	קמעונאיות ליחידים
250	346	-	27	144	-	-	175	עסקים קטנים
5,891	6,056	-	-	406	-	-	5,650	משכנתאות לדיור
901	890	890	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
<u>46,962</u>	<u>48,841</u>	<u>890</u>	<u>3,849</u>	<u>9,966</u>	<u>403</u>	<u>3,642</u>	<u>30,091</u>	סך הכל

* בטבלאות אלו מוצגת יתרת המוצרים בהתאם למועד הפירעון החוזי הסופי של המוצר. החל מדיווח יוני 2011 שונתה מתכונת ההצגה כך שהיתרות המוצגות מבוססות על היקף החשיפות כפי שמוגדרות לצורך באזל 2 (בעבר היו מבוססות על היקף החשיפות כפי שמוגדרות לצורך ענפי משק). מספרי השוואה הוצגו מחדש.

1. אינם כוללים מניות בתיק למסחר ופריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעוף הכלולה בחשיפות חוץ מאזניות אחרות.
2. ממוצע רבעוני לתקופה.
3. לרבות אשראי לציבור לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי, פקדונות בבנקים ובממשלה.
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעוף שאינה עונה על הגדרת נגזר.

להלן חשיפת האשראי לפי הגישה הסטנדרטית * בחלוקה למשקלות הסיכון^{1,2} (במיליוני ש"ח):

ליום 30 בספטמבר 2011

חשיפת אשראי נטו	בטחונות פיננסיים כשירים	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
9,100	-	-	-	-	-	-	667	8,433	ריבוניות
522	7	-	-	-	529	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
2,747	-	-	15	-	1,208	-	1,524	-	תאגידים בנקאיים
23,269	3,641	149	26,761	-	-	-	-	-	תאגידים
364	56	-	420	-	-	-	-	-	בבטחון נדל"ן מסחרי
2,279	178	6	285	2,166	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
276	37	-	-	313	-	-	-	-	עסקים קטנים
6,420	-	2	97	437	-	5,884	-	-	משכנתאות לדיור
987	-	13	715	-	-	-	-	259	נכסים אחרים
45,964	3,919	170	28,293	2,916	1,737	5,884	2,191	8,692	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2010

חשיפת אשראי נטו	בטחונות פיננסיים כשירים	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
6,444	-	-	-	-	-	-	549	5,895	ריבוניות
389	5	-	-	-	394	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
2,291	-	-	4	-	1,276	-	1,011	-	תאגידים בנקאיים
23,389	3,711	489	26,611	-	-	-	-	-	תאגידים
156	13	-	169	-	-	-	-	-	בבטחון נדל"ן מסחרי
2,055	189	9	115	2,120	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
292	50	2	1	339	-	-	-	-	עסקים קטנים
5,719	-	-	26	603	-	5,090	-	-	משכנתאות לדיור
840	-	34	602	-	-	-	-	204	נכסים אחרים
41,575	3,968	534	27,528	3,062	1,670	5,090	1,560	6,099	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010

חשיפת	בטחונות									
אשראי	פיננסיים	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
נטו	כשירים									
7,825	-	-	-	-	-	-	518	7,307		ריבוניות
621	-	-	-	-	621	-	-	-		ישויות סקטור ציבורי
2,663	-	-	11	-	1,760	-	892	-		תאגידים בנקאיים
23,144	3,933	216	26,861	-	-	-	-	-		תאגידים
177	21	-	198	-	-	-	-	-		בבטחון נדל"ן מסחרי
2,044	171	2	152	2,061	-	-	-	-		קמעונאיות ליחידים
287	50	1	-	336	-	-	-	-		עסקים קטנים
6,025	-	3	87	489	-	5,446	-	-		משכנתאות לדיור
890	-	16	641	-	-	-	-	233		נכסים אחרים
<u>43,676</u>	<u>4,175</u>	<u>238</u>	<u>27,950</u>	<u>2,886</u>	<u>2,381</u>	<u>5,446</u>	<u>1,410</u>	<u>7,540</u>		סך הכל

* בטבלאות אלו מוצגת יתרת המוצרים בהתאם למועד הפירעון החוזי הסופי של המוצר. החל מדיווח יוני 2011 שונתה מתכונת ההצגה כך שהיתרות המוצגות מבוססות על היקף החשיפות כפי שמוגדרות לצורך באזל 2 (בעבר היו מבוססות על היקף החשיפות כפי שמוגדרות לצורך ענפי משק). מספרי השוואה הוצגו מחדש.

1. חשיפה ברוטו, לאחר הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם לסיכון הסופי של החשיפה, לאחר קיזוזים חשבונאיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, מבלי להביא בחשבון את ההשפעות של שיטות הפחתת סיכון אשראי, לדוגמא ביטחון וקיזוז, וכן לפני הכפלה במקדמי המרה.
2. לא כולל תיק למסחר. הצגת מכשירים פיננסיים נגזרים לפי הגישה הסטנדרטית.

הערכת שווי וניהול בטחונות – במסגרת באזל 2 הבנק מכיר בביטחונות על פי "הגישה המקיפה" כהגדרתה בהוראה. בגישה זו, ערך הביטחון נטו מופחת בהתאם למקדמים לפי סוג הנכס, התאמת מטבע או תקופה לפירעון.

מפורטים להלן סוגי הביטחונות הפיננסיים הכשירים בהם הבנק עושה שימוש לצורך חישוב הלימות ההון ואופן הערכתם לצרכי הפחתת סיכון:

– **ניירות ערך** – ניירות ערך אשר שועבדו לטובת בעליהם או לטובת צד ג'. על מנת שנייר ערך יהיה כשיר לשמש כמפחית סיכון עליו להיות נייר ערך חוב שהונפק על ידי ממשלה או בנק או נייר מדורג הרשום למסחר בבורסה מוכרת ועל מניות להשתייך למדד מניות מוכר, כמפורט בהוראה. הערכת השווי לביטחון מבוססת על מחיר השוק של נייר הערך המשועבד ובהתאם למקדמי הפחתה משווי הביטחון המושפעים בין היתר ממספר ימי ההחזקה ואופי פעילות הלקוח. שיעור ההפחתה המיושם בבנק נבחן לגופו של עניין, כך שבחלק מהמקרים השיעור הינו 50% בהתאם לחלופה בסעיף 151 א.ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203 ובחלק אחר מיושם מנגנון להפחתה בשיעורים ספציפיים לפי פעילות הלקוח, בהתאמה להסכמים, בכפוף לתנאים המצוינים בסעיף 151 א.ב' להוראה.

– **פיקדונות ותוכניות חיסכון** – אמצעים נזילים שניטלו כבטוחה על דרך של כתב קיזוז או שעבוד, לפי הצורך, ולא ניתן למשכם כל עוד לא הפסיקו לשמש כבטוחה. שווי הבטוחה נקבע לפי השערות בגין משיכה טרם מועד הפירעון הנקוב שלה.

– **ערבויות בנקאיות (בנקים ישראלים ובנקים זרים)** – ערבויות שניתנו על ידי בנקים כנגד חשיפה של לקוח. עם מתן הערבות הבנקאית, הבנק הערב הופך להיות הצד הנגדי לחשיפה כך שמשקל הסיכון בגין החשיפה משתנה. ערבות מסוג זה מאפשרת את הפחתת נכסי הסיכון הנובעים מהחשיפה, בהתאם לסיכון הבנק הערב (הנגזר מדירוג המדינה בה התאגד). לגבי ערבות שניתנה על ידי בנקים בחו"ל כנגד חשיפות הלקוח, השימוש מבוצע בכפוף לבדיקה משפטית פרטנית לגבי תקפות הערבות לפי הדין החל עליה (על פי רוב, דין מדינת התאגדות הבנק מנפיק הערבות).

להלן חשיפת האשראי המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ו/או ערבויות או נגזרי אשראי:

ליום 30 בספטמבר 2011					
חשיפת אשראי ברוטו ^{1,2}	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ⁴	סך הכל סכומים שנוספו ³	סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות שנגרעו ³	חשיפת אשראי נטו	
9,100	-	-	-	9,100	חובות של ריבונות
522	(7)	-	-	529	חובות של ישויות סקטור ציבורי
2,814	-	67	-	2,747	חובות של תאגידים בנקאיים
23,202	(3,641)	-	(67)	26,910	חובות של תאגידים
364	(56)	-	-	420	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
2,279	(178)	-	-	2,457	חשיפות קמעונאיות ליחידים
276	(37)	-	-	313	עסקים קטנים ⁵
6,420	-	-	-	6,420	משכנתאות לדיור
987	-	-	-	987	נכסים אחרים
45,964	(3,919)	67	(67)	49,883	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2010

חשיפת אשראי נטו	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ⁴	סך הכל סכומים שנוספו ³	סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות שנגרעו ³	חשיפת אשראי ברוטו ^{1,2}	
במיליוני ש"ח					
6,444	-	-	-	6,444	חובות של ריבונות
389	(5)	-	-	394	חובות של ישויות סקטור ציבורי
2,410	-	119	-	2,291	חובות של תאגידים בנקאיים
23,270	(3,711)	-	(119)	27,100	חובות של תאגידים
156	(13)	-	-	169	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
2,055	(189)	-	-	2,244	חשיפות קמעונאיות ליחידים
292	(50)	-	-	342	עסקים קטנים ⁵
5,719	-	-	-	5,719	משכנתאות לדיור
840	-	-	-	840	נכסים אחרים *
41,575	(3,968)	119	(119)	45,543	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010

חשיפת אשראי נטו	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ⁴	סך הכל סכומים שנוספו ³	סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות שנגרעו ³	חשיפת אשראי ברוטו ^{1,2}	
במיליוני ש"ח					
7,825	-	-	-	7,825	חובות של ריבונות
621	-	-	-	621	חובות של ישויות סקטור ציבורי
2,736	-	72	-	2,664	חובות של תאגידים בנקאיים
23,073	(3,933)	-	(72)	27,078	חובות של תאגידים
177	(21)	-	-	198	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
2,043	(171)	-	-	2,214	חשיפות קמעונאיות ליחידים
287	(50)	-	-	337	עסקים קטנים ⁵
6,024	-	-	-	6,024	משכנתאות לדיור
890	-	-	-	890	נכסים אחרים *
43,676	(4,175)	72	(72)	47,851	סך הכל

* הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 1.ה.4.

1. סיכון אשראי חוץ מאזני הינו לפני המרה לשווה ערך אשראי (לפני הכפלה במקדמי CCF).
2. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר השפעת Netting ולאחר הכפלה במקדם התוספת (Add-on)).
3. סכום החשיפה המכוסה על ידי ערבויות המועבר לחובות הצד הנגדי שנתן את הערבות.
4. לאחר, כאשר רלוונטי, קיזוז מאזני או חוץ מאזני, ולאחר הכפלה במקדמי בטחון (haircuts), כולל התאמות חיוביות שנוספו לחשיפה.
5. עסקים קטנים בעלי אובליגו עד 400 אלף ש"ח המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות.

סיכון אשראי של צד נגדי – הבנק חשוף לסיכון אשראי של צד נגדי כתוצאה מפעילות לקוחותיו בנגזרים מעבר לדלפק ונגזרי בורסה (לפירוט נוסף ראה פרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם"). ההון המוקצה בדיווח מחושב בהתאם לעקרונות המפורטים בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203.

מעבר להקצאת ההון אשר בוצעה לסיכון אשראי צד נגדי בנדבך 1 בהתאמה להוראה הרגולטורית, הבנק בחן במפורט את הסיכון הכלכלי ואת הצורך לבצע הקצאת הון נוספת לסיכון זה במסגרת נדבך 2. חשיפות

האשראי לצד נגדי מופו למספר מגזרים כלכליים ועבור כל מגזר נקבעה תקופת האחזקה המתאימה עד לסגירת הפוזיציה החשופה לאותו המגזר.

אמידת סיכון אשראי צד נגדי במסגרת הנדבך השני בוצעה בתרחישים פנימיים לזוגות המטבעות השונים. בשלב זה החישוב בוצע באופן שמרני, וללא קיזוז חשיפות צד נגדי בין זוגות המטבעות. בהתאם, הוגדרה הקצאת הון נוספת על סיכון אשראי צד נגדי בנדבך 2.

להלן חשיפות סיכון אשראי של צד נגדי בגישה הסטנדרטית:

ליום 31 בדצמבר 2010	ליום 30 בספטמבר 2010	ליום 30 בספטמבר 2011	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
350	413	855	שווי הוגן ברוטו חיובי
257	238	401	ערך נקוב (לאחר המרה לאשראי)
204	152	565	בניכוי הטבות קיזוז
403	499	691	סך חשיפות האשראי לאחר קיזוז
			בניכוי בטחונות
111	145	132	מזומנים ופקדונות
4	2	15	אגרות חוב ממשלתיות
16	6	16	מניות (לרבות אג"ח להמרה)
272	346	528	סך חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים

להלן חשיפות סיכון אשראי של צד נגדי הנובעות ממכירה או רכישה של הגנות אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2011		
הגנות שנמכרו	הגנות שנרכשו	הגנות שנמכרו	הגנות שנרכשו	הגנות שנמכרו	הגנות שנרכשו	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
						ALM
						חוזי החלפת כשל אשראי (CLN/CDS)
* 124	-	* 128	-	*130	-	חוזי החלפה של תשואה כוללת (TRS)
-	-	-	-	**488	-	אופציות אשראי אחר
-	-	-	-	-	-	פעילות תיווך
-	-	-	-	-	-	חוזי החלפת כשל אשראי (CLN/CDS)
-	-	-	-	-	-	חוזי החלפה של תשואה כוללת (TRS)
-	-	-	-	-	-	אופציות אשראי אחר
* 124	-	* 128	-	618	-	סה"כ נגזרי אשראי (ערך נקוב)

* נובע מ-CLN בלבד - בהם נמכרה הגנה כנגד סיכון מדינת ישראל.
** נובע ממכירת הגנה כנגד סיכון מדינת ישראל.

קיזוז – נכון ליום 30 בספטמבר 2011 היקף הקיזוזים המאזניים (קיזוז בין נכסים להתחייבויות) אינו מהותי (בדומה ליום 31 בדצמבר 2010).

מניות בתיק הבנקאי – הבנק מחזיק במניות בתיק הבנקאי, כמפורט בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".
להלן הפוזיציות במניות בתיק הבנקאי:

ליום 30 בספטמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2011			
דרישות ההון (9%)	שווי הוגן	יתרה מאזנית במיליוני ש"ח	דרישות ההון (9%)	שווי הוגן	יתרה מאזנית במיליוני ש"ח	
7	79	79	7	75	75	מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל על מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל קרנות עוקבות מדד
-	-	-	-	-	-	קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות
-	-	-	-	-	-	אחרים
<u>7</u>	<u>79</u>	<u>79</u>	<u>7</u>	<u>75</u>	<u>75</u>	נסחרות על ידי הציבור
2	21	21	2	17	17	מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל על מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל קרנות עוקבות מדד
5	34	34	4	37	37	קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות ³
-	1	1	-	1	1	אחרים ¹
<u>7</u>	<u>56</u>	<u>56</u>	<u>6</u>	<u>55</u>	<u>55</u>	מוחזקות באופן פרטי²

ליום 31 בדצמבר 2010			
דרישות ההון (9%)	שווי הוגן	יתרה מאזנית במיליוני ש"ח	
7	83	83	מניות
-	-	-	תעודות סל על מניות
-	-	-	תעודות סל קרנות עוקבות מדד
-	-	-	קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות
-	-	-	אחרים
<u>7</u>	<u>83</u>	<u>83</u>	נסחרות על ידי הציבור
2	19	19	מניות
-	-	-	תעודות סל על מניות
-	-	-	תעודות סל קרנות עוקבות מדד
4	35	35	קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות ³
-	1	1	אחרים ¹
<u>6</u>	<u>55</u>	<u>55</u>	מוחזקות באופן פרטי²

1 השקעה בחברה כלולה בסך של כ-1 מיליון ש"ח.

2 לא סחירים.

3 דרישת ההון בגין קרנות הון סיכון והון פרטיות מחושבת בהתאם לנכסי סיכון בהיקף של 150% מהשווי ההוגן של האחזקה.

בתוכנית העבודה לשנת 2011 הוצג תכנון ההון לשנה זו, בהתאם ליעדי ההון שנקבעו. ראה פירוט בפרק "הלימות ההון" בדוחות הכספיים לשנת 2010.

במסגרת מסמך ה-ICAAP (תהליך הערכה פנימית של נאותות הלימות ההון), ליום 31 בדצמבר 2010 בוצע תכנון ההון לשלוש השנים 2011-2013, כנדרש בהוראה, בהתבסס על האסטרטגיה התלת שנתית של הבנק.

במסגרת הדיון על תוכנית העבודה לשנת 2012, הצפוי להתקיים בדירקטוריון בסוף דצמבר 2011, יקבע תכנון ההון לשנה זו, על בסיס התוכנית האסטרטגית ויעדי ההון שנקבעו במסגרתה. תכנון הון תלת שנתי מלא לשנים 2012-2014, יושלם במסגרת הדיונים על מסמך ה-ICAAP לשנת 2011, שיוגש לפיקוח על הבנקים ב-30 באפריל 2012.

נדבך 2

במסגרת **נדבך 2** נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת הסיכונים והקצאת הון על מנת להבטיח כי הבנק מקצה הון מספיק כנגד מכלול הסיכונים (להלן ICAAP). במסגרת תהליך ה-ICAAP הבנק מבצע תהליך יזום של זיהוי והערכת כל אחד מהסיכונים המהותיים בכל אחת מהפעילויות המרכזיות בבנק. כמו כן נסקרים במסגרת זו מרכיבי המדיניות והמגבלות הקיימות, כלי המדידה והניטור, מערכות הדיווח, תהליכים ומוצרים עיקריים ומרכיבי הממשל התאגידי. ההערכה מסתייעת בסקירה איכותית וניתוח הנתונים הכמותיים, תוך בחינת יכולת ההישענות על מודלים פנימיים.

מסמך ה-ICAAP ליום 31 בדצמבר 2010 הוגש לבנק ישראל באמצע חודש מאי 2011 וכלל את תכנון ההון המעודכן לשלוש השנים 2011-2013, כנדרש בהוראה, בהתבסס על האסטרטגיה התלת שנתית המעודכנת של הבנק.

במסגרת תהליך ה-SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) של הפיקוח על הבנקים, העביר בנק ישראל ביום 27 בספטמבר 2011 מכתב התייחסות לדוח ה-ICAAP ליום ה-31 בדצמבר 2010 וכן מכתב התייחסות לתהליך הסקירה וההערכה הפיקוחי. הבנק לומד את האמור במכתבים אלו לצורך בחינת הנושאים הדורשים יישום לקראת עדכון התוכנית האסטרטגית של הבנק ולקראת מסמך ה-ICAAP הבא, שיוגש למפקח על הבנקים עד ליום ה-30 באפריל 2012, על בסיס הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק ועל הערכותיו לגבי תנאי השוק, מידת היענות של הציבור להנפקה וכן לקיומם של תנאי שוק מתאימים להנפקה. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בגורמים העיקריים הבאים: תנאי השוק, מידת היענות הציבור להנפקה, אי קיום תנאי השוק התומכים בהנפקה, פגיעה ברווחיות הבנק ושינויים רגולטורים בנושא יחס ההון.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים ובכללם סיכונים משפטיים וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת לעמידה ביעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך הטמעת תרבות ניהול סיכונים ובקרתם. מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו, אלה, תוך הגדרת סוגי הסיכונים והיקפם, במסגרת תאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון, והפעלתם של מערכות דיווח ומנגנוני פיקוח ובקרה בהתאמה.

ממשל תאגידי

תהליכי ניהול הסיכונים והלימות ההון בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"ל הבנק והנהלה, ועדות הנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכון, אגף בקורות וניהול סיכונים, המערך לייעוץ משפטי והביקורת הפנימית.

הדירקטוריון מתווה את האסטרטגיה העסקית ומדיניות הבנק, מנחה ומכוון את הנהלת הבנק בתחום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, היעדים והקווים העקרוניים לפעילות הבנק. הדירקטוריון קובע את תאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות ואת מדיניות החשיפות לסיכונים. הדירקטוריון מפקח על יישום האסטרטגיה והמדיניות, על עמידה ביעדים שנקבעו ועל עמידה בגבולות תאבון וסיבולת הסיכון וכל זה תוך הקפדה על קיום הפרדה ברורה בהנהלה בין יוצרי הסיכון, מנהלי הסיכונים ותהליכי הבקרה הבלתי תלויים המתבצעים אודותיהם.

את מדיניות החשיפה הכוללת מבטא הדירקטוריון במסגרת מסמך ה-ICAAP ומסמך החשיפות הרבעוני, על ידי הגדרת תאבון וסיבולת הסיכון, ובמסגרת מסמכי מדיניות ספציפיים נוספים.

בדירקטוריון ובועדותיו נערכים דיונים אודות אופי ומאפייני הסיכונים השונים אליהם חשופה פעילות הבנק, הדרך לאמוד אותם ומידת אפקטיביות הפיקוח עליהם, לרבות דיונים לגבי הכלים ואופן השימוש בהם, אמידה, מדידה וניטור הסיכונים.

כמו כן, הדירקטוריון קובע את מדיניות החשיפה לסיכונים של הבנק תוך דיון בתמהיל החשיפות המשקפות את פרופיל הסיכון של הבנק והיקף ההון הנדרש תוך הקצאתו לפעילויות העסקיות השונות. במסגרת תכנון פעילות הבנק לשנים הקרובות קבע דירקטוריון הבנק את תיאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות והחשיפות לסיכונים. תחומים אלו כללו: יעדי ההון, סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון נזילות, סיכונים תפעוליים ובכלל זה סיכונים משפטיים וסיכונים ציית, וסיכונים ריכוזיות. פותחו כלי מעקב לבחינה שוטפת של העמידה בתאבון וסיבולת הסיכון ובחינת התפתחות החשיפה לסיכונים לאורך זמן.

המעקב אחר עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות מבוצע באמצעות מסמך החשיפות הרבעוני הנדון בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון.

בנוסף, הדירקטוריון אישר מסגרת להפעלת תרחישי קיצון על החשיפות לסיכונים שוק, נזילות ואשראי והשפעותיהם על יחסי ההון תוך הגדרת העקרונות לקביעת תרחישי הקיצון והדיווח על תוצאותיהם. הדירקטוריון הגדיר את תחומי האחריות, התפקידים והסמכות של המנכ"ל אשר אחראי בין היתר, על יישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית של הבנק שנקבעו על ידי הדירקטוריון, הניהול העסקי והארגוני השוטף של הבנק תוך דאגה להבטחת יציבותו ורווחיותו, הכנת תכנית עבודה שנתית ותקציב שנתי ובכלל זה תקציב השקעות, הבאתם לדיון ואישור הדירקטוריון, קיום פיקוח ובקרה ניהוליים על המערכת הארגונית של הבנק ועל ביצוע תכנית העבודה בהלימה למדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ולתיאבון הסיכון שלו. תשומת לב מיוחדת מוקדשת לתחום הציות, על ענפיו השונים, תוך הקפדה על קיום מערך נהלים ראוי, טיפול במניעת הפרות דין וכשלים אחרים והפקת לקחים נדרשת. לפירוט נוסף אודות ענף הציות, ראה תת פרק "סיכון משפטי".

בבנק קיימת הפרדה בין מנהלי הסיכונים ויוצרי החשיפות לבין האחראים על הבקרה עליהם. חלק מחברי הנהלת הבנק הינם יוצרי הסיכונים השונים המממשים את מדיניות ותאבון הסיכון כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך מימוש תפקידם, מקבלים המנכ"ל וחברי ההנהלה דיווחים יומיים ותקופתיים, המאפשרים מעקב אחר הסיכונים בבנק, זאת בנוסף לדיונים ייעודיים בפורומים וועדות שונות העוסקים באלה. בדיונים אלו משתתפים חברים קבועים על פי קביעתו של המנכ"ל ובעלי תפקידים נוספים על פי הצורך.

ניהול **חשיפות האשראי העסקי** בבנק, לרבות סיכונים האשראי ללקוחות הפעילים במגזר הפיננסי ובמגזר היהלומים, **סיכונים סביבתיים וסיכונים ריכוזיות האשראי** הינו באחריות ראש אגף עסקים, גב' שבי שמר.

ניהול **חשיפות האשראי למגזר הצרכני ולמגזר המשכנתאות**, הינו באחריות ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ, גב' עדנה פרס-לכיש.

ניהול **חשיפות לסיכונים השוק והנזילות** הינו באחריות ראש האגף לניהול פיננסי, מר אפרים אברהם. יצירת החשיפות מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות, היחידה לניהול נכסים והתחייבויות, ויחידת הנוסטרו באגף. בנוסף באחריות האגף ניהול סיכונים האשראי הנובעים מהשקעות הבנק **באג"ח קונצרני** וכן **סיכון אשראי בגין מדינות ובנקים וסיכון הסליקה**.

כמנהלת ה**סיכונים המשפטיים וסיכונים הציות** משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק, ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד.

כמנהל **סיכון המוניטין והסיכון האסטרטגי** משמש מנכ"ל הבנק, מר חיים פרייליכמן.

כמנהל ה**סיכונים הראשי (CRO)** משמש ראש אגף בקרות וניהול סיכונים, ד"ר עקיבא שטרנברג. ד"ר שטרנברג משמש גם כמנהל ה**סיכונים התפעוליים**.

מערך ניהול הסיכונים - אחראי לזיהוי, הגדרה, מיפוי ומדידה של הסיכונים השונים וכן יצירת תמונת הסיכון הכוללת והדיווחים אודותיה להנהלת הבנק ולדירקטוריון. תפקידו כולל פיתוח ויישום מתודולוגיות ומודלים פנימיים למדידת והערכת הסיכונים השונים (למעט סיכונים משפטיים ואסטרטגיים). למערך אחריות מקצועית לניתוח ויישום הוראות באזל 2, ראש מערך ניהול הסיכונים הינו מר עמי שושני, המשמש גם כסגן ראש אגף בקרות וניהול סיכונים.

ענף בקרות - הענף אחראי על בקרת הסיכונים בבנק, לרבות בקרת אשראי ופעילות לקוחות בשוק ההון, בקרת סיכוני שוק ונזילות, בקרת חשיפות לחו"ל, בקרות על פעילויות היחידות הסוחרות של הבנק, בקרה ותיקוף מודלים וכן אחריות על פעילות קצין הציות. בנוסף, ענף בקרות אחראי על ביצוע בקרת אשראי המקיפה את הלוחים העיקריים של הבנק תוך הערכת טיב הלווה, טיב מסמכי היסוד והבטוחות בתיק הלקוח, איכות תיק האשראי ובחינת מהימנות דירוג האשראי בבנק. יחידת בקרת האשראי פועלת במסגרת תוכנית עבודה שנתית ורב שנתית המוגשת לאישור ועדת האשראי של הדירקטוריון.

כחלק מההיערכות ליישום הוראות באזל 2, ובמסגרת יישום הנדבך ה-2, פרסם בנק ישראל סדרת מסמכים של ה-BIS הקובעים אמת מידה לניהול נאות של סוגי הסיכונים השונים בתאגיד הבנקאי. הבנק ביצע סקר פערים מעמיק באשר להתנהלות בפועל למול האמור במסמכים אלו. מהסקירה עולה כי ככלל הממשל התאגידי בבנק תואם את האמור במסמכי ה-BIS והפערים העיקריים שנותרו פתוחים אינם חושפים את הבנק לסיכונים נוספים משמעותיים. הבנק גיבש תוכנית ולוחות זמנים לסגירת מרבית הפערים שעלו מן הסקר.

סיכוני אשראי

סיכון אשראי הינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו, בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים האחרים. סיכון זה יכול לגרום לבנק הפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכושר הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו.

סיכון איכות תיק האשראי

מדיניות האשראי הכוללת נדונה ומאושרת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה. בעת הצורך מתקיימים דיונים במדיניות זו כולה או חלקה גם במהלך השנה. מטרת מדיניות האשראי הינה להגביל סיכון זה בהתאם לתיאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובאמצעות קביעת דרכים לניהולו.

מסמך המדיניות מתייחס לעקרונות וכללים לדירוג החייב, להעמדת אשראי, ניהול והבקרה עליו, על מנת לשפר את איכותו ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו. במסגרת זו נקבעים שיעורי ההסתמכות על בטחונות המתקבלים בבנק. בנוסף מציג מסמך המדיניות את המתודולוגיה להסדרת פעילות הבנק במתן אשראי לרבות היבטי תפעול, דיווח ובקרה, תוך שימת דגש לעקרונות לניהול סיכון אשראי המפורטות בהמלצת ועדת באזל. כמו כן, מתייחסת המדיניות לאופן האיתור, הזיהוי והטיפול בלוויים אצלם אותר פוטנציאל לבעייתיות, טיפול בחובות בעייתיים, וכן למתודולוגיה לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי. נציין כי בחישוב יתרת ההפרשה הקבוצתית ליום ה-30 בספטמבר 2011, בחן הבנק את השפעת חוסר הוודאות השורר בשווקים על מקדמי ההפרשה הקבוצתית בכדי לשקף נאמנה את פוטנציאל הסיכון הקיים בתקופה הנבדקת. במהלך השנה נבחנת העמידה במדיניות באמצעות דיווחים חודשיים ורבעוניים על מצב האשראי להנהלה ולדירקטוריון.

במקביל מושקעים אמצעים ומאמצים רבים בעדכון ופיתוח כלי בקרה ממוכנים ובשיפור מערכות המידע בתחום האשראי, על מנת להתאימם לסביבה העסקית המשתנה ולהוראות הרגולטוריות.

ביום ה-29 בדצמבר 2010 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 – "דירקטוריון". בין השאר מתייחסת ההוראה למעורבות דירקטוריון תאגיד בנקאי באישור אשראים. ביום ה-30 ביוני 2011 אישר דירקטוריון הבנק מתווה ליישום ההוראה על פי לוחות הזמנים הקבועים בה ובמסגרת מדיניות הבנק לשנים 2012-2013 יעודכנו כללים, מדדים, פרמטרים ותהליכים הנוגעים לאישור אשראים, לניהול תהליכי אשראי ולבקרה עליו בבנק, בהתאם למתווה שאושר.

כמו כן, במסגרת הערכות הבנק ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 ולצמצום מעורבות הדירקטוריון בתחום אשראים, ועל מנת לייעל את תהליכי אישור האשראי בבנק, אישר דירקטוריון הבנק במהלך שנת 2011 עדכון סמכויות לאישור אשראים בבנק, החל מדרג ועדת האשראי של הדירקטוריון, המשך בדרגי ההנהלה ועד לדרגים המאשרים אשראים באגף עסקים ובמספר סניפים בבנק. במהלך שנת 2011 אף בוצע שינוי ארגוני באגף עסקים שתכליתו, בין היתר, לתמוך בעדכון הסמכויות לאישור אשראים כפי שאושר על ידי דירקטוריון הבנק ולשפר תהליכי האישור, הניהול והבקרה על האשראי בבנק.

לפירוט נוסף ראה גם פרק "עדכוני חקיקה" בדוחות הכספיים לשנת 2010.

• **ניהול האשראי**

השיקולים במתן אשראי מתבססים בעיקרם על טיב הלקוח, כושר החזר, חוסנו הפיננסי, נזילותו, מהימנותו, ותק בענף, ותק בבנק, טיב הביטחונות שהוא יכול להעמיד ועוד. הבנק פועל להתאים את סוג האשראי לצרכיו ופעילותו של הלקוח.

במסגרת היערכות הבנק ליישום מודלים פנימיים לשיפור הערכת סיכוני האשראי, משכלל הבנק את תהליכי הדירוג של הלקוחות העסקיים והלווים הקמעונאיים ופועל להתאמת המרווח הכולל לסיכון הלקוח והעסקה.

- סמכויות למתן אשראי:

מתן האשראי מבוסס על סמכויות אשראי ברמות השונות עד לדרג של ועדת האשראי של הדירקטוריון.

החלטות למתן אשראי מעל סמכותם האישית של מנהלי הסניפים והנהלת אגף עסקים, מתבצעות ברמה של ועדות אשראי, במטרה למזער הסיכון של הסתמכות על שיקול דעת של אדם יחיד. במסגרת סמכויות האשראי נקבעו מגבלות על היקף האשראי ללא בטוחות אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות.

- בקרה על האשראי:

הבנק מפעיל כלי בקרה ממוכנים רבים ומגוונים, הן בסניפים והן במטה, במטרה לאתר מוקדם ככל האפשר שינויים בהתנהגות הלקוח, היווצרותם של פערי בטחונות, חריגה ממסגרות האשראי המאושרות וחריגה מסמכות. הבנק משלב בכלי הבקרה מידע מגורמים חיצוניים במטרה לאתר פעילויות ואירועים העשויים להשפיע על יכולתו של הלקוח להחזיר את חובו. לצורך איתור מוקדם של בעייתיות אצל לקוחות הבנק, מופעלת בבנק מערכת ממוכנת המאתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים.

כמו כן, מתבצע ביחידת בקרת אשראי באגף בקרות וניהול סיכונים, תהליך של בדיקת לוויים המתבסס על הוראות ניהול בנקאי תקין ובנוסף נבדקות אוכלוסיות לוויים נוספות המוגדרות מעת לעת.

- הדרכה:

הבנק משקיע משאבים רבים בהכשרת העובדים העוסקים בתחום האשראי, ובכלל זה הכשרת עובדים חדשים בקורסים ייעודיים, קורסים מתקדמים לעובדים ותיקים בתחום, פורום של מנהלי מחלקות עסקיות, הפקת לקחים מאירועים שונים ועוד. כמו כן, מתבצעת הכשרה ומתקיימים מפגשי רענון בנושאי הרגולציה הקשורים לתחום האשראי, כדוגמת סקירת הוראות תקני דיווח בינלאומיים (IFRS), וכן מבוצעות הדרכות יישומיות אודות ההשלכות הרגולטוריות והעסקיות של הוראות באזל 2.

• סיכון אשראי במתן הלוואות לדיור

התרחבות בתחום המשכנתאות כחלק מהתכנית האסטרטגית - במסגרת התכנית האסטרטגית האחרונה המשיך הבנק באימוץ מדיניות של התרחבות בתחום הקמעונאי בכלל ובתחום המשכנתאות בפרט. כחלק מיישום מדיניות זו נקבעו יעדים עסקיים הנגזרים מהמדיניות תוך הערכות מוקדמת מתאימה. במסגרת הערכות זו נבנו כלים מתאימים שכללו בין השאר הגדרות מפורטות של מרכיבי ניהול הסיכונים ובקרתם, קביעת תאבון סיכון וסיבולת סיכון למרכיבי הפעילות השונים, הטמעת מערכות מיכוניות התומכות הן ברמת הסיניף והן ברמת המטה, פעילות הדרכה ייעודית ומתכונת לדיווח ובקרה בכל הרמות בבנק.

מדיניות הלוואות לדיור - המדיניות מפרטת את דרכי השגתם של היעדים העסקיים הנגזרים מהתכנית האסטרטגית ואת המתודולוגיה להעמדת האשראי וניהולו. המדיניות קובעת את תאבון וסיבולת הסיכון הן לגבי העסקה הספציפית והן לגבי סיכון התיק בכללותו וזאת על מנת להגביל את החשיפה לסיכונים האשראי במטרה לשמר את איכותו של תיק האשראי ולמזער את הסיכון הגלום בו. סיכון אשראי במתן הלוואות לדיור הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שהלווה יפגר בתשלומים או לא יעמוד בהתחייבויותיו ובמקרי כשל, הסיכון הוא שהביטחונות שהועמדו להבטחת האשראי לא יכסו את החוב. מדיניות האשראי מתורגמת לנהלים והנחיות מפורטות להעמדת האשראי, לניהול תיק האשראי ולתהליכי הבקרה עליו. יישום הנהלים וההנחיות מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן הלוואות לדיור. המדיניות נבחנת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה ומותאמת למציאות הכלכלית וההתפתחויות בסביבה העסקית, תוך בחינת הסיכונים, הסיכונים והשינויים בהנחיות הרגולטוריות. על מנת לתת ביטוי לשינויים אלו מעדכן הבנק מעת לעת את תמהיל המוצרים, המגבלות ותמחור המשכנתאות. בסוף חודש מאי 2011, על רקע האירועים בתחום הדיור בתקופה האחרונה, נערכה בחינה נוספת של מדיניות האשראי בתחום זה על ידי הדירקטוריון, בעקבותיה הוחלט כי נכון למועד הדיון לא היה צורך בשינוי המדיניות.

סמכויות למתן הלוואות לדיור - תהליך קבלת ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי מתבסס על מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ברמות השונות, בסניף, במערך המשכנתאות, בועדות אשראי ועד ועדת אשראי בראשות המנכ"ל.

תהליך אישור הלוואה לדיור - העמדת האשראי מתחילה בהגשת בקשת משכנתא, הנדונה בהתאם למדרג סמכויות והמבוקרת באמצעות מערכת ממוכנת ברמות שונות כאמור, מרמת הסיניף ועד ועדת אשראי משכנתאות בראשות המנכ"ל.

המערכת הממוכנת מאפשרת הבחנה בין מדרגי הסמכות השונים והפעלת חסימות מערכתיות למניעת חריגות. בנוסף, תומכת המערכת בכל תהליכי העסקה החל משלב הבקשה, דרך הצגת מסלולי ההלוואה ועד העמדת המשכנתא בפועל. במערכת תהליכי עבודה מובנים בהתאם לסמכויות במדרגים השונים וכל המעקבים והפעילויות ברמת הסניף והמטה מנוהלים דרכה.

לקראת חיתום תיק ההלוואה לדיור, נדרש הלקוח להמציא מסמכים ולבצע רישומים אשר מבטיחים את האשראי הניתן לו. במעמד זה מקבל הלקוח את השלמת המידע אודות תהליך לקיחת ההלוואה, תנאי האשראי, אופן רישום המשכנתא, תנאי העסקה, מסלולי ההלוואה הקיימים בבנק, הדרישות לביטוח חיים וביטוח נכס, פירוט עמלות וחייבים. עם קבלת העתקי מסמכים מתבצע ויודא אמיתות המסמכים תוך השוואתם למסמכים המקוריים. בנוסף הדרישה היא כי המסמכים הקשורים ישירות למשכון הנכס יהיו מקוריים בלבד.

החתימה בפועל על מסמכי הלוואת המשכנתא מתבצעת מול פקיד הבנק. בתום החתימות נבדקים המסמכים באופן קפדני על ידי הפקיד המטפל תוך ויודא שהלקוח קיבל את כל המידע. לאחר מכן נשלחים למערך המשכנתאות לבדיקה נוספת לפני העמדת ההלוואה בפועל.

בחירת הסיכונים בתהליך אישור הלוואה לדיור - לבנק מדיניות הקובעת קריטריונים ברורים לבחינת איכות הלקוח וסיכוני העסקה המאפיינים את תחום המשכנתאות, כגון – זהות המוכר והקונה, שווי הנכס הנרכש, מיקום הנכס, מצבו המשפטי, שעבודים שונים, ויכולת הלווה לעמוד בתנאי העסקה. במסגרת בקשת האשראי נבחנו פרמטרים הנקבעים ומעודכנים מעת לעת, בין השאר בהתאם למגבלות הסיכון:

- דגש מיוחד ניתן לבחינת יכולת החזר, ההכנסה הפנויה של הלווים ועושרם הפיננסי.
- גובה הלוואה שרשאי הסניף להעמיד נבחן מעת לעת בהתאם למעמד הסניף. סכום זה מתעדכן במערכת מיכונית ומאפשר אישור אשראי עד לסכום הנקבע.
- שיעור המימון ביחס לנכס (LTV).
- נבחן מיקום הנכס ומוערכת סחירותו.
- בכל בקשת אשראי מתבצעות בדיקות תקינות אוטומטיות ממאגרי מידע שונים, המוצגות לקצין האשראי כפרמטר מקדמי לבחינת העסקה ואישורה.

הלוואות לדיור עם מאפייני סיכון משמעותיים נבחנות על פי קריטריונים ספציפיים, לדוגמא:

- בקשות משכנתא העולות על שיעור של 25% החזר מהכנסה ניתן לאשר במטה בלבד, בכפוף ליכולת החזר ונתוני עושר פיננסי.
- בקשות המביאות לשיעור מימון (LTV) העולה על 65% מובאות לאישור מערך המשכנתאות בלבד.
- בהלוואות המועמדות במסלול ריבית משתנה, נבחנת יכולת החזר של הלקוח בסימולציה של עליית ריבית בשיעור העולה על הריבית המוצעת ללקוח בכל המסלולים בהם קיים רכיב ריבית משתנה.

בחירת סיכוני התיק - בחינת התיק נעשית על ידי בחינת מגזרים וחתכים שונים (לדוגמא, קבוצות רכישה, דירות להשקעה), בחינת הלוואות גדולות (מעל כ-918 אלף ש"ח) בחינת איכות הלווים וכן בחינת הסיכונים בסדרת תרחישי קיצון. מערך המשכנתאות עוקב באופן שוטף ורציף אחר התפתחות האשראי לדיור, כמו גם אחר התפתחות השינויים בהחזרי תשלומי המשכנתא, הן ברמת הסניף והן ברמת כלל התיק ובוחן את המשמעויות השונות הנגזרות מכך.

דירוג לווים – הבנק בוחן באופן תקופתי את הערכת סיכון איכות תיק המשכנתאות על פי 11 רמות סיכון.

במסגרת מסמך החשיפות הרבעוני נבחנים ומדווחים בתחומי האשראי למשכנתאות:

- התפתחות התיק.
- העמידה במרכיבי תיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון למשכנתא הבודדת.
- בחינה ספציפית של חריגות, אם היו, מתיאבון הסיכון ברמת המשכנתא הבודדת וברמת כלל התיק.
- הערכת הסיכון בקו עסקים משכנתאות, על פי סוגי הסיכונים (אשראי, תפעולי, שוק, נזילות, מוניטין, רווחיות וריכוזיות) ובנוסף בחינת איכות הניהול במשכנתאות.
- בחינת עמידת התיק במערכת תרחישי קיצון ספציפים למגזר המשכנתאות.
- ניתוח התפלגות תיק המשכנתאות על פי קבוצות דרוג והשינויים למול תקופה קודמת.
- הפרשות ונתוני חובות בעייתיים.
- פירוט מבנה הסמכויות.
- תהליכי ניהול דיווח ובקרה.

מסמך החשיפות מובא לדיון מדי רבעון להנהלת הבנק, לוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק.

חשיפה לתרחישי קיצון - כל ששה חדשים נבחן תיק המשכנתאות באמצעות תרחישי קיצון על מנת לאמוד את התפתחות הסיכון בתיק.

לצורך בחינת תוצאות התרחישים הוגדר כי לווים המושפעים מהתרחיש בתחום המשכנתאות הינם לווים אשר עונים על 3 תנאים מצטברים לגבי שיעור המימון, היקף ההכנסה החודשית ויחס ההחזר החודשי מההכנסה. ההנחה הינה כי ככל שההכנסה של הלווה גבוהה יותר כך הלווה יכול לעמוד בהחזרי הלוואה בשיעור גדול לעומת ההכנסה כפונקציה של שיעור המימון מתוך שווי הנכס (LTV).

על מנת לבחון את רגישות תיק המשכנתאות לתרחישים שונים, הבנק הגדיר 7 תרחישים מובילים. נבחן מספר הלקוחות והיקף הלוואות הצפויות להיות מושפעות מהתרחיש כתוצאה מהתממשות של כל תרחיש:

1. תרחישי עליית ריבית.
2. תרחיש פיחות.
3. תרחיש עליית שיעור האינפלציה, המחולק לשני תתי תרחישים:
 - א. השפעת המדד על יחס LTV: עליה ביתרת חוב ללא עליה מקבילה בערך הנכס.
 - ב. השפעת המדד על שיעור ההחזר מתוך ההכנסה.
4. תרחיש משולב: עליית מדד ועליית ריבית.
 - א. השפעה על יחס LTV: עליה ביתרת חוב ללא עליה מקבילה בערך הנכס.
 - ב. השפעה על שיעור ההחזר מתוך ההכנסה.
5. תרחישי ירידה במחיר הנכס המשועבד.
6. תרחיש עליה בשיעור אבטלה.
7. תרחיש מחזוריות כלכלית המשלב וסוכם במידה שמרנית תוצאת מספר תרחישים.

הפעלת תרחישי הקיצון נכון ליום 30 ביוני 2011 מעלה כי החשיפה לתרחישי קיצון אינה מהותית, ואינה חושפת את תיק המשכנתאות לסיכונים מהותיים.

תהליכי הפיקוח והבקרה על מרכיבי הסיכון - בבנק קיימים מנגנונים שונים של בקרות, הן פנימיות בשרשרת הניהול של מערך המשכנתאות, והן חיצוניות לתהליכי האשראי.

א. **בקרה בתהליך בחינת הבקשה בסניף** - כחלק מתהליך אישור האשראי בבנק בכלל ובסניף בפרט מתבצע שימוש במערכת ממוכנת. מערכת זו מכילה הגדרות ספציפיות באשר לסמכותו האשראית של כל משתמש על פי מספר פרמטרים בהם: סכום, שיעור מימון (LTV) ויחס החזר מהכנסה. המערכת אינה מאפשרת לבצע חריגות מסמכות זו. כמו כן, המערכת אינה מאפשרת חריגה מהנחיית המפקח על הבנקים, מיום ה-3 במאי 2011, המגבילה את חלק ההלוואה לדיור (המשכנתא) בריבית משתנה, לשליש מסך ההלוואה לדיור שמעמיד תאגיד בנקאי ללווה.

ב. **בקרה בתהליך העמדת האשראי במטה** - כחלק מתהליך אישור האשראי נבחנות הבקשות באמצעות מערכת מיכונית שאינה מאפשרת חריגות מהסמכות המאושרת. בנוסף, כל אשראי לפני ביצועו נבדק על ידי המטה ונבחן כי הינו תואם את הכללים שהוגדרו במדיניות, את ההנחיות הרגולטוריות ואת האישורים שניתנו בפועל. כמו כן, כל העמדת אשראי בפועל מבוצעת על ידי המטה. בנוסף, במסגרת בדיקת תיק האשראי לדיור מתבצעות בקרות שוטפות שונות, בין היתר נערכת בקרה מדגמית של תיקי המשכנתאות בסניפים על ידי גורם חיצוני בעל ניסיון בתחום כאשר המטרה הינה לבחון את איכות הליך העמדת האשראי בכלל, תוך ניתוח של סיכוני האשראי ומאפייני הסיכון השונים בתיק.

ג. בנוסף, קיים שאלון בידוק פנימי רבעוני הן בסניף והן במטה שמטרתו לבחון את תהליכי החיתום ועמידה בנהלים ולשפרם.

הפחתת סיכון האשראי – מבוצעת באמצעות התאמת תיאבון הסיכון וטיפול באשראי בעייתי כמפורט:
- **התאמת תיאבון הסיכון** – לאור התפתחות הסיכונים בשוק הנדל"ן הוקטן, בחודש אוקטובר 2010, תיאבון הסיכון באשר לשיעור המימון מנכס נרכש (LTV).

- **טיפול באשראי בעייתי לדיור וגביית חובות** – הטיפול באשראי זה דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדת. לפיכך, מרוכז הטיפול בלקוחות אלו בסקטור נפרד במערך המשכנתאות שאינו קשור לדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות.

משאבים - הבנק משקיע מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים למיפוי תהליכי העבודה ולשיפור ושכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות פקידי המשכנתאות ומקבלי ההחלטות בתחום.

התפתחות התיק - להלן התפתחות היתרות בתיק ההלוואות לדיור של הבנק (כספי הבנק, במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר			ליום 30 בספטמבר	
2008	2009	*2010	2011	
4,032	4,944	6,001	6,679	היקף אשראי
21.8%	22.6%	21.4%	3.8%	גידול מתקופה קודמת

הערות: 1. היקף האשראי לדיור כולל קבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 2. היקף האשראי לדיור הינו בניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי.
 * נתוני פרפורמה.

להלן התפתחות חלקו של בנק אגוד בכלל המערכת הבנקאית (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר			ליום 30 בספטמבר	
2008	2009	*2010	2011	
4,032	4,944	6,001	6,679	היקף אשראי
154,123	172,637	200,317	221,986	היקף אשראי כלל המערכת
2.6%	2.9%	3.0%	3.0%	שיעור הבנק מכלל המערכת

* נתוני פרפורמה.

חלקו של הבנק מכלל המערכת הבנקאית בשלוש השנים האחרונות עומד על כ-3%, בדומה לחלקו מהמערכת בכלל האשראי.

פריסה גיאוגרפית - כ-70% מהמשכנתאות ניתנות באזור ת"א, ירושלים והמרכז (בהם מרוכזים רוב סניפי הבנק). התפלגות גיאוגרפית זו מצביעה על סיכון נמוך יחסית, לאור רמת התעסוקה באזורים אלו, נתוני הביקוש וההיצע ולאור העובדה שמדובר באוכלוסיה מבוססת יותר.

הלוואות בשיעור מימון העולה על 60% - להלן ביצועי הלוואות לדיור בשיעור מימון העולה על 60% במחצית האחרונה של 2010 ובתשעת החודשים הראשונים של 2011 (במיליוני ש"ח):

7-12/2010	1-6/2011	1-9/2011	
266	193	321	ביצועים לתקופה בשיעור מימון גבוה מ-60%
1,069	906	1,379	סה"כ ביצועים של הלוואות לדיור לתקופה
24.9%	21.3%	23.3%	שעור ביצועים לדיור מעל 60% מתוך סה"כ ביצועים לדיור

נכון ליום 30 בספטמבר 2011 רוב המשכנתאות שניתנו בשיעור מימון העולה על 60%, ניתנו בשיעורים שבין 60%-70%. שיעור הביצועים בהם שיעור המימון עולה על 70% אינו מהותי.

הלוואות לתקופות ארוכות - ככלל הבנק אינו נוהג להעמיד הלוואות בהן מועדי הפירעון גבוהים מ-25 שנה.

הלוואות בריבית משתנה - נכון לסוף הרבעון השלישי של שנת 2011 שיעור ההלוואות בריבית משתנה עומד על 67.3% מכלל ההלוואות לדיור בבנק.

חשיפה למגזרי הצמדה - להלן ביצועי המשכנתאות במהלך כל שנה לפי חלוקה למגזרי הצמדה:

מט"ח	פריים	משתנה לא צמוד	קבועה לא צמודה	משתנה צמודה למדד	קבועה צמודה למדד	
3.78%	59.52%	-	5.94%	7.50%	23.26%	31.12.2008
1.60%	62.58%	5.25%	5.39%	7.32%	17.86%	31.12.2009
4.36%	62.64%	1.58%	3.77%	9.39%	18.26%	31.12.2010
4.91%	*54.11%	0.67%	5.54%	18.01%	16.75%	30.9.2011

* בהשוואה לסוף שנת 2010 ישנה מגמת ירידה בביצוע במסלול הלוואות על בסיס ריבית הפריים כתוצאה מהוראת בנק ישראל מיום ה-4 במאי 2011, בדבר הגבלת שיעור הריבית המשתנה עד חמש שנים ל-33% מההלוואה.

מידע לגבי הלווים/בטוחה - כמדיניות, הבנק אינו נוהג להעמיד אשראי במשכנתאות המובטחות בשעבוד משני, כאשר זכות הביטחון של הבנק אינה מובטחת. כמדיניות, הבנק נוהג להעמיד אשראי למשכנתאות רק במקרים בהם המידע על הלווים ועל הביטחון במועד מתן ההלוואה שלם, מעודכן ומאומת.

הפרשה להפסדי אשראי - החלטה על הפרשה להפסדי אשראי מבוצעת במערך המשכנתאות על בסיס סריקה של כלל תיק האשראי לדיור, על פי נוהל מובנה, הקובע בין היתר את הסמכויות לבחינה ולהחלטה על הפרשה כאמור. ההפרשה להפסדי אשראי בהלוואות לדיור נערכת לפי עומק הפיגור, למעט הלוואות שחלות לגביהן נסיבות מיוחדות, כפי שהוגדרו בניהול בנקאי תקין, שלגביהן נערכת הפרשה על בסיס בחינה פרטנית או קבוצתית בהתאם להוראת חובות פגומים.

להלן התפתחות נתוני יתרות הפיגור וההפרשות להפסדי אשראי על פני התקופות (במיליוני ש"ח):

ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר			
	2011	¹ 2010	2009	
40	43	46	43	יתרת פיגור ברוטו (כולל ריבית פיגור)
0.59%	0.72%	0.93%	1.07%	שיעור מהתיק
² 32	22	22	23	יתרת הפרשה לפי עומק פיגור
³ 9	³ 8	-	-	יתרת הפרשה קבוצתית
⁴ -	12	5	5	יתרת הפרשה פרטנית
41	42	27	28	סה"כ יתרת הפרשה להפסדי אשראי
0.61%	0.70%	0.55%	0.69%	שיעור מהתיק

1. נתוני פרפורמה.
2. כולל גידול בסך של כ- 7 מיליון ש"ח הנובע מהרחבת האוכלוסיה בגינה מבוצעת הפרשה לפי עומק פיגור, בהתאם להוראות רגולטוריות מיום 28 באפריל 2011.
3. מזה: 8 מיליון ש"ח הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיוור מעבר לנדרש לפי עומק הפיגור – ראה פירוט בהמשך.
4. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי שהופרשה ונמחקה חשבונאית בהתאם לקריטריונים בהוראת חובות פגומים.

מבחינת נתוני יתרות הפיגור מתוך התיק על פני התקופות, עולה כי שיעורן ירד מכ- 1.07% נכון לסוף שנת 2008 עד לכ- 0.59% נכון לסוף הרבעון השלישי של שנת 2011. במסגרת בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי, כנדרש בהוראה החדשה של בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", רשם הבנק הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיוור (מעבר לנדרש לפי עומק פיגור) בסך כ- 8 מיליון ש"ח, וזאת לנוכח הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיוור שעדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור.

• **בטחונות**

במסגרת מדיניות האשראי נקבעו עקרונות וכללים באשר לסוגי הבטחונות והיקפם. דרישת הבטחונות ושיעורם נגזרים מרמת הסיכון שהבנק מוכן לקבל על עצמו בעת העמדת האשראי. דגש מיוחד ניתן לדירוג הלווים ולכושר ההחזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי בנוסף למשקל שניתן לבטחונות המקובלים.

הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו. קביעת השווי לביטחון של סוגי בטחונות שונים נגזרת מאופיים ונזילותם, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או צמיחה בסביבה העסקית של הלווה. הבנק נוהג לבחון את שווי הבטחונות, על פי הצורך ועל פי אופי הבטחון, על ידי קבלת הערכות שמאי או הערכות שווי עדכניות.

בבנק קיימת מערכת ממוחשבת המאפשרת ניהול הבטחונות מבחינת שוויים, תוקפם, הפקת דוחות התראה למיניהם והפקת מידע אודותם.

• **טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות**

מערך אשראים מיוחדים שבאגף עסקים מרכז את הטיפול במרבית הלקוחות הבעייתיים של הבנק. מטרת הטיפול, בראש ובראשונה, היא שיפור כושר ההחזר של הלקוח ושיפור היכולת לשרת את חובו. בהעדר יכולת כזו פועל המערך לגביית החוב, תוך ניסיון להגיע להסדר עם החייב או הפעלת הליכי גבייה משפטיים לגביית החוב ומזעור הנזק לבנק. לצורך איתור מוקדם ככל האפשר של לוויים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, מופעלים בבנק שני תהליכים לאיתור לוויים עם פוטנציאל לבעייתיות. תהליך אחד הינו מערכת ממוכנת המתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים על פי פרמטרים שונים. הלקוחות המאותרים על ידי המערכת נבדקים באופן יסודי ומועלים לדיון בועדה מיוחדת, הדנה בצעדים הנדרשים לטיפול בלקוחות ובוחנת את הצורך בסיווגם כחוב בעייתי, כולל את הצורך בביצוע הפרשה להפסדי אשראי בגינם. כמו כן, מתקיים תהליך נוסף של סקירה מקיפה של לוויים/קבוצת לוויים בעלי חבות מעל סכום מסוים על פי רשימת קריטריונים שגובשה, שמטרתה לבחון את איכות החוב ואת הצורך בחיזוק ביטחונות ועל סמך בחינה זו האם להגדירו ברשימת לקוחות במעקב (Watch list). הלקוחות אשר חובם מוגדר כחוב ברשימת מעקב בעקבות הסקירה, בתוספת לקוחות שהוכנסו לרשימה זו בעקבות דיון תקופתי בועדות האשראי השונות, נדונים בתדירות רבעונית בועדת האשראי הרלוונטית, שבה נבחן מצבו של הלווה ודרכי הטיפול בו.

במדיניות האשראי לשנת 2011 שאושרה בדירקטוריון ביום ה-31 במרס 2011, אושר תהליך חדש, המחליף את התהליך הנוסף שתואר לעיל, של הצפת פוטנציאל ללקוחות במעקב שמטרתו הינה בחינה וטיפול באוכלוסיית לקוחות נרחבת ככל האפשר, בתדירות גבוהה יותר וביצוע מעקב וטיפול נאותים בלקוחות אלה. הלקוחות אשר חובם יוגדר כחוב ברשימת מעקב בעקבות הסקירה בהתאם לכללי הסיווג שנקבעו, בתוספת לקוחות שהוכנסו לרשימה זו במסגרת ועדות אשראי שוטפות, יידונו בתדירות רבעונית בועדה מיוחדת שהוקמה לצורך נושא זה. הועדה תדון בלוויים הנכללים ברשימת לקוחות במעקב הן מההיבט התפעולי בקרתי והן מההיבט האשראי. הדיון בלוויים אלה כולל גם דיון במבנה האשראי הקיים, החלטות לגבי סטאטוס החוב וסיווגו, בקשות אשראי של לקוחות אלה והארכת מסגרות קיימות. לקוחות במעקב שבסמכות הדירקטוריון נדונים בועדת האשראי הדירקטוריונית.

בנוסף, מובאים לדין לקוחות במעקב ולקוחות בעייתיים מעל סכום מסויים אחת לרבעון לועדה לבחינת הדוחות הכספיים.

התהליך מיושם בהדרגה בבנק במהלך שנת 2011.

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי". התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי מפורטת בבאור 3.א לדוחות הכספיים. פירוט נוסף לעקרונות ההוראה ויישומם בבנק - ראה ביאור 1.ה.1.

• **תרחישי קיצון**

הבנק מפעיל מגוון תרחישי קיצון על החשיפות לסיכונים אשראי תוך התייחסות לניתוחי רגישות ומבחינת תרחישים מקרו כלכליים וספציפיים לקווי עסקים שונים. תרחישי קיצון אלו מסייעים לבנק בניתוח החשיפה לסיכונים ובתהליך תכנון ההון. במסגרת זו, הבנק בוחן את מידת רגישותו לאירועים בקווי העסקים השונים וההשפעה של תרחישי הקיצון על היקף נכסי הסיכון, ההכנסות והעמידה ביעדי ההון וההון הנדרש.

תכנון ההון הנכלל במסגרת התהליך המיושם של ה-ICAAP הינו תכנון תלת שנתי ובהתאם לכך תרחישי הקיצון מתייחסים אף הם לאופק של 3 שנים.

תוצאות תרחישי הקיצון מוצגות בתדירות רבעונית בהנהלה ובדירקטוריון. התרחישים המשמשים לצורך תכנון ההון, מוצגים בפירוט כדלקמן:

- הנחות היסוד בכל תרחיש

- פירוט ההשפעה של התרחיש על הרווחיות בקווי העסקים

- חישוב יחס ההון בתרחיש

- מסקנות ניהוליות ועסקיות העולות מניתוח תרחישי הקיצון

כמו כן, מוצגים נתוני רקע של הסביבה המקרו כלכלית על מנת לבחון האם מתפתחים תנאי משבר.

לצורך גיבוש הנחות היסוד בתרחישי הקיצון בוצעה בחינה של ההשפעות של המחזוריות הכלכלית בשנים 2000-2009 על איכות תיק האשראי ושיעורי הפרשה לחובות מסופקים (ברמת כלל הבנק וענפים שונים). תהליך זה מאפשר בחינת היקף ההון הנדרש תוך תכנון through the cycle ומהווה benchmark לכימות התרחישים וההון הנדרש בגינם.

כמו כן, עקב אי הוודאות לגבי עיתוי התממשות תרחישי הקיצון במהלך שלוש שנות התכנון, מבוצעת הערכה לגבי יחסי ההון בתרחישים המשמשים לצורך תכנון ההון עם הנחות שונות לגבי עיתוי תחילת התממשות התרחיש בכל אחת משנות התכנון (שלוש השנים הקרובות).

בנוסף לתרחישי הקיצון הנ"ל, הבנק חישב תרחיש קיצון הופכי אשר נועד לבחון את עוצמת האירועים אשר עלולים להביא לפגיעה בתוצאות הכספיות של הבנק כך שיחס הון הליבה ירד מתחת לתיאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הבנק לתרחיש קיצון.

• **חשיפה לאג"ח קונצרני**

הבנק רואה בחלק מהשקעת הנוסטרו באג"ח קונצרני כתחליף למתן אשראי. מסגרת ההשקעה והכללים לביצועה נדונים ומאושרים בדירקטוריון, וכוללים את היקף החשיפה, סוגי האג"ח המותרים להשקעה, דירוגם, חשיפה מרבית למנפיק בודד, מגבלות פיזור ומרווח מינימלי לפי דירוג.

תהליך קבלת ההחלטות לגבי השקעות בתחום זה מבוצע באגף ניהול פיננסי ובהתאם למדרג סמכויות. המגבלות לגבי ההשקעה באג"ח הקונצרני מבוקרות באופן שוטף ומדיניות הבנק בתחום זה מותאמת להתפתחות בשווקים.

מידע נוסף בדבר הרכב תיק האג"ח הקונצרני ראה בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" – בניתוח סעיף "ניירות ערך".

כמו כן ראה התייחסות בדוחות הכספיים לשנת 2010 בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים" בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

• סיכון אשראי צד נגדי

הסיכון שהצד הנגדי בעסקת OTC (Over the Counter) יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה. הפסד ייגרם אם בעת כניסת הצד הנגדי לכשל, יהיו מול הלקוח עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי.

חשיפות אלו מרוכזות בפעילות הבנק מול לקוחות, בנקים בארץ ובנקים בחו"ל. הפעילות מתבצעת לאחר קביעת מסגרת פעילות ללקוחות תוך מעקב שוטף אחר העמידה במסגרות אלו. מעקב זה כולל שערך שוטף של עסקות מול הלקוחות למחיר השוק (Mark to Market), אמידת הסיכון הפוטנציאלי בהתאמה לסוגי המכשירים והסיכונים בשווקים ודרישת בטחונות מתאימה. מתבצעת בדיקה שוטפת מול מסגרות ובטחונות. נקבעו נהלים וכללים לבקרה וטיפול בלקוחות. הבנק מיישם שיטת תרחישים היסטוריים ומודלים פנימיים נוספים, ברמת העסקה והלקוח, על פיהם נקבעת דרישת הבטחונות. תרחישים אלו עוברים תהליכי תיקוף תקופתיים, כגון בחינת עמידתם בתקופות של משברים פיננסיים. הפעילות במכשירים נגזרים מוצגת בבאור 7 לדוחות הכספיים. להלן פירוטים נוספים לסעיף "שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים":

צד נגדי "בנקים", ליום 30 בספטמבר 2011 :

סך כל היתרה בגין צד נגדי "בנקים" הינה בסך 515 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר לגוף בודד הינה בסך 58 מיליון ש"ח.

צד נגדי "אחרים", ליום 30 בספטמבר 2011:

סך כל היתרה בגין צד נגדי "אחרים" הינה בסך 478 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר לגוף בודד, מתחום המדיה, הינה בסך 165 מיליון ש"ח.

• הפעילות עם בנקים בחו"ל

חשיפת האשראי בפעילות עם בנקים בחו"ל נובעת בעיקרה מהפעילויות הבאות: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות כבטחון ללקוחות, פעילות FX, פעילות בנגזרים, לרבות נגזרי אשראי, פעילות סליקה ורכישת אג"ח של בנקים.

פעילות הבנק מול בנקים בחו"ל מבוססת על מגבלות חשיפה המאושרות אחת לשנה הנבחנות באופן שוטף ומעודכנות בהתאם לצורך. הבנק פועל בעיקר מול בנקים עמם נחתמו הסכמי ISDA והסכמי CSA. לבנק הסדרי סליקה של עסקאות במטבע חוץ מול ה-CLS (Continuous Linked Settlement) באמצעות בנק בינלאומי גדול בעל דירוג גבוה.

בנוסף, ראה תת פרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים".

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים¹ על בסיס מאוחד ליום 30 בספטמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	דרוג אשראי חיצוני*
1,007	113	894	AAA עד AA-
759	6	753	A+ עד A-
13	-	13	BBB+ עד BBB-
-	-	-	נמוך מ B-
3	-	3	ללא דרוג
1,782	119	1,663	סה"כ חשיפה⁴

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים¹ על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2010 (במיליוני ש"ח):

חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	דרוג אשראי חיצוני*
561	97	464	AAA עד AA-
531	5	526	A+ עד A-
5	-	5	BBB+ עד BBB-
4	1	3	ללא דרוג
1,101	103	998	סה"כ חשיפה⁴

1. מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.
 2. פקדונות ויתרות עו"ש בבנקים, השקעות באגרות חוב, ונכסים אחרים בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המוצגים לפני קיזוז דו צדדי כהגדרתו בנספח ג' בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.
 3. ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
 4. לא קיימים מוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי.
- * הדרוג הינו ברמת קבוצה בנקאית מאוחדת.

הערות:

א. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור 2.א לדוחות הכספיים).

ב. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 7.ב לדוחות הכספיים.

סה"כ ערך נקוב בגין מכשירים פיננסיים נגזרים מול מוסדות פיננסיים זרים מסתכם ל- 2,670 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2010 – 1,314 מיליון ש"ח).

המוסדות הנכללים בטבלה לעיל כוללים בעיקר בנקים הפועלים במדינות OECD. עיקר החשיפות ליום 30 בספטמבר 2011 הינן למוסדות הפועלים בארצות הברית, שוויץ, בריטניה, גרמניה וקנדה. לבנק אין חשיפה לבנקים הפועלים ביוון, אירלנד, פורטוגל וספרד. קיימת חשיפה זניחה של פחות מ-1 מיליון ש"ח לבנקים הפועלים באיטליה.

החשיפה בגין סיכון האשראי הכולל לארצות הברית עומדת על 608 מיליון ש"ח (חשיפה למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר רכיבי ההון).

הבנק עוקב אחר שינויים בדירוגים של מוסדות אלו המתפרסמים על ידי סוכנויות הדרוג Moody's ו-S&P. לאור המשבר הפיננסי וההתפתחויות המהירות במצבם של מוסדות פיננסיים שונים, הבנק עוקב אחר פרמטרים נוספים המצביעים על מצבם של מוסדות אלו. פרמטרים אלו כוללים שינויים מהירים

במחירי המניות, שינויים במרווחי אג"ח ו-Credit Default Swaps, עלויות גיוס מקורות ומידע נוסף המתפרסם אודות המוסדות הפיננסיים. על בסיס מכלול המידע הנאסף, הבנק מתאים את היקף החשיפה למוסדות הפיננסיים השונים.

הבנק קבע מגבלות חשיפה למוסדות הפיננסיים השונים תוך התייחסות לחשיפת אשראי ישירה, לחשיפה הנובעת ממכשירים פיננסיים נגזרים ולסיכון סליקה. מגבלות חשיפה אלו מתעדכנות על פי ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים ומצבם של המוסדות הפיננסיים השונים. חשיפת האשראי הישירה הינה ברובה לטווח קצר ומהווה חלק מניהול עודפי הנזילות של הבנק במטבע חוץ. החשיפה ממכשירים פיננסיים נגזרים נובעת בעיקר מפעילות עם לקוחות והינה ברובה לטווחים של עד שנה.

לאור משבר החוב במדינות אירופה והעליה במרווחי ה-CDS במדינות שונות הוחלט על הקטנה נוספת של מגבלות החשיפה לבנקים השונים.

בתוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק, בענף "שירותים פיננסיים" - לא נכללות חשיפות לבנקים. לאור זאת אין זהות בין שני הדיווחים.

• מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת אשראי ללקוחותיו למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, המתאיין לעיתים בסכומים או שיעורי מימון גבוהים, כאשר יכולת פירעון האשראי מבוססת בעיקרה על התאגיד הנרכש. האשראי הניתן מאפשר בין היתר, מימון של מיזוגים ורכישות, התרחבות עסקית וכד'. כל בקשה לאשראי מסוג זה נבחנת לגופה, תוך התחשבות בטיב הלקוח, יכולת ההחזר והביטחונות המוצעים. ככלל מקפיד הבנק לקבוע שיעור מימון ביחס לשווי שוק שמעליו נדרש הלקוח להשלים ביטחונות. מתן אשראי זה הינו בכפוף למגבלות רגולטוריות.

להלן התפלגות החשיפה לעסקאות מימון ממונף לפי ענפי משק ולפי אזור גיאוגרפי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2011			
סה"כ (2)	חוץ מאזני	מאזני(1)	סה"כ (2)	חוץ מאזני	מאזני(1)	סה"כ (2)	חוץ מאזני	מאזני(1)	
54	-	54	63	-	63	49	-	49	ישראל:
299	-	299	131	-	131	299	-	299	בינו ונדל"ן
169	-	169	180	-	180	154	-	154	מסחר
-	-	-	-	-	-	61	-	61	תקשורת
98	-	98	99	-	99	96	-	96	שירותים פיננסיים
620	-	620	473	-	473	659	-	659	שירותים עסקיים
									סה"כ
									אירופה(3):
69	-	69	73	-	73	74	-	74	שירותים פיננסיים
69	-	69	73	-	73	74	-	74	סה"כ
689	-	689	546	-	546	733	-	733	סה"כ מימון ממונף*

(1) יתרה מאזנית נטו לאחר ניכוי ביטחונות מזילים, המותרים לניכוי לפי סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(2) יתרת חבות נטו העולה על סכום החבות המפורט בסעיף 2 (א) בהוראת ניהול בנקאי תקין 323 - בסך של 25 מיליון ש"ח, צמוד למדד יוני 1998.

(3) אין חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, יוון, ספרד או איטליה.

* לא קיימים לקוחות, להם ניתן אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה, המסווגים כחובות פגומים, נחותים או השגחה מיוחדת.

• הפרשה להפסדי אשראי, אשראי לציבור פגום, בפיגור ומחיקות לפי צד נגדי

ליום 30 בספטמבר 2011			
סה"כ	ציבור	בנקים	ממשלות במיליוני ש"ח
545	545	-	-
73	73	-	-
162	162	-	-
311	311	-	-
1	1	-	-
42	42	-	-

אשראי לציבור פגום
אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 יום או יותר
אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי (מאזני חוץ מאזני)
הפרשה להפסדי אשראי פרטנית בדוח רווח והפסד
מחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה

סיכון ריכוזיות תיק האשראי

סיכון ריכוזיות הינו אחד מסוגי הסיכון העומדים בפני תאגיד בנקאי בפעילותו העסקית. בניגוד לרכיבי הסיכון האחרים המוגדרים בדרך כלל ברמת עסקה בודדת, או ברמת צד נגדי יחיד, החשיפה לסיכון הריכוזיות נובעת מהרכב תיק נכסי הסיכון של הבנק או מהרכב החשיפות שלו.

ניתן לחלק את סיכון התיק לשני רכיבים: סיכון שיטתי (systematic risk factor) וסיכון ספציפי אקראי (idiosyncratic risk factor).

הסיכון השיטתי מייצג השפעת אירועים מקרו-כלכליים ופיננסיים על איכות תיק הנכסים של תאגיד בנקאי ובפרט על איכות תיק האשראי שלו. ייתכן כי רגישות הלווים לאירועים מקרו-כלכליים תהיה שונה, אך ההנחה הבסיסית הינה שאין לווה בעל חסיונות מוחלטת בפני אירוע מהסוג הזה. כתוצאה מכך, הסיכון השיטתי הינו בהגדרה בלתי נמנע ולא ניתן להפחתה על ידי ניהול או גידור יעיל.

לעומתו, ה**סיכון הספציפי** מוגדר ברמת לווה ספציפי ותלוי ברמת הניהול ובביצועים העסקיים של הפירמה. כתוצאה מכך, ככל שמשקלה היחסי של החשיפה ללווה בודד פוחתת, כך פוחת הרכיב הספציפי בסיכון התיק. ככל שתיק האשראי מפוזר יותר, חשיפת הבנק לסיכון הספציפי הולכת ופוחתת, מאידך חשיפתו לסיכון השיטתי נשארת ללא שינוי.

מדיניות האשראי של הבנק מבוססת על פיזור סיכוני האשראי וניהולם באופן מבוקר. הדבר מתבטא בחתירה לפיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים ובין מספר גדול של לוויים ובמגזרי הצמדה שונים. הבנק קבע תיאבון סיכון לריכוזיות האשראי בחתכים שונים.

• ריכוזיות ענפית

ככלל, מדיניות האשראי של הבנק מתבססת על פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים. בדירקטוריון הבנק נערכים דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בפרט אלו הרגישים לתנודות ואלו בהם הסיכון הענפי גבוה ביחס לענפי משק אחרים, ונקבעת מדיניות בהתבסס על ההתפתחויות החזויות בענפים אלה.

אשראי לענפים בהם ממקד הבנק את פעילותו, כמו נדל"ן למגורים, פיננסים ויהלומים מטופל על ידי יחידות מקצועיות המתמחות בענפים אלה. לענפים אלה נקבעו נהלי עבודה ספציפיים ובקורות מיוחדות, בנוסף לנהלים והבקורות הרגילים, המיועדים להתמודד עם סיכוני האשראי המיוחדים להם. הבנק עומד בהוראות בנק ישראל לעניין מגבלות אשראי לענף ספציפי, ומנהל בצורה אקטיבית את ריכוזיות החשיפה לענפים, תוך התאמת היקף האשראי בכל ענף למפת הסיכונים המשתנה. דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון למדד ריכוזיות לענפי משק. ראה גם תוספת ג' לסקירת הנהלה בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי המשק.

• ריכוזיות לווים

ההנחיות בניהול בנקאי תקין 313 קובעות כי סך האשראי ללווה בודד לא יעלה על 15% מהון הבנק, סך האשראי לקבוצת לווים לא יעלה על 30% מהון הבנק והחשיפה לששת קבוצות הלווים הגדולות לא תעלה על 135% מהון הבנק כאשר דירקטוריון הבנק קבע תיאבון סיכון הכולל שמירת מרווח מסוים ממגבלות בנק ישראל אלה. הבנק עומד בהנחיות אלה ואינו חורג מהן. כמו כן, הבנק בוחן את מידת ריכוזיות האשראי באמצעות מדדים ותרחישים שונים והדירקטוריון קבע מגבלות על רמת הריכוזיות, לפי קבוצת לווים, במסגרת מסמך תיאבון וסיבולת הסיכון. הבנק בודק באופן שוטף את העמידה בתיאבון וסיבולת הסיכון שקבע הדירקטוריון לחשיפות ללווה בודד וקבוצת לווים. חשיפות אלה נמוכות מהחשיפות המרביות שנקבעו בנהל בנקאי תקין 313. הבנק עוקב אחר התפתחות היתרות בקבוצות הלווים הגדולות. לאור ההתפתחויות בשווקים בארץ ובעולם והגידול בחוסר הודאות, ערך הבנק בחינה לגבי מצבם של קבוצות אלה ובפרט בחינת ההשפעה של המצב בשווקים על פעילותם בכלל ובבנק בפרט.

להלן פירוט יתרות האשראי לציבור וסיכון האשראי החוץ מאזני ליום 30 בספטמבר 2011 לקבוצות הלווים בבנק אשר חבותן נטו, על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי במיליוני ש"ח:

סיכון אשראי נוכחי למועד הדיווח					
חשיפת אשראי חוץ					
ענף משק עיקרי של הקבוצה	סיכון אשראי מאזני (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)	מאזני בגין מכשירים נגזרים	סה"כ סיכון אשראי נטו (2)	
א' שירותים פיננסיים	543	58	-	520	
ב' תעשייה	444	66	6	515	

1. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני הפחתת הניכויים המותרים ולאחר הפחתת הפרשות פרטניות להפסדי אשראי.
2. סיכון אשראי לאחר הפחתת הפרשות פרטניות להפסדי אשראי והפחתת ניכויים מותרים.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 200 מיליון ש"ח, לפי ענפי משק, ליום 30 בספטמבר 2011 במיליוני ש"ח:

ענף	מספר לווים	אשראי מאזני*	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ
תעשייה	2	207	351	558
בינוי ונדל"ן	3	376	342	718
שירותים פיננסיים	9	1,673	846	2,519
שירותים ציבוריים וקהילתיים	1	57	153	210
סך הכל	15	2,313	1,692	4,005

* אשראי לציבור, ונכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הערות:

1. האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ מאזני סווגו לפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי (יתרת חוב רשומה).
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, חושב בהתאם להגדרות שהינן לצורך חישוב מגבלות חבות של לווה.
3. הנתונים מוצגים לפני ניכוי הביטחונות המותרים בקיזוז לצורך מגבלת לווה בודד וקבוצת לווים.

במהלך חודש מאי 2011 הפיץ המפקח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313. במסגרת ההוראה המעודכנת חל שינוי בין היתר בהגדרת חבות, הגדרת לווה והגדרת קבוצות לווים ושינויים במגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. תחולת ההוראה היא ביום 31 בדצמבר 2011 והבנק נערך ליישום ההוראה המעודכנת במועד זה. פירוט נוסף ראה גם בפרק "עדכוני חקיקה".

• ריכוזיות בטחונות

סיכון ריכוזיות בטחונות מוגדר כסיכון להפסדים פוטנציאליים בתיק האשראי הנובעים מריכוז יתר או תלות של הרכב תיק בטחונות של הבנק, במספר קטן של נכסים ספציפיים או סוגי בטחונות. במסגרת יישום הנדבך השני של באזל 2 סיכון זה נותח ושולב במסמך ה-ICAAP לסוף 2010.

• ריכוזיות גיאוגרפית

עיקר פעילות האשראי של הבנק הינה ללקוחות בישראל. לבנק אין סניפים מחוץ לישראל. הבנק לא העמיד אשראי ישיר ללקוחות אשר עיקר פעילותם במדינות LDC (ארצות פחות מפותחות), אשר לגביו הוא נסמך על נכסים במדינות אלה כמקור סילוק לאשראים. כמו כן לא קיימת חשיפה ישירה ללקוחות אשר עיקר פעילותם במדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד - ראה התייחסות גם בתת הפרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים".

להלן התפלגות החשיפה לפי אזורים גיאוגרפיים לפי סיכון סופי של הלקוח ^{1,2} (ראה גם תוספת ד' לסקירת הנהלה בדבר חשיפה לסיכון מדינות) (במיליוני ש"ח):

ליום 30 בספטמבר 2011						
ישראל	ארה"ב	שוויץ	איטליה ^{5,6}	אחרות	סה"כ	
22,248	139	126	7	575	23,095	אשראי
7,106	386	286	1	344	8,123	פקדונות בבנקים
5,088	56	-	-	239	5,383	ניירות ערך
335	-	-	-	-	335	ניירות ערך שנשאלו
775	161	85	-	241	1,262	שווי הוגן נגזרים ⁴
1,411	3	-	-	2	1,416	ערבויות
8,256	101	1	3	141	8,502	התחייבות למתן אשראי
1,659	881	440	-	1,431	4,411	נגזרים סיכון חוץ מאזני ⁴
<u>46,878</u>	<u>1,727</u>	<u>938</u>	<u>11</u>	<u>2,973</u>	<u>52,527</u>	

ליום 30 בספטמבר 2010**						
ישראל	ארה"ב	בריטניה	שוויץ	אחרות	סה"כ	
20,361	113	98	187	584	21,343	אשראי ³
4,114	332	177	200	329	5,152	פקדונות בבנקים
6,138	103	16	-	121	6,378	ניירות ערך
551	-	-	-	-	551	ניירות ערך שנשאלו
974	35	64	15	34	1,122	שווי הוגן נגזרים ⁴
2,325	3	-	-	1	2,329	ערבויות
9,048	75	12	-	263	9,398	התחייבות למתן אשראי*
1,267	358	536	189	321	2,671	נגזרים סיכון חוץ מאזני ⁴
<u>44,778</u>	<u>1,019</u>	<u>903</u>	<u>591</u>	<u>1,653</u>	<u>48,944</u>	

ליום 31 בדצמבר 2010**						
ישראל	ארה"ב	שוויץ	אחרות	סה"כ		
*20,907	*113	106	665	21,791		אשראי ³
*6,435	*238	240	219	7,132		פקדונות בבנקים
4,280	113	-	160	4,553		ניירות ערך
415	-	-	-	415		ניירות ערך שנשאלו
817	34	9	92	952		שווי הוגן נגזרים ⁴
2,386	3	-	1	2,390		ערבויות
9,277	49	-	307	9,633		התחייבות למתן אשראי
1,309	302	144	876	2,631		נגזרים סיכון חוץ מאזני ⁴
<u>45,826</u>	<u>852</u>	<u>499</u>	<u>2,320</u>	<u>49,497</u>		

* סווג מחדש.
** בעקבות יישום הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן אינם ברי השוואה לנתוני 30 בספטמבר 2011.

1. הנתונים מבוססים על תוספת ד', תוך השלמה של חשיפות בישראל.
2. ההקצאה לאזורים גיאוגרפיים בוצעה בהתאם לסיכון הסופי לחשיפה, כמפורט בהוראות תוספת ד' בהוראות הדיווח לציבור לרבעון.
3. בנטרול הפרשה כללית ונוספת (31.12.10 - 78 מיליון ש"ח, 30.9.10 - 78 מיליון ש"ח).
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעוף שאינה עונה על הגדרת נגזר.
5. החל מהדיווח ליום 30 בספטמבר 2011, על פי הוראות המפקח על הבנקים, לאור ההתפתחויות האחרונות בשוקים, נדרש לגלות בשורה נפרדת חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד. ליום 30 בספטמבר 2011 אין לבנק חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, יוון וספרד.
6. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי מקום תושבו של הערב נכללו בסכום זה לווים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי. הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות PIIGS.

סיכוני שוק

סיכונים לפגיעה בהכנסות הבנק ובהונו כתוצאה משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, ובעיקר שינויים בשערי הריבית, בשערי החליפין, באינפלציה, בשערי המניות וברמת התנודתיות של השערים בתחומים השונים.

דירקטוריון הבנק קובע את מדיניות החשיפה לסיכוני שוק הכוללים גם את תאבון הסיכון וסיבולת הסיכון לסיכוני השוק (בסיס, ריבית, אופציות ומניות). על רקע בחינת הסיכונים בשווקים הוחלט ברבעון השלישי 2011 על הקטנת תאבון הסיכון לסיכון שוק (ללא קיזוזים) במונחי VAR מ-80 מיליון ש"ח ל-60 מיליון ש"ח. בנוסף, אחת לרבעון מובא לדיון בועדה לניהול סיכונים ולאחר מכן בדירקטוריון מסמך החשיפות שכולל, בין היתר, התייחסות לסיכוני שוק. כמו כן מקיימת הועדה לניהול סיכונים דיון רבעוני בתוצאות מבחני BACK TEST לבחינת תקפות המודלים להערכת סיכוני שוק, בתוצאות מבחני הקיצון לסיכוני שוק ובמבחני ההכנסה לעומת הסיכון. בנוסף, הדירקטוריון מקבל דווח תקופתי על תוצאות תהליך בדיקת כלל המודלים בבנק, ובכללם המודלים לניהול סיכוני שוק.

ראש אגף ניהול פיננסי, מר אפרים אברהם, מנהל את החשיפות לסיכוני השוק של הבנק.

תמונת סיכון השוק נבחנת במפורט אחת לשבוע בפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים אשר בראשותו של ראש אגף ניהול פיננסי ובהשתתפות חברי הנהלה ובעלי תפקידים נוספים רלוונטיים. במסגרת זו מתקיים דיון במכלול חשיפות השוק, חשיפות הריבית וחשיפות הנזילות של הבנק וכן בחינה ואישור של מוצרים פיננסיים חדשים או פעילויות חדשות. כמנ כן, הפורום קובע מסגרות פנימיות למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. דיוני הפורום והחלטותיו מובאים לאישור הנהלת הבנק. ביצוע ההחלטות הינו רק לאחר דיון ואישור בפורום ההנהלה השבועי בראשות מנכ"ל הבנק ובמקרה הצורך לאחר דיון ואישור בדירקטוריון הבנק. חברי ההנהלה אחראים ליישום ההחלטות (כל אחד בתחום אחריותו).

יצירת החשיפות לסיכוני שוק נעשית באגף לניהול פיננסי בעיקר על ידי חדר עסקות ועל ידי יחידת הנוסטרו, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון. כמו כן, יחידת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק מבצעת פעולות אשר מטרתן טיפול בפוזיציות הנוצרות מהפעילות הבנקאית השוטפת של הבנק.

חדר עסקות יוצר חשיפות שוק (בסיס, ריבית, אופציות) על בסיס המגבלות שהדירקטוריון קבע.

יחידת הנוסטרו באגף הינה יחידה המשפיעה בצורה מהותית על סיכוני השוק של הבנק, בעיקר לנושא פוזיצית הבסיס המדדית סיכוני ריבית וסיכוני מניות. פעולת יחידה זו נבחנת בתדירות יומית על ידי אגף בקרות וניהול סיכונים ואחת לשבוע במסגרת הפורום לעניינים פיננסיים.

יחידת הננ"ה אחראית על קביעת ופרסום מחירי המעבר (Benchmark) בשקלים במגזר הצמוד והלא צמוד וניהול הפער (חשיפה) בין הנכסים להתחייבויות הנובע מפעילויות הבנק השוטפות.

ענף בקרות באגף בקרות וניהול סיכונים מרכז את בקרת סיכוני השוק הכוללת בין השאר בדיקת העמידה והתאמת הפעילות והחשיפות של אגף ניהול פיננסי במגבלות החשיפה שנקבעו ואושרו על ידי הדירקטוריון (הכוללות גם את חשיפות הננ"ה).

תוצאות המדידות מועברות למנכ"ל ולחברי הפורום לעניינים פיננסיים.

מערך ניהול הסיכונים אחראי לזיהוי, הגדרה ומיפוי של סיכוני השוק וכן יצירת תמונת הסיכון הכוללת והדיווחים אודותיה לפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים. כולל פיתוח המודלים הפנימיים למדידת הסיכונים בכל מגזרי סיכון השוק.

הבנק מודד את סיכוני השוק, בין השאר, באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). החישוב מבוצע בשיטה הפרמטרית לתקופת אחזקה של 10 ימים וברמת ביטחון של 99%.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות VAR לכל אחד מהרכיבים של סיכון השוק (סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון אופציות), כמפורט בהמשך.

יודגש כי כל בדיקות ה-VAR מבוצעות ברמה יומית ובתחומים מסוימים (לרבות באופציות), ברזולוציה תוך-יומית. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לא נצפו חריגות ממגבלות ה-VAR, פרט לחריגות בודדות ב-VAR אופציות מט"ח/מט"ח שגודלם אינו עולה על 0.5 מיליון דולר.

הבנק מפעיל מגוון תרחישי קיצון (Stress) על סיכוני השוק. תרחישי קיצון אלו נוגעים למגוון סיכוני השוק וכוללים התייחסות לסיכוני בסיס, סיכוני ריבית וסיכוני אופציות ומתבססים על תנודות במטבעות ובשווקים בהם הבנק פועל. התרחישים מתבססים גם על משברים בשווקים הפיננסיים שהתרחשו בעבר, כולל המשבר שהתרחש בשנת 2008. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לא נצפו חריגות מערכי תרחישי הקיצון לעומת המגבלות שנקבעו.

בתחום סיכוני השוק הבנק מפעיל 4 תרחישים שוטפים:

1. תרחיש משבר אוקטובר 1998 (מתבסס על תצפית של שינויים שחלו בשווקים במשך כחודש במהלך המשבר).

2. תרחיש משבר 2008 (מתבסס על תצפית של שינויים שחלו בשווקים הפיננסיים במשך כשלושה חודשים במהלך המשבר).

3. תרחיש של משבר נזילות בשווקים הפיננסיים.

4. תרחיש המורכב מהאירוע הגרוע ביותר בכל סוג של חשיפה בכל אחד מהאירועים לעיל (1 עד 3). רשימת התרחישים מתעדכנת בתדירות של אחת לשנה לפחות, וכן מתעדכנת מעת לעת על רקע התפתחויות בשווקים (בשנת 2008 התעדכנה פעמיים, פעם אחת במסגרת עדכון שנתי שגרתי ובפעם השנייה על רקע המשבר של 2008). התרחישים מובאים לדיון בהנהלה ובדירקטוריון לצורך בחינה ואישור, בהתאם לצורך ולפחות אחת לשנה.

הרצת התרחישים מתבצעת בתדירות יומית ואחת לרבעון מתקיים דיון בפורום לעניינים פיננסיים, בהנהלה, בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון על:

- רשימת תרחישי הקיצון.

- ערכי התרחישים.

- תוצאות התרחישים בפועל תוך השוואה לעומת המגבלות שנקבעו.

- מסקנות ניהוליות ועסקיות העולות מהתרחישים.

כמו כן, מוצגים נתונים על מגמות ב-market risk factors אשר יכולים להצביע על מגמות בשוק ואפשרות להתפתחות תרחיש קיצון העלול להשפיע על ערך פוזיציות השוק של הבנק.

כהשלמה לבדיקות ה-VAR, מבצע הבנק בדיקות Back test. מטרת בדיקות אלו לבחון את הלימות ואמינות מודל ה-VAR למדידת סיכונים, וזאת באמצעות התאמת תוצאות חיזוי מודל ה-VAR לשינויים שנצפו בפועל, על פני תקופה.

סיכון בסיס - מתייחס לאפשרות של הפסד הנובע משינויים בשערי המטבע, בסיס הצמדה או מניות, כאשר אין הקבלה בין הבסיס אליהם צמודים הנכסים לבין בסיס ההתחייבויות. ניהול סיכונים הבסיס נועד, בין השאר, למקסם את רווחיות הבנק תוך ניצול הזדמנויות בשווקים השונים. במסגרת זו יוצר הבנק חשיפות בשווקי המטבע המקומיים והבינלאומיים וכן חשיפות בשוק הצמוד למדד. מדיניות ההנהלה היא לנהל באופן מבוקר את הסיכונים הנובעים מחשיפות הבסיס במסגרת תאבון הסיכון שהגדיר הדירקטוריון. תאבון הסיכון לסך חשיפות הבסיס במגזר הצמוד מדד ובמטבעות עיקריים במט"ח מוגבל לערך בסיכון בסך 28 מיליון ש"ח.

א. **חשיפות מט"ח:** פעילות הבנק כעושה שוק בתחום המט"ח מחייבת חשיפה לסיכון שער חליפין במהלך המסחר. נקבעו נהלי עבודה ומגבלות לגבי היקפי החשיפות ואופן ניהולן במהלך המסחר. בנוסף, מעת לעת, מתקבלות החלטות להיכנס לחשיפות על פי הערכות להתפתחויות במחירים היחסיים של המטבעות השונים. החשיפות מתבצעות בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון תוך קביעת מגבלות הפסד מרביות. לבנק מערכת ממוחשבת המצביעה על חשיפות המט"ח הכוללות בכל רגע נתון. מגבלת הדירקטוריון לסך החשיפה מט"ח/ש"ח לסוף יום נקבעה במונחי ערך בסיכון לסך של 13 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ביום 30 בספטמבר 2011 היתה ערך בסיכון של 0.3 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2010 – 1.3 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 היה 4.3 מיליון ש"ח (בשנת 2010 – 4.2 מיליון ש"ח). פעילותו של הבנק במטבעות חוץ מתבצעת בעיקר במטבעות דולר ארה"ב, יורו, יין, ליש"ט ופר"ש. בנוסף, נקבעו מגבלות נוספות לערך בסיכון למט"ח - שקל (ללא דולר) ולמטבעות שאינם עיקריים ומגבלות פוזיציה במהלך יום ובסוף יום. כמו כן נקבעה מגבלה כמותית של עודף/חסור נכסים על התחייבויות בהיקף של 40 מיליון דולר, מזה במט"ח ללא מטבע דולר – 15 מיליון דולר, ובמטבעות שאינם עיקריים – 10 מיליון דולר (המטבעות העיקריים הינם: דולר, יורו, ליש"ט, פר"ש, יין).

ב. **חשיפת מדד:** מגבלת חשיפת בסיס המדד במונחי ערך בסיכון הינה 15 מיליון ש"ח. כמו כן נקבעה מגבלה כמותית של עודף נכסים על התחייבויות בהיקף של $-750/+1000$ מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ליום 30 בספטמבר 2011 הייתה ערך בסיכון של 4.1 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2010 – 1.3 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 היה 5.2 מיליון ש"ח (בשנת 2010 – 5.05 מיליון ש"ח).

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד במיליוני ש"ח (סוגריים מייצגים הפסד):
(המדידה כוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית)

<u>מט"ח אחר</u>	<u>פר"ש</u>	<u>יין</u>	<u>ליש"ט</u>	<u>יורו</u>	<u>דולר</u>	<u>מדד**</u>	<u>ליום 30 בספטמבר 2011:</u>
(0.3)	0.1	* -	0.1	2.2	9.5	39.5	עליה של 5%
(0.5)	0.2	* -	0.2	8.7	19.8	79.0	עליה של 10%
0.2	(0.1)	* -	(0.1)	(1.4)	(8.3)	(39.5)	ירידה של 5%
0.3	(0.2)	* -	(0.2)	(3.7)	(16.0)	(79.0)	ירידה של 10%

<u>מט"ח אחר</u>	<u>פר"ש</u>	<u>יין</u>	<u>ליש"ט</u>	<u>יורו</u>	<u>דולר</u>	<u>מדד</u>	<u>ליום 30 בספטמבר 2010:</u>
0.7	-	(1.5)	3.3	1.3	4.6	(4.5)	עליה של 5%
1.5	(0.1)	(3.0)	6.8	5.7	13.8	(9.0)	עליה של 10%
(0.7)	-	1.5	(3.4)	1.9	-	4.5	ירידה של 5%
(1.5)	0.1	3.0	(6.3)	4.1	(1.8)	9.0	ירידה של 10%

<u>מט"ח אחר</u>	<u>פר"ש</u>	<u>יין</u>	<u>ליש"ט</u>	<u>יורו</u>	<u>דולר</u>	<u>מדד</u>	<u>ליום 31 בדצמבר 2010:</u>
0.3	(0.8)	(0.9)	2.0	1.1	0.2	18.2	עליה של 5%
0.6	(1.6)	(1.8)	3.9	5.4	6.7	36.5	עליה של 10%
(0.3)	0.8	0.9	(1.7)	0.4	(0.6)	(18.2)	ירידה של 5%
(0.6)	1.6	1.8	(2.8)	4.2	(8.0)	(36.5)	ירידה של 10%

* נמוך מ-0.1.

** הגידול ברגישות לשינויים במדד נובע מגידול נקודתי בפוזיציה המדדית ליום 30 בספטמבר 2011. לאחר תאריך המאזן חל קיטון בפוזיציה זו.

להלן תמצית מאזני ההצמדה במיליוני ש"ח:

ליום 30 בספטמבר 2011:

סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
38,589	920	6,537	5,645	25,487	נכסים
36,639	368	7,574	4,583	24,114	התחייבויות
1,950	552	(1,037)	1,062	1,373	
		912	(252)	(660)	עסקות עתידיות, נטו
		177	-	(177)	אופציות (שווי דלתא)
		*52	810	536	

* מזה: דולר – 67 מיליון ש"ח, יורו – (8) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (7) מיליון ש"ח.

ליום 30 בספטמבר 2010:

סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
34,978	651	5,685	5,255	**23,387	נכסים
32,939	121	7,225	4,713	**20,880	התחייבויות
2,039	530	(1,540)	542	2,507	
		1,484	(652)	(832)	עסקות עתידיות, נטו
		93	-	(93)	אופציות (שווי דלתא)
		*37	(110)	1,582	

* מזה: דולר - (38) מיליון ש"ח, יורו – 54 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – 21 מיליון ש"ח.

** הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור 4.ה.1.

ליום 31 בדצמבר 2010:

סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
35,312	804	5,555	5,080	**23,873	נכסים
33,306	245	6,754	4,293	**22,014	התחייבויות
2,006	559	(1,199)	787	1,859	
		801	(472)	(329)	עסקות עתידיות, נטו
		401	-	(401)	אופציות (שווי דלתא)
		*3	315	1,129	

* מזה: דולר – (8) מיליון ש"ח, יורו – 14 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (3) מיליון ש"ח.

** הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור 4.ה.1.

פרטים נוספים בדבר חלוקת הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ראה באור 5 לדוחות הכספיים.

ג. חשיפת בסיס מניות ותעודות סל: לבנק אחזקות במניות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. חלק מהשקעות הבנק נמצאות בתעודות סל על מניות או ETF (קרנות עוקבות מדד).

הבנק חשוף לסיכון במידה שאירעו תנודות בשערי המניות. דירקטוריון הבנק הגדיר מגבלות סיכון נפרדות במונחי היקף ובמונחי VAR הן עבור מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות, והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל או ETF.

תאבון הסיכון על מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות ישראליות נקבע לערך בסיכון של 20 מיליון ש"ח. נכון ליום 30 בספטמבר 2011 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 3.2 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2010 – 3 מיליון ש"ח).

תאבון הסיכון על תעודות סל וקרנות עוקבות מדד (ETF) בשווקי חו"ל נקבע לערך בסיכון של 20 מיליון ש"ח. נכון ליום 30 בספטמבר 2011 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 2.5 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2010 – 1.5 מיליון ש"ח).

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות VAR נוספות ברמת ETF בודד וברמת תיקי ETF ובחלוקה למגזרים ולשווקים.

סך תאבון הסיכון לחשיפת מניות בשווקים ובמכשירים אשר אושרו על ידי הדירקטוריון הוגבלו לערך בסיכון כולל בסך 40 מיליון ש"ח.

סיכון ריבית - נובע מהשפעתם האפשרית של שינויים בעקומי ריבית על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות.

סיכוי הריבית לתיק הכולל של הבנק מהווים את סיכון השוק העיקרי אליו חשוף הבנק. המכשירים המרכיבים את סיכון הריבית בבנק נחלקים בין מוצרים בתיק הבנקאי בהם אין לבנק כוונת מסחר ובין מוצרים בתיק למסחר, כאשר בתיק זה המכשירים המוחזקים הינם עם כוונת מסחר או במטרה לגדר רכיבים אחרים בתיק למסחר. האחזקות בתיק זה הינן ברמת נזילות גבוהה יותר מאשר בתיק הבנקאי. הבנק מודד ומנהל את סיכון הריבית על התיק הכולל המשלב את המכשירים בתיק הבנקאי ובתיק למסחר תוך התייחסות לסיכונים הנובעים מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות ופעילות הנוסטרו.

מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי ובמגזר צמוד מדד. קיימות חשיפות ריבית שאינן מהותיות במטבעות החוץ העיקריים. חשיפת הריבית נמדדת בתדירות יומית למטבעות העיקריים: ש"ח לא צמוד, צמוד מדד, דולר, יורו, יין, פר"ש וליש"ט.

מדידת חשיפת הריבית מתבצעת בעזרת שתי טכניקות מדידה עיקריות:

א. $DV1\%$ (Delta Value 1%) - מייצג את השינוי האפשרי בתיק בהינתן שינוי מקביל בעקום הריבית של 1%.

ב. VAR (Value at Risk) - מודל "ערך בסיכון" מודד את הסיכון הפוטנציאלי בתיק ברמת בטחון 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.

במגזר צמוד המדד מדידת חשיפת הריבית מביאה בחשבון, בין השאר, הנחות עבודה לשיעורי הפירעונות המוקדמים במשכנתאות בריבית קבועה והנחות עבודה לשיעורי המשיכות בנקודות היציאה בתכניות חסכון. הנחות אלו מתבססות על סמך ניסיון העבר.

חשיפת הריבית במגזר השקלי מביאה בחשבון הנחות עבודה למח"מ באג"ח מסוג גילון, פירעונות מוקדמים למשכנתאות בריבית קבועה והנחות עבודה לעניין היקף ומח"מ מוצרי עו"ש ללא תאריך פירעון מוגדר (קיום יתרה יציבה של חלק מחשבונות העו"ש כאשר החלק האחר של חשבונות העו"ש מוגדר ללא תאריך פירעון ומחושב כבעל מח"מ של יומיים). אין התאמות ייחודיות למגזר המט"ח.

ההנחות המפורטות לעיל מאושרות בדירקטוריון, ומהוות מרכיב בשיטת חישוב החשיפה.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות במונחי ערך בסיכון לגבי ההשפעה האפשרית של שינויים בשיעורי הריבית. נקבעה מגבלה לגבי סה"כ סיכוני הריבית ולגבי כל בסיס הצמדה לרבות כל מטבע חוץ בנפרד. עבור מגזרי המטבעות שקל צמוד מדד ושקל לא צמוד, נקבעה, בנוסף למגבלת VAR, גם מגבלה במונחי % DV1. פירוט המגבלות והחשיפה בפועל ליום המאזן מוצג בטבלה להלן.

החשיפה בפועל ביום 30 בספטמבר 2011 הייתה ערך בסיכון של 25.3 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2010 – 24 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 היה 29 מיליון ש"ח (בשנת 2010 – 43 מיליון ש"ח).

להלן תיאבון הסיכון והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח:

	בפועל			מגבלה	סוג מגבלה	מגזר
	31.12.2010	30.9.2010	30.9.2011	30.9.2011		
	23.8	17.8	31.6	70	VAR ריבית מקוזז*	סה"כ
	20.1	14.5	14.9	40	VAR	צמוד מדד
	36.7	39.9	46.5	60	DV1%	
	6.1	5.0	19.1	30	VAR	לא צמוד
	11.0	12.5	54.6	90	DV1%	
	2.6	1.7	4.1	25	VAR לכל המטבעות	מט"ח

* בחישוב הסה"כ מובאים בחשבון הקטנות סיכויי הריבית בגין מתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית בין מטבעות שונים על פי התקופות.

מפורט להלן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשערי ריבית):

30.9.2011

סך הכל	מטבע חוץ ²			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד
37,091	629	1,207	3,895	5,610	25,750
43,159	12,380	3,535	19,259	101	7,884
35,033	480	1,258	4,894	4,568	23,833
43,227	12,525	3,472	18,154	353	8,723
1,990	4	12	106	790	1,078

נכסים פיננסיים¹
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים³
 התחייבויות פיננסיות¹
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים³
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

30.9.2010

סך הכל	מטבע חוץ ²			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד
33,956	665	888	3,807	5,335	23,261
25,614	6,033	2,861	9,308	269	7,143
32,019	556	1,350	4,950	4,773	20,390
25,790	6,126	2,333	8,221	1,036	8,074
1,761	16	66	(56)	(205)	1,940

נכסים פיננסיים¹
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים³
 התחייבויות פיננסיות¹
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים³
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31.12.2010

סך הכל	מטבע חוץ ²			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד
34,416	660	879	3,794	5,126	23,957
31,839	5,802	3,016	10,591	321	12,109
32,443	506	1,257	4,724	4,289	21,667
32,016	5,969	2,612	9,637	929	12,869
1,796	(13)	26	24	229	1,530

נכסים פיננסיים¹
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים³
 התחייבויות פיננסיות¹
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים³
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

לפירוט נוסף בדבר ההנחות והפרמטרים ששימשו לחישוב השווי ההוגן – ראה באור 7 בדוחות הכספיים.

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

30.9.2011								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁴								
שינוי בשווי הוגן		מטבע חוץ ²					מטבע ישראלי	
		סך הכל	השפעות מקצות			דולר	צמוד למדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
סך הכל	מקצות		אחר	אירו				
באחוזים	במיליוני ש"ח	סך הכל	מקצות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
(4.9%)	(98)	1,892	-	1	5	118	744	1,024
(0.4%)	(8)	1,982	-	3	10	110	785	1,074
5.4%	107	2,097	-	4	17	101	838	1,137

השינוי בשיעורי הריבית

גידול מידי מקביל של 1%

גידול מידי מקביל של 0.1%

קטון מידי מקביל של 1%

30.9.2010								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁴								
שינוי בשווי הוגן		מטבע חוץ ²					מטבע ישראלי	
		סך הכל	השפעות מקצות			דולר	צמוד למדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
סך הכל	מקצות		אחר	אירו				
באחוזים	במיליוני ש"ח	סך הכל	מקצות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
(3.0%)	(52)	1,709	-	12	58	(61)	(221)	1,921
(0.2%)	(4)	1,757	-	14	65	(53)	(207)	1,938
3.8%	67	1,828	-	14	76	(42)	(180)	1,960

השינוי בשיעורי הריבית

גידול מידי מקביל של 1%

גידול מידי מקביל של 0.1%

קטון מידי מקביל של 1%

31.12.2010								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁴								
שינוי בשווי הוגן		מטבע חוץ ²					מטבע ישראלי	
		סך הכל	השפעות מקצות			דולר	צמוד למדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
סך הכל	מקצות		אחר	אירו				
באחוזים	במיליוני ש"ח	סך הכל	מקצות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
(5.8%)	(104)	1,692	-	(14)	13	9	194	1,490
(0.6%)	(10)	1,786	-	(13)	26	13	226	1,534
6.5%	117	1,913	-	(12)	41	19	278	1,587

השינוי בשיעורי הריבית

גידול מידי מקביל של 1%

גידול מידי מקביל של 0.1%

קטון מידי מקביל של 1%

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים, לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
 2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 3. סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בבאור 7 בדוחות הכספיים.
 4. שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של המכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזר ההצמדה.
- * אופציה מסוג FLOOR (30.9.2011 - בשווי של כ- 165 מיליון ש"ח, 31.12.2010 - 90 מיליון ש"ח), (לפני השפעת סיכון אשראי) הוצגו ביתרתם המאזנית, ללא פתיחה לרגליים חוץ מאזניות, לאחר שהתקיימו בהן התנאים המפורטים בסעיף קטן 11(ב) להוראה.

הערה: לא ארע בעשר השנים האחרונות שינוי שבועי מצטבר אשר לו היה מתרחש במועד הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

סיכון תיק אופציות - עיקר פעילות הבנק באופציות מט"ח/מט"ח נעשה תוך התכסות Back To Back במסחר וללא יצירת סיכונים שוק לאורך זמן. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים אחרים" בבאור 7 בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011 (הערך הנקוב הסתכם לסך של 9,355 מיליון ש"ח ויתרת השווי ההוגן לסך של 395 מיליון ש"ח והוצגה הן תחת סעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים והן תחת סעיף התחייבויות בגין מכשירים נגזרים). באופציות מט"ח/ש"ח, ובמידה מוגבלת באופציות מט"ח/מט"ח, הבנק מנהל את תיק האופציות ובכך נחשף גם לסיכונים של שינויים בתנודתיות בין המטבעות שונים. במסגרת תיק זה נכללת גם פעילות מסוימת באופציות לצורך התכסות על חשיפות בסיס, המהווה חלק קטן מהתיק. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים ALM" בבאור 7 בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011.

להלן התפלגות התיק לפי מטבעות ליום 30 בספטמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

ערך נקוב					
סך הכל	אחר	דולר/ש"ח	יורו/דולר	יורו/ש"ח	
2,648	199	1,457	14	978	אופציות שנקנו
2,777	213	1,607	16	941	אופציות שנכתבו
5,425	412	3,064	30	1,919	סך הכל

שווי הוגן					
סך הכל	אחר	דולר/ש"ח	יורו/דולר	יורו/ש"ח	
57	9	36	*-	12	אופציות שנקנו
52	9	31	*-	12	אופציות שנכתבו

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

בחינת הסיכונים של תיק האופציות המנוהל על ידי הבנק נעשית באמצעות מודל הערך בסיכון (VAR) המתבסס על תרחישים סימולטניים לשערי המטבעות והתנודתיות. תרחישים אלו מבוססים על סימולציה היסטורית של שינויים בתנודתיות ובשערי החליפין שנה אחורה על פני 10 ימי עסקים, ומציאת האחוזון ה-99%. ניהול תיק האופציות מבוצע באמצעות מערכת ממוחשבת המאפשרת ניתוח ובחינת הסיכונים בתיק על פי השינויים המתרחשים בשוק. המגבלה הכוללת במונחי ערך בסיכון לניהול תיק האופציות כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוקטנה במהלך חודש יוני 2011 מ-10 מיליון דולר ל-8 מיליון דולר. החשיפה לסיכון זה בפועל ביום 30 בספטמבר 2011 הייתה ערך בסיכון של 0.18 מיליון דולר (ביום 31 בדצמבר 2010 – 0.52 מיליון דולר). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 היה 1.8 מיליון דולר (בשנת 2010 – 2.8 מיליון דולר). כמו כן מתוך מסגרת ה-VAR לאופציות נקבעה מסגרת פעילות באופציות אקזוטיות של 1.6 מיליון דולר במונחי VAR ומסגרת לפעילות באופציות מט"ח/מט"ח של 2 מיליון דולר. הערך בסיכון לסוף הרבעון השלישי של שנת 2011 בגין פעילות באופציות אקזוטיות עמד על 0.11 אלפי דולר, ובגין אופציות מט"ח/מט"ח על 0.13 אלפי דולר. הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בגין פעילות באופציות אקזוטיות היה 0.54 מיליון דולר (בשנת 2010 – 0.49 מיליון דולר) ובגין אופציות מט"ח/מט"ח היה 0.93 מיליון דולר (בשנת 2010 – 0.79 מיליון דולר).

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי - נכון ליום 30 בספטמבר 2011 לבנק שני סוגי אחזקה עיקריים במניות בתיק הבנקאי:

א. השקעה במגוון מניות, ברובן סחירות, בבורסה הישראלית באמצעות יחידת הנוסטרו של הבנק במסגרת התיק הזמין למכירה. פעילות זו מתבצעת תחת המגבלות והיקף מסגרות שאושרו בדירקטוריון הבנק, ותכליתן שיפור בתשואת הבנק. השקעה זו רשומה במאזן ליום 30 בספטמבר 2011 בסך של 20 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2010 – 15 מיליון ש"ח).

ב. השקעות דרך חברת הבת - אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.), המשמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. החברה מתמקדת בשיפור התשואה על ההון של הבנק, על ידי השקעה בחברות העוסקות בתחומי פעילות שונים, שאינם בתחום הבנקאות ותחומים משלימים לו. בהתאם, מבצעת החברה השקעות מתוך כוונה להשתתף ברווחי החברות לאורך זמן ובמקרים מסוימים לממשן ברווח תוך תקופה של מספר שנים (על ידי הנפקתן או מכירתן לצד שלישי). ההשקעות מתבצעות בהתאם למדיניות השקעות ותכנית העבודה, בה נקבעו מסגרות ויעדים, כולל תחומים מועדפים. המגבלות הקבועות בחוק הינן עד 20% מההון של חברה בודדת, ועד 15% מהון הבנק בהשקעות ריאליות (בחריגים מסוימים). נכון להיום קיימת החלטת דירקטוריון לפיה השקעת חברת הבת של הבנק, א.ש.י., בתאגידים ריאליים לא תעלה על 195 מיליון ש"ח. כמו כן, הגביל דירקטוריון הבנק את סמכות החברה לגבי השקעה בודדת לסכום של 12 מיליון ש"ח. כל השקעה בודדת מעל לסכום זה טעונה בנוסף גם אישור דירקטוריון הבנק. סך ההשקעה בחברה כלולה הסתכם בסך של 1 מיליון ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2010. היתרה המאזנית של ההשקעה בחברות אחרות באמצעות א.ש.י. (אשר מסווגות במסגרת מניות בתיק הזמין למכירה) ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכמה בסך 109 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2010 – 122 מיליון ש"ח).

לפירוט בדבר עקרונות חשבונאיים לשיטות מדידה ראה באור 1 (ח) לדוחות הכספיים לשנת 2010 – עיקרי המדיניות החשבונאית. לפירוט נוסף בדבר פוזיציות במניות בתיק הבנקאי ראה גם פרק "הלימות ההון".

סיכון נזילות

הסיכון שהבנק לא יוכל לממן את נכסיו בטווח הקצר או לא יוכל לאפשר ללקוחות למשוך את פקדונותיהם על פי דרישה. סיכון זה יכול להתפתח כתוצאה מתהליכי ניהול ושליטה פנימיים אשר אינם מביאים בחשבון את כל גורמי הסיכון או מעריכים בצורה לא נאותה את רמת הנזילות של נכסים או את זמינותם של מקורות ומפקידיים במצבי שוק שונים. בנוסף, סיכון הנזילות יכול להתממש כתוצאה משינויים בהערכות של בעלי פקדונות באשר לסיכון הבנק או כתוצאה משינויים בהערכותיהם לגבי הסיכון של המערכת הבנקאית והפיננסית כולה. הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכונים הנזילות, על בסיס הנדרש מהוראות ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכונים נזילות". בחודש אוגוסט 2011 הפיץ המפקח על הבנקים טיוטה מעודכנת של הוראת ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכונים נזילות" שתחולתה באופן הדרגתי החל מאפריל עד יולי 2012. לפירוט נוסף- ראה בפרק "עדכוני חקיקה".

דירקטוריון הבנק עדכן את מדיניות ניהול סיכון הנזילות בהתאמה לאמור בטיטת ההוראה במסמכי ה-BIS ובהתייחס לממצאים העולים מדוחות ביקורת פנימיים וחיצוניים.

הדירקטוריון קובע את תיאבון הסיכון ומדיניות ניהול סיכון הנזילות תוך קביעת מגבלות על יחס נזילות מינימלי הנדרש על פי המודל הפנימי ומבנה המקורות.

מדיניות ניהול סיכון הנזילות המאושרת בדירקטוריון נועדה להשיג את המטרות המרכזיות המפורטות להלן:

- מימון שוטף של פעילות הבנק.
- הבטחה כי לקוחות יוכלו למשוך פקדונות במהלך עסקים רגיל ובמצבי קיצון מסוימים.
- שמירה על רמת פיזור פקדונות, הן מבחינת גודל והן מבחינת טווחי פירעון.

כמו כן, מוגדרים במסגרת המדיניות תהליכים הנדרשים בעת שינויים קיצוניים במצב הנזילות או התפתחות של משבר נזילות.

אחת לרבעון מוצג מסמך החשיפות (אשר מתייחס בין השאר לסיכון הנזילות) בפני הדירקטוריון ומתקיים דיון אודות מצב הנזילות ומבנה המקורות ביחס למגבלות שנקבעו והתפתחות יחס הנזילות במהלך הרבעון. כמו כן, הדירקטוריון מקיים דיונים על מצב הנזילות הכולל וניהול הנזילות במט"ח על פי ההתפתחויות בשווקים והצורך הנגזר מכך, כולל קביעת מסגרות כוללות ופרטניות לניהול עודפי הנזילות בבנקים במט"ח.

אגף ניהול פיננסי אחראי לניהול הנזילות היומית השוטפת, דיווח על מצב הנכסים הנזילים ובחינת מגמות במצב הנזילות על מנת לוודא החזקה של הון הולם על-ידי הבנק. במסגרת זו אחראי האגף על ניהול היתרות בבנק ישראל, גיוס מקורות והשתתפות במכרזי אשראי או מכרזי פקדונות של בנק ישראל, השקעת עודף הנזילות של הבנק (פקדונות בבנקים, בנק ישראל או רכישת אג"ח לטווח קצר) וחישוב מצב הנזילות היומי והחודשי המצטבר. כמו כן, אחראי האגף לניהול מבנה המקורות ושמירה על עמידה ביחסי פיזור המפקידים.

אגף חשבונאי ראשי אחראי לדווח על נתונים לאגף ניהול פיננסי לגבי חובת הנזילות האמורה להיות מופקדת בבנק ישראל. ראה גם פרק "עדכוני חקיקה" - הוראת בנק ישראל (נכסים נזילים), בדבר חובת נזילות של 10% על עסקאות בנגזרים על ידי משקיעים זרים.

אגף בקרות וניהול סיכונים אחראי על פיתוח מודל הנזילות הפנימי, לרבות תיקוף המודל ופיתוח תרחישי קיצון. באגף מבוצעת מדידה יומית של יחס הנזילות לפי המודל, תוך בחינת העמידה במגבלות הנזילות שנקבעו, וכן מעקב חודשי אחר מגמות במבנה המקורות. יחס הנזילות ומבנה המקורות מדווחים להנהלה ולפורום לעניינים פיננסיים באופן שוטף.

מודל הנזילות הפנימי

הבנק מנהל את רמת הנזילות שלו על פי מודל פנימי, הנגזר ממדיניות ניהול סיכון הנזילות. המודל מעריך את היקף ההתחייבויות הצפויות להיפרע אל מול היקף הנכסים הנזילים העומדים לרשות הבנק לצורך פירעון התחייבויות אלה. הנחות היסוד של מודל הנזילות נקבעות באופן שמרני, תוך התייחסות ליכולת המימוש של נכסים שונים, לאחר דיון בפורום לעניינים פיננסיים, ההנהלה והדירקטוריון, ונבחנות לפחות אחת לשנה על פי ההתפתחויות בשווקים ו/או בבנק ובמידת הצורך מובאות לדיון ואישור בדירקטוריון. המודל מעודכן מעת לעת ומרכיביו מובאים לאישור דירקטוריון הבנק, כנדרש בהוראת המפקח על הבנקים.

מטרת מודל הנזילות הפנימי הינה לבדוק את יכולת העמידה של הבנק בפירעון פקדונות, גם כאשר לא נוספים מפקידים חלופיים או כאשר קיים קושי במימוש נכסים. מתבצע חישוב של היחס בין הנכסים הנזילים שניתן לממשם בפועל בכל המגזרים לבין ההתחייבויות הצפויות להיפרע תוך חודש. המודל לוקח בחשבון את

המזומנים בקופה, יכולת המימוש בפועל של תיק האג"ח של הבנק, את יכולת הדרישה לפירעון ("קריאה") של אשראי On Call, ומניח תחזית משיכות על סמך היסטוריית משיכות, תוך אבחנה בין סוגי האג"ח ונזילותם ותוך התחשבות ברמת הריכוזיות שבתיק הפקדונות ומאפייני הפעילות של המפקידים.

יחס הנזילות על פי המודל הפנימי נמדד ומדווח בתדירות יומית להנהלת הבנק, נבחן באופן שבועי על ידי פורום ההנהלה לעניינים פיננסיים ונכלל בדיווח החודשי לדירקטוריון בנוסף לדיווח החודשי בדבר ריכוזיות הפקדונות ושינויים מהותיים במצב הנזילות. בנוסף, מבוצעות בדיקות של עמידה במגבלות לתרחישי הקיצון.

ברבעון השלישי השנה, עדכן הדירקטוריון את מדיניות ניהול סיכון הנזילות. במסגרת זו עודכנו תאבון וסיבולת הסיכון, בהתייחס לתזרימים מאזניים וחוף מאזניים, ונקבע יחס נזילות מינימאלי בגובה 1 חודשי נזילות לפחות בתרחיש שוטף ותרחישי קיצון ברמת כלל פעילות הבנק ובשקלים ומט"ח בנפרד.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 יחס הנזילות לא ירד מהמגבלות שנקבעו פרט לחריגה זניחה למשך יומיים במהלך הרבעון השני. הבנק ממשיך לבחון את חשיפתו באופן שוטף בהתאם להתפתחויות בשווקים השונים. בנוסף, מתבצע מעקב תקופתי על מבנה המקורות בהתייחס לסוג ואופי המפקידים השונים.

בנוסף לתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו ליחס הנזילות, קבע הבנק תאבון וסיבולת סיכון למבנה המקורות וכן נקבעו מגבלות של תאבון וסיבולת סיכון לעניין היקף הנזילות העסקית, ריכוזיות מפקידים, משקל פקדונות קצרי טווח, משקל מפקידים פרטיים, היקף מימון המאזן באמצעות מט"ח, מדיניות השקעת עודפי הנזילות במט"ח ועוד. מבנה המקורות והעמידה במגבלות נדון בפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים בתדירות חודשית ומדווח ונדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון, במסגרת מסמך החשיפות הרבעוני. בעקבות הגידול בהיקף הנכסים כתוצאה מהגדלת ההון שבוצעה בסוף 2009, החל משנת 2010 ועד לסוף הרבעון הראשון של שנת 2011 היו חריגות בחלק מהיעדים שנקבעו. חריגות אלו נדונו בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון, תוך בחינה מחודשת של תאבון הסיכון ביום ה-31 במרס 2011.

הבנק מנהל את סיכון הנזילות על פי העקרונות הנובעים מהוראות הפיקוח על הבנקים תוך ביצוע התאמה של תהליכים לרבות בעקבות דוחות ביקורת פנימיים ודוח ביקורת של בנק ישראל בנושא. הבנק פעל ופועל במסגרת תכנית העבודה לשנת 2011 לצמצום הפערים, תוך גיבוש ויישום של תהליכים, נהלים, מערכות מחשב ותוכניות חירום. ועדת היגוי בראשות ראש אגף ניהול פיננסי עוקבת אחר סגירת הפערים על פי הלו"ז שנקבע.

תרחישי קיצון

הבנק בודק את סיכון הנזילות בין היתר באמצעות בחינת השפעת תרחישי קיצון שונים על מודל הנזילות הפנימי. תרחישי הקיצון כוללים תרחישים מערכתיים, תרחישים ממוקדי בנק, תרחיש משולב ותרחיש הופכי (הבוחר את עוצמת אירוע המביא את יחס הנזילות לסיבולת הסיכון העליונה). במסגרת יישום הנדבך השני של באזל 2, הורחבו התרחישים והם כוללים תיאור עסקי, כימות השפעות התרחישים על תזרימי המזומנים ויחס הנזילות, האחריות לזיהוי התפתחות מצב משברי ודרכי ההתמודדות במקרה של התממשותו של תרחיש קיצון. תרחישי קיצון אלה נמדדים בתדירות שבועית ומוצגים לפורום לעניינים פיננסיים כחומר רקע בישיבתו השבועית. כמו כן, אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון על רשימת תרחישי הקיצון, ערכיהם והשוואת תוצאות התרחישים בפועל למגבלות שנקבעו.

התרחישים המערכתיים כוללים קשיים בשוק הביבנקאי ובהם חוסר מוכנות של בנקים לסחור בנזילות הביבנקאית והתערערות אמון המשקיעים ביציבות המערכת הבנקאית. התרחישים ממוקדי הבנק כוללים ירידה בדירוג או שינוי לרעה בהערכת מצבו הפיננסי ויציבותו של הבנק. התרחיש המשולב מתייחס לשינוי לרעה בהערכת היציבות הפיננסית של מדינת ישראל וקושי בגיוס מקורות במט"ח. כמו כן, הבנק בוחן תרחיש קיצון הופכי. בנוסף, נבחן מצב הנזילות הכולל של הבנק ומדדים המצביעים על התפתחות אפשרית של תנאי משבר ביחס לבנק או המערכת הבנקאית.

לבנק תוכנית חירום במסגרתה מתוארות דרכי הפעולה להתמודדות עם התממשות תרחישי קיצון, לרבות פעולות שונות שיינקטו על ידי הנהלת הבנק והסניפים. בנוסף, נקבעו מגבלות ליחס הנזילות בתרחישי קיצון לכלל תרחישי הקיצון.

בנוסף להגדרת תרחישי הקיצון, קביעת האחריות לזיהוי התפתחות תרחיש קיצון, הגדרת העקרונות לתכנון חירום ומדידת התרחישים בפועל, הבנק מבצע הערכה של עלות ההתמודדות עם תרחישי הקיצון ומשלב עלות זו בתכנון ההון העתידי של הבנק בתרחישי קיצון.

יחס הנזילות בתרחישי הקיצון, לרבות עמידה במגבלות לתרחישים אלו מדווח באופן שוטף להנהלה ולפורום לעניינים פיננסיים, ומתנהל דיון לגביהם בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון במסגרת הדיון במסמך החשיפות הרבעוני.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי, סיכונים הלבנת הון וציות, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

ראש אגף בקרות וניהול סיכונים הינו מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק. ניהול הסיכון התפעולי כולל אחריות לגיבוש המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים, ביצוע מיפוי תקופתי של הסיכונים לפי קווי העסקים וסוגי סיכונים, הנחיית היחידות השונות וביצוע מעקב אחר תוכנית העבודה לטיפול בפערים שאותרו והסדרת נהלי מעקב, דיווח ובקרה.

לאור הרגישות בתהליכים הקשורים בניהול מערכות המידע, אבטחת מידע, בטחון וגיבויים נקבע כי לאגף משאבים אחריות ישירה לניהול הסיכונים בפעילויות אלו.

דירקטוריון הבנק אישר מסמך מדיניות ניהול הסיכון התפעולי, לרבות סיכונים מעילות והונאות. במדיניות הוגדרו העקרונות לניהול הסיכון, חלוקת התפקידים והסמכויות לטיפול במיפוי ומזעור הסיכונים התפעוליים בבנק. מדיניות הבנק הינה למזער את הסיכונים התפעוליים ככל שניתן, תוך הפקת לקחים מאירועי כשל בפועל לצורך הקטנת הסיכון להישנות אירועי כשל בעתיד. על בסיס המדיניות שנקבעה, גובשו נהלי עבודה לניהול הסיכון התפעולי תוך הגדרת המבנה הארגוני, סמכויות, תהליכי הערכה ודיווח.

במסגרת הדיון על תאבון הסיכון הכולל של הבנק, הוגדרו תאבון וסיבולת הסיכון לסיכונים תפעוליים תוך התייחסות לסוגי הפעילויות והחשיפות האפשריות.

כמו כן, ההנהלה קובעת סדרי העדיפויות להפחתת הסיכונים שעלו מסקר הסיכונים. סדרי העדיפות להפחתת הסיכון הינם על פי העקרונות שנקבעו בדירקטוריון באפריל 2010. כמו כן נקבעו סדרי עדיפויות לטיפול בסיכון השיורי ותהליך הטיפול בסיכונים עם סיכון שיורי גבוה ובינוני.

ההנהלה מקבלת דיווחים על היקף הנזקים המצטברים מאירועי הכשל בפועל. אירועי כשל מעל 100 אלף ש"ח מדווחים גם לדירקטוריון הבנק.

על מנת לתת תמונה מלאה של החשיפה לסיכונים תפעוליים ובמסגרת ההיערכות להוראות באזל 2 והעמידה באמור במסמך Sound Practices for the Management and Supervision of Operational Risk, בוצע במהלך השנים 2009-2010 תהליך מקיף של מיפוי הסיכונים התפעוליים בבנק ובחברות הבנות, כולל פירוט התהליכים, תיאור סוגי הסיכונים, הבקורות, הערכת הסיכון השיורי (לאחר הפעלת הבקורות) והמלצות לשיפור או הוספת בקורות נוספות לצורך מזעור סיכונים. תהליך המיפוי בוצע על בסיס מתודולוגיה שגובשה יחד עם יועצים חיצוניים ואשר אושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. במסגרת הסקר תועדו התהליכים העסקיים העיקריים, הבקורות והערכת חומרת הסיכונים ואיכות הבקורות. במהלך הסקר התקיימו מפגשי הדרכה על מנת להעמיק את המודעות של נציגי היחידות השונות באשר למהות הסיכון התפעולי, תהליך ביצוע הסקר ומשמעותיותו.

תוצאות הסקר רוכזו במערכת מחשב ייעודית אשר מאפשרת בחינה של מכלול הסיכונים והצגת מפת הסיכונים התפעוליים הכוללת של הבנק ונדונו בהנהלה ובדירקטוריון ונקבעו יעדים וסדרי עדיפות לטיפול בממצאיו. במסגרת העמקת המודעות למניעת התממשות סיכונים תפעוליים ושיתוף אגפי הבנק בהקטנת רמת הסיכונים השיוריים, הוקם פורום לניהול הסיכון התפעולי, כאשר בפורום מועלים בתדירות חצי שנתית אירועי כשל וכמעט כשל ממחצית השנה שהסתיימה, מוצגת התקדמות הטיפול בממצאי סקר הסיכונים ומועלות הצעות חברי הפורום להעמקת המודעות בבנק לנושא סיכונים תפעוליים.

בשנת 2007 הגדיר הבנק והתחיל לבחון מדדי KRI's (key risk indicators) בתחומי הפעילות העסקיים. Key Risk Indicators הינם מדדי ביצוע המצביעים על התפתחויות בפעילות בבנק העלולים להשפיע על החשיפה לסיכונים תפעוליים. מדדים אלו נקבעים בהתאם למגמות בפעילות העסקית תוך התייחסות לסיכונים התפעוליים האפשריים הנובעים מכך. על סמך התוצאות של מדידת ה-KRI's, מתבצעת בדיקה מדגמית של תהליכים תפעוליים. תהליך מדידת ה-KRI's עודכן ושופר במהלך 2010 בהתאמה לתוצאות סקרי הסיכונים התפעוליים שבוצעו בבנק. על בסיס נתוני עמידה ביעדים שוטפים בסניפי הבנק נערך ברבעון הראשון של 2011 מיפוי המתייחס לרמת פעילות חריגה מעבר ליעדים שנקבעו בנושאי הפעילות. כמו כן, לכל נושא הוגדרו הסיכונים התפעוליים הרלוונטיים מתוך סקר הסיכונים התפעוליים. סניפי הבנק ביצעו בדיקה מדגמית לממצאי פעילות חריגה שאותרו והסיכונים התפעוליים הרלוונטים שהוגדרו עבור כל נושא.

מיפוי הסיכונים של התהליכים העסקיים ושל מערכות ה-IT שבניהול הבנק הסתיים במהלך הרבעון השני של 2010. בנוסף לסקר זה, אושרו במהלך 2009 תוצאות סקר סיכונים לאבטחת מידע במערכות העצמאיות של הבנק. ניהול טכנולוגיית המידע ותהליכי ה-IT הותאמו לתקן ניהול האיכות של מערכות המידע ISO 9001, ובחנו על ידי מכון התקנים הישראלי אשר העניק תו תקן לבנק. כמו כן, מתקיים בבנק תהליך של איסוף

נתונים לגבי התממשות בפועל של סיכונים תפעוליים תוך בחינת מהות האירוע, הנזקים הכספיים ובחינת הסיבות להתממשות אירועים.

תוצאות סקר הסיכונים התפעוליים מסייעות להנהלת הבנק להעריך את מידת החשיפה לסיכונים אלו וכן לקבוע את היקף ההון הנדרש במסגרת תהליך ה-ICAAP והערכת ההון הנדרש בנדבך ה-2. בנוסף, בוצעו במהלך השנים האחרונות סקרי אבטחת מידע שנועדו לבחון את מידת החשיפה של המערכות של הבנק לסיכונים (פנימיים וחיצוניים). כמו כן, בוצע סקר לגבי היתכנות להמשכיות עסקית במקרה של פגיעה במטה הבנק (תכנית התאוששות מאסון), לרבות מיפוי התהליכים והמערכות המרכזיות של הבנק תוך קביעת סדרי עדיפויות להתאוששות מאסון.

הבנק בוחן את החשיפה לסיכון תפעולי גם באמצעות **תרחישי קיצון** אשר מתייחסים בעיקר לשלושה סקרי סיכונים אשר נערכו בבנק בשנים האחרונות וכן לתרחישי קיצון נוספים הנוגעים למערכות המידע ותהליכים אחרים.

על מנת להעמיק את המודעות לציות ולתהליכי בקרה נוספים, גיבש ואימץ הבנק **קוד אתי**. הקוד האתי כולל ערכים ותרגומם להתנהגויות כלפי מחזיקי העניין, אשר מנחים את הבנק בכל פעילותו. הקוד האתי מביא לידי ביטוי את ערכי הליבה המנחים את הבנק בפעילותו העסקית לאורך שנות קיומו. הקוד מהווה מצפן לעבודה היומית, ונועד להנחות ולכוון את התנהגות העובד מול מחזיקי העניין, במצבים של דילמות ושאלות לגבי ההתנהגות הראויה והנכונה מבחינה ערכית ומקצועית.

המשכיות עסקית - היערכות למצבי חרום - אירועים מסוגים שונים עלולים לפגוע או להשבית פעילויות מהותיות של הבנק ולקוחותיו, לפגוע בהמשכיות עסקיו, לחשוף את הבנק לסיכונים שונים ולגרום לבנק ו/או ללקוחותיו נזקים משמעותיים.

בנק ישראל, המתאם את פעילות המערכת הפיננסית בשעת חרום במסגרת מל"ח (משק לשעת חרום), הציב קווים מנחים חדשים לגיבוש מדיניות שתאפשר המשכיות עסקית של מערכת הבנקאות בקרות אירוע אסון. קווים אלה מפורטים בהוראה 357 לניהול בנקאי תקין, באמנת באזל 2 ובדרישות ספציפיות המופצות לבנקים על ידי בנק ישראל מעת לעת.

הבנק נמצא בתהליך של היערכות להתמודדות עם אירועים מעין אלו, ובכלל זה: היערכות למצבי אסון פוטנציאליים מסוגים שונים כך שתאפשר המשכיות עסקית מוגדרת גם כאשר מתרחש אירוע חרום, היערכות לתהליך התאוששות מאסון כאשר האסון מתרחש, על-מנת לחזור ביעילות ובלו"ז קצר לשגרת עבודה רגילה, וניהול תקין של נכסי טכנולוגיית המידע אשר תומכים בתהליכים בעלי השפעה מהותית על התנהלות עסקי הבנק.

לצורך כך השלים הבנק בסוף הרבעון השני של שנת 2010, תוך הסתייעות בייעוץ חיצוני, עריכת סקר מקיף למיפוי הפערים המרכזיים במוכנות הבנק. בדצמבר 2010 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות עדכנית להיערכות להמשכיות עסקית בחרום. כמו כן, נקבע מתווה עבודה, לוחות זמנים נקבעים עבור כל פרויקט בהיערכות הכוללת.

מר חמי מורג, סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים, נקבע כאחראי לפעילות בחרום. ניהול פרויקט ההיערכות מבוצע במסגרת מערך אבטחת מידע, רכש ולוגיסטיקה באגף משאבים.

ראש מערך אבטחת מידע ולוגיסטיקה מונה כאחראי על יישום מדיניות הבנק ובמסגרת זו הוקמה יחידה ייעודית לטיפול בנושא.

בשנת 2011 מתבצע תהליך כלל ארגוני לבחינה ההשלכות העסקיות של התרחישים הנוגעים למצבי חרום, בד בבד עם בחינת מיגון מבני סניפי הבנק במטרה לשפר את מוכנות הבנק למצבי חרום. לפרטים נוספים ראה גם בפרק "עדכוני חקיקה".

הבנק מיישם **מדיניות אבטחת מידע** ובכלל זה מקיים מגוון רחב של פעילויות בתחומים טכנולוגיים, תפעוליים ותהליכיים. מדיניות אבטחת המידע הותאמה לתקן אבטחת מידע ISO 27001 ונבחנה על-ידי מכון התקנים הישראלי אשר העניק תו תקן לבנק. מכלול פעילות אבטחת המידע בא לתת מענה למתאר האיומים הדינאמי, המאפיין את הסביבה הטכנולוגית בה פועלות מערכות מידע בנקאיות מודרניות וכן לאפשר עמידה בהוראות רגולטוריות.

מערך אבטחת המידע של הבנק מתבסס על המרכיבים הבאים:

- מיפוי וניהול סיכוני אבטחת מידע באופן רציף ומתמשך - המתודולוגיה של הבנק בנושא נגזרת במישרין מההוראות הרגולטוריות החלות על הבנק לעניין זה, ובעיקר מהוראה 357 להוראות המפקח;
- פיתוח, התקנה ותחזוקה של מגוון כלים ממוכנים לאבטחת מערך המחשוב והנתונים של הבנק (הן ברמת התוכנה והן ברמת החומרה), באמצעות כלים לניתוח, בקרה ואיתור אירועים חריגים בתחום אבטחת המידע;
- הגברת והטמעת המודעות לאבטחת מידע בקרב הבנק באמצעות הדרכות לעובדי הבנק ולקוחותיו;
- ביצוע תהליך רציף של הערכה והפחתת סיכוני אבטחת מידע באמצעות טיפול הדרגתי בליקויים וביצוע סקרי בטיחות על-ידי גורמים מקצועיים חיצוניים, בחינה מחודשת וטיפול בליקויים אלה לאורך זמן.

דירקטוריון הבנק מפקח על ניהול **תהליכי הציות** בבנק, בין היתר, באמצעות ועדת ציות ורגולציה אשר הוקמה ביום ה-31 באוקטובר 2011, כועדת משנה לדירקטוריון. בבנק פונקציית ציות שתפקידה, בין היתר, למלא אחר דרישות החוק והתקנות האחרות בתחום הצרכני, בהתאם להוראות בנק ישראל. בראש פונקציית הציות עומד קצין הציות של הבנק, אשר פועל בהתאם למדיניות הציות שאושרה בדירקטוריון הבנק. תפקידו של קצין הציות הוא לסייע לעובדי הבנק ומנהליו לקיים את אחריותם לציית לכל ההוראות בתחום הצרכני ולהגביר את אכיפת הציות. ביום ה-31 במרס 2011 החליט דירקטוריון הבנק לערוך שינוי במבנה הארגוני של פונקציית הציות בבנק. במסגרת השינוי הוקם ענף ציות במסגרת המערך ליעוץ משפטי. בראש הענף עומד קצין הציות והוא כפוף ליועצת המשפטית הראשית של הבנק. טרם השינוי האמור, פעלה פונקציית הציות תחת אגף בקרות וניהול סיכונים של הבנק.

כאחראית על יישום חוק **איסור הלבנת הון** וחוק איסור מימון טרור בבנק משמשת היועצת המשפטית הראשית ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד. היחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור של הבנק, שבמסגרת ענף הציות, פועלת להטמעת מדיניות הבנק בנושא בקרב כלל עובדי הבנק והחברות הבנות, הן באמצעות פעילות הדרכה, הן באמצעות עדכון נהלים וחוזרים והן באמצעות ביצוע מבחן שנתי ולומדות ממוחשבות ייעודיות לנושא. כחלק מהליכי הבקרה והמעקב שמבצעת היחידה לאיסור הלבנת הון, נעזרת היחידה במערכות מיכוניות המשמשות לאיתור פעולות חריגות, כמו כן פועלת היחידה להטמעת פיתוחים חדשים במערכות המיכוניות של הבנק, כחלק מיישום הוראות הדין.

נושא איסור הלבנת הון ומימון טרור משולב בתכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית, אשר מבצעת ביקורות בסניפים השונים על מנת לוודא עמידה בהוראות הדין.

בחודש אוקטובר 2011 נמסר לבנק דוח ביקורת שנערך על ידי הפיקוח על הבנקים בנושא איסור הלבנת הון, ביחס לתקופה שבין השנים 2004-2008, וחלק משנת 2009. הדוח כולל רשימת ממצאים ודרישות לביצוע פעולות על ידי הבנק. הפיקוח על הבנקים ציין בדוח, כי תישקל הגשת בקשה להטלת עיצום כספי על הבנק על פי הסמכויות הקבועות בחוק. הבנק ישיב על הדוח בלוח הזמנים הקבוע לכך ויצג מתווה לטיפול בנושאים הנדרשים.

לנוכח עובדת היותו של הבנק תאגיד הפעיל בתחום ניירות ערך וחברה ציבורית, קיבל דירקטוריון הבנק החלטה לגבש תכנית אכיפה פנימית, בהלימה לדרישות הדין העולות מחוק ייעול הליכי אכיפה ברשות לניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א (2011) (להלן- "חוק ייעול הליכי אכיפה") ולקריטריונים כפי שגובשו על-ידי הרשות לניירות ערך והוא פועל ליישום החלטה זו. לפירוט נוסף בדבר חוק ייעול הליכי האכיפה - ראה גם פרק "עדכוני חקיקה" בדוחות הכספיים לשנת 2010.

סיכון משפטי

על פי הגדרות בנק ישראל, סיכון משפטי הוא סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. העדר אפשרות זו, כאמור, יכולה לנבוע מסיבות שונות כדוגמת העדר פרטים מהותיים ונחוצים בהסכמים, חוסר סמכות של צד להסכם וליקויים משפטיים נוספים.

המקורות העיקריים להיווצרותם של סיכונים משפטיים הינם פעילות של הבנק, ככל שאינה תואמת הוראות דין ורגולציה לסוגיה, ולרבות פסיקת ערכאות שיפוטיות מוסמכות, פעילות של הבנק מול צדדים עמם לבנק התקשרויות חוזיות, ובכלל זה, לקוחות, מתקשרים עסקיים אחרים, ספקים, יועצים ונותני שירותים שונים, אם הפעילות אינה נתמכת בייעוץ משפטי, או בהסכם הניתן לאכיפה מלאה. המערך המשפטי של הבנק אחראי לניהול הסיכון המשפטי בבנק ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק וקבוצתו, והיעצת המשפטית הראשית משמשת כמנהלת הסיכון המשפטי של הבנק.

במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף מאת המערך לייעוץ משפטי לאורגנים המוסמכים בבנק, ליחידותיו השונות ולחברות הבנות שלו בנושאים השונים הכרוכים בפעילות הבנק, בהכנת מסמכי התקשרות והסכמים בנקאיים, בכתיבתם של נהלים בתחומים המצויים באחריותו של המערך לייעוץ משפטי, ובתמיכה משפטית בהכנתם ובעדכוןם של נהלים המצויים באחריות אחרים בבנק, בניהול הידע המשפטי בבנק, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלבנטיים בארגון בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת הבנק, במתן הדרכה שוטפת בנושאים משפטיים מגוונים, לרבות הפקת לקחים מאירועים שונים, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה, ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש הבנק ככלל, ובריכוז התביעות נגד הבנק והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם הבנק.

התייחסות הבנק לסיכונים המשפטיים הינה על דרך ההרחבה ולפיכך נוקט הבנק, לרבות בקרב חברות הבת שלו, פעולות על מנת למזער סיכונים הנובעים מן המקורות השונים, על מנת למנוע את התממשותם של סיכונים אלה.

במהלך חודש ינואר 2011 אישר דירקטוריון הבנק את מסמך מדיניות ניהול הסיכון המשפטי של הבנק. כמו כן במהלך אותו החודש הוקמה במערך לייעוץ משפטי ועדה לניהול סיכונים משפטיים. תפקידיה כוללים בחינה

שוטפת של הסיכונים והחשיפות המשפטיות המהותיות, קביעת מדיניות משפטית בסוגיות שונות, הפקת לקחים מהאירועים והנושאים השונים, מתן המלצות לקביעת תיאבון הסיכון של הבנק בנושאים המשפטיים המהותיים וקביעת מדיניות משפטית והנחלתה לעורכי הדין במערך לייעוץ משפטי וביחידות הבנק השונות.

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין מוגדר כסיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עשויה להשפיע לרעה על אמון הציבור בבנק ועל יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון (כגון באמצעות שווקים בין-בנקאיים או שוקי איגוח). סיכון מוניטין מאופיין ברב ממדיות ומשקף את תפיסתם של משתתפים אחרים בשוק. יתרה מכך, הוא מתקיים בכל רחב הארגון ובמהותו הוא פונקציה של הלימות תהליכי ניהול הסיכונים הפנימיים של הבנק, כמו גם של האופן והיעילות של תגובות ההנהלה להשפעות חיצוניות על עסקאות הקשורות לבנק. מנכ"ל הבנק אחראי לניהול סיכון המוניטין. הבנק עושה כל מאמץ לשמר את המוניטין החיובי הקיים. תיאבון סיכון המוניטין הוא אפס וסיבולת הסיכון קטנה במיוחד.

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי מוגדר כסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של התאגיד הבנקאי, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו, איכות היישום והבקורות על תהליכי העבודה בבנק.

בחודש אוקטובר 2010 אישר הדירקטוריון תכנית אסטרטגית לשלוש השנים 2011-2013 תוך דיון ביעדי ההון של הבנק ותיאבון וסיבולת הסיכון לסוגי החשיפות ומרכיבי הסיכון השונים. יעדי ההון שהוצגו לקחו בחשבון את הצורך בשמירה על יציבות ונזילות והשגת רווחיות לבעלי המניות לאורך זמן תוך התייחסות למגבלות תיאבון וסיבולת הסיכון שאושרו.

הדירקטוריון מתווה קווים עיקריים ומנחים לקביעת התוכנית האסטרטגית. קווים אלה, שהופכים לתוכנית מפורטת בידי ההנהלה על בסיס דיונים פנימיים שמתקיימים. התוכנית המפורטת מובאת לאישור הדירקטוריון וממנה נגזרת תוכנית העבודה השנתית.

מנכ"ל הבנק אחראי לניהול הסיכון האסטרטגי. במסגרת אחריות זו, התכנית האסטרטגית גובשה על בסיס דיונים פנימיים שהתקיימו בפורום אסטרטגיה בראשות המנכ"ל ובשיתוף נציגים של האגפים העסקיים ואגף חשבונאי ראשי. גיבוש התכנית התבסס על הערכת העוצמות והחולשות של הבנק מול המתחרים וכן הערכת ההתפתחויות הצפויות במערכת הבנקאית בשנים הקרובות.

התוכנית האסטרטגית של הבנק אינה כוללת פעילויות החורגות ממהלך העסקים הנוכחי, כך שהסיכונים האסטרטגיים הגלומים ביעדי התוכנית הנם נמוכים, כמו גם הסיכון האסטרטגי הנגזר מתוכנית זו.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. בנקים יכולים להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותם וסיכונים אלו עלולים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כמו: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון הנזילות) תיתכן גם חשיפה לסיכון מוניטין כתוצאה מהאפשרות שייחוס לבנק קשר לגורם היוצר מפגע סביבתי.

בחודש יוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעניין הסיכונים הסביבתיים בתאגידים בנקאיים. צוין כי התאגיד הבנקאי נדרש להכיר בכך שזיהוי הסיכון הסביבתי הינו חלק מתהליך נאות להערכת הסיכונים בתאגיד הבנקאי וכי עליו לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים, לרבות נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. לאור מורכבות הנושא, תהליך היישום של ניהול סיכונים סביבתיים צפוי להיות מדורג ולהתפרס על פני מספר שנים. ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים, הגדירה את היעדים המרכזיים להשגה במהלך השנים הקרובות תוך פירוט המשימות בתכנית העבודה השנתית ומאז מינויה היא מגישה דיווח חצי שנתי להנהלת הבנק בו היא סוקרת את פעילותה במהלך אותה תקופה.

להלן מפורטת הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון בבנק ליום 30 בספטמבר 2011:

גורם הסיכון	השפעת הסיכון (גדולה, בינונית, קטנה)
1 השפעה כוללת של סיכונים אשראי*	בינונית
1.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	קטנה
1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית
1.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית
2 השפעה כוללת של סיכונים שוק	קטנה
2.1 סיכון ריבית	קטנה
2.2 סיכון אינפלציה	קטנה
2.3 סיכון שערי חליפין	קטנה
2.4 סיכון מחירי מניות	קטנה
3 סיכון נזילות	קטנה
4 סיכון תפעולי	קטנה
5 סיכון משפטי	קטנה
6 סיכון מוניטין	קטנה
7 סיכון סליקה	קטנה
8 סיכון אסטרטגי	קטנה
9 ממשל תאגידי	קטנה

* השפעה כוללת של סיכונים אשראי נקבעה על פי הערכת הסיכון הגבוהה ביותר מבין סיכון בגין איכות לווים ובטחונות, סיכון בגין ריכוזיות ענפית וסיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים.

הערה: הערכת דרגות ההשפעה של הסיכונים איננה ניתנת להשוואה בין הבנקים השונים.

הערכת הסיכון מתבססת על שאלונים מובנים לפי קווי עסקים בהם מוצגים בכל קו עסקים נושאים המשקפים את הסיכונים הגלומים בקו העסקים. גיבוש השאלות נעשה במסגרת דיונים אשר התקיימו עם האחראים לניהול הסיכונים בקווי העסקים השונים. התשובות לשאלות התבססו על המידע הקיים בבנק ונסקרו אף הם על ידי המנהלים בקווי העסקים השונים. הערכת הסיכון הכוללת לכל גורם סיכון ברמת הבנק שוקללה בהתאם לסוג הסיכון. בספטמבר 2011 עודכנה מתודולוגיית שקלול התשובות בשאלוני הערכת הסיכון. עדכון התשובות לשאלונים מבוצע בתדירות רבעונית, ומהווה בסיס גם להערכת הסיכון במסמך החשיפות של הבנק וכן כבסיס לקביעת תוכנית העבודה ולהערכת הסיכון במסמך ה-ICAAP.

לא חל שינוי בטבלת גורמי הסיכון ליום 30 בספטמבר 2011 לעומת 30 ביוני 2011, למעט השפעת הסיכון בגין ריכוזיות ענפית שעלתה מקטנה לבינונית כתוצאה מעדכון המתודולוגיה כאמור לעיל.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי החשבונאות המשמשים לעריכת הדוחות הכספיים מפורטים בבאור 1 לדוחות כספיים אלו ולדוחות הכספיים לשנת 2010. יישום כללים אלה על ידי הנהלת הבנק כרוך בהנחות ובאומדנים שונים המשפיעים על ערכם של הנכסים, ההתחייבויות והתוצאות העסקיות של הבנק. פרוט התייחסות הבנק לנושאים, אשר האומדנים וההערכות ששימשו בהכנתם רגישים לשינויים במשתנים שונים ועלולים להשפיע על התוצאות העסקיות, ניתן בדוח הדירקטוריון לשנת 2010. הנושאים בהם האומדנים וההנחות קריטיים לדעת ההנהלה הינם:

הפרשה להפסדי אשראי, הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים – מדידה ובקרה, חישובים אקטואריים להתחייבויות בנושא זכויות עובדים, מכשירים פיננסיים נגזרים, תביעות תלויות, השקעות בתאגידים ריאליים, בניינים וציוד ומסים נדחים.

הנהלת הבנק סבורה כי האומדנים וההערכות שיושמו בהכנת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לא חלו שינויים במדיניות החשבונאית של הבנק, למעט בנושאים הקריטיים שלהלן:

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את ההוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה החדשה"). ההפרשה לכיסוי הפסדי אשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה המוערכת על בסיס הערכה פרטני והפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי. ראה פירוט לעקרונות ההוראה החדשה ויישומן בבנק בביאור 1.ה.1.

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת הפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה (Appropriate) לכיסוי הפסדי אשראי צפויים (Estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו וכן נהלים הנדרשים על מנת לקיים הפרשה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים.

ההפרשה להפסדי אשראי הינה אומדן אשר בקביעתו נעשה שימוש במשתנים שונים ובהנחות עבודה שהשפעתם הינה מהותית. אומדנים אלו כוללים, בין היתר: אופן סיווג חובות (טוב, או בעייתי: השגחה מיוחדת, נחות ופגום), קביעת תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים להתקבל, קביעת שווי הוגן של בטחונות, קביעת מועד המחיקות החשבונאיות, שיעור המקדמים להפרשה הקבוצתית וכו'. יישום ההוראה החדשה חייב גיבוש מתודולוגיה בנושאים שונים על בסיס ההוראה והפרשנויות שנלוו לה, תוך שימוש בשיקול דעת, בהנחות ובאומדנים כאמור.

זיהוי וסיווג אוכלוסיית החובות הבעייתיים- נעשה בחלקו על בסיס פרמטרים אובייקטיביים בהתאם להגדרות של ההוראה, וחלקו על פי כללים שקבע הבנק לזיהוי ואיתור של חובות בעייתיים.

הבנק בוחן באופן שוטף את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל האפשר, לווים לגביהם עלתה רמת סיכון והחשיפה. לצורך כך מופעלים בבנק שני תהליכים לאיתור לווים עם פוטנציאל לבעייתיות. תהליך אחד הינו מערכת ממוכנת המאתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים. תהליך נוסף הינו סקירה מקיפה של לווים/קבוצת לווים בעלי חבות מעל סכום מסוים על פי רשימת קריטריונים שגובשה, שמטרתה לבחון את איכות החוב ואת הצורך להגדירו ברשימת לקוחות במעקב (Watch list). לפירוט נוסף ראה פרק "ניהול סיכונים" תת פרק "טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות".

הערכה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בוחן על בסיס פרטני כל חוב שיתרתו החוזית הינה בעיקרה מעל 500 אלפי ש"ח, ואם החוב מסווג כפגום מבוצעת לגביו הערכה פרטנית שמטרתה לבחון את הצורך בהפרשה להפסדי אשראי. הבנק מסווג חוב כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. כמו כן מסווגים חובות כפגומים באופן אינטגרטיבי על ידי המערכות הממוכנות כאשר קיימות סיבות אובייקטיביות לסייגם (כגון: חוב שאורגן מחדש ואו כשהקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר).

כאשר חוב שנבחן פרטנית סווג כפגום, ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגינו מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב מגובה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב ואשר לוקח בחשבון גם את מועד המימוש של הביטחון. אם הערך הנוכחי של התזרימים העתידיים או השווי ההוגן של הנכס המשועבד נמוך מיתרת החוב הרשומה, הבנק רושם את ההפרש כהפרשה פרטנית להפסדי אשראי. חובות שנבחנו פרטנית ולא הוגדרו כפגומים (למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור) תחושב בגינם הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כמפורט בהמשך. לבנק מתודולוגיה למדידת תזרים מזומנים של חוב שגבייתו אינה מותנית בביטחון המבוססת על קריטריונים לבחינת רמת הוודאות לקבלת כספים והמקדם שיש להכיל על רמת וודאות זו. המקדם תלוי ברמת הוודאות ופרק הזמן המוערך לקבלת הכספים. צפי התקבולים לגבייה נקבע על ידי מנהלי היחידות השונות בהתאם לעקרונות שנקבעו. קביעת סכומי ההפרשה להפסדי אשראי ועדכון הפרשות שנעשו בעבר מבוצעים באופן שוטף ועל סמך הערכות מחדשות (הנעשות אחת לרבעון), של הלווים הפגומים בבנק. החלטות אלה נדונות אחת לרבעון בפורום בהשתתפות ראש אגף עסקים ומנכ"ל הבנק וכן בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של דירקטוריון הבנק ובמליאת הדירקטוריון.

יתרת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי במאזן ליום 30 בספטמבר 2011 הינה 95 מיליון ש"ח.

הערכה קבוצתית להפסדי אשראי – על פי ההוראה החדשה יש לבצע הפרשה קבוצתית לגבי כל חוב שאינו פגום (למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור). ההפרשה הקבוצתית מחושבת על פי ממוצע שיעורי הפסדי אשראי היסטוריים בשנים 2010-2008 בענף המשק אליו מתייחסת ההפרשה, תוך הבחנה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. החל משנת 2011 יש להוסיף לנוסחת ההפרשה הקבוצתית ממוצע שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל ממועד היישום לראשונה של ההוראה (הממוצעים מתעדכנים מדי רבעון). שימוש בשיעורי המחיקות החשבונאיות נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, בשילוב עם המדיניות שאומצה בבנק, היה מביא לקטיון

משמעותי בשיעורי מקדמי הפרשה הקבוצתית, על כן החליט הבנק, בשלב זה, להמשיך להשתמש במקדמי הפרשה של השנים 2008-2010. בנוסף, במקרים בהם מצב ענף כל שהוא ו/או מצב המשק מורע, נבחן הצורך בשימוש במקדם גבוה יותר. המקדם לחישוב הפרשה הקבוצתית מייצג להערכת הבנק נאמנה את פוטנציאל הסיכון הקיים בענף בתקופה הנבדקת.

חישוב הפרשה על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים, מבוסס על שיעורי הפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש הצפוי לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית. בנוסף, לנוכח הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיור, במסגרת בחינת הנאותות הכוללת של הפרשה להפסדי אשראי רשם הבנק הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, וזאת על מנת להביא בחשבון את הירידה בשיעור הפרשה לעומק הפיגור מיתרת האשראי לדיור של הבנק שעדין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור. השיטה בה נעשה שימוש בחישוב הפרשה קבוצתית זו מביאה בחשבון, בין היתר, שיעורי הפרשה היסטוריים לפי עומק הפיגור. ראה מידע נוסף בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" תת פרק "סיכונים אשראי במתן הלוואות לדיור".

בחישוב הפרשה הקבוצתית בגין האשראי לציבור הביא הבנק בחשבון, בין היתר, אי ודאויות הנוצרות בגין ליקויים בתהליכים הנובעים מיישום לראשונה של הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים וזאת עד להשלמת התיקון של אותם הליקויים.

יתרת הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי במאזן ליום 30 בספטמבר 2011 (לרבות הפרשה לפי עומק הפיגור) הינה 216 מיליון ש"ח.

מחיקות חשבונאיות – סכומי חוב שנחשבים ככאלו שאינם ברי גביה ו/או בעלי ערך נמוך כך שהותרתם כנכסים אינה מוצדקת, נמחקים חשבונאית. חוב אשר מוערך פרטנית והינו פגום והבנק מנהל מאמצי גבייה ארוכי טווח (יותר משנתיים מתחילת נקיטת הליכים כאשר החוב טרם ניגבה) נמחק חשבונאית באמצעות מערכת ממוכנת אשר מונה את הזמן שחלף מיום סיווג החוב כפגום, וזאת כנדרש בהוראה. ביתר המקרים המחיקות החשבונאיות מבוצעות בהתאם לבחינה ספציפית. לגבי חובות אשר מוערכים על בסיס קבוצתי, מערכת ממוכנת מבצעת מחיקה חשבונאית בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם ועל פרמטרים נוספים.

הכרה בהכנסה – במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה בעבר ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת קרן במידה הנדרשת להסרת ספק זה ולאחר מכן כהכרה בהכנסות ריבית אשר ירשמו כרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי.

לפירוט נוסף של סכומי הפרשות והמחיקות ראה באור 3 לדוחות הכספיים.

החל מיום 1 בינואר 2011 מדידת השווי ההוגן הינה על פי עקרונות תקן חשבונאות FAS 157 (ASC) (10-820) המגדיר שווי הוגן כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או מחיר שהיה משולם בעבור התחייבות (להלן- "מחיר יציאה") בעסקה רגילה, כלומר בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק, בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בהתאם לעקרונות התקן על התאגיד הבנקאי לעשות שימוש מקסימאלי בנתונים נצפים, המייצגים מידע זמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ושימוש מינימאלי בנתונים לא נצפים המשקפים את הנחות הבנק בעת קביעת מחיר היציאה. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. ראה פירוט לעקרונות ההוראה החדשה ויישומן בבנק בביאור 1.ה.3.

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פעיל הבנק - ניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ומכשירים פיננסיים נגזרים, נרשמים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן.

בקביעת ההנחות והאומדנים שמשמשים את הבנק בתהליך מדידת השווי ההוגן של מכשירים אלו ובתהליך תיקופם נעשה שימוש בפרמטרים רבים, הן בנתונים נצפים מהשוק המתקבלים ממקורות בלתי תלויים והן בנתונים לא נצפים המשקפים הנחות של הבנק. פרמטרים אלה יכולים להשתנות עקב שינויים אפשריים, בעיקר בשיעורי הריבית וסטיות תקן בשווקים השונים. הבנק קבע מתודולוגיה לאופן המדידה, נהלים לבקרה הפנימית והגילוי לגבי תהליך קביעת השווי ההוגן של מכשירים אלו.

בשלב הראשון בתהליך נערך מיפוי של המכשירים הפיננסיים הנמדדים לפי שווי הוגן תוך הפרדה בין:

- מכשירים פיננסיים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1);
- מכשירים פיננסיים מצוטטים משוק לא פעיל אך הנתונים המשמשים לקביעת השווי ההוגן הינם נתונים נצפים (רמה 2).
- מכשירים פיננסיים ששווי ההוגן נמדד על ידי נתונים לא נצפים אשר משקפים הנחות הבנק (רמה 3).

בורסות פעילות בארץ ובעולם בהן נסחרים מכשירים פיננסיים הינן שוק פעיל, כאשר השווי ההוגן מצוטט וניתן לציטוט בכל מועד מדידה. תהליך זיהוי השוק הפעיל למכשירים אשר אינם סחירים מבוצע באמצעות שאלות מנחות לאגף ניהול פיננסי וזאת בהתאם לקריטריונים של נפח עסקאות בשוק, גודל מרווח ASK/BID ועוד. על פי התשובות נקבעת מידת ההסתמכות על הנתונים הנצפים של המכשיר מתוך השוק בו המכשיר הפיננסי פועל.

מדידת השווי ההוגן למכשירים פיננסיים אשר מחירים נקבע על פי הנחות הבנק נעשה רק לאחר שנעשו מאמצים מקסימאליים למציאת נתונים נצפים אשר ישמשו לקביעת השווי ההוגן לתאריך המדידה או כאשר המודל לתמחור השווי ההוגן הינו מודל מורכב אשר מבוסס על הנחות הבנק ולא קיים מודל כלכלי אחר המאפשר שימוש בו והינו תחת הנחות משתפי השוק.

מדידת השווי ההוגן למכשירים פיננסיים בהם פועל הבנק ששוויים ההוגן אינו נקבע לפי מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 2 ו-3), נקבעת באמצעות אחת משתי הטכניקות שלהלן:

גישת ההכנסה- גישה הכוללת מדידת ערך נוכחי של תזרימי מזומנים או מודלים לתמחור אופציות (B&S). טכניקת הערכה זו הוגדרה על ידי הבנק "כמודל מקובל/סטנדרטי".

גישת השוק – גישה המשתמשת במחירים ובמידע רלבנטי אחר שמקורו בעסקאות שוק שמעורבים בהן נכסים או התחייבויות זהים או בני השוואה. טכניקת הערכה זו הוגדרה על ידי הבנק "כמודל מורכב".

קביעת השווי ההוגן על פי תמחור מקובל/סטנדרטי:

מערך ניהול הסיכונים באגף בקרות וניהול סיכונים אחראי לבחירת המודל המתאים בו יש לעשות שימוש בכל אחד מסוגי המכשירים בקבוצה זו, ואילו חישוב ערכי השווי ההוגן בפועל מתבצע באגף החשבונאי הראשי או ביחידת הבקרה בענף בקרות באגף בקרות וניהול סיכונים, לרבות בדיקות סבירות ובדיקות מדגמיות לגבי ערכי השווי ההוגן. תיקוף קביעת מערך ניהול הסיכונים בדבר המודל המתאים הינו באחריות ענף בקרות.

קביעת השווי ההוגן על פי התמחור המורכב:

קביעת מתודולוגית התמחור וחישוב ערכי השווי ההוגן מבוצעים על ידי המערך לניהול סיכונים. המתודולוגיה מתוקפת על ידי ענף בקרות, שמהווה פונקציה בעלת רמה מקצועית נאותה והינו גורם בלתי תלוי בפונקצית החישוב. כמו כן ענף בקרות מעיר את הערותיו לגבי סבירות ערכי השווי ההוגן המתקבלים בפועל.

לגבי אגרות חוב קונצרניות ישראליות לא סחירות מועבר השווי ההוגן שחושב על ידי מערך ניהול הסיכונים לבחינה נוספת במסגרת ועדה פנימית המייעצת בנושא השווי ההוגן, אשר דנה בתוצאות ערכי השווי ההוגן המתקבלים כתוצאה מהפעלת המודל המורכב. ועדה זו כוללת נציגים מאגפים שונים בבנק, בעלי רמה מקצועית נאותה לתיקוף האמידה של ערכי השווי ההוגן.

- במקרים בהם לא ניתן לקבוע ברמה סבירה של בטחון את השווי ההוגן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, המערך לניהול סיכונים בוחן את מהותיות היקף המכשירים הפיננסיים הללו. קביעת המהותיות נעשית הן ביחס לערך הנקוב והן ביחס לשווי ההוגן ונמדדת אחת לרבעון. בהתאם לתוצאות בחינת המהותיות נקבעות מגבלות לפעילות הבנק בתחומים האלו. נכון ליום 30 בספטמבר 2011, היקף המכשירים הפיננסיים הנ"ל הוערך כלא מהותי, כמו כן נתקבלה החלטה להימנע מהגדלת היקף הפעילות במכשירים אלו בשלב זה.

- במידה ונוצרת מחלוקת בין מערך ניהול הסיכונים לבין הגורם המתקף (ענף בקרות), היא מועלית לדיון עם ראש אגף בקרות וניהול סיכונים ובמידת הצורך, להכרעה למנכ"ל הבנק. לגבי אגרות חוב קונצרניות ישראליות לא סחירות - המחלוקת מובאת תחילה לדיון לוועדה המייעצת בדבר השווי ההוגן שהוזכרה לעיל, ובמידה ובכל זאת לא התקבלה החלטה, מובא הנושא לראש אגף בקרות וניהול סיכונים ולאחר מכן להכרעה למנכ"ל. סיכום דיון מהליך ברור זה מועבר לוועדה לבחינת דוחות כספיים ולדירקטוריון, בעת הדיון על השווי ההוגן.

- המדיניות ותהליך העבודה המתוארים לעיל, כולל מודלים פנימיים שבשימוש, אושרו על ידי הוועדה לבחינת דוחות כספיים והדירקטוריון.

- תהליך קביעת השווי ההוגן למוצרים חדשים אשר נמדדים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן נבחן על ידי המערך לניהול סיכונים ומתוקף על ידי ענף הבקרות, באופן שוטף ומובא לאישור ועדת לבחינת דוחות כספיים והדירקטוריון.

על פי התקן יש לשקף את סיכון האשראי במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם סחירים בשוק פעיל. יש לשקף את סיכון האשראי הן בפוזיציות בצד הנכסים בגין סיכון הצד הנגדי לעסקה והן בפוזיציות

בצד ההתחייבות בגין סיכון הבנק. סיכון הבנק נגזר מהדירוג של הבנק. סיכון הצד הנגדי נגזר בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. האינדיקציות נגזרות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, מחושבות התאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים שקבע הבנק (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). עבור צדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו (Netting), סיכון האשראי מחושב על בסיס הפורטפוליו של סך המכשירים הנגזרים של הצד הנגדי ברמת חשיפה נטו. עבור צדדים נגדיים שאינם חתומים כאמור, החישוב מבוצע בנפרד על צד הנכסים ועל צד ההתחייבויות, ללא הפעלת קיזוז. על פי הוראות המעבר לשנת 2011 של הפיקוח על הבנקים נקבע כי בשנת 2011 (בלבד) תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדד את רכיב סיכון האשראי. הבנק אימץ את הוראות המעבר הנ"ל.

סך הנכסים הנמדדים לפי שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2011 עומד על 7,822 מיליון ש"ח (מזה: 1,228 מיליון ש"ח שווי הוגן אשראי לציבור, 5,329 מיליון ש"ח ניירות ערך, 1,053 מיליון ש"ח שווי הוגן נגזרים ו- 212 מיליון ש"ח נכסים אחרים) וסך ההתחייבויות נמדדות לפי שווי הוגן עומד על 2,476 מיליון ש"ח (מזה: 1,148 מיליון ש"ח שווי הוגן פיקדונות הציבור, 1,116 מיליון ש"ח שווי הוגן נגזרים ו- 212 מיליון ש"ח התחייבויות אחרות). שיעור הנכסים אשר שווים ההוגן מוגדר ברמה 3 מתוך סך הנכסים הנמדדים לפי שווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה במאזן או ברווח והפסד הינו 2.6%. לפירוט נוסף ראה באור 7.ב. לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

בדוח השנתי של 2010 קיים פירוט בדבר מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים לגבי חישובים אקטואריים בגין שני נושאים עיקריים הקשורים לזכויות עובדים – זכויות פנסיה ומענקים בגין ותק עובדים (מענקי יובל).

החל מהדיווח ליום 30 ביוני 2011, מיישם הבנק חישוב אקטוארי נוסף על בסיס הנחיות חדשות שפרסם בנק ישראל בדבר פיצויים בעת הפרישה מעבר למחויבות החוזית (להלן "פיצויים עודפים") - ראה גם פירוט בביאור 4.ה.1.

יצוין כי להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים.

לצורך חישוב אקטוארי של הפיצויים העודפים, ערך אקטואר הבנק סקר על נתוני פורשים בשנים 2007-2010, אשר רלוונטיות להערכת ההנהלה כבסיס לחישוב האקטוארי האמור. בהתבסס על ממצאי הסקר ובהתחשב בגודל האוכלוסיות האופייני לבנק העריך האקטואר את שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים. כמו כן, העריכה הנהלת הבנק את שיעורי הפיצויים העודפים.

עיקרי השפעת יישום ההנחיה בדבר הפיצויים העודפים ליום מועד היישום לראשונה 30 ביוני 2011:

- נוצרה עתודה חדשה בגין פיצויים עודפים עבור אוכלוסיית המנהלים (שאינם זכאים לפנסיה) והפקידים הקבועים בבנק. מעבר להערכות דלעיל לגבי שיעורי העזיבה ושיעור הפיצויים העודפים, ההנחות הנוספות ששימשו לצורך חישוב עתודה זו (כגון – תחזית עליית שכר ריאלית עתידית, לוחות תמותה, שיעור היוון) זהות להנחות ששימשו עד עתה לצורך חישוב העתודות האקטואריות בבנק. עודף עתודה זו, מעבר להפרשה לפיצויים על פי גילוי דעת 20, מסתכם בכ- 56 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2011.
- עודכנה העתודה האקטוארית בגין זכויות פנסיה, המתייחסת לאוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק הזכאים לפנסיה תקציבית בפרשה (להלן: "פעילים") כך ששולבו בה ההערכות דלעיל לגבי שיעורי העזיבה ושיעורי הפיצויים העודפים (בעבר נלקחו שיעורי עזיבה של 2% לשנה). יתר ההנחות לא שונו – ראה פירוט בדוח השנתי. עודף עתודה זו, מעבר להפרשה לפיצויים על פי גילוי דעת 20, מסתכמת בכ- 68 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2011 (נכון ליום 31 במרס 2011 הסתכמה עתודה זו בסך של כ- 52 מיליון ש"ח לפני ההצגה מחדש).
- עודכנה העתודה האקטוארית בגין מענקי יובל כך ששולבו בה שיעורי העזיבה החדשים אשר שימשו לצורך הפיצויים העודפים (נכון ליום 31 במרס 2011 נלקחו שיעורי עזיבה כמקובל בענף הבנקאות). עתודה זו מסתכמת בכ- 21 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2011 (נכון ליום 31 במרס 2011 הסתכמה עתודה זו בסך של כ- 18 מיליון ש"ח לפני ההצגה מחדש).

החישובים האקטוארים רגישים בעיקר לשינוי בשיעור היוון, בשיעור החזוי של תוספות השכר הריאליות, בשיעורי העזיבה, בשיעור הפיצויים העודפים, בשיעור הבוחרים בפנסיה ובלוחות תוחלת החיים.

להלן דוגמאות בדבר השפעת שינויים בשיעורים אלו, על כל העתודות האקטואריות בבנק ליום מועד היישום לראשונה 30 ביוני 2011:

- הערך הנוכחי של העתודות הנ"ל מחושב על ידי האקטואר לפי שיעור היוון של 4%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. לדוגמא: גידול/קיטון) בשיעור של חצי נקודת האחוז בשיעור היוון היה מקטין/מגדיל את העתודות בהתאמה בהיקף של כ- 23 מיליון ש"ח.
- בחישוב הערך הנוכחי נלקחת בחשבון תחזית עליית השכר הריאלית העתידית של העובדים, בזכויות פנסיה – 2%, בפיצויים עודפים - 3%, במענקי יובל – 3%, על פי הערכת הנהלת הבנק ובהתאם לשונות בין האוכלוסיות הללו. לדוגמא: גידול/קיטון) בשיעור של חצי נקודת האחוז בשיעור עליית השכר הריאלית היה מגדיל/מקטין את העתודות בהתאמה בהיקף של כ- 14 מיליון ש"ח.
- בחישוב הערך הנוכחי נלקחת בחשבון תחזית לשיעורי עזיבה עתידיים של העובדים לפני גיל פרישה, הן בפיצויים רגילים והן בפיצויים עודפים. לדוגמא: גידול/קיטון) של 10% בשיעורי העזיבה עם פיצויים רגילים ועם פיצויים עודפים (שיעורי העזיבה הכוללים הוכפלו ב- 0.9/1.1, בהתאמה) היה מגדיל/מקטין את העתודות בהתאמה בהיקף של כ- 6 מיליון ש"ח.

- בחישוב העתודה לפיצויים עודפים והעתודה בגין זכויות פנסיה "פעילים" נלקחת בחשבון תחזית של שיעורי הפיצויים העודפים. לדוגמא: גידול/(קיטון) ב- 10% בשיעורי הפיצויים המוגדלים היה מגדיל/(מקטין) את העתודות בהתאמה בהיקף של כ- 9 מיליון ש"ח.
- בחישוב הערך הנוכחי בעתודה בגין זכויות פנסיה "פעילים" נלקחת בחשבון תחזית לשיעור ניצול זכויות הפנסיה (72% בוחרים בפנסיה, כאשר אלה מנצלים 61% מזכויות הפנסיה שלהם, בהתבסס על הנתונים בבנק בשנים האחרונות). לדוגמא: גידול/(קיטון) של 10% בשיעור ניצול זכות הפנסיה (שעור ניצול זכות הפנסיה הוכפלו ב- 0.9/1.1, בהתאמה) היה מגדיל/(מקטין) את העתודות בהתאמה בהיקף של כ- 1 מיליון ש"ח.

על פי הנחיות בנק ישראל היישום הינו בדרך של תיקון למפרע לתקופות הדיווח הקודמות. ההצגה מחדש בוצעה בהתבסס על אותן הערכות שפורטו לעיל בדבר שיעורי עזיבה ושיעורי פיצויים מוגדלים. ראה פירוט בביאור 4.ה.1 בדבר ההשפעה של התיקון למפרע על תקופות הדיווח הקודמות.

פרטים בדבר ההערכה האקטוארית עליה מתבסס הבנק לגבי זכויות העובדים ראה בהערכת האקטואר מר דן הרשקוביץ שצורפה, במסגרת פרסום הדוחות הכספיים ליוני 2011, למערכת גילוי נאות אלקטרוני (מגנ"א) של רשות ניירות ערך.

עדכוני חקיקה

האמור בפרק זה של הדוח הכספי הינו מבלי לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת לעדכוני החקיקה שלהלן ולעדכוני חקיקה אחרים. עדכוני חקיקה אשר התקבלו במהלך שנת 2011 ואשר פורסמו במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2010, אינם מופיעים בפרק זה.

עדכוני חקיקה וניהול בנקאי תקין במערכת הבנקאית:

חוזר המפקח על הבנקים בנושא דוח על אחריות תאגידית

ביום 3 לאוקטובר 2011 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דוח על אחריות תאגידית. לאור החשיבות שהפיקוח על הבנקים מייחס לפעילות התאגידים הבנקאיים בתחום זה, הוספה להוראות הדיווח לציבור של התאגידים הבנקאיים דרישה לפרסם דוח, לתקופה של עד שנתיים ימים, על אחריות תאגידית. חובת הדיווח נקבעה לגבי התקופה שמתחילה ביום 1 לינואר 2012 ואילך. הבנק לומד את הוראות החוזר.

הנחיית רשם מאגרי המידע בנושא איסור שימוש במידע בדבר הטלת עיקול אצל צד שלישי

ביום 20 לספטמבר 2011 פרסמה הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע (רמו"ט) את הנחיית רשם מאגרי המידע בנושא איסור שימוש במידע בדבר הטלת עיקול אצל צד שלישי. בהתאם להנחיה, נאסר על צדדים שלישיים שאצלם מוטלים עיקולים על חייבים, כדוגמת התאגידים הבנקאיים, חברות הביטוח וקופות הגמל, לעשות כל שימוש במידע אודות הטלת צו העיקול, החורג מגדר קיום מטרות הצו עצמו, לרבות שימוש לצרכי הצד השלישי עצמו. עם זאת, מתיר רשם מאגרי המידע לצדדים שלישיים לעשות שימוש חורג במידע אודות העיקול אם התקבלה הסכמתו המוקדמת והמודעת של החייב ולאחר שהצד השלישי הביא לידיעת החייב פרטים מסוימים המפורטים בהנחיה, כתנאי לקבלת הסכמתו. הבנק, כצד שלישי אשר מוטלים בו עיקולים על חייבים, בוחן את משמעות ההנחיה על פעילותו העסקית השוטפת.

חוזר המפקח על הבנקים - תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 462 בנושא "השקעות של לקוחות בנכסים פיננסיים באמצעות מנהלי תיקים"

ביום 20 לספטמבר 2011 פורסם חוזר מטעם המפקח על הבנקים המתקן את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 462 בנושא "השקעות של לקוחות בנכסים פיננסיים באמצעות מנהלי תיקים". במסגרת התיקון להוראה הוספה הגדרה למונח "לקוח כשיר" (לקוחות מוסדיים וכן לקוחות פרטיים להם ידע ובקיאיות בשוק ההון כמו גם היקף תיק השקעות משמעותי), כפי שזו מצויה בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול השקעות (תיקון מס' 14), התש"ע-2010, וכן ניתנה הקלה בעניין מתן הסברים ללקוח כשיר ובלבד שהלקוח הכשיר ויתר בכתב על קבלת הסברים כאמור.

חוק הבנקאות (רישוי)(תיקון מס' 18) התשע"א – 2011

תיקון החוק שפורסם ברשומות ביום 15 באוגוסט 2011. עיקרי התיקון הינם קביעת חובת רישוי לעיסוק בסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב וקביעת חובת רישום לנותני שירותי ניכיון של תקבולים עבור עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי חיוב (באמצעות תיקון לחוק איסור הלבנת הון התש"ס-2000). כמו כן, מוענקות במסגרת התיקון סמכויות למפקח על הבנקים לקבוע הוראות ומדדי התנהגות לסולקים ולמנפיקים בעלי היקף פעילות רחב, ולרבות ביחס לפעילותם מול נותני שירותי ניכיון, לשם הבטחת התחרות בתחום העסקאות בכרטיסי חיוב.

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 12), התשע"א-2011

תיקון לחוק שפורסם ברשומות ביום 25 ביולי 2011. מטרתו של התיקון לחוק היא להתמודד עם כשל תחרותי אשר נגרם בענפי משק רבים שבהם פועלות "קבוצות ריכוז". התיקון מעניק לממונה על ההגבלים העסקיים סמכות להכריז על קבוצות חברות ממגזר מסוים כ"קבוצות ריכוז", תוך שימוש בעילות רחבות ותוך הרחבת סמכויות הפיקוח שלו.

במסגרת התיקון, הוסמך הממונה על ההגבלים העסקיים, לבצע פעילות הסדרתית לשם "מניעת פגיעה בתחרות" ולשם "קידום התחרות". בנוגע למערכת הבנקאית, נקבע בתיקון כי הממונה על ההגבלים העסקיים יתייעץ עם נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים בנוגע לכוננתו להכריז על קבוצת ריכוז בתחום הבנקאות ואלו יהיו רשאים להתנגד לקביעה (זכות וטו), באם לדעתם הקביעה תסכן את יציבותו של תאגיד בנקאי זה או אחר או את יציבותה של המערכת הבנקאית כולה.

כניסה לתוקף של צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מנהל תיקים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התש"ע-2010

בסוף חודש מאי 2011 נכנס לתוקפו הצו האמור אשר החליף צו קודם שפורסם בשנת 2001. הצו חל על חברת ניהול התיקים של הבנק, אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "אימפקט") ועיקרי השינוי שהוכנסו במסגרתו הם: קביעת חובה לקיים הליך של הכרת הלקוח, הוספת חובת בדיקת פרטי זיהוי אל מול רשימה מרוכזת של גורמי טרור מוכרזים, הסרת חובת דיווח בנוגע לפעולות רגילות, תוך הרחבת חובת הדיווח של פעולות בלתי רגילות, וקביעת חובות דיווח ספציפיות בתחום של מניעת מימון טרור. אימפקט נערכה ליישום הדרישות הרלבנטיות העולות מהצו החדש.

חוזר בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

ביום 8 במאי 2011 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לתיקון להוראה מס' 313 העוסקת במגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. החוזר פורסם בעקבות פרסומו של חוזר מס' ח-2268-06 בדבר "מדידה והלימות הון" והצורך שנוצר בעקבות פרסומו לעדכן את הגדרות המונח "הון" ונושאים נוספים הקשורים אליהן ולהפנות להוראות החדשות (פרק 200). במסגרת הטייטה תוקנו, בין היתר, הגדרות: "הון", "בנק", "חבות", "לווה", "קבוצת לווים", "קבוצת לווים נשלטת", "שליטה" ועוד, זאת מתוך מטרה להתאים ההגדרות להוראות באזל 2 (פרק 200 בהוראות ניהול בנקאי תקין). בנוסף עודכן סעיף 4 להוראה (מגבלות) בו נקבע בין היתר כי חבות של קבוצת לווים לתאגיד הבנקאי לא תעלה על שיעור של 25% מהון הבנק וזאת כמקובל בעולם. כמו כן, נקבע כי סך החבויות של כל הלווים, קבוצות לווים וקבוצות לווים בנקאיות, שחבותם נטו עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על שיעור של 120% מהון הבנק. תחילת התיקונים להוראה לפי חוזר זה היא

ביום 31 בדצמבר 2011 כאשר התיקון להגדרת ההון ממועד פרסום החוזר. הבנק יישם את התיקון להגדרת ההון ונערך ליישם את יתר התיקונים להוראה תוך בחינת השלכותיה על פעולתו.

הלוואות לדיור בריבית משתנה

ביום 3 במאי 2011 פרסם המפקח על הבנקים הנחיה בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה אשר חלה על הלוואות שניתן להן אישור עקרוני מיום 5 במאי 2011 ואילך. ההנחיה מגבילה את חלק ההלוואה לדיור (המשכנתא) בריבית משתנה, לשליש מסך ההלוואה לדיור שמעמיד תאגיד בנקאי ללווה. המגבלה חלה על הלוואות חדשות לדיור בכל מסלולי הריבית המשתנה, שבהן הריבית עשויה להשתנות במהלך תקופה קצרה מחמש שנים. בנוסף, ההנחיה מסדירה את חובת הגילוי ללקוחות שנטלו בעבר הלוואות לדיור במסלול של ריבית משתנה לא צמודה על בסיס הפריים, כאשר רכיב ההלוואה שנטלו במסלול זה הוא שלישי או יותר. ההנחיה צפויה לשנות את תמהיל מסלולי הלוואות המשכנתא שתינטלנה בבנק, תוך הגדלת שיעור ההלוואות באפיקים קבועים. הבנק פועל בהתאם להוראות ההנחיה.

חוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א-2011

תיקון החוק פורסם ברשומות ביום 15 למרץ 2011. התיקון האמור בא ליישם את המלצות ועדת גושן לבחינת קוד ממשל תאגידי בישראל. הלכה למעשה, המדובר בשורה של תיקונים מתחום הממשל התאגידי, כאמור לעיל, לרבות שינוי כללי הכשירות וההכרעה בנוגע למינויו של דירקטור חיצוני, קביעת הוראות שונות לגבי הרכב ועדת הביקורת כמו גם איסור נוכחות בוועדות ביקורת של גורמים שונים, קביעה כי ועדת הביקורת היא האורגן המוסמך לקבוע האם עסקה הינה "עסקה חריגה" והאם פעולה הינה "פעולה מהותית", חיוב דירקטורים בהפעלת שיקול דעת עצמאי בעת ההצבעה בדירקטוריון ובוועדותיו, הרחבת הנושאים שבהם רשאים בעלי מניות בחברה ציבורית להצביע באמצעות כתב הצבעה, ועוד. כמו כן, פורסמו במסגרת התוספת הראשונה לחוק הוראות ממשל תאגידי המומלצות לחברות ציבוריות. הבנק, כחברה ציבורית, נערך לפעול בהתאם להוראות החוק שפורסם.

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 70), התשע"א-2011

התיקון לחוק פורסם ברשומות ביום 15 למרץ 2011. לפי התיקון, רוכש ששילם 40% מסכום התמורה הכולל של דירה שרכש (שאינה "דירת מגורים מזכה", כהגדרתה בחוק), נדרש להעביר החל משלב זה סך 7.5% מהתמורה ישירות לרשויות המס וזאת כמקדמה לה זכאית הרשות מטעם המוכר על חשבון מס שבח החל על עסקת המכר, כל זאת כאשר מדובר בעסקה שנעשתה לגבי קרקע שנרכשה על-ידי המוכר מיום 7.11.2001 ואילך (קרקע שנרכשה על-ידי המוכר טרם תאריך זה תחייב העברה לרשויות המס בשיעור של 15% מהתמורה). במסגרת התיקון לחוק נקבע עוד, כי תשלום המקדמה שישולם לרשויות המס ייחשב כתשלום שבוצע על חשבון התמורה למוכר. תיקון החוק האמור נכנס לתוקפו ביום 31 למרץ 2011 והוא חל אף על קבלנים המוכרים דירות "יד ראשונה".

התיקון חל על הבנק במסגרת פעילותו בתחום הליווי הפיננסי לקבלנים, מהטעם שהדין מחיל חובה חוקית להעניק ערבות חוק מכל רוכש ששילם לקבלן כספים בתמורה לרכישת דירתו, לרבות על סכום המקדמה שנחשב כאמור לעיל כתשלום על חשבון התמורה למוכר. מנגד, כספי המקדמה אינם משולמים לתוך חשבון הליווי הפיננסי של פרויקט הבנייה ומשכך הבנק המלווה עלול להיקלע למצב שבו הנפיק ערבות חוק מכל ללא שקיבל תקבולים בגינה. יחד עם זאת, בחוזר שפירסמה רשות המיסים נקבע, כי האמור לעיל לא יחול אם וככל

שהקבלן מחזיק בטופס 50 מרשויות המס, טופס שמשמעותו הוא כי מכירת מקרקעין תהיה פטורה ממס שבח. לנוכח הצורך שמעלה התיקון לחוק בהיערכות של המערכת הבנקאית בנוגע ליישום הוראותיו ובשל דרישה שעלתה לאפשר לקבלנים לפעול לשם קבלת טופס 50 מרשויות המס, החליטה רשות המיסים להקטין את שיעור המקדמה החלה על רוכש זכות במקרקעין מקבלן ל- 0% וזאת עד ליום 31 ביולי 2011. הבנק עוקב אחר ההתפתחויות בנוגע ליישום הוראות התיקון לחוק ונערך לפעול בהתאם לו.

יזמות חקיקה והסדרה:

טיטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור)(תיקון), התשע"א-2011

טיטת הצו צפויה להידון בישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2011. במסגרת התיקון לצו הוסף סעיף 5 בעוסק ב"חשבון במערכת סגורה" – חשבון של יחיד בתאגיד בנקאי, המשמש להחזקה וניהול פיקדונות כספיים או של יחידות השתתפות בקרן נאמנות, אשר מקור הכספים או יחידות ההשתתפות הוא חשבון של היחיד בתאגיד בנקאי אחר או בבנק הדואר ("חשבון המקור") ובלבד שהכספים או יחידות ההשתתפות המנוהלים בו מועברים חזרה לחשבון המקור. התיקון קובע, כי לגבי "חשבון במערכת סגורה" יחול הסדר מיוחד לעניין אימות הפרטים, מסירת מסמכים, קבלת הצהרה על נהנים וזיהוי פנים אל פנים של בעל החשבון. הבנק לומד את הוראות הטיטה המוצעת.

טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "פונקצית ביקורת פנימית"

ביום 11 לאוקטובר 2011 פורסמה על-ידי בנק ישראל טיטה מעודכנת. הטיטה פורסמה במסגרת עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן למסגרת העבודה של באזל תוך חתימה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. הטיטה מסדירה את נושא פונקצית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים וכוללת התייחסות, בין היתר, למאפייני הפונקציה, תפקידיה, היקף פעילותה, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר. במסגרת הטיטה תוקנה גם הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 – "דירקטוריון" – באופן שועדת הביקורת של הדירקטוריון הוסמכה להטיל על פונקצית הביקורת הפנימית ביצוען של בדיקות מיוחדות, בהתראה סבירה, בנוסף לבדיקות שנקבעו בתכנית העבודה של הפונקציה. הבנק לומד את עיקרי הטיטה.

טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "המשכיות עסקית"

ביום 9 באוקטובר 2011 פורסמה טיטה מעודכנת מטעם הפיקוח על הבנקים של הוראה בנושא "המשכיות עסקית". הטיטה, מבוססת על סטנדרטים מקובלים בתחום ניהול המשכיות העסקית ובכללם הנחיות שפורסמו על-ידי ועדת באזל כעקרונות על לניהול המשכיות עסקית. ניהול המשכיות העסקית הינה מסגרת מקיפה וכוללת של הנחיות בתחומי התשתית, הממשל התאגידי וניהול הסיכונים, שתכליתם להבטיח כי התאגידים הבנקאיים ימשיכו לספק שירותים בנקאיים מרכזיים חרף התממשותם של אירועים הגורמים לשיבושים תפעוליים חמורים במערכותיהם ובפעילותם.

הטיטה מבהירה, בין היתר, את אחריות הדירקטוריון והנהלה הבכירה להטמעתה של מסגרת ניהול המשכיות עסקית, דורשת מינויו של מנהל המשכיות עסקית וכן צוות לניהול משבר שיורכב מחברי הנהלה בכירים ותפקידו יהיה לנהל את המשבר ולקבל החלטות במצבי לחץ.

מועד כניסת ההוראה לתוקף נקבע בטיטה לחודש מאי 2012. הבנק לומד את עיקרי הטיטה ונערך ליישומה.

קריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך וניהול ההשקעות

ביום 15 לאוגוסט 2011 פרסמה הרשות לניירות ערך את רשימת הקריטריונים לעניין אפקטיביות תוכנית האכיפה בתחום דיני ניירות הערך. המדובר בתכנית, שהינה מנגנון וולונטרי שאותו מאמצים תאגידים כדי לוודא שהם והיחידים הפועלים במסגרתם, מצייתים לדיני ניירות ערך. הרשות לניירות ערך פרסמה בנוסף את ההקלות שתכנית אכיפה פנימית יעילה יכולה להעניק ליחידים ולתאגידים, וכן את אמות המידה שלפיהן תיבחן יעילותה של תכנית אכיפה פנימית יעילה לצורך החלטה במתן ההקלות. בין הקריטריונים שקבעה הרשות לניירות ערך להכרה בתכנית אכיפה פנימית יעילה: אחריות הדירקטוריון וההנהלה לגיבוש, אימוץ ויישום של תכנית האכיפה; התאמת התכנית לתאגיד ולנסיבותיו הייחודיות, לאחר בדיקת הפעילות העסקית ומיפוי הסיכונים מתחום דיני ניירות הערך הכרוכים בה; אימוץ נהלים וסדרי טיפול שייטנו מענה לסיכונים שמפוי יישום תכנית אכיפה פנימית עשוי לשמש כטענת הגנה בנסיבות מסוימות במסגרת הפעלת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 (להלן: "חוק ייעול הליכי אכיפה"). כמו כן, לפי הרשות לניירות ערך, תכנית יעילה תהווה שיקול במסגרת גיבוש המלצת הרשות לפרקליטות שלא להעמיד תאגיד לדין פלילי ולהעביר את הטיפול בו להליך המנהלי. דירקטוריון הבנק קיבל החלטה לגבש תכנית אכיפה פנימית, בהלימה לדרישות הדין ולקריטריונים כפי שיגובשו על-ידי הרשות והוא פועל בימים אלה ליישום החלטה זו.

במסגרת זו מינה דירקטוריון הבנק, בחודש ספטמבר, את היועצת המשפטית הראשית של הבנק, לממונה על האכיפה על-פי חוק ייעול הליכי אכיפה.

טיוטת הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 16) (פירעון מוקדם של הלוואה בשל מימוש דירת מגורים), התשע"א-2011

ב-18 ליולי 2011 התפרסמה על-ידי בנק ישראל טיוטה שאמורה לשקף את ההבנות שהושגו עם מציע החוק, חה"כ איתן כבל. בהתאם לטיוטה, תאגיד בנקאי לא יגבה עמלת פירעון מוקדם (כהגדרתה בטיטה) על פירעון מוקדם בעת ביצוע משכנתא על דירת מגורים המשמשת למגוריו של יחיד, שזוהי דירתו היחידה, או בעת מימוש משכון על זכויות לגבי דירת מגורים כאמור, אשר נרשמו להבטחת הלוואה לדיוור, אלא אם התקיים אחד התנאים הבאים:

1. התמורה שהתקבלה בעד מכירת דירת המגורים עולה על כפליים ממחיר דירה ממוצעת (כהגדרתה בטיטה).
2. התמורה שהתקבלה בעד מכירת דירת המגורים עולה על מלוא חוב הלוואה. הבנק לומד את עיקרי הטיטה.

הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, (תיקון – פעילות מתן ייעוץ השקעות), התשע"א-2011

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 30 למרץ 2011 ואשר אושרה על ידי ועדת השרים לענייני חקיקה ביום 3 ליולי 2011. עיקרה של הצעת החוק בקביעת הסדר נפרד ומובחן לפעילות של ייעוץ השקעות כללי ולשיווק השקעות כללי (להבדיל מייעוץ/שיווק פרטני, המותאם לצרכי לקוח מסוים). בתוך כך, הצעת החוק קובעת, כי שירותי הייעוץ והשיווק הכלליים לא יהיו טעונים רישיון (בשונה מהמצב הקיים ערב התיקון המוצע) ויחולו עליהם חובות גילוי ספציפיות (למשל, חובה לגלות כל ניגוד עניינים של מי שנותן את השירותים הכלליים וחובה לפרסם הודעה כי מתן השירותים אינו מהווה תחליף לייעוץ או לשיווק המתחשב בנתוניו ובצרכיו

המיוחדים של כל אדם). בנוסף, מבקשת הצעת החוק להכניס מספר תיקונים נוספים לחוק, וביניהם השמטת קרנות ההשתלמות מהגדרת "נכסים פיננסיים" וכן החלת חובות על בעל רישיון גם אם תוצאת השירות היא המלצה ללקוח בקשר לנכסים שאינם ניירות ערך או נכסים פיננסיים (למשל פיקדון בנקאי). הבנק לומד את ההצעה והשלכותיה.

טיטת תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דיווחים לרשות), התשע"א-2011

בתחילת חודש יולי 2011 הונחה על שולחן וועדת הכספים של הכנסת טיטת התקנות האמורות. הטיטה קובעת, כי תאגיד בנקאי הרשאי לעסוק בייעוץ השקעות יגיש לרשות לניירות ערך, אחת לחודש, דוח ובו נתונים על כל העסקאות שבוצעו במהלך החודש הקודם לדוח בניירות ערך ובנכסים פיננסיים, באמצעות יעצי השקעות המועסקים אצלו בחשבונות לקוחותיו החתומים על הסכם ייעוץ. התקנות תכנסנה לתוקפן 180 ימים ממועד פרסומן.

טיטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי מס' 342 – ניהול סיכון הנזילות

ביום 1 לאוגוסט 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים טיטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342 – ניהול סיכון הנזילות. בטיטה נכתב, כי בכונת הפיקוח על הבנקים לאמץ את הוראת באזל 3 בנושא סיכון נזילות, בשינויים המחויבים ובמועד שייקבע. על-פי הטיטה, בתקופת הביניים, עד לעדכון מלא של הוראה מס' 342, הוחלט על תיקון חלקי של ההוראה במטרה להבהיר ולהדגיש היבטים מסוימים בנושא ניהול ואמידת סיכון הנזילות. בין היתר, במסגרת הטיטה, הוספו להוראה מספר סעיפים הכוללים את הגדרות יחס הנזילות הרגולטורי ואת ההנחיות לחישובו. הוספה דרישה לנהל מעקב אחר יחס המימון היציב (כפי שיוגדר על-ידי התאגיד הבנקאי) ודרישות נוספות לקיים מגוון כלים ומדדים לצורך מעקב אחר מצב הנזילות ונקבעו מגבלות ויעדים ביחס לאלה.

מועד התחולה של התיקון להוראה נקבע בטיטה ל- 1 באפריל 2012, זאת למעט הסעיף אשר עוסק ביחס המימון היציב שתחולתו נקבעה ל- 1 ביולי 2012. הבנק לומד את עיקרי הטיטה המוצעת.

טיטה לתיקון תקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיטת תשקיף – מבנה וצורה) (תיקון), התשע"א-2011

ביום 29 למרץ 2011 פרסמה רשות ניירות ערך טיטה להערות הציבור לתיקון תקנות ניירות ערך (פרטי תשקיף וטיטת התשקיף- מבנה וצורה), התשכ"ט- 1969 (להלן: "תקנות פרטי תשקיף"), בנושא השקעת תמורת הנפקה ותאגיד ערב. בהתאם לטיטת התיקון, מציעה הרשות, בין היתר, לבטל את הסייג הקבוע בתקנה 51(ב) לתקנות פרטי תשקיף, לפיו, מקום בו תמורת הנפקה מושקעת בתאגיד בנקאי או במבטח (להלן: "תאגיד מפוקח") המדורגים בדרגת השקעה, לא חלה החובה לתאר בתיאור תשקיפי את התאגיד המפוקח. זהו הסייג שאפשר את קיומן של חברות הנפקות בתאגידים הבנקאיים ואת הנפקת תעודות התחייבות באמצעות חברות אלו והפקדת תמורתן בבנקים. יצוין, כי במסגרת תיקון זה מציעה הרשות לבטל גם פטור דומה מתיאור תשקיפי הקבוע בתקנה 44(א) ביחס לתאגיד מפוקח הנותן ערבות כביטחון למילוי תנאי ניירות ערך מסחריים או אגרות חוב.

מוצע, כי מועד תחילת התקנות יחול 30 ימים ממועד פרסומן ברשומות. לבנק, חברת הנפקות, אגוד הנפקות בע"מ, אשר עוסקת בגיוס מקורות בדרך של הנפקת תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק.

עסקאות עם בעלי שליטה

א. לעניין הגדרת עסקה "חריגה" ועסקה "זניחה" ולעניין פירוט עסקאות שאינן חריגות – ראה פרק "עסקאות עם בעלי שליטה" בדוחות הכספיים לשנת 2010.

ב. ביום 31 באוקטובר 2011 אישרה האסיפה הכללית של הבנק רכישת פוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O) שחלה גם על דירקטורים שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם בגבולות אחריות של 85 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה, יחד עם רכישת פוליסת ביטוח בנקאית שגבולות האחריות במסגרתה הינם בסכום זהה לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15 בספטמבר 2011 ועד 14 בספטמבר 2012. הפוליסות תירכשנה אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון, כאשר הפניקס חברה לביטוח בע"מ תעניק לבנק "שירותי חזית" בגין הפוליסות. הפרמיה הכוללת שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת נושאי המשרה (כולל התמורה בגין "שירותי החזית") הינה בסך כולל שלא יעלה על 275,300 דולר. אישור האסיפה הכללית לעסקה, התקבל לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 8 בספטמבר 2011 ולאחר אישור דירקטוריון הבנק ביום 12 בספטמבר 2011.

הפוליסה חלה בתנאים זהים הן לגבי נושאי משרה שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם (מר ישעיהו לנדאו - לעניין רכישת פוליסת הביטוח לה"ה ישעיהו לנדאו ויגאל לנדאו המכהנים כדירקטורים בבנק (ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ אשר מר ישעיהו לנדאו (אביו של מר יגאל לנדאו) הינו בעל השליטה בה, נמנית על בעלי השליטה בבנק) והגב' רות מנור לעניין רכישת פוליסת הביטוח לה"ה יצחק מנור שכהן כדירקטור בבנק עד ליום 10 באוגוסט 2011 {מר יצחק מנור הינו בעלה של הגב' רות מנור, השולטת יחד עם אחייניתה, ד"ר יעל אלמוג, בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק}), והן לגבי נושאי משרה אחרים בבנק. לפרטים נוספים בדבר העסקה ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 12 בספטמבר 2011 (מס' אסמכתא: 2011-01-271914) וביום 13 בספטמבר 2011 (מס' אסמכתא: 2011-01-272829).

ג. לעניין פירוט עסקאות חריגות - ראה פירוט בפרק "עסקאות עם בעלי שליטה" בדוחות הכספיים לשנת 2010.

גילוי בדבר המבקר הפנימי

פרטים בדבר המבקר הפנימי, דרך מינויו, כפיפותו הארגונית, תוכנית עבודת הביקורת, עריכת הביקורת, הגישה למידע והערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי נכללו בדוח השנתי לשנת 2010 ולא חל בהם שינוי. מספר המשרות הממוצע לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011:

מבקר פנימי ראשי	1
עובדי ביקורת	15.5
מבקרי חברות בנות	1
מיקור חוץ	1

לעניין תכנית מענקים ארוכת טווח לבכירים ותשלום מענקים בגין שנת 2010 ראה פרק "הון אנושי".

הדירקטוריון

- ביום 31 באוקטובר 2011 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את הארכת כהונתו של ד"ר יעקב ליפשיץ כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות, תשנ"ט-1999, וזאת עד ליום 2 בנובמבר 2014.
 - ביום 31 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק על הקמת ועדת ציות ורגולציה כועדת משנה לדירקטוריון. הועדה תדון ותמליץ לדירקטוריון בנושאים הבאים:
 - נושאים שרלוונטיים לתחום הציות והרגולציה והינם בעלי השלכה מהותית על הבנק והתנהלותו.
 - גיבוש, אימוץ, הטמעה וישום של תכניות אכיפה פנימיות על ידי הבנק ומעקב שוטף אחר כל אלו.
 - גיבוש ועדכון נהלי עבודת הדירקטוריון.
 - עניינים הקשורים לממשל תאגידי.
 - הרכב ועדת ציות ורגולציה יהיה כדלקמן: יו"ר – זאב אבלס וה"ה גיורא מורג, ד"ר זלמן סגל, חיים אלמוג, ומירי לנט שריר.
 - ביום 10 באוגוסט 2011 הודיע מר יצחק מנור על התפטרותו מדירקטוריון הבנק לפירוט ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".
 - ביום 31 ביולי 2011 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את הארכת כהונתו של מר עוזי ורדי זר כדירקטור חיצוני בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין, וזאת עד ליום 21 באוגוסט 2014.
 - ביום 31 ביולי 2011 החליף ד"ר זלמן סגל את מר עוזי ורדי זר כיו"ר ועדת ביקורת וד"ר יעקב ליפשיץ החליף את ד"ר זלמן סגל כיו"ר הועדה לבחינת דו"חות כספיים. כמו כן, מונה באותו מועד מר אלברטו גרפונקל כחבר הועדה לאישור אשראים דחופים.
 - ביום 24 במרס 2011 מונה ד"ר זלמן סגל לכהן כחבר ועדת שכר ותעסוקה של הדירקטוריון.
- למעט האמור לעיל, לא חל שינוי בהרכב הדירקטוריון ובוועדותיו לעומת הדוח הכספי השנתי של 2010. במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה קיים הדירקטוריון 16 ישיבות במליאתו ו- 56 ישיבות של ועדות הדירקטוריון השונות.

נושאי משרה בכירה אחרים

לא חל שינוי לעומת הדוח השנתי של 2010.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

לא חל שינוי לעומת הדוח השנתי של 2010.

בקורות ונהלים

בדוחות הכספיים השנתיים של 2010 פורטו בהרחבה הוראות בנק ישראל בקשר ליישום סעיפי 302 ו- 404 לחוק "Sarbanes Oxley" (להלן: "Sox"). כמו כן פורט אופן יישום בבנק. במהלך ששת החודשים

הראשונים של שנת 2011 המשיך הבנק בעדכון ותחזוקה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, כפי שנקבע בתכנית עבודה ייעודית לנושא ה-SOX לשנת 2011, אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאית הראשית של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל והחשבונאית הראשית הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

בעקבות היישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, החל מתחילת שנת 2011 חל שינוי מהותי בתהליכי האיתור וההפרשה להפסדי אשראי ולפיכך חל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. לצורך הכנת הדוחות הכספיים במתכונת החדשה ולצורך חתימת המנכ"ל והחשבונאי הראשי על ההצהרה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי, החל הבנק במיפוי של סביבת הבקרה הקשורה לתהליכים אלה. במהלך הכנת הדוחות הכספיים יושמו בקרות מפתח בנושאי איתור חובות בעייתיים והפרשה להפסדי אשראי הקשורות לשלמות הנתונים וסבירות התוצאות. המערכות הממוכנות החדשות שפותחו לצורך יישום ההוראה, כמו גם אפיונים חדשים למערכות קיימות, החלו לפעול לראשונה בשנת 2011. לאור זאת, ולאור מורכבות הנושא, נוצר צורך בתיקונים ידניים לתוצרי המערכות. הבנק מפעיל בקרות מפצות ופועל למזעור תיקונים ידניים אלו. בנוסף, החל מהרבעון השני יישם הבנק לראשונה את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים" כפי שפורסמו ביום 27 במרס 2011. יישום ההנחיה חייב ביצוע חישוב אקטוארי מורכב לגבי פיצויים מעבר למחויבות החוזית בעת פרישה, אשר הצריך שימוש בסקר שנוערך על ידי האקטואר, בהערכות הנהלה, הנחות ואומדנים קריטיים. ראה פירוט בביאור 4.ה.1 ובפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים". לצורך היישום ולצורך חתימת המנכ"ל והחשבונאית הראשית על ההצהרה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי, יושמו בקרות הקשורות לשלמות הנתונים וסבירות התוצאות. אולם, בשל מורכבות היישום כאמור, משך הזמן הקצר שבין פרסום ההנחיה ועד למועד יישומה לא אפשר השלמת ביצוע תיקוף למודל האקטוארי כנדרש בהנחיה וכן לא אפשר השלמת כל הבקרות והנהלים הדרושים. הבנק פועל להשלמת מערך הבקרה הפנימית בנושא. למעט האמור לעיל, במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2011 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חיים פרייליכמן
מנהל כללי ראשי

זאב אבלס
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 30 בנובמבר 2011.

נתונים על שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2010	2011	2010	2011	
%	%		%	%	
2.28	1.62	2.75	1.23	0.58	שיעור שינוי מדד המחירים ה"דוע"
דולר של ארה"ב					
(5.99)	(2.91)	4.59	(5.42)	8.70	שיעור שינוי נומינלי:
אירו					
(12.94)	(8.35)	6.45	4.83	2.01	שיעור שינוי נומינלי:

נתונים נבחרים מהדוחות הכספיים המאוחדים (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר

שינוי	2010 *	2011	
3.8%	499	518	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
-98.2%	55	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
16.4%	444	517	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
-2.3%	214	209	הכנסות תפעוליות ואחרות
2.0%	199	203	מזה: עמלות תפעוליות
12.6%	508	572	הוצאות תפעוליות ואחרות
0.0%	98	98	רווח נקי
	6.7%	6.8%	תשואת הרווח הנקי על ההון ⁽¹⁾

30 בספטמבר 2011

שינוי	31 בדצמבר 2010 *	30 בספטמבר 2011	
5.1%	21,713	22,828	אשראי לציבור, נטו
18.2%	4,553	5,383	ניירות ערך
7.5%	29,040	31,204	פקדונות הציבור
-2.8%	2,006	1,950	סך ההון
9.3%	35,312	38,589	סך כל המאזן
	%	%	יחסים פיננסיים
	5.7	5.1	הון לסך כל המאזן
	41.1	36.5	הכנסות תפעוליות ואחרות לסך כל הוצאות התפעוליות והאחרות
	69.6	78.7	הוצאות תפעוליות ואחרות לסך כל ההכנסות
	0.4	0.01	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, נטו ⁽¹⁾
	14.4	13.4	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
	8.3	7.8	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון

(1) על בסיס שנתי.

* מספרי השוואה הוצגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים- ראה באור 1.ה.4.

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת (2) (הוצאות)	הכנסות	שיעור הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת (2) (הוצאות)	הכנסות
כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים			כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים		
ב- %	ב- %	מימון	במיליוני ש"ח	ב- %	ב- %	מימון	במיליוני ש"ח
	3.26	176	21,878		4.45	277	25,305
		9	2,028			17	2,787
3.13		185	23,906	4.25		294	28,092
	(1.56)	(74)	19,059		(2.83)	(160)	22,833
		(10)	2,511			(24)	2,983
(1.57)		(84)	21,570	(2.88)		(184)	25,816
1.56	1.70			1.37	1.62		
	8.43	102	4,988		5.48	77	5,730
		4	277			27	133
8.30		106	5,265	7.29		104	5,863
	(7.62)	(81)	4,373		(5.23)	(58)	4,522
		(9)	1,051			(9)	769
(6.80)		(90)	5,424	(5.16)		(67)	5,291
1.50	0.81			2.13	0.25		
	(8.63)	(127)	5,695		38.69	462	5,422
		382	11,228			(19)	22,938
6.16		255	16,923	6.40		443	28,360
	10.76	195	6,951		(31.96)	(446)	6,213
		(430)	10,160			(2)	22,264
(5.61)		(235)	17,111	(6.44)		(448)	28,477
0.55	2.13			(0.04)	6.73		

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית (9)

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית (9)

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת (2) (הוצאות)	הכנסות	שיעור הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת (2) (הוצאות)	הכנסות
כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים			כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים		
ב- %	ב- %	מימון	במיליוני \$	ב- %	ב- %	מימון	במיליוני \$
	3.25	12	1,497		2.84	11	1,567
		10	2,936			25	6,615
2.00		22	4,433	1.77		36	8,182
	(0.66)	(3)	1,818		(0.90)	(4)	1,793
		(12)	2,567			(34)	6,420
(1.38)		(15)	4,385	(1.86)		(38)	8,213
0.62	2.59			(0.09)	1.94		

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית (9)

הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

(1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה להפסדי אשראי. בשנת 2010 לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי.

(3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.

(4) א. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 במגזר הלא צמוד נוסף סך של 12 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוכה סך של 13.7 מיליוני ש"ח, ובמגזר מטבע חוץ נוכה סך של 13.5 מיליוני ש"ח. (לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 במגזר הלא צמוד נוכה סך של 20.0 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוכה סך של 80.0 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוכה סך של 28.2 מיליוני ש"ח).

ב. למעט מכשירים נגזרים.

(5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(6) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.

(7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

(8) החל מיום 1 בינואר 2011 הפרשה מושפעת מיישום הוראת חובות פגומים. בשנת 2010 הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים.

(9) התנדויות נובעת בעיקרה מהשפעת מדידת מכשירים נגזרים על פי שווי ההוגן.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
ללא השפעת	כולל השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (2)	ללא השפעת	כולל השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (2)
נגזרים	נגזרים	מימון	במיליוני ש"ח	נגזרים	נגזרים	מימון	במיליוני ש"ח
ב-%	ב-%			ב-%	ב-%		
	1.87	151	32,561		9.26	816	36,457
		395	13,533			25	25,858
4.82		546	46,094	5.51		841	62,315
	0.53	40	30,383		(8.15)	(664)	33,568
		(449)	13,722			(35)	26,016
(3.76)		(409)	44,105	(4.78)		(699)	59,584
<u>1.06</u>	<u>2.40</u>			<u>0.73</u>	<u>1.11</u>		
		3				(2)	
		50				10	
		190				150	
		(31)				13	
		159				163	
			32,561				36,457
			382				493
			191				11
			(78)				(305)
			<u>33,056</u>				<u>36,656</u>
			30,383				33,568
			557				654
			725				1,010
			<u>31,665</u>				<u>35,232</u>
			1,391				1,424
			686				718
			149				199
			<u>1,928</u>				<u>1,943</u>

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
השפעת נגזרים (3)
סה"כ נכסים
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
השפעת נגזרים (3)
סה"כ התחייבויות
פער ריבית

בגין אופציות
עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (6)
רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
נכסים כספיים אחרים
הפרשה להפסדי אשראי (8)
סך כל הנכסים הכספיים

סך הכל

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (7)
התחייבויות כספיות אחרות
סך כל ההתחייבויות הכספיות
סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
נכסים לא כספיים
התחייבויות לא כספיות
סך כל האמצעים ההוניים

תוספת א' (המשך)

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)
ב-%	ב-%		במיליוני ש"ח	ב-%	ב-%		במיליוני ש"ח
	3.14	479	20,445		4.08	752	24,715
		25	1,949			53	2,613
3.01		504	22,394	3.95		805	27,328
	(1.36)	(183)	17,987		(2.48)	(412)	22,254
		(27)	2,484			(59)	2,798
(1.37)		(210)	20,471	(2.51)		(471)	25,052
1.64	1.78			1.44	1.60		
	6.03	213	4,742		6.60	269	5,478
		15	217			47	201
6.18		228	4,959	7.49		316	5,679
	(5.55)	(164)	3,968		(6.15)	(197)	4,306
		(46)	905			(43)	866
(5.79)		(210)	4,873	(6.23)		(240)	5,172
0.39	0.48			1.26	0.45		
	(2.99)	(129)	5,724		10.63	431	5,478
		384	9,183			289	20,263
2.29		255	14,907	3.75		720	25,741
	5.24	268	6,777		(8.45)	(399)	6,360
		(480)	7,928			(269)	19,573
(1.93)		(212)	14,705	(3.45)		(668)	25,933
0.36	2.25			0.30	2.18		

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית (9)

פער ריבית (9)

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית (9)

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)
ב-%	ב-%		במיליוני \$	ב-%	ב-%		במיליוני \$
	2.55	29	1,520		2.65	31	1,564
		24	2,429			69	5,772
1.79		53	3,949	1.82		100	7,336
	(0.45)	(6)	1,793		(0.74)	(10)	1,813
		(32)	2,097			(76)	5,575
(1.30)		(38)	3,890	(1.56)		(86)	7,388
0.49	2.10			0.26	1.91		

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית (9)

הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

(1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים

יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה להפסדי אשראי. בשנת 2010 לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי.

(3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.

(4) א. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב.

בתקופה שנסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 במגזר הלא צמוד נוסף של 4.1 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוכה סך של 41.5 מיליוני ש"ח,

ובמגזר מטבע חוץ נוכה סך של 10.4 מיליוני ש"ח. (לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 במגזר הלא צמוד נוכה סך של 15.2 מ

ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוכה סך של 73.2 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוכה סך של 20.5 מיליוני ש"ח).

ב. למעט מכשירים נגזרים.

(5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(6) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.

(7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

(8) החל מיום 1 בינואר 2011 הפרשה מושפעת מיישום הוראת חובות פגומים. בשנת 2010 הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים.

(9) התנודתיות נובעת בעיקרה מהשפעת מדידת מכשירים נגזרים על פי שוים ההוגן.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)
ב-1%	ב-1%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-1%	ב-1%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
	2.44	563	30,911		5.46	1,452	35,671
		424	11,349			389	23,077
3.13		987	42,260	4.20		1,841	58,748
	(0.37)	(79)	28,732		(4.10)	(1,008)	32,920
		(553)	11,317			(371)	23,237
(2.11)		(632)	40,049	(3.29)		(1,379)	56,157
<u>1.02</u>	<u>2.07</u>			<u>0.91</u>	<u>1.36</u>		
		9				8	
		135				48	
		499				518	
		(55)				(1)	
		444				517	
			30,911				35,671
			381				466
			149				149
			(78)				(311)
			<u>31,363</u>				<u>35,975</u>
			28,732				32,920
			520				624
			730				1,014
			<u>29,982</u>				<u>34,558</u>
			1,381				1,417
			712				721
			187				232
			<u>1,906</u>				<u>1,906</u>

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ נכסים
 התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ התחייבויות
 פער ריבית

בגין אופציות
 עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (6)
 רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
 הוצאות בגין הפסדי אשראי רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
 נכסים כספיים אחרים
 הפרשה להפסדי אשראי (8)
 סך כל הנכסים הכספיים

סך הכל

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
 התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (7)
 התחייבויות כספיות אחרות
 סך כל ההתחייבויות הכספיות
 סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
 נכסים לא כספיים
 התחייבויות לא כספיות
 סך כל האמצעים ההוניים

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2011 - מאות

סכומים מזווחים

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2011	
משך חיים ממוצע פנימי	שיעור תשואה הכולל שוויו הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה הכולל שוויו הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה הכולל שוויו הוגן
שנים	%-ב	שנים	%-ב	שנים	%-ב
0.3	4.41	0.4	4.12	0.4	5.35
0.1	2,957	0.1	2,745	0.1	25,750
*	2,872	*	4,398	*	3,043
(א) 0.2	9,237	(א) 0.3	30,404	(א) 0.3	4,841
0.3	36,066	0.3	23,261	0.3	33,634
0.3	21,667	0.3	20,390	0.2	494
0.2	3,224	0.3	3,615	0.2	205
*	9,645	*	4,459	*	23,833
(א) 0.2	34,536	(א) 0.3	28,464	(א) 0.2	3,707
					5,016
					32,556
					205
					1
					238
					405
					325
					9
					255
					5
					873
					2,177
					1,642
					380
					155
					1,467
					347
					2,052
					4,031
					26,648
					18,315
					2,085
					218
					2,672
					4,042
					25,029
					3,094
					2,411
					1,245
					359
					101
					112
					1
					126
					789
					788
					662
					358
					(24)
					382
					(372)
					754
					(234)
					988
					1,619
					1,619

במיליוני ש"ח

מטבע ישראל לא צמוד

בנסיים פיננסיים וסכומים לקבל בגין ממשירים גזרים

בנסיים פיננסיים (א)

מכשירים פיננסיים גזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחירי נכס הבסיס)

סך הכול שוויו הוגן

בתחילת פינוסיות לסולם בשלים בגין ממשירים גזרים

בתחילת פינוסיות (א)

מכשירים פיננסיים גזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחירי נכס הבסיס)

סך הכול שוויו הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במזר

החשיפה המצטברת במזר

מטבע ישראל צמוד

בנסיים פיננסיים וסכומים לקבל בגין ממשירים גזרים

בנסיים פיננסיים (א)

מכשירים פיננסיים גזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחירי נכס הבסיס)

סך הכול שוויו הוגן

בתחילת פינוסיות לסולם בשלים בגין ממשירים גזרים

בתחילת פינוסיות (א)

מכשירים פיננסיים גזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחירי נכס הבסיס)

סך הכול שוויו הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במזר

החשיפה המצטברת במזר

מטבע ישראל לא צמוד

בנסיים פיננסיים וסכומים לקבל בגין ממשירים גזרים

בנסיים פיננסיים (א)

מכשירים פיננסיים גזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחירי נכס הבסיס)

סך הכול שוויו הוגן

בתחילת פינוסיות לסולם בשלים בגין ממשירים גזרים

בתחילת פינוסיות (א)

מכשירים פיננסיים גזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחירי נכס הבסיס)

סך הכול שוויו הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במזר

החשיפה המצטברת במזר

מטבע ישראל לא צמוד

בנסיים פיננסיים וסכומים לקבל בגין ממשירים גזרים

בנסיים פיננסיים (א)

מכשירים פיננסיים גזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחירי נכס הבסיס)

סך הכול שוויו הוגן

בתחילת פינוסיות לסולם בשלים בגין ממשירים גזרים

בתחילת פינוסיות (א)

מכשירים פיננסיים גזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחירי נכס הבסיס)

סך הכול שוויו הוגן

נמוך מ- 0.05 שנים. *

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2011 - מאוחד

סכומים מרדיוחים

מטבע חוץ ^(ב)	ליום 31 בדצמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2011		
	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע
	0.7	4.92	5,333	0.7	4.26	5,360	0.8	5.07	5,731
	0.2	12,953	12,953	0.2	13,753	13,753	0.1	28,115	28,115
	*	6,456	6,456	*	4,449	4,449	*	7,059	7,059
	0.3	24,742	24,742	0.3	23,562	23,562	0.2	40,905	40,905
	0.1	0.59	6,487	0.1	0.46	6,856	0.2	6,632	6,632
	0.4	12,173	12,173	0.4	12,302	12,302	0.3	27,271	27,271
	*	6,045	6,045	*	4,378	4,378	*	6,880	6,880
	0.2	24,705	24,705	0.2	23,536	23,536	0.2	40,783	40,783

מטבע חוץ ^(ב)	ליום 31 בדצמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2011		
	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע
	0.9	3.98	34,416	1.0	3.81	33,956	0.9	4.79	37,091
	0.2	16,146	16,146	0.2	16,767	16,767	0.1	31,259	31,259
	*	15,693	15,693	*	8,847	8,847	*	11,900	11,900
	0.5	66,255	66,255	0.6	59,570	59,570	0.5	80,250	80,250
	0.7	2.04	32,443	0.7	2.23	32,019	0.7	2.97	35,033
	0.4	16,326	16,326	0.4	16,953	16,953	0.3	31,331	31,331
	*	15,690	15,690	*	8,837	8,837	*	11,896	11,896
	0.4	64,459	64,459	0.5	57,809	57,809	0.4	78,260	78,260

מטבע חוץ ^(ב)	ליום 31 בדצמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2011		
	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע	מטבע חיים	תשואה פנימי	ממוצע
	0.9	3.98	34,416	1.0	3.81	33,956	0.9	4.79	37,091
	0.2	16,146	16,146	0.2	16,767	16,767	0.1	31,259	31,259
	*	15,693	15,693	*	8,847	8,847	*	11,900	11,900
	0.5	66,255	66,255	0.6	59,570	59,570	0.5	80,250	80,250
	0.7	2.04	32,443	0.7	2.23	32,019	0.7	2.97	35,033
	0.4	16,326	16,326	0.4	16,953	16,953	0.3	31,331	31,331
	*	15,690	15,690	*	8,837	8,837	*	11,896	11,896
	0.4	64,459	64,459	0.5	57,809	57,809	0.4	78,260	78,260

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2011 - מאוחד

מטבע חוץ^(ב)

בסיס פיננסי, וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

בסיס פיננסי^(א)

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחיר נכס הבסיס)

סך הכול שווה הון

התחייבות פיננסית וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במחיר נכס הבסיס)

סך הכול שווה הון

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

החשיפה המצטברת במגזר

מקור - 0.05 שנים *

הערות ספציפיות:

(א) למעט יתרות מאזנות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הון של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הון של משרד החיים הממוצע האפקטיבי.

(ג) מולל מניית המוצגת בסוף "ללא פירעון".

(ד) לרבות מטבע ישראל צמוד למט"ח.

הערות כלליות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנוכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי מעשי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הניתנים לפי תקופות מייצגים את הערך המנוחה של דומי הממונים העדדיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם ממונים לפי שיעור הריבית שמנוכחים אותם אל השווי הכולל בגין המכשיר הפיננסי, בעקבותיהם להנחות לפיות חושב השווי הכולל של המכשיר הפיננסי, לפי דורש נוסף בדבר התחנות ששימשו לחישוב השווי הכולל של המכשירים הפיננסיים ראה באור 7.4 לדוחות הכספיים.
3. שיעור תשואה פנימי רינו שיעור הריבית המנוכה את דירתי הממונים הפנימיים ממכשיר פיננסי, אל השווי הכולל.
4. משך החיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים ממונה קוהר לחיב לשינויים באחוזים בשיעור השווי הכולל של קבוצת המכשירים הפיננסיים שגורם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
5. מכשירים הממונים אופציות שלא הופרדו מהחזוה המאזר, בהתאם לכללי החשבונות, נכללים בפרסת המכשירים הפיננסיים.

תוספת ג'

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד *

סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2011

הפסדי אשראי (4)		בסיכון אשראי לציבור נכלל:		סיכון אשראי ציבור			
יתרת הפישה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	אשראי ליצבור	סיכון אשראי נולל	סיכון אשראי נולל	סיכון אשראי מאזני (1)		
		פגום	בנויית (3)	אשראי נולל	חוזי מאזני (2)		
1	** -	-	-	230	71	159	תקלאות
92	22	81	142	3,105	1,243	1,862	תעשייה
22	5	25	42	2,229	855	1,374	יהלומים
79	7	87	202	8,888	5,150	3,738	בנייני ונדל"ן (7)
** -	-	-	-	308	65	243	חשמל ומים
10	(1)	5	11	2,445	718	1,727	מסחר
21	1	3	88	393	42	351	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
3	-	5	5	468	106	362	תחבורה ואחסנה
1	** -	5	12	405	166	239	תקשורת ושרותי מחשב
24	(4)	316	344	6,604	1,765	4,839	שרותים פיננסיים
3	1	9	12	1,390	325	1,065	שרותים עסקיים אחרים
1	-	1	1	745	307	438	שרותים ציבוריים וקהילתיים
41	8	-	64	6,500	303	6,197	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
13	3	8	17	3,168	1,282	1,886	אנשים פרטיים - אחר
311	42	545	940	36,878	12,398	24,480	סך הכל בגין פעילות לזיום בארץ
-	-	-	-	46	12	34	בגין פעילות לזיום בחו"ל
311	42	545	940	36,924	12,410	24,514	סך הכל כללי

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים.
 תנועות התיישבות (5)
 רשויות מקומיות (6)

* ראה באור 1.ה.1 בדבר עקרונות הוראה חדשה בגין מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרישה להפסדי אשראי.
 ** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, כולל השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 834 מיליוני ש"ח ונסכים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 585 מיליוני ש"ח.
 (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוזי מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
 (3) סיכון אשראי מחוזי וחוזי מאזני בגין הציבור שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות סיכון אשראי בגין הלוואות לדיוור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(4) מזה: סיכון אשראי חוזי מאזני בעייתי בסך 75 מיליוני ש"ח.
 (5) קיבוצת ומושבדים, ארמונים, ארמונים בישראל.
 (6) לרבות תאגידים בשליטתם.
 (7) כולל הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה בגין סיכון אשראי מאזני בפיגור של 90 ימים או יותר.

סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת הפרישה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לזיום.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2010					
ההוצאה	התקופתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי מאזני (1)	במיליוני ש"ח
יתרות חובות בעייתיים (3)					
* -	* -	129	28	101	חקלאות
168	28	3,289	1,422	1,867	תעשייה
67	* -	2,099	776	1,323	יהלומים
360	15	8,970	5,627	3,343	בינוי ונדל"ן ⁽⁶⁾
-	-	188	9	179	חשמל ומים
12	1	2,029	606	1,423	מסחר
4	* -	377	77	300	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
3	* -	354	158	196	תחבורה ואחסנה
16	1	518	135	383	תקשורת ושרותי מחשב
351	3	6,811	1,660	5,151	שרותים פיננסיים
23	2	1,451	393	1,058	שרותים עסקיים אחרים
1	* -	495	114	381	שרותים ציבוריים וקהילתיים
40	1	5,830	439	5,391	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
30	4	2,940	1,337	1,603	אנשים פרטיים - אחר
1,075	55	35,480	12,781	22,699	סך הכל בגין פעילות לווים בארץ
-	-	52	10	42	בגין פעילות לווים בחו"ל
1,075	55	35,532	12,791	22,741	סך הכל כללי

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

4	-	99	-	99	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
-	-	196	18	178	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

- (1) אשראי לציבור, כולל השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 808 מיליון ש"ח, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים ופעילות מעו"ף כנגד הציבור בסך 590 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- (6) כולל הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצת רכישה הנמצאות בהליכי בנייה בגין סיכון אשראי מאזני בסך 349 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 1,724 מיליון ש"ח.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2010

סיכון אשראי מאזני (1) במיליוני ש"ח	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי כולל לציבור	ההוצאה התקופתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרות חובות בעייתיים (3)
139	80	219	*	*
1,800	1,443	3,243	54	131
1,138	913	2,051	2	48
3,502	5,319	8,821	17	358
197	60	257	-	-
1,324	757	2,081	1	17
322	29	351	*	56
215	134	349	*	3
329	150	479	1	16
5,131	1,476	6,607	3	346
1,029	414	1,443	2	30
365	501	866	*	2
5,615	433	6,048	2	43
1,772	1,240	3,012	5	27
22,878	12,949	35,827	87	1,077
39	10	49	-	-
22,917	12,959	35,876	87	1,077

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

107	-	107	-	4	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
184	145	329	-	-	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

- (1) אשראי לציבור, כולל השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 764 מיליון ש"ח, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 362 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידיים שבשליטת תנועות התיישבות.
- (5) לרבות תאגידיים בשליטתם.
- (6) כולל הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצת רכישה הנמצאות בהליכי בנייה בגין סיכון אשראי מאזני בסך 352 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 1,673 מיליון ש"ח.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ד'

חשיפות למדיניות זרות - מאוחד (1)

(6)

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדיניות זרות ובדבר חשיפות למדיניות סך כסום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון. לפי הנמון

ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדוחים

חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ מאזנית (2),(4)		חשיפה מאזנית של השליחות של התאגיד		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
	מדינה	חשיפה חוץ מאזנית (4)	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית
לפרעון	לפרעון	סך חשיפה חוץ	סך חשיפה חוץ	חובות	סיכון אשראי	סיכון אשראי
מעל	עד	מסחר חוץ	מסחר חוץ	פגומים (4)	מסחר מאזני	מסחר מאזני
שנה	שנה	מאזני בעיית (4)	מאזנית	מאזנית	בעיית (4)	בעיית (4)
115	627	985	-	-	742	-
1	496	441	-	-	497	-
7	1	3	-	-	8	-
515	884	1,574	19	19	1,399	-
638	2,008	3,003	19	19	2,646	-
21	65	85	*	*	86	-

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדיניות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראות ניהול בנקאי תת'ן מספר 315 בדבר "הפרישה נוספת לחובות מסופקים", הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

חשיפה למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של השליחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משדרי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של השליחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבי המדינה הזרה. חשיפה מאזנית של השליחות באותה מדינה זרה. חשיפה מאזנית של השליחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של השליחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניגוד לתושביה, אותן השליחות (הניגוד מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי מסחר בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפי השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפי השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת ליוויים.
- (5) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות הערב נכלל בסכום זה ליוויים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי.
- (6) חוץ מהגדרת בהוראות ניהול בנקאי תת'ן מספר 202 בדבר "מדידה והלימות ההון-רכיבי החוץ" לאור ההתפתחויות האחרונות בשוקים, נדרש לגלות בשורת נפרדת חשיפה למדיניות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.
- (7) החל מהדיווח ל-30 בספטמבר 2011 על פי הוראות המפקח על הבנקים, לאור ההתפתחויות האחרונות כולל בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים, הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC.
- (8) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות הערב נכלל בסכום זה ליוויים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי.
- (9) הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות OIGS.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

תוספת ד' (המשך)

חשיפות למדינות זרות - מאוחד (1)

(6)

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות סך כסום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון. לפי הנמון

ליום 30 בספטמבר 2010
סכומים מדווחים

חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ מאזנית (2)				חשיפה מאזנית (4)			
	מזה:		חשיפה מאזנית של שולחות של התאגיד		חשיפה מאזנית של שולחנה זרה לתושבים מקומיים		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית מעבר לגבול
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	סך חשיפה סיכון אשראי חוץ מאזני	סך חשיפה סיכון אשראי חוץ מאזני	ינתר חובות	ינתר חובות	ינתר חובות	ינתר חובות	ינתר חובות
שנה	שנה	מאזנית	מאזנית	בעייתיים (4)	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית
150	433	-	436	1	583	-	113	470
72	283	-	548	-	355	-	98	257
2	400	-	189	*	402	-	187	215
683	385	-	585	5	1,068	-	584	481
907	1,501	-	1,758	6	2,408	-	982	1,423
24	56	-	78	*	80	-	(6) 78	2

סך כל החשיפות למדינות זרות 3 סך כל החשיפה למדינות הממודורות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרישה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות הממודורות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרישה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

חשיפה למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שולחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משדרי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שולחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבי המדינה הזרה, למעט החשיפה המאזנית של שולחות באותה מדינה זרה.
חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של שולחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שולחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות זדילים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובעלים מרכזיים.
- (4) יותר חובות בעייתיים בניכוי חובות המסוים בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (5) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות הערך נכלל בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה.
- (6) לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם זדילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרייזינגים של מדינות LDC.
- (7) הון כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר "מדידה והלמות הון - רכיבי הון".

* ליום 30 בספטמבר 2010 אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, אירלנד, יוון וספרד.

תוספת ד' (המשך)

חשיפות למדינות זרות - מאוחד

סכומים מדווחים

ב. מידע בדבר מדינות שטר החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמון⁽⁶⁾

ליום 30 בספטמבר 2011:

מדינת חשיפה: בריטניה וארפת
סך החשיפה המאזנית המצרפית בחלק זה הינו 341 מיליון ש"ח ו- 302 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ליום 30 בספטמבר 2010:

אין לבנק חשיפה.

ליום 31 בדצמבר 2010:

אין לבנק חשיפה.

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות (4):

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2010	הודו	2010	הודו	2011	הודו	2010	הודו
טורקיה	טורקיה	טורקיה	טורקיה	טורקיה	טורקיה	טורקיה	טורקיה
42	4	42	4	48	2	83	2
(11)	(4)	24	(4)	13	*	(15)	*
17	2	* -	2	(2)	*	(2)	*
48	2	66	2	59	2	66	2

במסגרת הגילוי האמור נכללו מדינות העונות על הקריטריונים המפורטים להלן:

- (1) מדינות שקיבלו סיוע מקרן המטבע הבינלאומית - (IMF).
- (2) המדינות מדרומות CCC ומטה בסוכנות דירוג בינלאומית S&P.
- (3) המדינה מסוגת על ידי הבנק העולמי בקבוצת הנכסה נמוכה או בינונית.
- (4) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסוג על פי תושבות הערב נכללו בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחובן (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה. לגבי מדינות עם בעיות נזילות, הבנק אינם מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות עם בעיות נזילות.

- (5) ליום 30 בספטמבר 2011 אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, אירלנד, יוון וספרד.
- (6) הון נהדררתו בהוראות ניהול במקאי תקיף מספר 202 בדבר "מדידה והלמות החון - רכיבי החון".

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

הצהרה (Certification)

אני, חיים פרייליכמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2011 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן;
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן;

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן;
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

חיים פרייליכמן
מנהל כללי ראשי
30 בנובמבר 2011

הצהרה (Certification)

אני, נטע אברהמוב ביטן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2011 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן;
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן;
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן;

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן;
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

נטע אברהמוב ביטן
חשבונאית ראשית, סמנכ"ל
30 בנובמבר 2011

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק אגוד לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן – "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2011 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 0.23% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- 1.16% וכ- 1.25% מכלל הכנסות המאוחדות לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 6.ב.6.ה' בדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

30 בנובמבר 2011

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)	30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר) במיליוני ש"ח	באור	נכסים
7,132	5,152	8,123		מזומנים ופקדונות בבנקים
4,553	6,378	5,383	2	ניירות ערך
415	551	335		ניירות ערך שנשאלו
* 22,749	* 22,280	23,095	3	אשראי לציבור (א),(ב)
* (1,036)	* (1,015)	(267)	3	הפרשה להפסדי אשראי (א),(ב)
21,713	21,265	22,828		אשראי לציבור, נטו
-	-	1		אשראי לממשלה
1	1	1		השקעה בחברות מוחזקות
380	358	381		בניינים וציוד
562	505	1,050	7	נכסים בגין מכשירים נגזרים (ב)
556	768	487		נכסים אחרים (ב),(ד)
<u>35,312</u>	<u>34,978</u>	<u>38,589</u>		סך כל הנכסים

ז. אבולס
יושב ראש הדירקטוריון

ח. פרייליכמן
מנהל כללי ראשי

נ. אברהמוב ביטן
חשבונאית ראשית, סמנכ"ל

תאריך אישור הדוחות הכספיים לפרסום: 30 בנובמבר 2011

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

<u>31 בדצמבר</u> <u>2010</u> (מבוקר)	<u>30 בספטמבר</u> <u>2010</u> (לא מבוקר)	<u>30 בספטמבר</u> <u>2011</u> (לא מבוקר) במיליוני ש"ח	<u>באור</u>	
				התחייבויות והון
29,040	28,631	31,204		פקדונות הציבור
75	64	182		פקדונות מבנקים
2	7	-		פקדונות הממשלה
2,344	2,152	2,757		כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
737	678	1,108	7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (ב)
* 1,108	* 1,407	1,388		התחייבויות אחרות (א),(ב),(ג),(ד)
<u>33,306</u>	<u>32,939</u>	<u>36,639</u>		סך כל ההתחייבויות
2,005	2,039	1,949		הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (ב),(ד)
<u>1</u>	<u>-</u>	<u>1</u>		זכויות שאינן מקנות שליטה (ב)
2,006	2,039	1,950		סך כל ההון
<u><u>35,312</u></u>	<u><u>34,978</u></u>	<u><u>38,589</u></u>		סך כל ההתחייבויות והון

- (א) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 30 בספטמבר 2011 אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-* בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי עיקרי ההוראה והשפעת האימוץ לראשונה ראה באור 1.ה.1 ובאור 3.
- (ב) נתוני השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכתורות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת (ראה באור 1.ד.1).
- (ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 44 מיליון ש"ח (ליום 30.09.10 ו- 31.12.10 - 4 מיליון ש"ח).
- (ד) נתוני השוואה הוצגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 1.ה.4.

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		באור במיליוני ש"ח	
	2010	2011	2010	2011		
	(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)		
716	499	518	190	150	8	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
87	55	1	31	(13)	3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
629	444	517	159	163		רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
270	199	203	61	66		הכנסות תפעוליות ואחרות:
13	12	3	9	(4)	9	עמלות תפעוליות
4	3	3	1	1		רווח (הפסד) מהשקעות במניות, נטו
287	214	209	71	63		הכנסות אחרות
** 396	** 291	331	** 95	112		סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
127	91	100	31	34		הוצאות תפעוליות ואחרות:
175	126	141	41	45		משכורות והוצאות נלוות
698	508	572	167	191		פחת ואחזקת בניינים וציוד
218	150	154	63	35		הוצאות אחרות
** 70	** 53	57	** 22	11		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
148	97	97	41	24		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
*	*	*	*	*		הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
148	97	97	41	24		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	-	*	-	*		חלקו של הבנק ברווחים מפעולות רגילות
148	97	97	41	24		של חברות כלולות לאחר מיסים
1	1	1	-	-		רווח נקי מפעולות רגילות:
149	98	98	41	24		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*	*	*	*	*		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
149	98	98	41	24		המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
-	-	1	-	-		רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים, לפני
149	98	98	41	24		ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*	*	*	*	*		רווח נקי:
149	98	98	41	24		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*	*	*	*	*		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
149	98	98	41	24		המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

רווח למניה רגילה (ש"ח)

רווח בסיסי ומדולל:

** 2.01	** 1.32	1.33	** 0.56	0.33
0.01	0.01	0.01	-	-
2.02	1.33	1.34	0.56	0.33
73,583	73,583	73,583	73,583	73,583

רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים

המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

סך הכל

מספר המניות הרגילות בנות 0.01 ש"ח ע.נ. ששימש לצורך החישוב הנ"ל (באלפים)

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 1.ה.4.

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות	במיליוני ש"ח
1,959	1	1,958	954	26	26	952	
*	-	-	-	-	-	-	יתרה ליום 30 ביוני 2011
24	*	24	24	-	-	-	דיבידנד ששולם
(49)	-	(49)	-	-	(49)	-	רווח נקי לתקופה
(2)	-	(2)	-	-	(2)	-	התאמות בגין הצגת ני"ע
18	-	18	-	-	18	-	זמינים למכירה לפי שווי הוגן
<u>1,950</u>	<u>1</u>	<u>1,949</u>	<u>978</u>	<u>26</u>	<u>(7)</u>	<u>952</u>	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
							שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
							השפעת המס המתייחס
							יתרה ליום 30 בספטמבר 2011

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים **	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות	במיליוני ש"ח
1,982	-	1,982	*** 913	26	91	952	
41	-	41	*** 41	-	-	-	יתרה ליום 30 ביוני 2010
56	-	56	-	-	56	-	רווח נקי לתקופה
(32)	-	(32)	-	-	(32)	-	התאמות בגין הצגת ני"ע
(8)	-	(8)	-	-	(8)	-	זמינים למכירה לפי שווי הוגן
<u>2,039</u>	<u>-</u>	<u>2,039</u>	<u>954</u>	<u>26</u>	<u>107</u>	<u>952</u>	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
							שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
							השפעת המס המתייחס
							יתרה ליום 30 בספטמבר 2010

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 (המשך)

סכומים מדווחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות
2,006	1	2,005	*** 945	26	82	952
(65)	-	(65)	(65)	-	-	-
1,941	1	1,940	880	26	82	952
* -	* -	-	-	-	-	-
98	* -	98	98	-	-	-
(114)	-	(114)	-	-	(114)	-
(21)	-	(21)	-	-	(21)	-
46	-	46	-	-	46	-
<u>1,950</u>	<u>1</u>	<u>1,949</u>	<u>978</u>	<u>26</u>	<u>(7)</u>	<u>952</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)
 השפעה מצטברת, נטו ממס של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי ותיקון בנושא טיפול בחובות בעייתיים ****

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010 לאחר התיאומים מיישום של הוראות חדשות
 דבידנד ששולם
 רווח נקי לתקופה
 התאמות בגין הצגת ני"ע
 זמינים למכירה לפי שווי הוגן
 התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
 השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 בספטמבר 2011

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים **	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות
1,945	-	1,945	908	26	59	952
(52)	-	(52)	*** (52)	-	-	-
1,893	-	1,893	856	26	59	952
98	-	98	*** 98	-	-	-
155	-	155	-	-	155	-
(81)	-	(81)	-	-	(81)	-
(26)	-	(26)	-	-	(26)	-
<u>2,039</u>	<u>-</u>	<u>2,039</u>	<u>954</u>	<u>26</u>	<u>107</u>	<u>952</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)
 השפעת היישום לראשונה של הנחיות בנושא זכויות עובדים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2009 לאחר יישום למפרע
 רווח נקי לתקופה
 התאמות בגין הצגת ני"ע
 זמינים למכירה לפי שווי הוגן
 התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
 השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 בספטמבר 2010

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

** ראה באור 2.ה.1 להלן.

*** הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 4.ה.1.

**** ראה באור 1.ה.1 להלן.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)						
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות במיליוני ש"ח
1,945	-	1,945	908	26	59	952
						יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
(52)	-	(52)	*** (52)	-	-	-
						השפעת היישום לראשונה של הנחיות בנושא זכויות עובדים
1,893	-	1,893	856	26	59	952
						יתרה ליום 31 בדצמבר 2009 לאחר יישום למפרע
1	** 1	-	-	-	-	-
						הנפקת מניות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
149	* -	149	*** 149	-	-	-
						רווח נקי לתקופה
(60)	-	(60)	(60)	-	-	-
						דיבידנד ששולם
130	-	130	-	-	130	-
						התאמות בגין הצגת ני"ע
(97)	-	(97)	-	-	(97)	-
						זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(10)	-	(10)	-	-	(10)	-
						התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
2,006	1	2,005	945	26	82	952
						שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
						השפעת המס המתייחס
						יתרה ליום 31 בדצמבר 2010

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

** סווג מחדש כדי להתאים לשיטת ההצגה בתקופה השוטפת (ראה באור 1.ד.1).

*** הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 1.ה.4.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011

סכומים מדווחים

מאוחד				
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2010	2011	2010	2011
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
במיליוני ש"ח				
** 149	** 98	98	** 41	24
*** -	*** -	*** -	*** -	*** -
51	38	42	13	14
87	55	1	31	(13)
(93)	(78)	(21)	(30)	(2)
(8)	(6)	14	(4)	7
-	-	(1)	-	-
** (16)	** (4)	(10)	** 1	(2)
64	25	*** -	(1)	(40)
** 7	** 8	29	** (2)	17
* (41)	* 16	(488)	* 14	(542)
* (340)	* (580)	185	* (59)	(177)
* 126	* 67	371	* (12)	463
* 120	* 430	271	* 182	18
106	69	491	174	(233)

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות: חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים) בלתי מחולקים מפעולות רגילות של חברות כלולות פחת על בנינים וציוד הוצאות בגין הפסדי אשראי רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה, נטו הפסד(רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר, נטו רווח ממימוש בניינים וציוד מיסים נדחים, נטו הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון פצווי פרישה-גידול בעודף העתודה על היעודה קיטון (גידול) בנכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו קיטון (גידול) בנכסים אחרים, נטו (קיטון) גידול בהתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו גידול בהתחייבויות אחרות, נטו

מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות בנכסים

(4,345)	(3,632)	(3,025)	(773)	(1,291)
(141)	(277)	80	(242)	12
4,734	3,992	2,431	556	1,080
493	432	205	26	10
20	18	26	6	15
210	(1,461)	(434)	(1,332)	(814)
(2,773)	(2,303)	(1,360)	(869)	(525)
188	188	(1)	-	(1)
(53)	(32)	(65)	(12)	(19)
*** -	1	3	-	-
(1,667)	(3,074)	(2,140)	(2,640)	(1,533)

מזומנים, נטו, לפעילות בנכסים

- * הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת (ראה באור 1.ד.1).
 ** הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר זכויות עובדים, ראה באור 4.ה.1.
 *** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2010	2011	2010	2011
	(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
				במיליוני ש"ח

**תזרימי מזומנים מפעילות
בהתחייבויות ובהון**

4,055	3,646	2,164	1,634	201	פקדונות הציבור, נטו
(100)	(111)	107	(330)	(155)	פקדונות מבנקים, נטו
-	5	(2)	4	(8)	פקדונות הממשלה, נטו
759	524	513	115	299	הנפקת כתבי התחייבות ותעודות פקדון
(129)	(77)	(116)	(58)	-	פדיון כתבי התחייבות ותעודות פקדון
(60)	-	*** -	-	*** -	דיבינד ששולם לבעלי מניות
					מזומנים, נטו, מפעילות
4,525	3,987	2,666	1,365	337	בהתחייבויות ובהון
2,964	982	1,017	(1,101)	(1,429)	גידול (קיטון) במזומנים
3,910	3,910	6,874	5,993	9,320	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
6,874	4,892	7,891	4,892	7,891	יתרת מזומנים לסוף התקופה

*** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

נספח א' - פעולות בנכסים ובהתחייבויות שלא במזומן:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 ו-2010

א. ברבעון השלישי של שנת 2011 הועברו ניירות ערך בסך 159 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לתיק האשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק, לעומת 28 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לתיק האשראי לציבור בתקופה המקבילה אשתקד.

ב. ברבעון השלישי של שנת 2011 לא נרכשו נכסים שלא כנגד מזומן. בתקופה המקבילה אשתקד נרכשו נכסים כנגד התחייבות לספקים בסך 2 מיליון ש"ח.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 ו-2010

א. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 הועברו ניירות ערך בסך 119 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לתיק האשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק, לעומת 35 מיליון ש"ח, נטו, מאשראי לציבור לתיק הזמין למכירה בתקופה המקבילה אשתקד.

ב. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 לא נרכשו נכסים שלא כנגד מזומן. בתקופה המקבילה אשתקד נרכשו נכסים כנגד התחייבות לספקים בסך 6 מיליון ש"ח.

לשנת 2010

א. הועברו ניירות ערך בסך 25 מיליון ש"ח, נטו, מאשראי לציבור לתיק הזמין למכירה עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.

ב. נרכשו נכסים בסך של 19 מיליון ש"ח כנגד התחייבות לספקים.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים המאוחדים של הבנק וחברות הבנות ליום 30 בספטמבר 2011 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי, ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP), לדיווח כספי לתקופות ביניים, ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לעיין בדוחות רבעוניים אלו ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 והבאורים אשר נלווים אליהם (להלן: "הדוחות השנתיים").

המדיניות החשבונאית של הבנק בתמצית דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים, למעט המפורט בסעיף ה' להלן.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, פרסום הדוחות הכספיים הרבעוניים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים המאוחדים אושר לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 בנובמבר 2011.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות אליהם. התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:
 - במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הטיפול בסוגיה בהתאם לכללי חשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
 - במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי חשבונאות המקובלים בישראל;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

ג. שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים המאוחדים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. יישום המדיניות החשבונאית וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים, למעט בנושא זכויות עובדים - ראה באור 1.ה.4.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. שינוי סיווג

1. בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף ה' 1-3 להלן), סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. להלן הסעיפים שסווגו מחדש:

פריטים שנכללו בתמצית מאזן מאוחד:

- נכסים בגין מכשירים נגזרים בסך של 505 מיליוני ש"ח ושל 562 מיליוני ש"ח, אשר במאזנים ליום 30 בספטמבר 2010 וליום 31 בדצמבר 2010, בהתאמה, נכללו במסגרת נכסים אחרים, הוצגו במאזן ליום 30 בספטמבר 2011 בשורה נפרדת.
- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסך של 678 מיליוני ש"ח ושל 737 מיליוני ש"ח, אשר במאזנים ליום 30 בספטמבר 2010 וליום 31 בדצמבר 2010, בהתאמה, נכללו במסגרת התחייבויות אחרות, הוצגו במאזן ליום 30 בספטמבר 2011 בשורה נפרדת.
- נתוני אשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2010 וליום 31 בדצמבר 2010 סווגו מחדש כדי להתאים להצגה בסכום ברוטו החל מיום 1 בינואר 2011.
- נתוני זכויות שאינן מקנות שליטה בסך אלפי ש"ח אשר במאזן ליום 31 בדצמבר 2010 נכללו במסגרת יתרת התחייבויות אחרות, הוצגו במאזן ליום 30 בספטמבר 2011 תחת סעיף ההון.

2. שינוי סיווג אחר:

- נתוני התקופה הנוכחית הוצגו מול יתרות פרפורמה מתאימות כפי שפורסמו בדוח הכספי השנתי ליום 31 בדצמבר 2010, לו הוראת מדידה וגילוי של חובות פגומים הייתה מיושמת לראשונה בשנה זו. במסגרת באור האשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (באור 3) נכלל סוג מחדש לנתוני הפרפורמה ליום 31 בדצמבר 2010. ההשפעה המצטברת נטו של יישום לראשונה של ההוראה ליום 1 בינואר 2011 שנזקק להון ונכלל בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2010, הינו ללא שינוי.
- חל סיווג מחדש של תוצאות המגזרים לתקופות השוואה, כתוצאה מטיוב מקור הנתונים המשמש להכנת הביאור. כאמור בבאור 10 למגזרי פעילות, מודל הנתונים המשמש לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי הפעילות של הבנק הינו בתהליך מתמשך של טיוב הנתונים, ובהתאם חל מעת לעת סיווג מחדש של התוצאות במידת האפשר.

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

החל מהתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים;
2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים והפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישום תקנים אלו;
3. תקן חשבונאות אמריקאי 157 (ASC 820-10), מדידת שווי הוגן (להלן: "FAS 157"), תקן חשבונאות אמריקאי 159 (ASC 825-10), חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (להלן: "FAS 159") ועדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-06, שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן;

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

4. הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים.

5. עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02, קביעה של מלווה בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ותיקון הוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בתמצית דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים אלה והשפעתם על הבנק:

- בחודש דצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב (ASC 310) ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראה הקודמת בנושא סווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו. הבנק יישם את הוראות החוזר החל מיום 1 בינואר 2011, בהתאם להוראות המעבר וההנחיות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לממשלה וכו'. יתרת החוב הרשומה במאזן מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בדבר מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב), לא חל שינוי בכלליהן.
- הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה (Appropriate) לכיסוי הפסדי אשראי צפויים (Estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים על מנת לקיים (כחשבון התחייבותי נפרד) הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערביות).
- הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.
- ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס הערכה פרטני, והפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי. כמו כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.
- הערכה פרטנית להפסדי אשראי – הבנק בוחן על בסיס פרטני כל חוב שיתרתו החוזית הינה בעיקרה מעל 500 אלפי ש"ח (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות). הערכה פרטנית להפסדי אשראי נערכת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית כאמור, אשר סווג כפגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ותיקון הוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים (המשך)

החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר.

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות". כאשר חוב שנבחן פרטנית סווג כפגום כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגינו מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב תוך התחשבות במועד מימוש. אם הערך הנוכחי של התזרימים העתידיים או השווי ההוגן של הנכס המשועבד בניכוי עלויות מימוש, נמוך מיתרת החוב הרשומה, הבנק מכיר בירידת ערך על ידי יצירת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי כנגד חיוב מקביל בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי. חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים (למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור) תחושב בגינם הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כמפורט להלן.

• הערכה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי (למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור) מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450)- טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל ליום 31 בדצמבר 2012. ההפרשה הקבוצתית מחושבת על פי ממוצע שיעורי הפסד אשראי היסטוריים בשנים 2008-2010 בענף המשק אליו מתייחסת ההפרשה, תוך הבחנה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. החל משנת 2011 יש להוסיף לנוסחת ההפרשה הקבוצתית ממוצע שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל ממועד היישום לראשונה של ההוראה (הממוצעים מתעדכנים מידי רבעון). שימוש בשיעורי המחיקות החשבונאיות נטו במחצית הראשונה של שנת 2011 היה מביא לקיטון משמעותי בשיעורי מקדמי ההפרשה הקבוצתית, על כן החליט הבנק, בשלב זה, להמשיך להשתמש במקדמי ההפרשה של השנים 2008-2010. בנוסף, במקרים בהם מצב ענף כל שהוא ו/או מצב המשק מורע, נבחן הצורך בשימוש במקדם גבוה יותר. המקדם לחישוב ההפרשה הקבוצתית מייצג להערכת הבנק נאמנה את פוטנציאל הסיכון הקיים בענף בתקופה הנבדקת.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש הצפוי לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ותיקון הוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים (המשך)

במסגרת בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי, כנדרש בהוראה, רשם הבנק הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, וזאת לנוכח הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיור, שעדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור. השיטה בה נעשה שימוש בחישוב הפרשה קבוצתית זו מביאה בחשבון, בין היתר, שיעורי הפרשה היסטוריים לפי עומק הפיגור.

בחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין האשראי לציבור הביא הבנק בחשבון, בין היתר, אי ודאויות הנוצרות בגין ליקויים בתהליכים הנובעים מיישום לראשונה של הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים וזאת עד להשלמת התיקון של אותם הליקויים.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראות שעה, החל מ-1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת (כמשמעותם בהוראות הקודמות בנוהל בנקאי תקין 315), אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת (לרבות לפי מקדמי המרה שנקבעו בין חובות בעייתיים בהוראה החדשה לחובות בעייתיים בהוראה הישנה) ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, לפני מס.

- הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור - מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

- הכרה בהכנסה- במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה בעבר ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית (לאחר פירעון של לפחות 6 תשלומים רצופים ו/או חלק מהותי מהחוב). כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת קרן במידה הנדרשת להסרת ספק זה ולאחר מכן כהכרה בהכנסות ריבית אשר ירשמו כרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי. כל עוד היתרה הרשומה הנותרת של חוב נחשבת להיות ברת גבייה במלואה, ניתן להכיר בחלק או בכל תשלומי הריבית שהתקבלו על בסיס מזומן. קביעת הבנק בדבר יכולת הגבייה של כל היתרה הרשומה הנותרת של החוב נתמכת בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב והתחזית לפירעון, לרבות התייחסות לביצועי הפירעון ההיסטוריים של החייב וגורמים רלבנטיים אחרים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ותיקון הוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים (המשך)

• מחיקה חשבונאית - הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

• יישום ההוראות לראשונה - כאמור, הבנק החל ליישם את הוראת מדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי החל מ-1 בינואר 2011. ההוראה לא יושמה למפרע בדוחות הכספיים לתקופות קודמות, אלא השפעתה לראשונה נזקפה כהקטנת יתרת העודפים ל-1 בינואר 2011 בסך 61 מיליוני ש"ח (נטו ממוס), השפעה זו כוללת בין היתר:

- מחיקה חשבונאית של כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים למחיקה חשבונאית;
- סיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, של כל חוב אשר עמד בתנאים לסיווג כאמור. לעניין זה יובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, הבנק לא סיווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2007, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש;
- ביטול כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים המתייחסים;
- התאמת יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2011 לדרישות ההוראה; וכן
- התאמת יתרת המיסים השוטפים והמיסים הנדחים, ליום 1 בינואר 2011.

בנוסף, השפעת היישום לראשונה של ההוראה בנושא טיפול בחובות בעייתיים המרחיבה את האוכלוסייה בגינה מחויב הבנק להעריך הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור נזקף אף הוא כהקטנה של יתרת העודפים ל-1 בינואר 2011 והסתכם בסך של כ-4 מיליון ש"ח (נטו ממוס).

לפירוט נוסף ראה באור 3 לדוחות הכספיים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי

החל מ-1 בינואר 2011 מיישם הבנק את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי והינם:

- IFRS 2, תשלום מבוסס מניות;
- IFRS 3 (2008), צירופי עסקים;
- IFRS 5, נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו;
- IAS 8, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות;
- IAS 10, אירועים לאחר תקופת הדיווח;
- IAS 16, רכוש קבוע;
- IAS 17, חכירות;
- IAS 20, הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי;
- IAS 21, השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ;
- IAS 27 (2008), דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים;
- IAS 28, השקעות בחברות כלולות;
- IAS 29, דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות;
- IAS 31, זכויות בעסקאות משותפות;
- IAS 33, רווח למניה;
- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים;
- IAS 36, ירידת ערך נכסים;
- IAS 38, נכסים בלתי מוחשיים;
- IAS 40, נדל"ן להשקעה.

ליישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי המפורטים לעיל, אין השפעה מהותית על תוצאות פעילותו של הבנק.

להלן הסבר בנושאים מסוימים הרלבנטיים לבנק:

2.1 דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים IAS 27 (2008), השקעות בחברות כלולות IAS 28

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים החל מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות הבת שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברת בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק, נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה (הייחוס נעשה גם כאשר יתרת הזכות שאינן מקנות שליטה שלילית).

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי (המשך)

2.1 דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים IAS 27 (2008), השקעות בחבורת כלולות IAS 28 (המשך)

השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות ביצוע העסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. כאשר חלקו של התאגיד הבנקאי בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הבנק בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס והבנק אינה מכיר בהפסדים נוספים, אלא אם לבנק יש מחויבות לתמיכה בחברה המוחזקת או אם שילם סכומים בעבורה.

עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה קיימת ראייה לירידת ערך.

2.2 השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ IAS 21

עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום (שער יציג המפורסם על ידי בנק ישראל אחת ליום). הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי (המשך)

2.3 רכוש קבוע IAS 16

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה להלן (סעיף 2.5).

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך שייר של הנכס. פחת נזקף לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. קרקעות שבבעלות הבנק אינן מופחתות. האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחרים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים.

2.4 חכירות IAS 17

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי (המשך)

2.4 חכירות IAS 17 (המשך)

תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

2.5 נכסים בלתי מוחשיים IAS 38

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים לפחות אחת לשנה לצורך ירידת ערך. נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

2.6 נדל"ן להשקעה IAS 40

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק (על ידי הבנק כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

א. שימוש בהספקת שירותים או למטרות מנהלתיות; או

ב. מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי (המשך)

2.7 ירידת ערך נכסים IAS 36

ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים במאוחד, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, יש להוון את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס.

למטרת בחינת ירידת ערך, יש לקבץ את הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת, ולפיכך יש להקצותם ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים. נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, יש להקצותם לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה יש לקבוע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה. הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים, בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב "SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40):

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- (5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

באם מתייקים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי (המשך)

2.8 רווח למניה IAS 33

נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל מוצגים לגבי הון המניות הרגילות. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.

3. מדידות שווי הוגן FAS 157 (ASC 820-10), חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) ושיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן ASU 2010-06

3.1 מדידות שווי הוגן FAS 157 (ASC 820-10) ו- שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן ASU 2010-06

החל מיום 1 בינואר 2011 אומץ לראשונה FAS 157 (ASC 820-10) במתכונת מוגבלת של יישום למפרע. במועד היישום לראשונה השפעת היישום למפרע על יתרת העודפים אינה מהותית. לאור זאת, התקן יושם בבנק מכאן ולהבא. דרישות הגילוי החדשות לרבות הגילוי הנדרש בדוחות השנתיים בלבד, יושמו ברבעון הראשון של שנת 2011 ללא חובת יישום של דרישות הגילוי הנ"ל על דוחות כספיים לתקופות שהוצגו לפני יישום התקן לראשונה. לפרוט נוסף ראה באורים 7-ב'ה' בדוחות הכספיים.

FAS 157 (ASC 820-10) מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. FAS 157 מפרט מדרג של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתונים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

מדרג זה דורש שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

3. מדידות שווי הוגן FAS 157 (ASC 820-10), חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות FAS 159 (ASC 825-10) ושיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן ASU 2010-06 (המשך)

3.1 מדידות שווי הוגן FAS 157 (ASC 820-10) ו- שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן ASU 2010-06 (המשך)

היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה- bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

יישום הכללים שנקבעו ב- FAS 157 מחייב הפסקת השימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor) בחישוב השווי ההוגן וכן מחליף את ההנחיות של EITF 02-3 (ASC 815-10), סוגיות בטיפול החשבונאי בחוזים נגזרים המוחזקים לצורך מסחר וחוזים בסחר באנגריה ופעילויות ניהול סיכונים, האוסרות את ההכרה ברווחים של היום הראשון (day one profits) והמחייבות לקבוע את השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר (השוק שבו המחיר בהעברת הנכס הינו המחיר המקסימאלי או המחיר בהעברת התחייבות הינו המחיר המינימאלי, בניכוי עלויות עסקה). מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהוון בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב- ASU 2009-05, מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

3. מדידות שווי הוגן FAS 157 (ASC 820-10), חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) ושיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן ASU 2010-06 (המשך)

3.1 מדידות שווי הוגן FAS 157 (ASC 820-10) ו- שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן ASU 2010-06 (המשך)

מעריך את שוויים ההוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים. מכשירים אלה מוצגים לפי לשווי ההוגן במסגרת באור יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים בלבד והשפעתם לא חלה על היתרות המאזניות ו/או על הרווח והפסד. להרחבה לגבי השיטות והנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 7'א בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע (The credit valuation adjustment- CVA)

התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). עבור צדדים נגדיים, החתומים על הסכמי התחשבות נטו (Netting), סיכון האשראי מחושב על בסיס הפורטפוליו של סך המכשירים הנגזרים של הצד הנגדי ברמת חשיפה נטו. עבור צדדים נגדיים שאינם חתומים, החישוב מבוצע בנפרד על צד הנכסים ועל צד ההתחייבויות, ללא הפעלת קיזוז. כאשר החשיפה היא התחייבותו של הבנק כלפי צד נגדי, הבנק משקף בשווי ההוגן את ההסתברות לחדלות פירעון של הבנק (סיכון הבנק נגזר מהדירוג של הבנק). על פי הוראות המעבר לשנת 2011 של הפיקוח על הבנקים נקבע כי בדוחות הכספיים הרבעוניים ובדוח השנתי לשנת 2011 תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדוד את רכיב סיכון האשראי שנכלל בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים. הבנק אימץ את הוראות המעבר הנ"ל אשר נתנו הקלות בנוגע לאופן החישוב של מרכיב סיכון האשראי בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים לשנת 2011 בלבד והשתמש במתודולוגיה פנימית המבוססת על שימוש בדירוגים פנימיים, במידה ולא ניתן למצוא אינדיקציה בשוק לאיכות האשראי של צד הנגדי.

דרישות הגילוי

FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי בנוגע למדידות שווי הוגן. בנוסף, ASU 2010-06 שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן דורש הכללת גילויים נוספים כגון גילוי לסכומים של מעברים משמעותיים ממדידת שווי הוגן לפי רמה 2 למדידה לפי רמה 1 ולהיפך, וכן הכללת הסברים למעברים אלו. כמו כן, נדרש גילוי לגבי סכומים ברוטו של השינויים במדידת שווי הוגן לפי רמה 3 אשר נובעים מפעולות רכישה, מכירה, הנפקה ופירעון. הגילויים החדשים נדרשים על בסיס רבעוני. דרישות הגילוי כאמור נכללו בדוחות כספיים אלה. עם זאת, לא קיימת חובת יישום של דרישות הגילוי הנ"ל על דוחות כספיים לתקופות שהוצגו לפני יישום התקן לראשונה. לאור זאת, בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים. ראה באורים 7'ב-ה' לדוחות הכספיים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

5. מדידות שווי הוגן FAS 157 (ASC 820-10), חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות FAS 159 (ASC 825-10) ושיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן ASU 2010-06 (המשך)

3.2 חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות FAS 159 (ASC 825-10)

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 (ASC 825-10) קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות. למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי הוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסייג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי הוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים.

FAS 159 חל מיום 1 בינואר 2011 וליישום לראשונה של הוראות התקן לא קיימת השפעה על הבנק.

4. הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

הבנק מיישם כללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לצורך מדידה והכרה של התחייבויות בגין זכויות עובדים. החל מ-1 באפריל 2011 הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא פיצויים מעבר למחויבות חוזית כפי שפורסמו ביום 27 במרס 2011 במסגרת חוזר בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים" (להלן: "פיצויים עודפים"). לפי החוזר, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

יצוין כי להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים.

לצורך חישוב אקטוארי של הפיצויים העודפים, ערך אקטואר הבנק סקר על נתוני פורשים בשנים 2007-2010, אשר רלוונטיות להערכת ההנהלה כבסיס לחישוב האקטוארי האמור.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

4. הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים (המשך)

בהתבסס על ממצאי הסקר ובהתחשב בגודל האוכלוסיות האופייני לבנק העריך האקטואר את שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים. כמו כן, העריכה הנהלת הבנק את שיעורי הפיצויים העודפים.

עיקרי השפעת יישום ההנחיה בדבר הפיצויים העודפים:

- נוצרה עתודה חדשה בגין פיצויים עודפים עבור אוכלוסיית המנהלים (שאינם זכאים לפנסיה) והפקידים הקבועים בבנק.

מעבר להערכות דלעיל לגבי שיעורי העזיבה ושיעור הפיצויים העודפים, ההנחות הנוספות ששימשו לצורך חישוב עתודה זו (כגון – תחזית עליית שכר ריאלית עתידית, לוחות תמותה, שיעור היוון) זהות להנחות ששימשו עד עתה לצורך חישוב העתודות האקטואריות בבנק. עודף עתודה זו, מעבר להפרשה לפיצויים על פי גילוי דעת 20, מסתכמת בכ- 56 מיליון ש"ח ליום מועד היישום לראשונה 30 ביוני 2011.

- עודכנה העתודה האקטוארית בגין זכויות פנסיה, המתייחסות לאוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק הזכאים לפנסיה תקציבית בפרישה (להלן: "פעילים") כך ששולבו בה ההערכות דלעיל לגבי שיעורי העזיבה ושיעורי הפיצויים העודפים (בעבר נלקחו שיעורי עזיבה של 2% לשנה). יתר ההנחות לא שונו – ראה פירוט בדוח השנתי. עודף עתודה זו, מעבר להפרשה לפיצויים על פי גילוי דעת 20, מסתכמת בכ- 68 מיליון ש"ח ליום מועד היישום לראשונה 30 ביוני 2011. (נכון ליום 31 במרס 2011 הסתכמה עתודה זו בסך של כ- 52 מיליון ש"ח לפני ההצגה מחדש).

- עודכנה העתודה האקטוארית בגין מענקי יובל כך ששולבו בה שיעורי העזיבה החדשים אשר שימשו לצורך הפיצויים העודפים (נכון ליום 31 במרס 2011 נלקחו שיעורי עזיבה כמקובל בענף הבנקאות). עתודה זו מסתכמת בכ- 21 מיליון ש"ח ליום מועד היישום לראשונה 30 ביוני 2011. (נכון ליום 31 במרס 2011 הסתכמה עתודה זו בסך של כ- 18 מיליון ש"ח לפני ההצגה מחדש).

השפעת היישום לראשונה נכללה בדרך של יישום למפרע.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)
4. הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים (המשך)

להלן השפעת היישום למפרע על כל אחת מתקופות הדיווח הקודמות שנתוניהן נכללים בדוחות:

לשנה שהסתיימה			לתשעה חודשים שהסתיימו			לשלושה חודשים שהסתיימו			השפעה על סעיפי רווח והפסד הוצאות משכורות והוצאות נלוות רווח מפעולות רגילות לפני מיסים הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים רווח נקי הרווח הבסיסי והמדולל למניה
ביום 31 בדצמבר 2010			ביום 30 בספטמבר 2010			ביום 30 בספטמבר 2010			
כפי	השפעת	כמדווח	כפי	השפעת	כמדווח	כפי	השפעת	כמדווח	
שדוח	היישום	בדוחות	שדוח	היישום	בדוחות	שדוח	היישום	בדוחות	
בעבר	למפרע	אלו	בעבר	למפרע	אלו	בעבר	למפרע	אלו	
במיליוני ש"ח									
396	(9)	405	291	10	281	95	3	92	
218	9	209	150	(10)	160	63	(3)	66	
70	2	68	53	(3)	56	22	(1)	23	
148	7	141	97	(7)	104	41	(2)	43	
149	7	142	98	(7)	105	41	(2)	43	
2.02	0.10	1.92	1.33	(0.10)	1.43	0.56	(0.03)	0.59	

ליום 31 בדצמבר 2010			ליום 30 בספטמבר 2010			השפעה על סעיפי המאזן נכסים אחרים התחייבויות אחרות סך כל הון השפעה על יחסי ההון יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
כפי	השפעת	כמדווח	כפי	השפעת	כמדווח	
שדוח	היישום	בדוחות	שדוח	היישום	בדוחות	
בעבר	למפרע	אלו	בעבר	למפרע	אלו	
במיליוני ש"ח						
556	19	537	768	24	744	
1,108	64	1,044	1,407	83	1,324	
2,006	(45)	2,051	2,039	(59)	2,098	
8.29%	(0.19%)	8.48%	8.06%	(0.26%)	8.32%	
14.42%	(0.21%)	14.63%	13.25%	(0.27%)	13.52%	

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

5. במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא קביעה על ידי נותן אשראי האם ארגון מחדש של חוב מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי. בהתאם לתקינה אמריקאית בנושא (ASC 310), חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה.
- העדכון מספק הנחיות נוספות המבהירות מתי ייחשב ארגון מחדש של חוב כארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו הוענק על ידי נותן האשראי ויתור. בפרט, נכללו הבהרות בכל הקשור לאופן היישום של מבחן הויתור בריבית אפקטיבית. כמו כן, נכללו הנחיות לקביעה האם הוענק הויתור בארגון מחדש של חוב שבמסגרתו הריבית החוזית בהתאם לתנאים החדשים גבוהה יותר מהריבית החוזית המקורית, אך עדיין נמוכה בהשוואה לריבית בשוק לגבי הלוואות בעלות מאפייני סיכון דומים ובהתחשב במכלול התנאים שנקבעו במסגרת הארגון מחדש. כמו כן הובהר כי במצבים בהם לחייב לא קיימת אפשרות לגייס חוב בעל מאפייני סיכון דומים בתנאי שוק יידרש הבנק לבחון את מכלול התנאים האחרים של הארגון מחדש לקביעה האם הוענק ויתור.
- לצורך קביעה האם הלווה הינו בקשיים יידרש הבנק, בין היתר, להעריך האם צפוי שהלווה יקלע לאירוע הכשל בעתיד הנראה לעין. במידה ואירוע הכשל כאמור הינו צפוי (probable) על הבנק להסיק כי הלווה נמצא בקשיים פיננסיים. בנוסף, בהתאם לתקינה הקיימת, דחייה לא משמעותית בתשלומים לא מהווה ויתור. ה-ASU מספק רשימה של סממנים שעשויים להצביע על כך שהעיכוב אינו מהותי, כגון: הסכום של התשלומים שאורגנו מחדש אינו מהותי ביחס ליתרת החוב שלא נפרעה או ביחס לשווי הביטחון וכן הדחייה אינה מהותית ביחס לתדירות התשלומים (חודשית, רבעונית וכד'), מועד הפירעון החוזי המקורי והמח"מ הצפוי המקורי של החוב. בהתאם ל-ASU, נותן האשראי חייב להביא בחשבון השפעה מצטברת של ארגון חוב מחדש שבוצע בעבר בעת ביצוע הערכה האם הדחייה אינה מהותית.
- כמו כן, ה-ASU קובע שורה של דרישות גילוי לגבי פעולות ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- הכללים שנקבעו ב-ASU לצורך זיהוי ההסדרים שיוגדרו כארגון מחדש של חוב בעייתי אומצו על ידי הפיקוח על הבנקים ונכנסו לתוקף לתקופות המתחילות לאחר 15 ביוני 2011 (כלומר החל מ-1 ביולי 2011) וחלים לצורך קביעה האם הארגון מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי לגבי כל הסדר חוב שבוצע החל מ-1 בינואר 2011. השינויים באופן המדידה של הפרשה להפסדי אשראי יושמו באופן של מכאן ולהבא, כך שעדכון ההפרשה שנדרש לחשב על בסיס פרטני נרשם ברבעון השלישי 2011. ליישום ה-ASU לראשונה לא היתה השפעה על תוצאות הבנק.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות 23, "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה". לפרטים נוספים ראה באור 1. כז. לדוחות הכספיים לשנת 2010. ביום 2 באוקטובר 2011 הופצה טיוטת חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. במסגרת הטיטה נקבע, בין היתר, כי החל מיום 1 בינואר 2012, לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי, יש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, יישמו הכללים שנקבעו בתקן 23, זאת בעקביות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי. הבנק בוחן את ההשפעה הצפויה מיישום התקן לראשונה.

2. בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים. התקן קובע כישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור לא חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים בהתאם לתקני ה- IFRS הינו:

• בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - ביום 1 בינואר 2011. יחד עם זאת, תקני IFRS בנושאים המפורטים להלן טרם נכנסו לתוקף והם יאומצו בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים לכשיפורסמו בנוגע לעיתוי ולאופן יישומם לראשונה:

- IAS 7, דוחות תזרים מזומנים;

- IAS 12, מסים על ההכנסה;

- IAS 19, הטבות עובד;

- IAS 23, עלויות אשראי;

- IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור.

ביום 2 באוקטובר 2011 הופצה טיוטת חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. במסגרת הטיטה נקבע, בין היתר, כי תקני דיווח כספי בינלאומיים אלו, למעט IAS 19 - הטבות עובד, יישמו על ידי תאגידים בנקאיים החל מ- 1 בינואר 2012. בעת היישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים אלה הבנקים נדרשים לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש. הבנק בוחן את ההשפעה הצפויה מיישום התקנים לראשונה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

• בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוננת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בנוסף הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן ישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

3. במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860).

על פי העדכון, נדרש לשנות את האופן שבו מוערך קיום שליטה אפקטיבית בידי מעביר בעסקאות רכש חוזר. הערכת קיום שליטה אפקטיבית תתמקד בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא יובא בחשבון (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון ה"ל". קריטריונים נוספים לבחינת קיום השליטה האפקטיבית לא שונו על ידי ה-ASU. קריטריונים אלה מצביעים כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

העדכון יחול לגבי התקופות המתחילות לאחר 15 בדצמבר 2011 (כלומר החל מ-1 בינואר 2012) ויישם באופן של מכאן ולהבא לגבי עסקאות חדשות ועסקאות קיימות ששונו בתחילת התקופה הרבעונית או השנתית הראשונה שלאחר מועד כניסתו לתוקף. לא יתאפשר יישום מוקדם. לעדכון התקינה החשבונאית לא צפויה להיות השפעה על תוצאות פעילותו של הבנק.

4. מערכת חדשה של תקני דיווח כספי חדשים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים:

בחודש מאי 2011 פורסמה על ידי ה-IASB מערכת התקנים החדשה שהינה חלק מפרויקט האיחוד המשותף של ה-IASB וה-FASB, ומחליפה למעשה את התקינה הקיימת בנושא איחוד דוחות כספיים ועסקאות משותפות וכן כוללת מספר שינויים ביחס לחברות כלולות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור. עדכון כאמור נדרש לפי מועד התחילה ולפי הוראות המעבר שיקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ ולהבהרות של הפיקוח על הבנקים. לאור זאת, היישום של הכללים שנקבעו במערכת החדשה של התקנים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים יבוצע בכפוף להנחיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, בין היתר, בדבר יישום התקן בנושאים בהם נקבעו או אומצו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים השונים מאלה שנקבעו בתקן ו/או ההנחיות המתייחסות אליו.

א. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים:

התקן מחליף את הנחיות IAS 27, דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים ואת הנחיות SIC 12, איחוד – ישויות למטרות מיוחדות לעניין איחוד דוחות כספיים, כך שהנחיות IAS 27 ימשיכו להיות תקפות רק לעניין דוחות כספיים נפרדים.

התקן מציג מודל שליטה חדש לצורך קביעה האם משקיע שולט במוחזקת ולכן עליו לאחד אותה. מודל זה נדרש להיות מיושם ביחס לכל הישויות המוחזקות, הן ישויות המצויות כיום בתחולת IAS 27 והן ישויות מוחזקות המצויות כיום בתחולת SIC 12. בהתאם למודל, משקיע שולט במוחזקת כאשר הוא חשף או זכאי לתשואות משתנות הנובעות ממעורבותו במוחזקת, והוא בעל יכולת להשפיע על תשואות אלו באמצעות הכוח (power) שלו באותה מוחזקת.

נסיבות "דה פקטו" יובאו בחשבון לצורך הערכת שליטה, כך שהתקן כולל למעשה מודל של שליטה אפקטיבית. כלומר, אם מתקיימת שליטה אפקטיבית יידרש איחוד דוחות. בנוסף, בהערכת קיומה של שליטה, יובאו בחשבון כל זכויות הצבעה הפוטנציאליות שהן משמעותיות, גם אם אינן ניתנות למימוש באופן מיידי. בהתייחס לזכויות הצבעה פוטנציאליות, יש לבחון את המבנה שלהן, את הסיבות לקיומן וכן את התנאים של אותן זכויות. התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן בדרך של יישום למפרע. יישום מוקדם אפשרי, בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 11 הסדרים משותפים ו- IFRS 12 גילויים בדבר זכויות בישויות אחרות.

ב. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 12, גילויים בדבר זכויות בישויות אחרות:

התקן מכיל דרישות גילוי מקיפות ביחס לזכויות בחברות בנות, בהסדרים משותפים, בחברות כלולות ובישויות מובנות (structured entities). "ישויות מובנות" הן ישויות שבנויות כך שזכויות הצבעה וזכויות דומות אינן הגורם הדומיננטי בקביעה מי שולט בהן. ההגדרה של זכויות בתקן היא רחבה וכוללת מעורבות חוזית ו/או לא חוזית שחושפת את החברה לשינויים בתשואות כתוצאה מביצועי הישות המוחזקת.

מטרת דרישות הגילוי החדשות היא לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את המהות והסיכונים הנובעים מהזכויות של החברה בישויות אחרות, וכן להבין את ההשפעה של אותן זכויות על המצב הכספי של החברה, תוצאות פעילותה ותזרימי המזומנים שלה. הדבר בא לידי ביטוי בדרישות גילוי נרחבות ומקיפות, בין השאר: שיקול דעת והנחות משמעותיות שבאו לידי ביטוי בקביעת מהותן של זכויות בישויות ובהסדרים, זכויות בחברות בנות, זכויות בהסדרים משותפים ובחברות כלולות וזכויות בישויות מובנות.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 11 הסדרים משותפים ו- IFRS 10

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

דוחות כספיים מאוחדים. יחד עם זאת, ניתן לכלול את דרישות הגילוי הנוספות הנדרשות תחת IFRS 12 באופן מוקדם מבלי ליישם באימוץ מוקדם את התקנים הנוספים. הבנק טרם החל בבחינת ההשלכות של אימוץ התקנים על הדוחות הכספיים.

5. עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04, מדידת שווי הוגן

עדכון תקינה חשבונאית זה מעדכן את ההנחיות לגבי אופן מדידת שווי הוגן שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 157 (ASU 820-10). העדכונים שנכללו ב-ASU כוללים הבהרות של ה-FASB בנוגע לכוונותיו בדבר אופן היישום של כללי מדידת שווי הוגן ובדבר דרישות הגילוי הקיימות כיום, וכן עדכונים אשר קובעים עקרונות או דרישות ספציפיות בדבר מדידת שווי הוגן ובדבר דרישות הגילוי לגבי מדידות השווי הוגן. בין היתר, במסגרת העדכונים נכללו הבהרות נוספות והנחיות ספציפיות בדבר מדידת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים אשר מנוהלים במסגרת פורטפוליו, נקבעו כללים למדידת שווי הוגן של מכשירים המסווגים על ידי הישות המדווחת בהון וכן הבהרות לגבי יישום פרמיות או ניכונות בחישוב שווי הוגן של יחידה חשבונאית של נכס או התחייבות. בנוסף, דורש התקן דרישות גילוי נוספות המפורטות להלן:

1) לגבי מדידות שווי הוגן שסווגו בהיררכית השווי הוגן במסגרת רמה 3 (level 3):

- תהליך הערכה שמישם על ידי הישות המדווחת;
- ניתוח רגישות של מדידת השווי הוגן לשינויים בנתונים לא נצפים ויחסים הדדיים בין נתונים לא נצפים אלו, אם קיימים.

2) שימוש בנכס לא פיננסי באופן השונה מהשימוש המיטבי (highest and best use), כאשר הנכס נמדד לפי שווי הוגן במאזן או כאשר שווי הוגן נכלל במסגרת הגילויים בהתאם להנחת השימוש המיטבי.

3) סיווג לרמות במסגרת היררכית השווי הוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך אשר נדרש גילוי לגבי שווי הוגן.

התקן יישם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2012. יישום מוקדם אינו אפשרי. העדכונים שנקבעו ב-ASU ייושמו באופן פרוספקטיבי.

הבנק טרם החל בבחינת ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

6. טיוטת הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

ביום 21 בספטמבר 2011 פורסמה טיוטת הוראות אשר נועדה להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך:

- קביעת אופן ההצגה של דוח רווח והפסד – ההוראה מתאימה את מתכונת דוח רווח והפסד לאופן ההצגה המקובל בעולם ובארה"ב. המתכונת החדשה משנה את אופן ההצגה של מרכיבי הרווח המימוני בגוף דוח רווח והפסד ובביאורים הנלווים לו; מבטלת אבחנה בין עמלות מעסקי מימון לבין עמלות תפעוליות; משנה סיווג של הפרשי הצמדה על הקרן כחלק מ"ריבית" וכן משנה סיווג ושמות של סעיפים אחרים של דוח רווח והפסד. בנוסף, ההוראה מבטלת את סעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות" ומאמצת את הגישה הנהוגה בארה"ב לפיה פריטים מיוחדים מוגדרים כפריטים אשר "אינם רגילים" ו"אינם שכיחים" וכן קובעת כי סיווג

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

אירוע כלשהו כפריט מיוחד יתאפשר רק באישור מראש של הפיקוח על הבנקים. כמו כן, ההוראה קובעת שינויים למתכונת ביאורים נוספים בדוחות הכספיים.

יישום ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד יבוצע החל מהדוח לציבור לרבעון הראשון של שנת 2012, באופן של יישום למפרע. מיישום ההוראות לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי. ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת "ריבית" בגין חובות פגומים ייושמו לגבי חובות שסווגו כפגומים מיום 1 בינואר 2012 ואילך בלבד.

- אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא "עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות" – ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של הלוואה. בנוסף, ההוראה משנה טיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות כגון עסקאות סינדיקציה.
- הכללים שנקבעו בהוראה מהווים שינוי משמעותי לעומת הכללים הקיימים כיום בהוראות הדיווח לציבור. ההיערכות ליישום הכללים שנקבעו בהוראה הינה מורכבת ובכוונת הפיקוח על הבנקים ללוות את תהליך ההיערכות של התאגידים הבנקאיים. בהתאם לטיטת החוזר נקבע כי הכללים בנושא ייושמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך.

הבנק לומד את טיטת ההוראה ונערך לבחינת השלכותיה ויישומה לראשונה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 2 - ניירות ערך

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (2)
		רווחים	הפסדים	

במיליוני ש"ח

2,182	2,155	38	(11)	2,182
1,878	1,923 (3)	28	(73)	1,878
4,060	4,078	66	(84)	4,060
129 (5)	121 (4)	10	(2)	129
4,189	4,199	76 (6)	(86) (6)	4,189

א. ניירות ערך זמינים למכירה

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים

מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים

סך כל ניירות הערך
הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן		שווי הוגן (2)
		רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	

במיליוני ש"ח

1,138	1,135	3	- *	1,138
31	36	-	(5)	31
1,169	1,171	3	(5)	1,169
25	31	-	(6)	25
1,194	1,202	3 (7)	(11) (7)	1,194
5,383	5,401			5,383

ב. ניירות ערך למסחר

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים

מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים

סך כל ניירות הערך
למסחר

סך כל ניירות הערך

ליום 30 בספטמבר
2011
(לא מבוקר)
במיליוני ש"ח

1
43
-
-
44

ג. מידע נוסף לגבי אגרות חוב

יתרת חוב רשומה של-

אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית

אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

אגרות חוב שאינן פגומות הצוברות הכנסות ריבית והינן בפיגור של 90 ימים או יותר

אגרות חוב שאינן פגומות הצוברות הכנסות ריבית והינן בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

(1) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 8 ובאשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 9.

(2) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(3) לאחר הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 62 מיליון ש"ח.

(4) לאחר הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 21 מיליון ש"ח.

(5) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 54 מיליון ש"ח.

(6) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(7) נזקפו לדוח רווח והפסד.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

ליום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	שווי הוגן (2)
	רווחים	הפסדים		
במיליוני ש"ח				
2,111	78	(2)	2,035	2,111
1,690	65	(16)	1,641 (3)	1,690
3,801	143	(18)	3,676	3,801
134 (5)	35	-	99 (4)	134
3,935	178 (6)	(18) (6)	3,775	3,935
הערך במאזן				
במיליוני ש"ח				
2,405	- *	(1)	2,406	2,405
16	- *	-	16	16
2,421	- *	(1)	2,422	2,421
22	1	(4)	25	22
2,443	1 (7)	(5) (7)	2,447	2,443
6,378			6,222	6,378

א. ניירות ערך זמינים למכירה

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים
מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים
סך כל ניירות הערך
הזמינים למכירה

ב. ניירות ערך למסחר

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים
מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים
סך כל ניירות הערך
למסחר
סך כל ניירות הערך

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 8 ובאשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 9.
- (2) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) לאחר הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 47 מיליון ש"ח.
- (4) לאחר הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 20 מיליון ש"ח.
- (5) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 56 מיליון ש"ח.
- (6) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (7) נזקפו לדוח רווח והפסד.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)				
הערך במאזן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	שווי הוגן (1)
	רווחים	הפסדים		
במיליוני ש"ח				
	43	(4)	1,797	1,836
	58	(13)	1,761	1,806
	101	(17)	3,558	3,642
	38	*	99	137
	139	(17)	3,657	3,779
הערך במאזן				
עלות מופחתת (במניות-עלות)				
רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן				
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן				
שווי הוגן (1)				
במיליוני ש"ח				
	* -	(1)	743	742
	* -	*	13	13
	* -	(1)	756	755
	1	(4)	22	19
	1	(5)	778	774
הערך במאזן				
עלות מופחתת (במניות-עלות)				
רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן				
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן				
שווי הוגן (1)				
במיליוני ש"ח				
			4,435	4,553

א. ניירות ערך זמינים למכירה

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים
מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים
סך כל ניירות הערך
הזמינים למכירה

ב. ניירות ערך למסחר

אגרות חוב ומלוות -
ממשלתיים
של אחרים
מניות וניירות ערך אחרים -
של אחרים
סך כל ניירות הערך
למסחר
סך כל ניירות הערך

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 48 מיליון ש"ח.
- (3) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 19 מיליון ש"ח.
- (4) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 54 מיליון ש"ח.
- (5) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (6) נזקפו לדוח רווח והפסד.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 2 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

לבנק אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) שפרעונם מתבסס על תזרים המזומנים מקבוצת נכסים ספציפית ומוצגים בתיק הזמין למכירה.

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)				
שוי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן
	הפסדים (3)	רווחים		
במיליוני ש"ח				
5	(1)	-	6	5
54	(3)	6	51	54
59	(4)	6	57	59

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)
מגובה בפקדונות בבנקים⁽¹⁾
אחרים⁽²⁾
סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(1) 5 מיליון ש"ח - אגרת חוב בדרוג AAA שדורגה בשנת 2010, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים בחו"ל.

(2) מזה:

- 18 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים משלומי ארנונה.
- 19 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגו בשנת 2010, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 12 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג A- שדורגו בשנת 2010, המגובות בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA- שדורגו בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA שדורגה בשנת 2010, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA- שדורגה בשנת 2011, המגובה בתזרים מזומנים מהתפלת מים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג A+ שדורגה בשנת 2011, המגובה בעסקאות CLN.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש:

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)			
12 חודשים ומעלה		פחות מ- 12 חודשים	
הפסדים	שוי הוגן	הפסדים	שוי הוגן
שטרם מומשו		שטרם מומשו	
במיליוני ש"ח			
(1)	5	* -	* -
(2)	12	(1)	20
(3)	17	(1)	20

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)
מגובה בפקדונות בבנקים
אחרים
סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 2 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים (המשך)

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

ליום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת		רווח כולל אחר מצטבר	שווי הוגן
	רווחים	הפסדים (3)		
במיליוני ש"ח				
8	9	- *	(1)	8
69	67	8	(6)	69
<u>77</u>	<u>76</u>	<u>8</u>	<u>(7)</u>	<u>77</u>

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים⁽¹⁾

אחרים⁽²⁾

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(1) - 8 מיליון ש"ח - אגרות חוב בדרוג AA/AAA שדורגו בשנת 2010, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים בחו"ל.

(2) מזה:

- 26 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג A שדורגה בשנת 2010, המגובה בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 18 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגה בשנת 2010, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחיר בדרוג AA שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרים מזומנים מהחכרת כלי רכב.
- 19 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחיר בדרוג AA- שדורגו בשנת 2010, מגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחיר בדרוג A+ שדורגה בשנת 2010, מגובה בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג BBB- שדורגה בשנת 2010, המגובה בתזרים מזומנים ממכירת גז.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA- שדורגה בשנת 2010, המגובה בתזרים מזומנים מהתפלת מים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA שדורגה בשנת 2009, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

ליום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)			
פחות מ - 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
-	-	5	(1)
27	(6)	-	-
<u>27</u>	<u>(6)</u>	<u>5</u>	<u>(1)</u>

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים

אחרים

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון.

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 2 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים (המשך)

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

א. להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)				
שוי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן
	הפסדים (3)	רווחים		
				במיליוני ש"ח
4	(1)	-	5	4
57	(2)	7	52	57
61	(3)	7	57	61

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים (1)

אחרים (2)

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(1) 4 - מיליון ש"ח - אגרות חוב בדרוג AAA שדורגה בשנת 2010, תמורת הגיוס הושקעה על ידי הישות המנפיקה בפקדונות בבנק בחו"ל.

(2) מזה:

- 10 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג A- שדורגה בשנת 2010, המגובה בתזרים מזומנים ממכירת דירות.
- 17 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגה בשנת 2010, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחיר בדרוג AA שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרים מזומנים מהחכרת כלי רכב.
- 19 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחיר בדרוג AA- שדורגה בשנת 2010, מגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחיר בדרוג A+ שדורגה בשנת 2010, מגובה בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 5 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג בינלאומי BBB- שדורגה בשנת 2010 (במהלך ינואר 2011 עודכן הדרוג ל -BBB+), המגובה בתזרים מזומנים ממכירת גז.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA- שדורגה בשנת 2010, המגובה בתזרים מזומנים מהתפלת מים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA- שדורגה בשנת 2010 (במהלך פברואר 2011 עודכן הדרוג ל -A+), המגובה בעסקאות CLN.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA שדורגה בשנת 2010, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)				
12 חודשים ומעלה		12 חודשים		שוי הוגן
הפסדים	שוי הוגן	הפסדים	שטרם מומשו	
				במיליוני ש"ח
(1)	4	-	-	-
(2)	10	*	-	1
(3)	14	*	-	1

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים

אחרים

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה החדשה"). בתמצית דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים אלה נכלל גילוי לפי המתכונת החדשה המותאם לדרישות הדיווח בהתאם להוראה כאמור. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה, לצורך השוואותיות הגילוי יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאימות ל- 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה), לו ההוראה הייתה מיושמת לראשונה בשנת 2010.

ההשפעה מיישום לראשונה של ההוראה החדשה על ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים והתנועה ביתרת ההפרשה לתקופה של תשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 הינה כדלקמן:

ההרכב במאוחד:

הפרשה להפסדי אשראי			
סה"כ	על בסיס קבוצתי ***		
	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני
במיליוני ש"ח			
(1) 1,040	(4) 78	(3) 22	(2) 940
(813)	-	-	* (813)
125	95	22	8
1	3	(1)	(1)
(71)	-	(3)	(68)
29	-	-	29
(42)	-	(3)	(39)
** -	-	-	** -
<u>311</u>	<u>176</u>	<u>40</u>	<u>95</u>

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2010 (מבוקר) תשעת החודשים שהסתיימו ביום 30.9.2011 (לא מבוקר):

מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011 (א) שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011 (שנזקפו להון) (ב),(א)

הוצאות בגין הפסדי אשראי במהלך התקופה

מחיקות חשבונאיות במהלך התקופה

גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות נטו

אחר

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.9.2011

* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

*** לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

(א) כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראה החדשה, החל מיום 1 בינואר 2011.

(ב) השינויים כוללים סך של 7 מיליון ש"ח מיישום לראשונה של חוזר המפקח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים אשר הרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל ההלוואות לדיוור.

(ג) בהתאם להוראה החדשה החל מיום 1 בינואר 2011 תאגיד בנקאי אינו נדרש לשמור הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת (לפי מקדמי ההמרה) ובודק כי סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממש.

(1) סכום זה הוצג לפני יום 1 בינואר 2011 בסעיף "הפרשה לחובות מסופקים".

(2) סכום זה הוצג לפני יום 1 בינואר 2011 בסעיף "הפרשה ספציפית אחרת".

(3) סכום זה הוצג לפני יום 1 בינואר 2011 בסעיף "הפרשה ספציפית לפי עומק פיגור".

(4) סכום זה הוצג לפני יום 1 בינואר 2011 בסעיף "הפרשה נוספת".

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011
באור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

א. האשראי לציבור

ההרכב במאות:

לימים 31 בדצמבר 2010 - נתוני פרפורמה (מבוקר)		לימים 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)	
יתרת חוב	הפרשה להפסדי יתרת חוב	יתרת חוב	הפרשה להפסדי יתרת חוב
נטו	אשראי	נטו	אשראי
			במיליוני ש"ח
13,190	** 259	** 13,449	** 208
8,423	** 43	** 8,466	59
21,613	302	21,915	22,828
			23,095
19	*	19	35

מזה: התייבוי לתקוחות עבור קיבולים 35

(1) לרבות אשראי שנבנתו על בסיס פרטני ונמצא שהוא אינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

לפירוט נוסף לגבי אשראי שנבנתו על בסיס פרטני ראה באור 3.ב.

(2) אשראי שהפרשה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי בשיטת עומק פיגור לפי נספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ואשראי אחר שלא נבדק פרטנית, אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינם חושבה על בסיס קבוצתי. ראה פירוט נוסף באור 3.ג.

(3) לפירוט בדבר סוגי האשראי שנבדקו על בסיס פרטני ראה באור 1.ה.1.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** סוג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני:

1. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני כולל:

לימים 31 בדצמבר 2010 - נתוני פרפורמה (מבוקר)		לימים 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)	
יתרת חוב	הפרשה להפסדי יתרת חוב	יתרת חוב	הפרשה להפסדי יתרת חוב
נטו	אשראי	נטו	אשראי
			במיליוני ש"ח
524	** 138	** 662	455
-	-	-	-
125	*	125	105
12,541	** 121	** 12,662	117
12,666	121	12,787	13,204
13,190	259	13,449	13,659
			208
			13,867

אשראי לציבור פגום (א)

אשראי לציבור שאינו פגום, פיגור של 90 יום או יותר (ב)

אשראי לציבור שאינו פגום, פיגור של 30 ימים ועד 89 ימים (ג)

אשראי לציבור אחר שאינו פגום (ד)

סה"כ אשראי לציבור שאינו פגום (ה)

סה"כ אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

א. אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסייים בארגון מחדש נמצוין בסעיף קטן 4 להלן.

ב. אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** סוג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני (המשך)

ההרכב במאוחד:

מידע נוסף על אשראי לציבור פגום שנבדק על בסיס פרטני

31 בדצמבר 2010	30 בספטמבר 2011
נתוני פרופורמה	(לא מבוקר)
(מבוקר)	(לא מבוקר)
יתרת חוב רשומה	
במיליוני ש"ח	
** 403	345
** 259	200
662	545
** 655	528
** 7	17
662	545

2. אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
סך הכל אשראי לציבור פגום

3. אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי הביטחון ***
סך הכל אשראי לציבור פגום

** סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

*** אשראי שגבייתו מותנת בביטחון.

4. אשראי בעייתי בארגון מחדש במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי:

ליום 31 בדצמבר 2010 - נתוני פרופורמה (מבוקר)			ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)		
יתרת חוב	הפרשה להפסדי	יתרת חוב	יתרת חוב	הפרשה להפסדי	יתרת חוב
נטו	אשראי	רשומה	נטו	אשראי	רשומה
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
94	17	** 111	95	1	96
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
16	** 7	** 23	11	-	11
110	24	134	106	1	107

שאינו צובר הכנסות ריבית
צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר
צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
צובר הכנסות ריבית
סך הכל (נכלל באשראי לציבור פגום)

לא קיימות התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של אשראי בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי ליום 30 בספטמבר 2011 (ליום 31 בדצמבר 2010 בסך 2 מיליון ש"ח).

** סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

5.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011
(לא מבוקר)	
במיליוני ש"ח	
586	554
13	5
26	9
13	5

יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום*
סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים

* מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל:

ההרכב במאוחד:

1. הלוואות לדיר שביגין נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314:

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)							
עומק פיגור							
בפיגור של 30 ימים עד 90 ימים							
בפיגור של יותר מ- 90 ימים							
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו (3) סך הכל	סך הכל מעל 3 חודשים	מעל 33 חודשים	15-33 חודשים	6-15 חודשים	3-6 חודשים	1-3 חודשים	
						במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
40	37	35	1	1	*	-	* -
14	14	14	*	-	*	-	* -
96	51	26	5	7	13	32	(1) סכום הפיגור מזה: יתרת הפרשה לריבית יתרת חוב רשומה
32	26	22	3	1	-	-	(2) יתרת ההפרשה להפסדי אשראי יתרת חוב נטו
64	25	4	2	6	13	32	

ליום 31 בדצמבר 2010 - נתוני פרופורמה (מבוקר)							
עומק פיגור							
בפיגור של 30 ימים עד 90 ימים							
בפיגור של יותר מ- 90 ימים							
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו (3) סך הכל	סך הכל מעל 3 חודשים	מעל 33 חודשים	15-33 חודשים	6-15 חודשים	3-6 חודשים	1-3 חודשים	
						במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
25	23	21	1	1	*	-	* -
8	8	8	*	-	*	-	* -
81	39	19	6	6	8	** 34	(1) סכום הפיגור מזה: יתרת הפרשה לריבית יתרת חוב רשומה
22	20	16	3	1	-	*	(2) יתרת ההפרשה להפסדי אשראי יתרת חוב נטו
59	19	3	3	5	8	34	

(1) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
 (2) כולל הפרשה פרטנית מעבר לעומק הפיגור ולא כולל יתרת הפרשה לריבית והפרשה קבוצתית מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור.
 (3) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעון.
 * סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
 ** סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

2. אשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי:

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)			ליום 31 בדצמבר 2010-נתוני פרופורמה (מבוקר)		
יתרת חוב רשומה	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
-	-	-	-	-	-
9	1	8	7	2	5
24	-	24	16	*	16
2,681	18	2,663	2,596	** 11	2,585
2,714	19	2,695	2,619	13	2,606

אשראי לציבור פגום
 אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר
 אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
 אשראי לציבור אחר שאינו פגום
 סך הכל

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
 ** סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ההרכב במאוחד:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

הפרשה להפסדי אשראי			
סה"כ	על בסיס קבוצתי **		על בסיס פרטני
	אחר	לפי עומק פיגור	
במיליוני ש"ח			
343	179	40	124
(13)	(3)	*	(10)
(38)	-	*	(38)
19	-	-	19
(19)	-	*	(19)
* -	-	-	* -
311	176	40	95

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה

הכנסות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות נטו

אחר

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

הפרשה להפסדי אשראי			
סה"כ	על בסיס קבוצתי **		על בסיס פרטני
	אחר	לפי עומק פיגור	
במיליוני ש"ח			
352	173	44	135
1	3	(1)	(1)
(71)	-	(3)	(68)
29	-	-	29
(42)	-	(3)	(39)
* -	-	-	* -
311	176	40	95

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה (מבוקר)

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות נטו

אחר

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

** לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

סה"כ	על בסיס קבוצתי *		על בסיס פרטני
	אחר	לפי עומק פיגור	
			במיליוני ש"ח
267	137	40	90
-	-	-	-
44	39	-	5
<u>311</u>	<u>176</u>	<u>40</u>	<u>95</u>

הרכב יתרת ההפרשה ליום 30.9.2011

בגין אשראי לציבור

בגין חובות שאינם אשראי לציבור

בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010 - נתוני פרופורמה (מבוקר)

סה"כ	על בסיס קבוצתי * , ***		על בסיס פרטני
	אחר	לפי עומק פיגור	
			במיליוני ש"ח
302	** 134	30	** 138
-	-	-	-
43	** 39	-	4
<u>345</u>	<u>173</u>	<u>30</u>	<u>142</u>

הרכב יתרת ההפרשה ליום 31.12.2010

בגין אשראי לציבור

בגין חובות שאינם אשראי לציבור

בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)

סך הכל

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

** סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

*** נתוני הפרופורמה אינם כוללים סך של 7 מיליון ש"ח מיישום לראשונה של חוזר המפקח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים אשר הרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל ההלוואות לדירור.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הרכב במאוחד:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 ****

(לא מבוקר)				במיליוני ש"ח	
הפרשה ספציפית					
סך הכל	הפרשה	לפי עומק			
	נוספת (3)	אחרות (2)	הפיגור (1)		
997	77	898	22		יתרת ההפרשה לתחילת התקופה
36	* 2	33	1		הפרשות במהלך התקופה
(5)	(1)	(4)	** -		הקטנת הפרשות
-	-	** -	-		גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
31	1	29	1		סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(12)	-	(11)	(1)		מחיקות, נטו (4)
<u>1,016</u>	<u>78</u>	<u>916</u>	<u>22</u> ***		יתרת הפרשה לסוף תקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 ****

(לא מבוקר)				במיליוני ש"ח	
הפרשה ספציפית					
סך הכל	הפרשה	לפי עומק			
	נוספת (3)	אחרות (2)	הפיגור (1)		
1,001	78	901	22		יתרת ההפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
70	* 3	64	3		הפרשות במהלך התקופה
(14)	(3)	(9)	(2)		הקטנת הפרשות
(1)	-	(1)	-		גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
55	-	54	1		סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(40)	-	(39)	(1)		מחיקות, נטו (4)
<u>1,016</u>	<u>78</u>	<u>916</u>	<u>22</u> ***		יתרת הפרשה לסוף תקופה

- (1) בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (2) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים, לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
- (3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
- (4) בניכוי גביית חובות שנמחקו השנה.

* בהתאם למכתב המפקח על הבנקים מיום ה- 11 ביולי 2010 בנושא התפתחויות הסיכונים בגין הלוואות לדיור, בוצעה ברבעון השלישי של 2010 הפרשה נוספת בסך 1 מיליון ש"ח.

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

*** כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור ליום 30 בספטמבר 2010 בסך 3 מיליון ש"ח.

**** מספרי השוואה אינם ברי השוואה לאור העובדה שההוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" יושמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ה. פרטים נוספים על הלוואות לדיור ואופן חישוב ההפרשה להפסדי אשראי

ההרכב במאוחד:

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

סך הכל	יתרת הפרשה להפסדי אשראי		הלוואות לדיור פגומות או בפיגור של יותר מ- 90 ימים (1)			הלוואות לדיור
	אחרת		לפי עומק הפיגור	יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור (3)	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח
	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי				
40	-	-	40	64	40	6,514
1	-	1	-	*	-	165
41	-	1	(4) 40	64	40	(5) 6,679

(6) הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור הלוואות לדיור אחרות סך הכל

מזה: בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה

ליום 31 בדצמבר 2010 - נתוני פרופורמה (מבוקר)

סך הכל	יתרת הפרשה להפסדי אשראי		הלוואות לדיור פגומות או בפיגור של יותר מ- 90 ימים (1)			הלוואות לדיור
	אחרת		לפי עומק הפיגור	יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור (3)	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח
	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי				
30	-	-	** 30	47	25	4,372
3	3	* -	-	7	5	1,475
9	9	* -	-	16	13	154
42	12	* -	(4) 30	70	43	(5) 6,001

(6) הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור הלוואות "גדולות" (2) הלוואות לדיור אחרות סך הכל

מזה: בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה

- (1) הלוואות לדיור פגומות והלוואות לדיור בפיגור יותר מ- 3 חודשים.
 - (2) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 893 אלפי ש"ח.
 - (3) כולל ריבית על סכום הפיגור.
 - (4) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור בסך 4 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.10 - 3 מיליוני ש"ח).
 - (5) מזה: הלוואות לדיור בריבית משתנה בסך 4,494 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.10 - 3,871 מיליוני ש"ח).
 - (6) מזה: הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 96 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.10 - 113 מיליוני ש"ח).
- * סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
** סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1).

ליום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)

סך הכל	הפרשה ספציפית		חובות בעייתיים לדיור		אשראי במיליוני ש"ח
	אחרת	לפי עומק הפיגור	יתרת חוב מאזנית	יתרה בפיגור (2)	
22	-	22	25	23	4,465
2	2	-	6	5	1,200
3	3	-	13	12	75
27	5	22	44	40	5,740

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את ההפרשה לפי עומק הפיגור הלוואות "גדולות" (1) הלוואות לדיור אחרות סך הכל

מזה: בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה

- (1) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 887 אלפי ש"ח.
- (2) כולל ריבית על סכום הפיגור.
- (3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור בסך 3 מיליוני ש"ח

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים

א. בנתוני המאוחד:

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)	30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)
		במיליוני ש"ח

* 1,924	* 1,872	1,950
* 1,424	1,206	1,379
-	-	-
3,348	3,078	3,329

1. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון רובד 1, לאחר ניכויים
הון רובד 2, לאחר ניכויים
הון רובד 3
סה"כ הון כולל

2. יתרונות משוקללות של נכסי סיכון

סיכוני אשראי
סיכוני שוק
סיכון תפעולי

סה"כ יתרונות משוקללות של נכסי סיכון

* 21,382	* 21,416	22,788
249	262	496
1,589	1,547	1,645
23,220	23,225	24,929

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* 8.29%	* 8.06%	7.82%
*,** 14.42%	* 13.25%	13.35%
9.00%	9.00%	9.00%

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד):

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)	30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)
		במיליוני ש"ח

* 2,005	* 1,979	*** 1,949
1	-	1
-	-	-
-	-	-
-	-	-
82	107	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
1,924	1,872	1,950

1. הון רובד 1

הון המיוחס לבעלי המניות של התאגיד הבנקאי
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
מכשירי הון מורכבים
רכיבי הון רובד 1 אחרים
בניכוי: מוניטין
בניכוי: רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך
זמינים למכירה
בניכוי: השקעות ברכיבי הון פיקוחי של תאגידים בנקאיים וחברות בת שלהם
בישראל, וכן השקעות צולבות בחו"ל
בניכוי: השקעות בחברות שאינן ריאליות ויש בהן השפעה מהותית
בניכוי: ניכויים אחרים מהון רובד 1

סך הכל הון רובד 1

מזה: הון רובד 1 המוקצה בגין סיכוני שוק

20	21	40

* נתוני השוואה הוצגו מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ה.4.

** הנתונים ליום 31 בדצמבר 2010 כוללים השפעת הנפקת שטרי הון בהיקף של כ- 235 מיליוני ש"ח ב- 21 בדצמבר 2010.

*** מזה: הון מניות רגיל נפרע-952 מיליון ש"ח, עודפים-978 מיליון ש"ח, קרנות הון-19 מיליון ש"ח (כולל קרן הון שלילית מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך 7 מיליון ש"ח) - ראה דוח על השינויים בהון.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד) (המשך)

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)	30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)
		במיליוני ש"ח
56	74	-
52	52	52
-	-	-
364	362	372
* 952	718	955
-	-	-
-	-	-
-	-	-
1,424	1,206	1,379

2. הון רובד 2

א. הון רובד 2 עליון
45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ני"ע זמינים למכירה הפרשה כללית לחובות מסופקים מכשירי הון מורכבים רכיבי הון רובד 2 עליון אחרים

ב. הון רובד 2 תחתון
כתבי התחייבות נדחים רכיבי הון רובד 2 תחתון אחרים

ג. ניכויים מהון רובד 2
השקעות ברכיבי הון פיקוחי של תאגידי בנקאיים וחברות בת שלהם בישראל, וכן השקעות צולבות בחו"ל השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית ניכויים אחרים מהון רובד 2

סך הכל הון רובד 2

* נתוני השוואה הוצגו מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ה.4.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמידה (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)

סך הכל	פריטים שאינם נספיים (3)	מטבע חוץ (1)			מטבע ישראל	לא אמוד במיליוני ש"ח
		אחר	אירו	דולר אר"ב		
7,132	-	79	221	789	162	5,881
4,553	156	11	333	560	1,073	2,420
415	-	-	-	-	-	415
21,713	132	509	341	2,445	3,840	14,446
1	1	-	-	-	-	-
380	380	-	-	-	-	-
562	130	88	21	158	5	160
556	5	-	-	-	-	551
35,312	804	687	916	3,952	5,080	23,873
29,040	141	435	1,291	4,725	2,472	19,976
75	-	1	5	23	3	43
2	-	-	-	-	-	2
2,344	-	-	-	-	1,578	766
737	104	91	13	170	140	219
1,108	-	-	-	-	100	1,008
33,306	245	527	1,309	4,918	4,293	22,014
2,006	559	160	(393)	(966)	787	1,859

התחייבויות
פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים *
התחייבויות אחרות **
סך כל ההתחייבויות

הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
סה"כ כללי
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהווה)
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהווה)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.
(2) ההפרשה הכללית והמספת לחובות מספקים נותרה באופן יחסי מביסי האמידה השונים בסעיף זה.
(3) לרבות מכשירים נגזרים שהביסי שלהם מתייחס לפריט לא נספי.
* סוג מחדש (ראה באור 1.ד.1).
** הוצג מחדש (ראה באור 1.ה.4).

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים:

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)	30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח	
יתרות החוזים*		יתרת הפרשה להפסדי אשראי	
148	141	* -	119
484	487	10	530
2,317	2,110	9	2,344
565	548	4	666
823	834	* -	838
883	942	1	727
900	735	3	902
6,540	6,323	12	5,367
811	940	5	1,113

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

אשראי תעודות	119
ערבויות להבטחת אשראי	530
ערבויות לרוכשי דירות	2,344
ערבויות והתחייבויות אחרות	666
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	838
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	727
מסגרות חח"ד ואשראי שלא נוצלו בקשר ליהלומנים	902
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן	5,367
התחייבויות להוצאות ערבויות	1,113

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:

(1) דמי שכירות של מבנים וצידוד בשל התקשרויות לתשלום לשנים הבאות:

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)	30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)	
במיליוני ש"ח			
17	18	19	בשנה ראשונה
16	17	18	בשנה שנייה
15	15	17	בשנה שלישית
13	13	13	בשנה רביעית
10	9	11	בשנה חמישית
31	33	30	מעל חמש שנים
102	106	108	סך הכל

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(2) סכום ההתחייבות לרכישת מבנים וציוד ליום 30 בספטמבר 2011 הינו בסך 1 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2010 - 22 מיליון ש"ח).

(3) חברה מאוחדת התחייבה להשקיע בתאגידים ריאליים נוספים ובקרן גידור סכום של 8 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2010 - 9 מיליון ש"ח) וזאת בהתקיים תנאים מסוימים כפי שנקבעו בהסכמים עם אותם תאגידיים.

(4) א. סכום הערבויות לבתי משפט ואחרים ליום 30 בספטמבר 2011 הינו 12 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2010 - 20 מיליון ש"ח).

ב. בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי, וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים ועובדים בהם), התשנ"ו – 1995, החברה המאוחדת הפקידה פקדון בסך של 7 מיליון ש"ח בבנק (31 דצמבר 2010 – 7 מיליון ש"ח) לטובת בעלי יחידות בקרנות נאמנות, שחברה מאוחדת של הבנק משמשת להן כנאמן.

(5) ביום 8 ביולי 2009 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מיום 19.3.09 ומיום 31.5.09, בהתאמה) התקשרות של החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות") להעברת שירותי הנאמנות לסדרות תעודות התחייבות, כהגדרתן בסעיף 35א. לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 לרבות תעודות התחייבות שהונפקו בהנפקה פרטית על ידי תאגידיים שונים להם נותנת החברה לנאמנות שירותי נאמנות, לכלל פיננסים נאמנות 2007 בע"מ (להלן: "כלל נאמנות") בתמורה לסך של 1.89 מיליון ש"ח, שישולם בגין ההתקשרות, ככל שתועברנה כל סדרות תעודות ההתחייבות המפורטות בהסכם ההתקשרות, ובכפוף להתקיימות תנאים מתלים שנקבעו בו. ככל ששירותי הנאמנות לסדרה מסוימת לא יועברו, בהתאם לתנאי הסכם התקשרות, עקב אי קיום תנאים שנקבעו בהסכם לעניין העברת כל אחת מהסדרות, ינוכה סכום התמורה המגיעה בגינה מהתמורה שנקבעה במסגרת הסכם התקשרות. העברת שירותי הנאמנות של כל סדרת תעודות התחייבות, כפופה לתנאים המפורטים בשטרי הנאמנות שנחתמו בין החברה לנאמנות לבין החברה המנפיקה, ובמסגרת זו ניתן ביום 13 באפריל 2010 אישור בית המשפט המחוזי להתפטרות הנאמן מכהונתו ולמינוי כלל נאמנות כנאמן לסדרות בהן נדרש אישור בית המשפט כאמור. כמו כן, הוכפפה העברת שירותי הנאמנות בסדרות תעודות התחייבות מסוימות, אף לקבלת אישור החברה המנפיקה להחלפה ו/או אישור אסיפת מחזיקי תעודות ההתחייבות למינוי כלל נאמנות כנאמן. התמורה בפועל בגין העברת סדרות תעודות ההתחייבות שנמכרו ואשר התקיימו לגבי העברתן התנאים המתלים (המהווה את הרוב המכריע של תמורת העסקה) הינה בסך של כ-1 מיליון ש"ח, אשר נרשמו במהלך שנת 2010 בסעיף רווח מפעולות בלתי רגילות בסך של 0.7 מיליון ש"ח, לאחר מס. שתי סדרות בלבד שניתן להעבירן טרם הועברו בפועל והתמורה בגין תשולם בכפוף להעברתן.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(6) א. נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות ועומדות תביעות משפטיות. לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא תדחינה או תבטלנה, קיימות הפרשות מתאימות למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידו. לא נעשו הפרשות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים סיכוייהן קלושים. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שאפשרות התממשותן אינה קלושה הינו כ- 11 מיליון ש"ח.

ב. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום סך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות שוק ההון של מיופה כוח בחשבון ("הדרישה"). הדרישה הוגשה על ידי הנאמן בפשיטת הרגל על נכסי מיופה הכוח. עיקר הטענות כפי שפורטו בדרישה הינן בקשר להתנהלות מיופה הכוח בחשבונות הבנק הרלבנטיים. לטענת הנאמן, הבנק הפר את אמון לקוחות הבנק ואת חובת הזהירות כלפי לקוחותיו של מיופה הכוח והפר חובות חקוקות שאפשרו למיופה הכוח לבצע מעשי מרמה המיוחסים לו כלפי לקוחותיו. לאחר שהבנק דחה את הדרישה, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכוח דוח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול החשבונות, ובכללן כי הבנק הפר חובות זהירות ונאמנות המוטלות עליו כבנק, והפר הוראות הנוגעות לאיסור הלבנת הון ו/או למיסוי. בדוח האמור לא נתבקש סעד כספי כנגד הבנק אלא הבנק נתבקש להגיב על הדוח, ולהמציא דוחות ומסמכים ספציפיים שונים. הבנק הגיש תגובה מטעמו ולאחר מכן הוגשו תגובות חוזרות, הן של הנאמן והן של הבנק. עפ"י החלטת ביהמ"ש על הבנק להמציא לנאמן דוחות ומסמכים הקשורים לחשבונות של מיופה הכוח עצמו (ככל שאלה קיימים) ולא לחשבונות אחרים כלשהם. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, בהיעדר ביסוס לחבות של הבנק ובהיעדר פירוט ו/או כימות לטענות ולאופן בו הן מבססות סעד, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התממשות החשיפה לסיכון בעניין זה. בסוף חודש אוקטובר 2011 הוגשה כנגד הבנק בבית המשפט המחוזי מרכז תביעה כספית בסך 12 מיליון ש"ח על ידי שני תובעים, שאינם לקוחות הבנק, הטוענים כי נפגעו כתוצאה מפעילותו של מיופה הכוח כאמור לעיל. הואיל והתביעה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר, ואף טרם הוגש כתב הגנה, הרי שלדעת הנהלת הבנק בהסתמך על דברי יועציו המשפטיים של הבנק, לא ניתן להעריך בשלב זה את תוצאותיה.

ג. ביום 29 לאוקטובר 2009 הוגשה בבית המשפט המחוזי-מרכז, על ידי זאבי תקשורת אחזקות בע"מ. (כינוס) זאבי תקשורת-מימון וניהול בע"מ (בכינוס) תובענה לסעד הצהרתי נגד הבנק ושישה בנקים אחרים שעניינה, על פי הנטען בה, ניסיון של הבנקים לגבות מהמבקשות הפרשים בגין מה שמכונה בתובענה "ריבית הפרה" על הלואה שניתנה להן ע"י הבנקים ואשר מניות בזק- החברה הישראלית לתקשורת בע"מ שימשו לה כבטוחה. ההפרשים מצטברים על-פי הטענה, נכון ליום הגשת התובענה, לסכום של כ- 840 מיליון ש"ח לכל הבנקים (להלן: "סכום ההפרש בגין ריבית ההפרה"), מעבר לריבית ההסכמית כהגדרתה בתובענה. בתובענה מתבקשים צווים הצהרתיים הקובעים כדלהלן:

- כי הבנקים אינם זכאים לחייב את המבקשות בהפרשים בגין ריבית ההפרה, כהגדרתה בתובענה.
- כי סכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, יופחת לסך של כ-37 מיליון ש"ח.
- כי בהתאם לאמור לעיל, חובן הכולל של המבקשות הינו בסך של כ-176 מיליון ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה (במקום סך של כ-981 מיליון ש"ח, כנטען על ידי הבנקים).

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

- לחלופין - כי הבנקים זכאים לחייב את המבקשות בתקופה שהחל ממאי 2003 ואילך, בהפרשים בגין ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 בלבד, וזאת ביחס לחוב המבקשות שהצטבר עד למועד האמור; וכי בהתאם לכך חובן הכולל של המבקשות הינו בסך של כ- 459 מיליון ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה.

התובענה מבוססת על מספר עילות עיקריות ביניהן: הטענות כי "ריבית ההפרה" אינה אלא "פיצוי מוסכם", שבית המשפט רשאי להפחיתו וכי בחינתן של נסיבות המקרה מחייבת את המסקנה, כי יש הצדקה להפחתת הסכום; כי הפחתת הפרשי ריבית ההפרה מתחייבת גם מפרשנות הסכם ההלוואה בהתאם לאומדן דעת הצדדים; כי חיוב המבקשות בריבית הפרה יהווה אכיפה בלתי צודקת של הסכם ההלוואה; כי עמידת הבנקים על חיוב המבקשות בריבית הפרה מהווה חוסר תום לב; וכי גבייתה תהווה עשיית עושר ולא במשפט על ידם. אין בתובענה התייחסות ל"חלקו" של כל אחד מהבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, אך מצוינים אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כאשר חלקו של הבנק הוא 4%. בחודש ינואר 2010 נתקבלה החלטת בית המשפט המורה על ברור התובענה בדרך של תביעה כספית רגילה, בגינה על התובעת לשלם אגרה מלאה בתוך המועד שקצב להן בית המשפט וזו הוגשה לבית המשפט במהלך חודש פברואר 2010.

לפי חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, ניתן להניח כי חלקו של כל אחד מהבנקים בהפרש הנטען הוא כאחוז ההשתתפות שלו במימון.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציו המשפטיים החיצוניים המטפלים בתובענה, על יסוד המידע והנתונים הידועים להם, הערכת סיכויי התובענה להתקבל קלושים.

ד. ביום 31 לאוקטובר 2010 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל-אביב על ידי לקוחות הבנק כתב תביעה נגד הבנק וכן הוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, בסכום כולל של כ-7.9 מיליון ש"ח. בכתב התביעה נטען כי הבנק אינו נוהג להוסיף ריבית והפרשי הצמדה לסכומים בהם חייב ביתר בניגוד לדין או בניגוד למוסכם, בעת שהוא מזכה את הלקוחות בהשבת כספים אלו, ובכך מתעשר שלא כדין על חשבונם. בתביעה נטענות גם טענות רשלנות, הפרת חובת הנאמנות ותום הלב. סכום התביעה הייצוגית מושתת על הנחות עובדתיות והשערות המועלות בכתב התביעה, שטרם נבדקו. בתביעה מבוקש תשלום לחברי הקבוצה, אם במישרין ואם באמצעות פיצוי לטובת הציבור. כמו כן מתבקש ביהמ"ש להורות לבנק מכאן ולהבא לשלם ללקוחות ריבית והפרשי הצמדה בגין כל סכום בו הינו חייב ביתר.

הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

ה. 1. תביעה נגד כרמל - אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "החברה")

ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה נגד כרמל-אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (לשעבר בנק כרמל) (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן, נתבקשו סעדים הצהרתיים שונים כנגד הנתבעים והוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בכתב התביעה נטען, בין היתר, כי הבנקים גבו מהלווים ומהערבים שלא כדין עמלות

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

בגין ביטוח חיי לווים ונכסים המשועבדים לבנק וכי הם זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. החברה וכן יתר הנתבעים הגישו בקשות לסילוק הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית על הסף. הבקשה טרם נדונה לגופה. במהלך דיון מוקדם שנתקיים בבית המשפט המחוזי הוחלט לעכב את הדין בתיק עד להכרעה סופית בגורלה של בקשה אחרת לאישור התובענה כתובענה ייצוגית המתבררת בבית המשפט העליון בעניין דומה ואשר החברה אינה צד לה (להלן: "הבקשה האחרת"). הכרעה בבקשה האחרת טרם ניתנה. כמו כן, הוחלט "להקפיא" את ההליכים בתיק התביעה עד להחלטה עקרונית שתתקבל בבית המשפט העליון בסוגיית תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. החלטה עקרונית בסוגיה הנ"ל ניתנה על-ידי בית המשפט העליון ולפיה תקנה 29 אינה מאפשרת הגשת תובענות ייצוגיות. יצוין, כי התובעים מבקשים לאשר התביעה כתובענה ייצוגית גם מכוח חוקים אחרים הקובעים הסדרים להגשתן של תובענות ייצוגיות. לגבי ההליכים בתביעה הנסמכים על עילות אחרות, ההשגחה בעינה עומדת עד לקבלת הכרעה בבקשה האחרת, המתבררת כאמור בבית המשפט העליון. בנוסף לאמור לעיל, לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, עילות מסוימות של התובעים, שהם לווים של החברה התיישנו, גודל הקבוצה שהתובעים מבקשים לייצג בתביעה הייצוגית איננו ניתן להערכה ולאומדן, הסעד המבוקש בתביעה הייצוגית ובכללו אופן חישוב הנזק איננו ברור ואיננו ניתן להגדרה, לרבות השאלה איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה.

היועצים המשפטיים סבורים, כי בנסיבות אלה, חוסר הוודאות הכרוך בהליך, הן עובדתית והן משפטית, הוא רחב במידה כזו שלא ניתן לתת הערכת סיכון בגין התביעה. הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת החברה והבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

2. תביעה נגד חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן "החברה")

ביום 22 ביוני 2009 הוגש לבית המשפט המחוזי, נגד הבנק ונגד חברת הבת בבעלותו המלאה החברה לנאמנות של בנק אגוד לישראל בע"מ (ביחד: "הבנק"), על ידי רד-רוק הולדינגס לימיטד, שהיא חברה אמריקאית ועל ידי חברת הבת שלה, רד-רוק קומודיטיס ("קומודיטיס"), שהיא חברה אמריקאית המצויה בהליכי פירוק בישראל (ביחד: "התובעות"), כתב תביעה מתוקן על סך של 10 מיליון ש"ח. הסכום שהיה נקוב בכתב התביעה לפני תיקונו עמד על סך של כ- 178 מיליון דולר ארה"ב (להלן: "הסכום הראשוני"). התובעות ביקשו פטור מתשלום אגרה בגין הסכום הראשוני, אך בקשתן נדחתה. לאחר מכן ביקשו התובעות לתקן את כתב התביעה לסכום של 10 מיליון ש"ח (לצרכי אגרה) (להלן: "הסכום המתוקן") ובקשתן אושרה, כמו כן ביקשו התובעות להפחית את תשלום האגרה ולשלם אגרה בהתאם לסכום המתוקן, על אף שבמסגרת החלטה קודמת נפסק כי עליהן לשלם אגרה גבוהה בהרבה. בקשה זו אושרה ובעקבותיה שולמה האגרה והוגשה התביעה כאמור לעיל. בכתב התביעה המתוקן ציינו התובעות, כי סכום התובענה הוא כ- 155 מיליון דולר ארה"ב ולצרכי אגרה הינו 10 מיליון ש"ח. טענות התובעות בתמצית הינן בקשר לאירועים משנת 1992 כי הבנק אפשר שחרור לידי צד ג' של מטעני פלדה אשר יובאו לישראל עבורו, וזאת מבלי שצד ג' ישלם עבור מטעני הפלדה. התובעות טוענות כי בכך הפר הבנק הסכם נאמנות שנכרת בינו ובין החברה אמריקאית שבמסגרתו התחייב הבנק לבדוק ולוודא שמטעני הפלדה מאוחסנים ושמורים בנמל. מאחר ולטענת התובעות הבנק לא קיים התחייבות זו, הוא חייב לשלם לתובעות את הסכום אשר הגיע להן מאותו צד ג' בגין מטילי הפלדה, בצירוף ריבית. לחילופין, טוענות התובעות, כי הבנק הציג

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

כלפיהן מצגי שווא רשלניים, הפר חובות זהירות שהוא חב להן כביכול, הפר חובות על פי חוק השומרים, הפר חובות על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח) והפר התחייבות לבטח את מטעני הפלדה. בימים אלה הוגשה בקשה מחודשת להגדלת סכום התביעה לכ-22 מיליון דולר בצרוף ריבית מיום 7 באוגוסט 1992 בשיעור שלטענת התובעות נקבע בהסכם בין התובעות לבנק ולחברה לנאמנות של בנק אגוד לישראל בע"מ, הן הנתבעות, ולמתן פטור מאגרה לסכום המוגדל.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת מהיועצים המשפטיים החיצוניים המטפלים בתביעה, המסתמכת על העובדות הידועות להם, הערכת סיכויי התביעה להתקבל קלושים. כמו כן, לבנק הסדר עם מבטחיו בקשר לכיסוי חלק עיקרי מהסכומים העלולים להיות משולמים על ידו בגין התביעה, לרבות הוצאות משפטיות בגין ניהולה.

(7) במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק – אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן – "החברה"), נבחנה פעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ. ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מסרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד בתוספת 10% והפרשי הצמדה וריבית (כ-7 מיליון ש"ח). ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל. בחודש יוני 2009 התקבלה בחברה החלטת רשות המיסים בדבר דחיית ההשגה. במהלך חודש ינואר 2010 הגישה החברה ערעור על ההחלטה. הערכת ההנהלה, בהתבסס על הערכת יועצי המשפטיים, הינה כי סיכויי הערעור להתקבל סבירים. יובהר כי מכיוון שמדובר בהפרש עיתוי, הרי שגם אם הערעור יידחה, לא צפויה לכך השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה והבנק.

ביום 18 באוגוסט 2011 נמסר לחברה מכתב מאת רשות המיסים, על פיו החליטה הרשות לשנות את סיווגה של החברה מ"עוסק" ל"מוסד כספי", וזאת החל מיום 1 בספטמבר 2011. משמעות שינוי הסיווג היא "מכירה רעיונית" של נכסי החברה (ציוד המחשוב) שבעת רכישתם נוכה מס התשומות בגינם, והטלת מע"מ בגינה. מועד ה"מכירה" יהיה בהתאם למועד שינוי הסיווג ומחיר המכירה יהיה לפי שווי השוק של נכסי החברה. להערכת יועצי המשפטיים של החברה שינוי הסיווג ככל שיתבצע, צפוי להתבצע לפי היתרה הבלתי מופחתת המתואמת של הנכסים אשר נרכשו בחודש אפריל 2008 ואילך ולא נכללו במסגרת השומה הנ"ל. החברה החליטה לחלוק על החלטת שינוי הסיווג. לשם כך קיבלה החברה ארכה עד ליום 1 בדצמבר 2011,

(8) בהמשך לאמור בבאור 18.ג.5) בדוחות הכספיים של 2010 בדבר הסכם בין הבנק לבין חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, נמסרה לבנק בחודש מאי 2011 עמדת הפיקוח על הבנקים, לפיה לא נדרש אישור פיקוחי בקשר עם האופציה שהוענקה לבנק במסגרת ההסכם מיום 1 ביולי 2010 בין הבנק לבין חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ. בנסיבות אלה, נתקיימו התנאים המתלים לכניסת האופציה לתוקפה.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(9) בשנת 1997 נחתם הסכם בין המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק בו נקבע בין היתר כי המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק, הזכאים לפנסיה תקציבית במתכונת מסוימת שהונהגה בבנק עד אותו זמן (להלן - "הפנסיה המחייבת"), יקבלו פנסיה מקרן הפנסיה "עמית" עימה התקשרו הבנק והעובדים ומהבנק, באופן משולב, כאשר ההסכם קובע את נוסחת השילוב. על נוסחת שילוב זו קיימת מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק. עמדת הבנק היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש שבין סכום הפנסיה הראשונה שהגמלאי יקבל מ"עמית", עם צאתו לגמלאות, לבין סכום הפנסיה המחייבת (ככל שיתקיים הפרש כזה באותו מועד), ואשר אותו יהיה על הבנק לשלם לגמלאי מידי חודש, כשהוא צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. עמדת המנהלים היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש (ככל שיתקיים כזה), בין סכום הפנסיה שהגמלאי יקבל מעמית לבין סכום הפנסיה המחייבת, כפי שיהיה אותו הפרש מידי חודש (סכומי הפרש שעל הבנק לשלם כאמור להלן - "סכומי ההשלמה"). ועד המנהלים והבנק ניהלו בעניין זה הליך של יישוב המחלוקת מחוץ לכותלי בית המשפט. ההליך הוקפא על ידי הצדדים. בחודש יולי 2011 נתקבל בבנק מכתב מועד המנהלים לחידוש הבוררות. להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, לא ניתן לכמת כיום את מידת והיקף הסיכון באשר לחבות אפשרית של הבנק בתשלום סכומי ההשלמה, הן נוכח קיומה של המחלוקת האמורה לעיל בקשר לפרשנות נוסחת השילוב, והן כיוון שלא ניתן לצפות את תדירותם או היקפם של המצבים בהם ייווצר הפרש כלשהו בין סכום הפנסיה המחייבת לבין סכום הפנסיה המשולם על ידי קרן "עמית" ("ההפרש"), אשר עלול לחייב תשלום של סכום ההשלמה כאמור. אם תתקבל פרשנותם של העובדים הזכאים, וככל שאכן ייווצר ההפרש, עלול הבנק להיות מחויב בתשלום סכומי ההשלמה בכל מקרה של היווצרות ההפרש כאמור.

נציין כי נכון למועד הדוחות הכספיים, לא קיים פער מהותי בין יתרת ההפרשה האקטוארית בהתאם לעמדת הבנק לבין יתרתה בהתאם לעמדת המנהלים, וזאת בהתבסס על הערכות אקטואר הבנק (רלוונטי לאוכלוסיה של כ- 130 איש).

(10) ביום 28 באוגוסט 2011 נחתם הסכם פקדונות בין הבנק לבין אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "ההסכם המעודכן"). ההסכם המעודכן יחול על הנפקות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים (להלן: "ניירות הערך המוצעים"), שתבוצענה מכוח תשקיף המדף שפורסם ביום 29 באוגוסט 2011 (להלן: "תשקיף המדף"). על פי ההסכם המעודכן, נקבע כי הבנק יכסה את כל הוצאות ההנפקה הישירות של החברה של ניירות הערך המוצעים מייד עם הוצאתן בפועל. עוד נקבע בהסכם המעודכן, כי התמורה מהנפקת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף המדף תופקד על-ידי החברה בפקדונות בבנק, אשר יהיו בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי ניירות הערך המוצעים ובתנאי ריבית אשר יהיו זהים או עדיפים מהם, כפי שיוסכם עם הבנק מעת לעת, אשר יאפשרו פירעון מלא של ניירות הערך המוצעים במועד, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05% או מרווח בשיעור אחר, כפי שייקבע בין הבנק לחברה, העשוי לכסות בקירוב את סכום ההוצאות השוטפות של החברה בקשר עם ניירות הערך המוצעים שיונפקו כאמור לעיל. ההסכם המעודכן לא יגרע מתוקף הסכמי פקדונות קודמים, שהחברה התקשרה בהם עם הבנק, החלים ביחס להנפקות שבוצעו בהתאם לתשקיפים קודמים של החברה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	שקל - מדד
-	-	24,001	-	450
-	226	2,777	891	-
-	226	2,648	891	-
-	-	-	2,009	-
-	452	29,426	3,791	450
-	-	-	1,515	-

א. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

-	1	* -	-	-
-	5,710	1,454	-	-
-	5,682	1,454	-	-
956	-	4,709	-	-
837	150	4,664	-	-
1,793	11,543	12,281	-	-

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

618	-	-	-	-
-	-	4,827	-	-

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

-	8	486	196	3
-	8	470	277	1

ב. נגזרים אחרים (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

21	110	227	-	-
21	112	227	-	-

ג. נגזרי אשראי

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

2	-	-	-	-
5	-	-	-	-

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) למעט נגזרי אשראי.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)					
בורסות במיליוני ש"ח	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות		סה"כ
			ובנקים מרכזיים	אחרים	
60	515	1	-	477	1,053
-	2,995	20	-	1,292	4,307
60	3,510	21	-	1,769	5,360

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1)(2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)				
עד 3 חודשים	עד 5 שנים	מעל 5 שנים	מעל שנה	
			עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים
-	-	200	250	450
-	2,728	1,026	37	3,791
37,254	-	905	8,375	46,534
11,274	132	385	204	11,995
614	74	56	1,667	2,411
49,142	2,934	2,572	10,533	65,181

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 1,050 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
-	-	12,048	-	760
4	92	3,762	880	-
4	92	3,999	880	-
-	-	-	1,387	-
8	184	19,809	3,147	760
-	-	-	1,161	-

א. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי Forward
 חוזי אופציה אחרים
 אופציות שנכתבו
 אופציות שנקנו
 Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

חוזי Futures
 חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
 אופציות שנכתבו
 אופציות שנקנו
 חוזי אופציה אחרים
 אופציות שנכתבו
 אופציות שנקנו

סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
 חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

128	-	-	-	-
-	-	2,410	-	-

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
 שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
 שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרי אשראי

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
 שווי הוגן ברוטו שלילי

1	-	-	-	-

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) למעט נגזרי אשראי.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)					
בורסות במיליוני ש"ח	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים		סה"כ
			אחרים	סה"כ	
29	179	-	-	-	509
-	1,607	7	-	-	2,456
29	1,786	7	-	-	2,965

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים⁽¹⁾⁽²⁾
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)				
עד 3 חודשים ועד שנה	מעל 3 שנה		סה"כ	במיליוני ש"ח
	מעל 5 שנים	מעל 5 שנים		
150	-	-	760	חוזי ריבית
50	289	-	3,147	שקל - מדד
22,171	566	-	29,101	אחר
11,671	116	14	11,953	חוזי מטבע חוץ
2,401	1,081	73	3,610	חוזים בגין מניות
36,443	8,540	1,062	48,571	חוזי סחורות ואחרים
				סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 4 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 505 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)

חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
				במיליוני ש"ח

-	-	11,299	-	710
-	121	4,316	852	-
-	121	4,396	852	-
-	-	-	1,329	-
-	242	20,011	3,033	710
-	-	-	1,141	-

א. נגזרים ALM (1)(2)

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

-	1	3	-	-
-	9,630	358	-	-
2	9,630	358	-	-
775	-	3,212	-	-
684	118	3,104	-	-
1,461	19,379	7,035	-	-

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

124	-	-	-	-
-	-	2,824	-	-

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2)(3)

-	9	155	102	5
-	9	300	137	2

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

7	225	65	-	-
7	225	65	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)					
סה"כ	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים		
568	300	-	2	163	103
2,571	853	-	23	1,695	-
3,139	1,153	-	25	1,858	103

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1) (2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)				
סה"כ	מעל שנה		מעל 3	עד 3 חודשים
	מעל 5 שנים	ועד 5 שנים	חודשים ועד שנה	
710	-	100	460	150
3,033	2,375	290	-	368
29,870	-	482	5,793	23,595
19,621	121	260	28	19,212
1,585	71	53	14	1,447
54,819	2,567	1,185	6,295	44,772

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 562 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים

א. יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)				
שווי הוגן	יתרה בספרים		במיליוני ש"ח	
	סה"כ	(2)		
8,115	8,123	7,095	1,028	מזומנים ופקדונות בבנקים
5,383	5,383	-	5,383	ניירות ערך
335	335	-	335	ניירות ערך שנשאלו
23,133	22,828	21,427	1,401	אשראי לציבור, נטו
1	1	-	1	אשראי לממשלה
1,050	1,050	-	1,050	נכסים בגין מכשירים נגזרים
122	122	-	122	נכסים פיננסיים אחרים
38,139	37,842	28,522	9,320	סך כל הנכסים הפיננסיים
31,270				התחייבויות פיננסיות
182	182	160	22	פקדונות הציבור
2,725	2,757	2,757	-	פקדונות מבנקים
1,108	1,108	-	1,108	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
864	864	-	864	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
36,149	36,115	32,973	3,142	התחייבויות פיננסיות אחרות
				סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)				
שווי הוגן	יתרה בספרים		במיליוני ש"ח	
	סה"כ	(2)		
7,127	7,132	6,721	411	מזומנים ופקדונות בבנקים
4,553	4,553	-	4,553	ניירות ערך
415	415	-	415	ניירות ערך שנשאלו
21,930	21,713	20,171	1,542	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	אשראי לממשלה
562	562	-	562	נכסים בגין מכשירים נגזרים *
395	395	-	395	נכסים פיננסיים אחרים *
34,982	34,770	26,892	7,878	סך כל הנכסים הפיננסיים
29,157				התחייבויות פיננסיות
68	75	41	34	פקדונות הציבור
2	2	1	1	פקדונות מבנקים
2,470	2,344	2,344	-	פקדונות הממשלה - מיועדים
737	737	-	737	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
748	748	-	748	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים *
33,182	32,946	30,374	2,572	התחייבויות פיננסיות אחרות *
				סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

* הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות ולשיטת ההצגה לתקופה השוטפת.

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן הינה אומדן לשווי הוגן ומכשירים פיננסיים המוצגים במאזן לפי שווי שוק.

(2) מכשירים פיננסיים אחרים עברם חושב שווי הוגן (שווי הוגן מחושב גם למכשירים לתקופה מקורית של

עד 3 חודשים או על בסיס ריבית שוק משתנה בתדירות של עד 3 חודשים).

באור 7א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לגבי מכשירים פיננסיים הנמדדים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן- ראה פירוט בבאורים 1.3 ה. ו- 7.ב. לגבי המכשירים הפיננסיים אחרים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה בספרים לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ג. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

מזומנים – היתרה המאזנית הינה השווי ההוגן.

פקדונות בבנקים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך – ניירות ערך שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק, למעט מניות לא סחירות אשר מוצגות לפי עלות (אשר הינה אומדן לשווי הוגן). ראה פירוט בבאורים 1.3 ה. ו- 7.ב.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. כל קבוצה פולחה לקטגוריות לפי בסיסי הצמדה ותקופות לפירעון. כמו כן, בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלו הונו בשיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

בנוסף, נעשתה חלוקה לקטגוריות נוספות שמשקפת את רמת הסיכון הגלומה באשראי שניתן לאוכלוסיות שונות, המשתקפת בשיעורי היוון שונים בהתאם למידת הסיכון. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.

פקדונות הציבור, פקדונות מבנקים, פקדונות מהממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים במועד הדיווח.

באור 7א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (המשך)

כתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק יכול לגייס כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.

כתבי התחייבות נדחים סחירים – לפי שווי השוק בבורסה.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי, התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - לא חושב שווי הוגן. היתרה המוצגת בביאור 6א לדוחות הכספיים מהווה קירוב לשווי ההוגן.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב). ראה גם פרוט בבאורים 1.ה.3 ו-7.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית	
במיליוני ש"ח					
1,228	-	-	-	1,228	נכסים אשראי לציבור ***
1,551	630	1	-	2,182	ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
1,225	466	187	-	1,878	אגרות חוב ומלוות של אחרים
75	-	-	-	75	מניות וניירות ערך אחרים **
1,136	2	-	-	1,138	ניירות ערך למסחר: אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
31	-	-	-	31	אגרות חוב ומלוות של אחרים
25	-	-	-	25	מניות וניירות ערך אחרים
-	1	2	-	3	נכסים בגין מכשירים נגזרים: חוזי שקל - מדד
-	196	-	-	196	חוזי ריבית אחרים
30	683	-	-	713	חוזי מטבע חוץ
110	-	8	-	118	חוזים בגין מניות
-	21	2	-	23	חוזי סחורות ואחרים
212	-	-	-	212	נכסים אחרים
5,623	1,999	200	-	7,822	סך הכל נכסים
1,148	-	-	-	1,148	התחייבויות פקדונות הציבור ***
-	-	1	-	1	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים: חוזי שקל - מדד
-	277	-	-	277	חוזי ריבית אחרים
30	667	-	-	697	חוזי מטבע חוץ
110	-	10	-	120	חוזים בגין מניות
-	21	-	-	21	חוזי סחורות ואחרים
212	-	-	-	212	התחייבויות אחרות
1,500	965	11	-	2,476	סך הכל התחייבויות

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** סך מניות וניירות ערך שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 54 מיליון ש"ח.

*** השאלות ניירות ערך.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור לג - שינויים בפרויטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקרי)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011	
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2011	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2011	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2011	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2011
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2011	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2011	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2011	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2011
2	2	2	2
(7)	8	(7)	14
1	2	1	1
-	200	-	202

נכסים

ניירות ערך זמניים למכירה: (1)
אגרות חוב ומלוואות של אחרים

נכסים בגין מכשירים נגזרים (2)
חוזי שקל - מדד
חוזים בגין מניית
חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2011	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2011	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2011	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2011
4	188	4	187
2	2	2	2
(7)	8	(7)	14
1	2	1	1
-	200	-	202

תחתייביות
התחייביות בגין מכשירים נגזרים (2)
חוזי שקל - מדד
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניית
סך הכל התחייביות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו ונכללו בדוח רווח והפסד בסעיף רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ונכללו בהון בסעיף התאמות בגין האגת ניירות ערך זמניים למכירה לפי שווי הוגן.
(2) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
(3) העברות מרמה 2 לרמה 3 נובעות מהעדך נתונים נציפים מהשוק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתונים נציפים מהשוק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נובעות ממצב הפוך.
סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח. *

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור לג - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנקללו ברמה 3 (המשך)

סכומים מדוחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010						
רווחים (הפסדים)	שווי הוגן	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2011	העברות מרמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	הנפקות	רביעות	ושיטות מומשו	סה"כ רווחים (הפסדים) שמומשו	שווי הוגן ליום 31 בספטמבר 2010
שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2011	188	(18)	5	(4)	-	12	1	192	206	
	2	2	-	(5)	-	-	2	5		
	(8)	8	-	-	-	7	(8)	9		
	2	2	-	-	-	-	2	-		
	200	(18)	5	(9)	-	19	(3)	206		
	1	1	-	(3)	-	-	2	2		
	-	-	-	(103)	-	-	(35)	138		
	(6)	10	-	-	-	7	(6)	9		
	(5)	11	-	(106)	-	7	(39)	149		

במיליוני ש"ח

נכסים

(1) נייחות ערך זעירים למכירה: אגרות חוב וכליות של אחרים

(2) נכסים בגין מכשירים נגזרים

חוזי שקל - מדד

חוזים בגין מניית

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים

תתי-ביטויים

(2) התתי-ביטויים בגין מכשירים נגזרים

חוזי שקל - מדד

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניית

סך הכל התתי-ביטויים

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי. רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין האגת נייחות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

(2) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי. העברות מרמה 2 לרמה 3 נבעות מהעדר נתונים נציפים מהמשק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתונים נציפים מהמשק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נבעות ממצב הפוך.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 7ד - העברות בין רמות 1 ו- 2 בהיררכית השווי ההוגן

לא היו מעברים מרמה 1 לרמה 2 ולהיפך במהלך התקופה.

באור 7ה - סך כל הרווחים או הפסדים שמומשו או שטרם מומשו בגין מכשירים הנמדדים לפי רמה 3

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)		
רווחים			רווחים		
מפעילות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי *	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו	סך הכל	מפעילות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי *	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו	סך הכל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		

נכסים

-	-	-	-	-	-	ניירות ערך זמינים למכירה:
9	-	9	11	-	11	אגרות חוב ומלוות ממשלתיים
-	-	-	-	-	-	אגרות חוב ומלוות של אחרים
-	-	-	-	-	-	מניות וניירות ערך אחרים
2	-	2	2	-	2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(8)	-	(8)	(7)	-	(7)	חוזי שקל - מדד
2	-	2	1	-	1	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
<u>5</u>	<u>-</u>	<u>5</u>	<u>7</u>	<u>-</u>	<u>7</u>	סך הכל נכסים

התחייבויות

2	-	2	** -	-	** -	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(35)	-	(35)	(23)	-	(23)	חוזי שקל - מדד
(6)	-	(6)	(6)	-	(6)	חוזי מטבע חוץ
-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
<u>(39)</u>	<u>-</u>	<u>(39)</u>	<u>(29)</u>	<u>-</u>	<u>(29)</u>	סך הכל התחייבויות

* רווחים או הפסדים הנכללים בדוח רווח והפסד.
** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 8 - רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

לתשעה חודשים שהסתיימו		לשלושה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)		ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)		
2010	2011	2010	2011	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
480	1,091	122	589	א. בגין נכסים
4	-	-	-	מאשראי לציבור
34	123	15	55	מאשראי לממשלה
(56)	49	(27)	80	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
3	8	2	2	מפקדונות בבנקים
98	181	39	90	מניירות ערך שנשאלו
				מאגרות חוב
563	1,452	151	816	
5	(863)	79	(613)	ב. בגין התחייבויות
* -	* -	* -	* -	על פקדונות הציבור
-	-	-	-	על פקדונות הממשלה
8	(17)	3	(9)	על פקדונות מבנק ישראל
(92)	(128)	(42)	(42)	על פקדונות מבנקים
				על כתבי התחייבות נידחים ותעודות פקדון
(79)	(1,008)	40	(664)	
(129)	13	(54)	(17)	ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
9	13	3	5	הכנסות (הוצאות) נטו, בגין מכשירים נגזרים ALM (1)
(120)	26	(51)	(12)	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
28	29	9	9	ד. אחר
74	18	27	3	עמלות מעסקי מימון
4	(10)	-	(3)	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה, נטו (2)
29	11	14	1	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי
				הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
135	48	50	10	הכנסות מימון אחרות, נטו
499	518	190	150	סך כל הרווח מפעילות מימון
				לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
36	54	-	19	מזה: הפרשי שער, נטו

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(2) רבות הפרשות לירידות ערך.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 9 - רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2011	2010	2011	2010	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
6	5	4	-	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(2)	(2)	(1)	(1)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה **
2	(4)	4	(4)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
6	4	2	1	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
12	3	9	(4)	סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

** לרבות הפרשות לירידת ערך.

באור 10 - מגזרי פעילות

האבחנה בין המגזרים משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות על המדיניות העסקית ולניתוח התוצאות העסקיות של הבנק. אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

מגזר פרטי – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות. כמו כן כולל המגזר עסקים קטנים בעלי אובליגו של עד 400 אלף ש"ח אשר מנוהלים במסגרת אגף קמעונאות, ואת פעילות המימון לדיור.

מגזר עסקי – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים ממגוון ענפי משק – לרבות ענפי הבניה והנדל"ן ושוק ההון.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי - כולל את פעילות הבנק על חשבון עצמו בתחום ניירות הערך, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכוני השוק הנזילות והסליקה, פעילות חדרי העסקאות של הבנק ופעילות החברה המאוחדת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.), המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. כמו כן, תוצאות המגזר כוללות את השפעת הרישום של מכשירים פיננסיים נגזרים לפי שווים ההוגן.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

רווח מפעילות מימון – במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכלל בסעיף זה מרווח פיננסי על ההלוואות/פקדונות של הלקוחות. המרווח מחושב ככלל מעל מחיר מעבר המייצג את עלות המקורות בהתאם למשך חיים ממוצע ובהתייחס לאפיק ההצמדה הרלוונטי. כן כלולה בסעיף זה ריבית חסרת סיכון על ההון המשוקלל המחושב לצורך תשואה על ההון העצמי המיוחס למגזר. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר.

הכנסות תפעוליות ואחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הפרשה להפסדי אשראי- נזקפת למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה הפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות הישירות מיוחסות למגזר הספציפי, יתרת ההוצאות מיוחסות על סמך פרמטרים המבוססים על אומדנים שונים.

באור 10 - מגזרי פעילות (המשך)

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

יש לציין כי מודל הנתונים המשמש לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי פעילות של הבנק הינו בתהליך מתמשך של טיוב הנתונים, ובהתאם חל מעת לעת סיווג מחדש של התוצאות במידת האפשר. הבנק נערך לקליטת מערכת בח"ן (בנקאי, חשבונאי, ניהולי) – מערכת של בנק לאומי לישראל בע"מ הכוללת, בין השאר, את התאמת נתוני מערכות המידע לנתוני הספרים החל מרמת העסקה.

באור 10 - דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

מגזר פרטי	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
74	96	6	(26)	-	150
1	6	-	(7)	-	-
32	28	6	(3)	-	63
-	-	-	-	-	-
107	130	12	(36)	-	213
(2)	(12)	1	-	-	(13)
13	38	2	(29)	-	24

במיליוני ש"ח

רווח מפעילות מימון לפני

הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

רווח (הפסד) נקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)*

מגזר פרטי	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
60	87	9	34	-	190
1	2	-	(3)	-	-
33	25	4	9	-	71
-	-	-	-	-	-
94	114	13	40	-	261
2	29	-	-	-	31
10	8	3	20	-	41

במיליוני ש"ח

רווח מפעילות מימון לפני

הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח נקי

* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1). הוצג מחדש (ראה באור 4.ה.1).

** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באור 10 - דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)					
מגזר פרטי	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
203	280	24	11	-	518
1	16	- **	(17)	-	-
106	85	13	5	-	209
-	-	-	-	-	-
310	381	37	(1)	-	727
5	(7)	3	-	-	1
-	-	-	-	1	1
26	87	5	(21)	1	98

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
 - מחיצוניים
 - בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:
 - מחיצוניים
 - בינמיגזרי

סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים רווח (הפסד) נקי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר) *					
מגזר פרטי	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
160	248	28	63	-	499
1	10	- **	(11)	-	-
107	84	11	12	-	214
-	-	-	-	-	-
268	342	39	64	-	713
9	46	- **	-	-	55
- **	1	-	-	- **	1
16	50	9	23	- **	98

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
 - מחיצוניים
 - בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:
 - מחיצוניים
 - בינמיגזרי

סך כל ההכנסות הוצאות בגין הפסדי אשראי רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים רווח נקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר) *					
מגזר פרטי	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
219	343	35	119	-	716
1	15	- **	(16)	-	-
145	113	16	13	-	287
-	-	-	-	-	-
365	471	51	116	-	1,003
13	72	2	-	-	87
-	1	-	-	- **	1
20	67	10	52	- **	149

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
 - מחיצוניים
 - בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:
 - מחיצוניים
 - בינמיגזרי

סך כל ההכנסות הוצאות בגין הפסדי אשראי רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים רווח נקי

* סווג מחדש (ראה באור 2.ד.1). הוצג מחדש (ראה באור 4.ה.1).
 ** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באור 11 - זכויות עובדים

א. תוכנית מענק לבכירים

ביום 10 לאפריל 2011 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת ביום 6 בפברואר 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת התגמול של הדירקטוריון, כפי שיפורט להלן, תוכנית מענקים ארוכת טווח למנהלים הבכירים בבנק: יו"ר הדירקטוריון (בכפוף לאישור האסיפה הכללית), המנכ"ל חברי הנהלת הבנק, היועץ המשפטי ומבקר הבנק ("הבכירים") ("תוכנית המענק").

1. תוכנית המענק

1.1 כללי

תוכנית המענק קובעת את אופן קביעת המענק השנתי לבכירים בגין השנים 2010 ו-2011 ותיבחן מחדש לאחר הפעלתה על ידי דירקטוריון הבנק. תוכנית המענק מבוססת, בין היתר, על שיעור התשואה השנתי להון מפעולות רגילות לאחר מס ("התשואה להון"), על ביצועי הבנק השנתיים ביחס ליעדים שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק וביחס לתשואה להון של הקבוצות הבנקאיות האחרות ("הבנקים האחרים") וכן מושפעת מיחס הלימות ההון של הבנק. התוכנית ומרכיביה יבחנו מחדש על ידי הדירקטוריון לאחר השנה הראשונה להפעלתה.

1.2 אופן קביעת המענק הכולל על פי תוכנית המענק – תיאור כללי

המענק הכולל לבכירים ייקבע בהתאם למפורט להלן:

היקף המענק השנתי הכולל לבכירים ("המענק הכולל") ייקבע על בסיס שיעור תשואה מתוקן, המתקבל ממכפלת שיעור התשואה להון בפועל בציון המשוקלל של הבנק (מחולק ב-100), כפי שיפורט בסעיף 1.2.5 להלן ("שיעור תשואה מתוקן").

1.2.1 שיעור תשואה מתוקן השווה או הגבוה מ-6% (בכפוף לאמור בסעיף 1.2.2 להלן) יזכה במענק חיובי. אם שיעור התשואה המתוקן יעמוד על 6%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 3 מיליוני ש"ח. אם שיעור התשואה המתוקן יהיה 7%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 4 מיליוני ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקן יהיה 8%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 5 מיליוני ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקן יהיה 9% אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 6 מיליוני ש"ח, ואם שיעור התשואה המתוקן יהיה יותר מ-9%, אזי דירקטוריון הבנק יהיה רשאי לקבוע תוספת מיוחדת להיקף המענק הכולל. יצוין כי דירקטוריון הבנק יהיה רשאי על פי שיקול דעתו לשנות את היקף המענק הכולל ב-10%. ככל ששיעור התשואה המתוקן יהיה בטווח שבין הערכים המפורטים לעיל, ייקבע שיעור המענק הכולל באופן ליניארי בין שני הערכים.

1.2.2 במקרה בו שיעור תשואה מתוקן נמוך מ-6% ושיעור התשואה להון גבוה מ-6%, יחול האמור להלן:

1.2.2.1 אם שיעור התשואה המתוקן יהיה נמוך מ-6% אך גבוה או שווה ל-5.5%, אולם שיעור התשואה להון יהיה גבוה מ-6%, אזי היקף המענק הכולל יהיה 1 מיליון ש"ח.

1.2.2.2 אם שיעור התשואה המתוקן יהיה נמוך מ-5.5%, אולם שיעור התשואה להון יהיה גבוה מ-6%, אזי ייקבע התגמול (אם בכלל) עפ"י שיקול דעתו של הדירקטוריון.

באור 11 - זכויות עובדים (המשך)

א. תוכנית מענק לבכירים (המשך)

1.2.3 על אף האמור בסעיף 1.2 לעיל, אם שיעור התשואה להון בשנה הרלבנטית נמוך מ- 6%, או אם הבנק אינו עומד ביחס הון לנכסי סיכון בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק אזי בכל אחד מהמקרים הנ"ל הבכירים לא יהיו זכאים למענק חיובי על פי תוכנית זו, וזאת גם אם שיעור התשואה המתוקנן גבוה מ- 6%.

1.2.4 המענק הכולל יחולק בין הבכירים כמפורט בסעיף 1.2.6 להלן. מובהר כי במקרה בו תיוותר יתרה והמענק הכולל לא יחולק במלואו¹, אזי דירקטוריון הבנק יהיה רשאי להחליט על אופן חלוקת יתרת המענק הכולל, כולה או חלקה, אם בכלל, בין הבכירים, כולם או חלקם.

1.2.5 קביעת הציפוי המשוקלל של הבנק לצורך חישוב שיעור התשואה המתוקנן-
ביצועי הבנק ימדדו על בסיס שלושה פרמטרים בגינם יינתנו ציונים בטווח של 70-130 בכל פרמטר, כאשר במצבי קיצון של אי עמידה ביעדי סף יינתן ציון אפס. הפרמטרים ומשקלם הינם כדלקמן: (א) 40% - התשואה להון; (ב) 40% - ציון ה-BSC² של הבנק (Balance Score Card); ו- (ג) 20% - הלימות ההון בבנק (יחס ההון לנכסי סיכון).
הפרמטרים לצורך קביעת ציון ה-BSC של הבנק הינם כדלקמן: ציות ובקרה, יציבות, יעילות, צמיחה, וכן השוואה למערכת הבנקאות.

1.2.6 אופן חישוב המענק האישי לכל אחד מהבכירים -

1.2.6.1 יו"ר הדירקטוריון - גובה המענק ליו"ר הדירקטוריון ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ- 70% הציפוי המשוקלל של הבנק ו- 30% ציון הערכה אישית שינתן על ידי הדירקטוריון, ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי³ של היו"ר בהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון הינו בשיעור של 25%.

1.2.6.2 מנכ"ל - גובה המענק למנכ"ל ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ- 70% הציפוי המשוקלל של הבנק ו- 30% ציון הערכה אישית שינתן על ידי הדירקטוריון, ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי בהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון בשיעור של 28%.

1.2.6.3 חשבונאי ראשי, יועץ משפטי, מבקר פנימי ומנהל סיכונים ראשי - גובה המענק לכל אחד מהבכירים הנ"ל ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ- 60% ציון ה-BSC האישי, 10% מהציפוי המשוקלל של הבנק ו- 30% ציון הערכה אישית⁴ ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי של כל הבכירים הנ"ל בהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון בשיעור של 22% (בפסקה זו: "החלק הנורמטיבי המקסימלי לבכירים"). היקף המענק המירבי

¹ למשל, כאשר חלק מהבכירים לא יגיעו למלוא הזכאות שלהם (עקב אי הגעה לציפוי משוקלל אישי של 110), או עקב פרישה של בכיר במהלך השנה.

² ה-BSC הינו גיליון ציונים אשר משלב מדידה של נושאים כמותיים ואיכותיים להערכת ביצועי הבנק ויחידותיו.

³ החלק היחסי הנורמטיבי - החלק המרבי של הבכיר במענק הכולל בקבלת ציון משוקלל אישי של 110 ומעלה. טווח הציונים בכל פרמטר בו נבחנים הבכירים יכול לנוע בין 0-130, כאשר ביצוע יתר בקריטריון מסוים עשוי לפצות על ביצוע חסר בקריטריון אחר.

⁴ ציון הערכה אישית יקבע כדלקמן: למבקר הפנימי - עפ"י הערכה אישית של ועדת ביקורת ויו"ר הדירקטוריון; למנהל סיכונים ראשי - עפ"י הערכה

אישית של המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון; לחשבונאי ראשי וליועץ המשפטי - עפ"י הערכה אישית של המנכ"ל.

באור 11 - זכויות עובדים (המשך)

א. תוכנית מענק לבכירים (המשך)

של המבקר הפנימי מתוך החלק הנורמטיבי המקסימלי לבכירים ייקבע על ידי ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון. היקף המענק המירבי של כל אחד מיתר הבכירים בקבוצה זו (החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי ומנהל סיכונים ראשי) מתוך יתרת החלק הנורמטיבי המקסימלי לבכירים ייקבע על ידי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל.

יתר חברי ההנהלה - גובה המענק ליתר חברי ההנהלה מקרב הבכירים ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ- 60% ציון ה-BSC האישי, 10% מהציון המשוקלל של הבנק ו- 30% ציון הערכה אישית שינתן על ידי מנכ"ל הבנק, ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי של יתר חברי ההנהלה בהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון בשיעור של 25%. היקף המענק המרבי לכל בכיר מבין יתר חברי ההנהלה ייקבע על ידי המנכ"ל.

1.3 מענק שלילי

1.3.1 במקרה בו שיעור התשואה המתוקנן של הבנק נמוך מ- 3% ייקף מענק שלילי לחובת הבכירים, כדלקמן; אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 2%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה עד 0.83 מיליוני ש"ח. אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 1%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה עד 1.66 מיליוני ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה שווה או נמוך מ- 5%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה עד 2.5 מיליוני ש"ח. מובהר כי היקף המענק השלילי המרבי הכולל יהיה לא יותר מ- 2.5 מיליוני ש"ח.

ככל ששיעור התשואה המתוקנן יהיה בטווח שבין הערכים המפורטים לעיל, ייקבע שיעור המענק באופן ליניארי בין שני הערכים. בהתאם לאמור לעיל, מובהר כי אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 3%, אזי היקף המענק הכולל יהיה 0 ש"ח, דהיינו הבכירים לא יחויבו במענק שלילי, אולם ככל ששיעור התשואה המתוקנן יהיה נמוך מ- 3% אך גבוה או שווה ל-2%, אזי שיעור המענק השלילי יגדל באופן ליניארי עד לשיעור של 0.83 מיליון ש"ח, וכן הלאה, כאמור לעיל, עד למענק שלילי מקסימלי של 2.5 מיליוני ש"ח.

1.3.2 בכפוף לאמור בסעיף 1.2.2 לעיל, הבכירים אינם זכאים למענק חיובי ולא ייקפו לחובתם מענק שלילי, כאשר שיעור התשואה המתוקנן של הבנק בגין שנה רלבנטית הינו נמוך מ- 6% ושווה או גבוה מ- 3%.

1.3.3 קביעת היקף המענק השלילי האישי לכל אחד מהבכירים:

יחס חלוקת המענק השלילי בין הבכירים, וכן הציון האישי המשוקלל לכל בכיר ייקבעו בהתאם לאמור בסעיף 1.2.6 לעיל. היקף המענק השלילי לכל בכיר, ביחס לחלקו היחסי הנורמטיבי יקבע על פי הנוסחה שלהלן:

$$(B)^*70/(A)$$

כאשר:

A – הציון האישי המשוקלל של הבכיר.

B – חלקו של הבכיר מהמענק השלילי.

⁵ לא יבוצע תקנון תשואה כאשר התשואה "החשבונאית" הינה שלילית.

באור 11 - זכויות עובדים (המשך)

א. תוכנית מענק לבכירים (המשך)

כלומר - התוצאה המתקבלת ממכפלה של חלקו של הבכיר מהמענק השלילי (B), במנה המתקבלת מ-70 מחולק בציון האישי המשוקלל של הבכיר (A). הציון האישי המשוקלל (A) לצורך חישוב המענק השלילי לא יפחת מ-70⁶ כך שבציון 70 ומטה ייזקף לחובת הבכיר מלוא חלקו במענק השלילי הכולל (B). על פי דרך חישוב המענק השלילי, ככל שהציון של הבכיר הינו נמוך יותר, כך חלקו במענק השלילי יהיה גדול יותר.

1.3.4 המענק השלילי המרבי לכל בכיר יהיה לכל היותר בגובה היתרה הצבורה לזכותו בחשבון הרעיוני (כפי שיפורט להלן) בגין חלק המענקים להם הוא היה זכאי ואשר נדחו משנים קודמות. מובהר כי מענק שלילי רק מקטין או מאפס את היתרה הצבורה בחשבון הרעיוני בגין התגמול הנדחה משנים קודמות. אם נותרה יתרת מענק שלילית, היתרה תתאפס ולא תיזקף לשנה הבאה. בנוסף, אם בשנה הראשונה בה תופעל תוכנית זו ייקבע מענק שלילי, אזי לא ייזקף לחובת הבכירים מענק שלילי ולא תיווצר יתרה שלילית בחשבון הרעיוני.

1.4 פריסת תשלום המענק לטווח ארוך

גובה תשלום המענק השנתי לכל בכיר על פי תוכנית זו בשנה רלבנטית, יחושב ויחולק כדלקמן:

- 1.4.1 לכל בכיר ינוהל "חשבון רעיוני" בגין זכויותיו למענקים על פי תוכנית זו.
- 1.4.2 בגין כל שנה, יחושב המענק החיובי לו זכאי הבכיר או המענק השלילי בו חייב הבכיר, על פי הקבוע בתוכנית זו. המענק החיובי או השלילי ייזקף לזכות או לחובה, לפי העניין, בחשבון הרעיוני, כך שבחשבון הרעיוני תיצבר יתרת זכויותיו של הבכיר למענקים לאורך השנים.
- 1.4.3 לאחר חישוב גובה המענק בגין השנה החולפת וזקיפתו לחשבון הרעיוני, ישולם לבכיר מענק בפועל בשיעור 50% מהיתרה הצבורה בחשבון הרעיוני, ככל שקיימת יתרה צבורה בחשבון. הסכום הנותר בחשבון הרעיוני לאחר תשלום המענק בפועל כאמור יקרא להלן: "יתרת הצבירה בחשבון הרעיוני". יתרת הצבירה בחשבון הרעיוני תהיה צמודה למדד המחירים לצרכן, החל ממועד תשלום מענק לבכיר ועד למועד התשלום הבא אחריו.

1.5 פרישת בכירים

- 1.5.1 בכפוף לתנאי תכנית זו, המענק לו יהיה זכאי בכיר הפורש מהבנק יחושב כדלקמן:
- 1.5.1.1 בגין השנה בה פרש, יהיה זכאי הבכיר למענק יחסי בלבד. בחישוב המענק היחסי תילקח בחשבון התקופה בה כיהן הבכיר בבנק בפועל ("המענק היחסי").
- 1.5.1.2 חישוב גובה המענק היחסי ייעשה בשנה העוקבת לשנת הפרישה. לאחר עריכת החישוב ייזקף מענק יחסי זה לחשבון הרעיוני.
- 1.5.1.3 מלוא היתרה הצבורה בחשבון הרעיוני, כשהיא כוללת את המענק היחסי (בכפוף לאמור בסעיף 1.5.2 להלן), תשולם לבכיר בשנה העוקבת לשנת הפרישה, בעת שישולמו המענקים ליתר הבכירים בבנק בגין אותה שנה.

⁶ טווח הציונים הינו בין 130-70.

באור 11 - זכויות עובדים (המשך)

א. תוכנית מענק לבכירים (המשך)

- 1.5.2 בכיר שפרש מרצון או התפטר מהבנק (לפני גיל פרישה) - על אף האמור בסעיף 1.5.1 לעיל, במקרה בו בכיר (למעט המנכ"ל⁷) פרש מרצון או התפטר מהבנק (לפני גיל פרישה), יקבע דירקטוריון הבנק את שיעור זכאותו (אם בכלל) של הבכיר שפרש מהמענק היחסי בגין שנת הפרישה. בכפוף לאמור לעיל, יתר הוראות סעיף 1.5.1 לעיל יחולו בעניין זה בשינויים המחויבים.
- 1.5.3 על אף האמור בסעיפים 1.5.2 - 1.5.1 לעיל, בכיר אשר פרש או פוטר עקב קרות אירוע המאפשר לפטרו ללא פיצויים, לא יהא זכאי למענק שנתי חיובי בגין שנת הפרישה וכן לא יהיה זכאי לקבל את יתרת המענק החיובית שנותרה לתשלום בגין שנים קודמות.
- 1.5.4 בכיר שפרש בשל מחלה, נכות או מוות - על אף האמור בסעיף 1.5.1 לעיל, בכיר שפרש בשל מחלה, נכות או מוות, יהיה זכאי (הוא או יורשיו, לפי העניין) למענק יחסי בגין שנת הפרישה. מענק יחסי זה יחושב וישולם בשנה העוקבת לפרישה, בעת חישוב ותשלום המענק בגין אותה שנה לכל יתר הבכירים בבנק. בנוסף, יהיה זכאי בכיר זה לתשלום מלוא היתרה הצבורה בחשבון הרעיוני וזאת מיד לאחר מועד הפרישה.
- 1.6 גובה המענק לו זכאי בכיר חדש אשר מונה לתפקיד במהלך שנה קלנדרית
- 1.6.1 עובד הבנק אשר קודם ומונה לתפקיד של בכיר בבנק במהלך שנה קלנדרית - יהיה זכאי למענק יחסי על פי תוכנית זו בגין החודשים בהם כיהן כבכיר בבנק באותה שנה קלנדרית. בגין התקופה שקדמה למועד מינויו כבכיר, בה עבד במשרה אחרת בבנק, יהיה זכאי הבכיר לתגמול יחסי בהתאם לתנאים שנקבעו ביחס לאותה משרה על פי הסכם קיבוצי או כל הסכם אחר ובשים לב לתקופה בה כיהן.
- 1.6.2 עובד חדש אשר מונה במהלך שנה קלנדרית לתפקיד של בכיר בבנק - יהיה זכאי למענק יחסי על פי תוכנית זו בגין החודשים בהם כיהן כבכיר בבנק באותה שנה קלנדרית.
- 1.7 תוכנית המענק היא לשנים 2010-2011 ותיבחן מחדש לאחר הפעלתה על ידי דירקטוריון הבנק. במסגרת הבדיקה יבדקו, בין היתר, היקף המענק הכולל, מדרגות התגמול, הפרמטרים השונים והמשקולות אשר ניתנו לכל פרמטר.
- 1.8 תוכנית המענק אינה מהווה התחייבות של הבנק למתן מענקים ואין בה כדי ליצור מחויבות ו/או זכות מוקנית למי מהבכירים לקבל מענקים בגין שנת 2010 או בכל שנה אחרת. הדירקטוריון יהיה רשאי לקבוע, במקרים חריגים ביותר של משבר כלל משקי או מערכתי, אשר ינומקו בהחלטתו, כי לא יוענקו מענקים לחברי ההנהלה באותה שנה רלבנטית, או להחליט כי סכום המענקים להם זכאים חברי ההנהלה על פי תוכנית המענק יופחת ולקבוע את גובה ההפחתה.

⁷ למעט המנכ"ל אשר על פי תנאי העסקתו בבנק זכאי למענק בעת פרישתו, מרצון או שלא מרצון (למעט פרישה אשר נסיבותיה שוללות זכאות לפיצויים).

באור 11 - זכויות עובדים (המשך)

א. תוכנית מענק לבכירים (המשך)

1.9 המענק לבכירים על פי תוכנית מענק זו, ככל שהבכירים יהיו זכאים למענק על פי תוכנית מענק זו, אינו מהווה חלק מהשכר המשולם למי מהבכירים, ולא יובא בחשבון לצורך הפרשות סוציאליות, פיצויים, קצבת פרישה ולא יחשב כתנאי נלווה מכל מין וסוג שהוא של מי מהבכירים. מובהר כי מכל תשלום בפועל אשר ישולם לבכיר על פי תוכנית המענק ינוכה מס כדין.

1.10 החלטה זו אינה מתייחסת למענקים בגין פעולות מיוחדות. לדירקטוריון נשמרת הזכות, על פי שיקול דעתו, להעניק או שלא להעניק מענקים מיוחדים בגין פעולות מיוחדות. בנוסף מובהר כי הדירקטוריון יהיה רשאי להעניק, על פי שיקול דעתו, מענקים מיוחדים, בגין הצטיינות מיוחדת של חבר הנהלה מסוים או ההנהלה כולה, בקשר לפרויקט מסוים או בקשר להישגים יוצאי דופן בתחומים מסוימים או עקב "רווח מפעולות בלתי רגילות".

1.11 יובהר כי דירקטוריון הבנק, על פי שיקול דעתו, יהיה רשאי לאשר ולאמץ תכנית להענקת כתבי אופציה לבכירים בבנק, וזאת כאמצעי תגמול בנוסף לתכנית המענק. בנוסף, מובהר כי תכנית המענק אינה באה לגרוע מהאופציות שהוענקו למנכ"ל על פי הסכם העסקה אישי אשר נחתם עימו.

ב. בהתאם לתוכנית המענק המפורטת בסעיף א' לעיל, אישר ביום 10 באפריל 2011 דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 4 באפריל 2011 והמלצת ועדת שכר ותעסוקה של הדירקטוריון, תשלום מענק בגין שנת 2010 למנכ"ל הבנק, מר חיים פרייליכמן בסך 1,334 אלפי ש"ח ומענק בסך 1,191 אלפי ש"ח ליו"ר הדירקטוריון, מר זאב אבלס. המענק ליו"ר הדירקטוריון אושר על ידי האסיפה הכללית ביום 22 במאי 2011.

ג. ביום 8 בספטמבר 2011 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון מיום 18 ביולי 2011, תיקון הסכם העסקה עם מנכ"ל הבנק (להלן: "התיקון") לפיו עם סיום העסקתו של מנכ"ל הבנק, מכל סיבה שהיא, למעט בנסיבות בהן ניתן לשלול מן המנכ"ל פיצוי פיטורין על פי דין, יהיה המנכ"ל זכאי לפיצוי פיטורין בשיעור של 100% ממשכורתו החודשית ברוטו במועד סיום עבודתו כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה – באופן יחסי), וזאת בנוסף לזכאות המנכ"ל לכספים שמפריש הבנק עבור המנכ"ל לרכיב פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, תשכ"ג-1963 ולאישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורין, המגיעים לו בהתאם להסכם העסקה הקיים עימו. כמו כן, בהתאם לתיקון, תקופת ההודעה המוקדמת של המנכ"ל, אשר על המנכ"ל ליתן לבנק במקרה בו יפסיק עבודתו בבנק מיוזמתו, תקוצר מ-6 חודשים ל-3 חודשים.

ד. ראה גם באור 4.ה.1.

באור 12 - כתבי התחייבות נדחים

- א. ב- 29 באוגוסט 2011 פרסמה אגוד הנפקות בע"מ, חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן- "החברה") תשקיף מדף, הנושא את התאריך 30 באוגוסט 2011, להנפקה של הסדרות הבאות:
- עד 11 סדרות של אגרות חוב (סדרות ו' -טז') בדרגת פירעון רגילה, אשר תהיה שווה לדרגת הפירעון של כל הפקדונות המופקדים בבנק מעת לעת ועד 11 סדרות של כתבי התחייבות נדחים (סדרות כ'-ל'), אשר יעמדו בדרגת פירעון נדחית לאחר כל יתר התחייבויותיו האחרות של בנק אגוד ושל החברה, אשר לא נקבעה להן דרגת פירעון שווה ו/או נחותה מזו של כתבי ההתחייבות מאותה סדרה ופרט לזכויות נושים המחזיקים במכשירים הכלולים בהון רובד 1 ובהון רובד 2 עליון של הבנק (להלן בפסקה זו, כתבי ההתחייבות הנדחים ואגרות החוב ביחד: "תעודות ההתחייבות");
 - כל אחת מסדרות תעודות ההתחייבות תהיה בערך נקוב של עד 1,000,000,000 ש"ח; תעודות ההתחייבות מכל אחת מהסדרות שתונפקנה כאמור תהיינה רשומות על שם, תעמודנה לפירעון במספר תשלומים שווים (למעט התשלום האחרון שעשוי להיות שונה), כפי שיקבע בדו"ח ההצעה הראשונה, אך לא יותר מתשלום אחד ברבעון. בסיס ההצמדה וסוג הריבית אותם תישא קרן תעודות ההתחייבות מכל אחת מהסדרות שיונפקו יקבעו בדוח ההצעה על פיו תוצע לראשונה כל אחת מהסדרות. שיעור הריבית אותו תישא קרן תעודות ההתחייבות מכל אחת מהסדרות שיונפקו בהתאם לתשקיף זה, או המרווח, מעל או מתחת לריבית הבסיס, לפי העניין, אותו תישא קרן תעודות ההתחייבות, יקבעו במכרז אשר על פיו תיערך הצעתן לראשונה של תעודות ההתחייבות מאותה סדרה או שייקבעו בדוח הצעת המדף הראשון של תעודות ההתחייבות מאותה סדרה; הריבית תשולם בתדירות ובמועדים כפי שייקבעו על ידי החברה ערב הצעתן לראשונה של תעודות ההתחייבות מהסדרה הרלוונטית (להלן: "ההצעה הראשונה של תעודות ההתחייבות") אך לא יותר מתשלום אחד ברבעון, וכפי שיפורט בדו"ח ההצעה שתפרסם החברה.
 - עד 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים (סדרה ב') רשומים על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דו"ח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2007 שפורסם בהתאם לתשקיף מדף של החברה מיום 7 בינואר 2007 (להלן: "תשקיף 2007"). כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה ב') עומדים לפירעון בשלושה תשלומים שנתיים שווים ביום 21 בינואר של כל אחת מהשנים 2015 עד 2017 (כולל), נושאים ריבית שנתית צמודה בשיעור של 4.3% אשר משולמת מדי חצי שנה ביום 21 בינואר ויום 21 ביולי מיום 21 ביולי 2007 ועד ליום 21 בינואר 2017 (כולל). הקרן והריבית צמודות למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 בינואר 2007 בגין חודש דצמבר 2006.
 - עד 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים (סדרה ג') רשומים על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דו"ח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2007 שפורסם בהתאם לתשקיף 2007. כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה ג') עומדים לפירעון בשלושה תשלומים שנתיים שווים ביום 21 בינואר של כל אחת מהשנים 2015 עד 2017 (כולל), נושאים ריבית שנתית לא צמודה בשיעור של 6.2% אשר משולמת מדי חצי שנה ביום 21 בינואר ויום 21 ביולי מיום 21 ביולי 2007 ועד ליום 21 בינואר 2017 (כולל). הקרן והריבית אינן צמודות למטבע או למדד כלשהם.
 - עד 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה ד') רשומות על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דו"ח הצעת מדף מיום 8 במרס 2007 שפורסם בהתאם לתשקיף 2007. אגרות החוב (סדרה ד') עומדות לפירעון בשלושה תשלומים שנתיים שווים ביום 13 במרס של כל

באור 12 - כתבי התחייבות נדחים (המשך)

- אחת מהשנים 2013 עד 2015 (כולל), נושאות ריבית שנתית לא צמודה בשיעור של 5.95% אשר משולמת מדי חצי שנה ביום 13 במרס וביום 13 בספטמבר מיום 13 בספטמבר 2007 ועד ליום 13 במרס 2015 (כולל). הקרן והריבית אינן צמודות למטבע או למדד כלשהם.
- עד 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה ה') רשומות על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דו"ח הצעת מדף מיום 17 ביוני 2010 שפורסם בהתאם לתשקיף מדף של החברה מיום 31 באוגוסט 2009 כפי שתוקן ביום 10 במרץ 2011 (להלן: "תשקיף 2009"). אגרות החוב (סדרה ה') עומדות לפירעון בשלושה תשלומים שנתיים שווים ביום 21 ביוני של כל אחת מהשנים 2012 עד 2014 (כולל), נושאות ריבית שנתית צמודה בשיעור של 1.3% אשר משולמת מדי שנה ביום 21 ביוני החל מיום 21 ביוני 2011 ועד ליום 21 ביוני 2014 (כולל). הקרן והריבית צמודות למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 ביוני 2010 בגין חודש מאי 2010.
- עד 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים (סדרה יז') רשומים על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דו"ח הצעת מדף מיום 20 בספטמבר 2010 שפורסם בהתאם לתשקיף 2009. כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יז') עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 26 בספטמבר 2017, נושאים ריבית שנתית בשיעור של 3.1% אשר משולמת מדי שנה ביום 26 בספטמבר החל מיום 26 בספטמבר 2011 ועד ליום 26 בספטמבר 2017 (כולל). הקרן והריבית צמודות למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 בספטמבר 2010 בגין חודש אוגוסט 2010.
- עד 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים (סדרה יח') רשומים על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דו"ח הצעת מדף מיום 21 בדצמבר 2010 שפורסם בהתאם לתשקיף 2009. כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יח') עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 1 בדצמבר 2019, נושאים ריבית שנתית בשיעור ריבית אגרת חוב "ממשלתית משתנה 520" בתוספת מרווח בשיעור של 1.4% המשולמת ארבע פעמים בשנה בימים 1 במרץ, 1 ביוני, 1 בספטמבר ו-1 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2011 עד 2019 (כולל) החל מיום 1 במרץ 2011 ועד ליום 1 בדצמבר 2019 (כולל) הקרן והריבית אינם צמודים למטבע או למדד כלשהם.
- עד 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים (סדרה יט') רשומים על שם, שיוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה, שהונפקה לראשונה באמצעות דו"ח הצעת מדף מיום 30 בספטמבר 2011 שפורסם בהתאם לתשקיף 2009. כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יט') עומדים לפירעון בשלושה תשלומים ביום 4 ביולי של כל אחת מהשנים 2019 עד 2021 (התשלומים בגין השנים 2019 ו-2020 יהיו בגובה 33.3333% מהקרן, כל אחד, ואילו התשלום בגין שנת 2021 יהיה בגובה 33.3334% מהקרן) נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור 4.15% המשולמת מדי שנה ביום 4 ביולי של כל אחת מהשנים 2012 עד 2021 (כולל) החל מיום 4 ביולי 2012 ועד ליום 4 ביולי 2021 (כולל) הקרן והריבית צמודים לעלייה במדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 ביוני 2011 בגין חודש מאי 2011.
- עד 12 סדרות של ניירות ערך מסחריים (סדרות 1-12) (להלן: "ניירות הערך המסחריים") רשומים על שם, העומדים לפירעון במספר תשלומים שווים כפי שייקבע בדו"ח ההצעה הראשונה, כהגדרת מונח זה להלן, אך לא יותר מתשלום אחד ברבעון; בסיס ההצמדה וסוג הריבית אותם תישא קרן ניירות הערך המסחריים שתונפקנה יקבעו בדוח ההצעה על פיו תוצע לראשונה; כל אחת מסדרות ניירות הערך המסחריים תהיה

באור 12 - כתבי התחייבות נדחים (המשך)

בערך נקוב של עד 1,000,000,000 ש"ח; שיעור הריבית אותו תישא קרן ניירות הערך המסחריים שתונפקנה בהתאם לתשקיף זה, או המרווח, מעל או מתחת לריבית הבסיס, לפי העניין, אותו תישא קרן ניירות הערך המסחריים, יקבעו במכרז אשר על פיו תיערך הצעתם לראשונה של ניירות הערך המסחריים מאותה סדרה או שייקבעו בדו"ח הצעת המדף הראשון של ניירות הערך המסחריים מאותה סדרה; הריבית תשולם בתדירות ובמועדים כפי שייקבעו על ידי החברה ערב הצעתם לראשונה של ניירות הערך המסחריים מהסדרה הרלוונטית (להלן: "ההצעה הראשונה של ניירות הערך המסחריים") אך לא יותר מתשלום אחד ברבעון, וכפי שיפורט בדו"ח ההצעה שתפרסם החברה.

בנק אגוד נתן לנאמנים למחזיקי תעודות ההתחייבות הכלולות בתשקיף המדף הסכמה עקרונית לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות שיוצעו בהתאם לתשקיף המדף, אשר יוחזקו בידי הציבור, וזאת בכפוף למתן התחייבות נפרדת וספציפית של הבנק, מראש, ביחס לכל הנפקה והנפקה של תעודות ההתחייבות מהסדרות המונפקות, אשר על פיה יתחייב הבנק לקיים את תנאיהן של תעודות ההתחייבות מאותה סדרה. במסגרת כל דו"ח הצעה, תכלול החברה את התחייבותו הספציפית של הבנק כאמור לגבי תעודות ההתחייבות שיונפקו על פי דו"ח ההצעה. ככל שהתחייבותו האמורה של בנק אגוד תחול על כתבי התחייבות נדחים, היא בעלת מעמד נדחה לעומת שאר התחייבויותיו של בנק אגוד, אשר לא נקבעה להן דרגת פירעון שווה או נחותה ופרט לזכויות נושים המחזיקים במכשירים הכלולים בהון רוברד 1 ובהון רוברד 2 עליון, כהגדרת מונחים אלו בהוראות ניהול בנקאי תקין.

בהתאם לשטרי הנאמנות, תעודות ההתחייבות שיוצעו בהתאם לדו"ח ההצעה (להלן: "תעודות ההתחייבות המוצעות") אינן מובטחות בבטחונות כלשהם. התמורה מהנפקת תעודות ההתחייבות המוצעות על פי תשקיף מדף זה תופקד על ידי החברה בפקדונות בבנק אגוד (להלן: "הפקדונות"), אשר, יהיו בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי תעודות ההתחייבות המוצעות, ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים או עדיפים מהם, אשר יאפשרו פירעון מלא של תעודות ההתחייבות במועדן, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05%, או מרווח בשיעור אחר כפי שיקבע בין הבנק לחברה. החברה תהיה רשאית להנפיק סדרות נוספות של תעודות ההתחייבות מסוגים שונים, שיעמדו בדרגת בטחון עדיפה, זהה או נחותה לעומת תעודות ההתחייבות המוצעות על פי תשקיף מדף זה.

ב. ביום 10 במרס 2011 פרסמה חברת בת אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "אגוד הנפקות") תיקון תשקיף לתשקיף מיום 31 באוגוסט 2009 (להלן "תיקון התשקיף"), במסגרת תיקון התשקיף ביקשה החברה כי יתאפשר לה, להציע לציבור כתבי התחייבות נדחים בדרך של הצעת רכש חליפין באופן שכל אחד מהמחזיקים בכתבי התחייבות נדחים (סדרה א) של החברה, יהיה רשאי למכור לחברה את כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה א) המוחזקים על ידו, או חלק מהם, בתמורה לכתבי התחייבות נדחים (סדרה יז) של החברה.

ג. ביום 11 באפריל 2011 פרסמה אגוד הנפקות דו"ח הצעת מדף על פי תשקיף מדף שפורסם ביום 31 באוגוסט 2009 והתיקון לו כאמור, מיום 10 למרס 2011, על פי דו"ח הצעת המדף הונפקו (בדרך של מכרז על מחיר היחידה) 210,176 יחידות כתבי התחייבויות נדחים (סדרה יח) בדרך של הרחבת סדרה נסחרת כשהרכב כל יחידה הינו 1,000 ש"ח ערך נקוב והתמורה ברוטו בגינן הסתכמה בכ- 214 מיליון ש"ח. עלויות ההנפקה הסתכמו ב- 1.8 מיליון ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2011

באור 12 - כתבי התחייבות נדחים (המשך)

ד. ביום 30 יוני 2011 פרסמה אגוד הנפקות דו"ח הצעת מדף על פי תשקיף מדף של אגוד הנפקות שפורסם ביום 31 באוגוסט 2009 והתיקון לו מיום 10 למרס 2011. על פי דו"ח הצעת המדף הונפקו ביום 4 ביולי 2011 (בדרך של מכרז על שיעור הריבית) 300,895 יחידות כתבי התחייבויות נדחים (סדרה יט') כשהרכב כל יחידה הינו 1,000 ש"ח ערך נקוב והתמורה ברוטו בגינן הסתכמה בכ- 301 מיליון ש"ח. עלויות ההנפקה הסתכמו ב- 2.5 מיליון ש"ח.

באור 13 - עסקאות עם צדדים קשורים

ביום 31 באוקטובר 2011 אישרה האסיפה הכללית של הבנק רכישת פוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O) (לרבות בגין דירקטורים שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם) בגבולות אחריות של 85 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה, יחד עם רכישת פוליסת ביטוח בנקאית שגבולות האחריות במסגרתה הינם בסכום זהה לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15 בספטמבר 2011 ועד 14 בספטמבר 2012. הפוליסות תירכשנה אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון, כאשר הפניקס חברה לביטוח בע"מ תעניק לבנק "שירותי חזית" בגין הפוליסות. הפרמיה הכוללת שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת נושאי המשרה (כולל התמורה בגין "שירותי החזית") הינה בסך כולל שלא יעלה על 275,300 דולר. אישור האסיפה הכללית לעסקה, התקבל לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 8 בספטמבר 2011 ולאחר אישור דירקטוריון הבנק ביום 12 בספטמבר 2011.

באור 14 - אירועים לאחר תאריך מאזן

ביום 30 באוקטובר 2011 אישרה ממשלת ישראל את המלצות פרק המיסוי של הוועדה לשינוי סדר היום החברתי-כלכלי בראשותו של פרופ' מנואל טרכטנברג שעיקר השפעתן על הבנק הינה עצירת מתווה ההפחתה של שיעורי מס (כפי שנקבע בעבר בחוק ההתייעלות הכלכלית) כך שמשם החברות יעלה ל- 25%. לצורך כניסתם לתוקף של השינויים בשיעורי המס אותם אישרה הממשלה, נדרשת השלמה של הליך החקיקה, שנכון למועד אישור הדוחות הכספיים ונכון ליום ה- 30 בספטמבר 2011 טרם בוצעה. לשינויים הנ"ל אין השפעה על מדידת נכסי מיסים נדחים והתחייבויות מיסים נדחים בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011, שכן חקיקתם טרם הושלמה כאמור. אילו חקיקת שיעורי המס החדשים הייתה מושלמת למעשה עד ליום 30 בספטמבר 2011, השפעת השינוי על הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011 הייתה מתבטאת בגידול ביתרות המיסים הנדחים בסך של כ- 30 מיליון ש"ח כנגד הכנסות מיסים בסכום זהה.